

II
A-425
A. FISCHER · A. MUHIEDDIN

ANTHOLOGIE
AUS DER NEUZEITLICHEN
TÜRKISCHEN LITERATUR

L
TEXTE UND LITERAR-
GESCHICHTLICHE EINFÜHRUNG

B. G. TEUBNER · LEIPZIG · BERLIN

ANTHOLOGIE
AUS DER NEUZEITLICHEN
TÜRKISCHEN LITERATUR

MIT EINER LITERARGESCHICHTLICHEN EINFÜHRUNG
UND EINEM GLOSSAR ALLER UNGEWÖHNLICHEN
WÖRTER UND WENDUNGEN

HERAUSGEGEBEN VON

DR. A. FISCHER UND A. MUHIEDDIN
PROFESSOR DER ORIENT. PHILOGIE LEKTÖR DES TÜRKISCHEN
AN DER UNIVERSITÄT LEIPZIG AN DER UNIVERSITÄT LEIPZIG

I.
TEXTE UND LITERARGESCHICHTLICHE
EINFÜHRUNG

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG UND BERLIN 1919

Einleitung.

Die vorliegende Anthologie will eine Lucke ausfüllen, die wohl überall, wo man das Osmanisch-Türkische studiert, und besonders im Lehrbetriebe unserer Universitäten und sonstigen Hochschulen, lebhaft gefühlt wird.

Sie will natürlich in erster Linie ein linguistisches Hilfsmittel sein und strebt als solches, den Benutzer mit Sprache und Stil der verschiedenen Gattungen von Poesie und Prosa des neueren und neuesten türkischen Schrifttums bekannt zu machen.

Darüber hinaus verfolgt sie aber auch Unterrichtsziele literarischen Charakters, indem sie dem Leser so ziemlich sämtliche namhaften Autoren der modernen Türkei vorführt (39 kommen zum Wort; der eine und andre, den man vielleicht vermissen wird, mußte aus Raumrücksichten fortbleiben), und zwar erstens mit besonders gefeierten oder jedenfalls für ihre ganze schriftstellerische Art besonders bezeichnenden Erzeugnissen ihrer Feder, und zweitens in literargeschichtlicher Gruppierung, d. h. nach ihrer engeren oder weiteren Zugehörigkeit zu den verschiedenen Hauptphasen der neuzeitlichen türkischen Literatur geordnet.

Mit Rücksicht auf diese zweite Seite unsres Buches scheint es uns unerläßlich, den bisherigen Verlauf dieser Literatur, der sogen. »Türkischen Moderne« (türk. ادبیات جدیدہ *edebiyât-ü-ğedide*¹, 'die moderne Literatur'), hier in aller Kürze, so wie er sich uns darstellt, zu schildern.

1) Die Umschrift des Türkischen in Kursiv, die diese Einleitung zeigt, gibt A. Muhieddin's Aussprache wieder. M. wurde zu Stambul geboren, siedelte, drei Jahre alt, mit seinen Eltern nach Üsküb über, kehrte aber nach fünf Jahren mit ihnen nach Stambul zurück, wo er dann ununterbrochen bis zum Mannesalter gelebt hat. Seine Mundart wird also als stambulisch zu gelten haben, natürlich mit der durch die bekannte Tatsache gegebenen Einschränkung, daß Höhergebildete (M. hat die Stambuler Universität absolviert) zumeist keinen wirklich bodenständigen Dialekt sprechen. — Auf allzu große lautliche Feinheiten haben wir uns, aus Zweckmäßigkeitsgründen, hier nicht eingelassen. *k'* ist das palatalisierte *k*. *x* entspricht dem velaren, *ç* dem palatalen stimmlosen deutschen *ch* (in *Nacht* bzw. *nicht*), nur daß die zwei türkischen Laute viel stärker *k*-artig und deshalb auch von einem schwächeren Reibungsgeräusch begleitet sind als die deutschen (vgl. Bergsträßer, *Zeitschr. d. Deutschen Morgenländ. Gesellschaft*, Bd. 72. S. 253). *z* ist mehr oder weniger offenes, *ç* geschlossenes *e*. *ə* bezeichnet Vokale von unbestimmter Klangfarbe. Vokale mit untergesetztem *_* sind unsilbisch. *˘* steht über langen oder halblangen Vokalen. *˘* bezeichnet Silben mit zweigipfliger Betonung. Hochstellung von Lauten bedeutet, daß sie geschwächt sind. Alle andern Zeichen dürfen als bekannt vorausgesetzt werden. — Bei Eigennamen, bekannten Kunstaussdrücken u. ä. bedienen wir uns in der Regel einer — stets in Antiqua erscheinenden — einfacheren, mehr konventionellen Umschrift.

Sie beginnt, was natürlich kein Zufall ist, im Zeitalter der »Reformen« (تanzimat *tanzimat*), die, mit dem خط شریف (*hatt-^o-serif*) von 1839 anhebend, den ersten Versuch einer Modernisierung (Europäisierung) der Türkei darstellen. Als ihr Begründer wird gewöhnlich Schināsi (* 1826/27 zu Stambul, † ebenda 1871) genannt, hauptsächlich auf Grund seiner 1859 zum ersten Male erschienenen Übersetzungen französischer poetischer Texte und Fabeln¹. Schināsi kommt das in jedem Falle sehr beträchtliche Verdienst zu seinen Landsleuten, deren Geistesleben bis dahin noch rein asiatisch gewesen war, die Literatur und damit auch die Kultur Europas, genauer Frankreichs, erschlossen und außerdem die Schaffung eines natürlicheren, namentlich auch zum Ausdruck westlicher Anschauungen und Ideen geeigneten Schrifttürkisch erstrebt zu haben. Aber in diesen Ruhm muß er sich mit einigen andern, namentlich Zia (*Zia*) Pascha (* 1829/30 in Stambul, † 1880 in Adana) teilen, die unabhängig von ihm ganz ähnliche Ziele verfolgten. Dazu kommt, daß diese ganze Generation von Neuerern in ihren eigenen literarischen Erzeugnissen nicht über bloße Versuche hinausgekommen ist und daß sie, was insonderheit die Poesie anlangt, ausnahmslos die erstarrten Gedichtformen und den Versmechanismus der Alten Literatur (ادبيات عتيقه *edebijāt-^o-atīqa* oder اد قديمه *ed-^o-qadīme*) beibehalten hat. Nach allem sollte man Schināsi lieber einen »Vorläufer« der Moderne nennen.

Deren wirkliche Schöpfer sind Namuq Kemal und Abdülhaqq Hāmid und, in einem gewissen Abstand von diesen, Ekrem.

Des vielseitigen Kemal (* 1837 in Stambul, † 1888 auf Chios) Hauptleistungen liegen auf den Gebieten der romanartigen Erzählung und des Bühnenstücks in Prosa. (Der »alten«, d. h. der klassischen türkischen Literatur waren Prosaroman und Drama völlig unbekannt gewesen.) Wie sein Stil zeigt, der bereits große Elastizität und Eindringlichkeit und, wo nötig, auch Wucht aufweist, ist ihm die Losung der Aufgabe, für die modernen Ideen die entsprechende sprachliche Form zu finden, zum ersten Male geglückt, und mit Recht gilt er als der Vater der heutigen türkischen Prosa.

Der geniale Hāmid (* 1852 in Stambul, ist noch am Leben) hat die neuen literarischen Anschauungen kühn auf die Lyrik angewandt. Er schwor der Orthodoxie der hergebrachten Gedichtformen, Gazel (غزل) und Qaside (قصيده), entschlossen ab, führte in weitestem Um-

1) Die erste Auflage dieser Veröffentlichung trug die Aufschrift: «فرانسوز لسانندن» و منتكبات اشعراء «نظماً ترجمه اينديكم بعض اشعار» . Bekannter ist sie unter dem Titel «منتكبات اشعراء» (*Müntchabāt-^o-es'ar*, 'Ausgewählte Gedichte') geworden, den die 1870 erschienene zweite Auflage zeigt.

fange europäische Gedichtformen ein, stellte zugleich ganz neue Muster der arabisch-persischen Metren auf und machte auch das alte, aber bis dahin nur volkstümlich gebrauchte nationaltürkische Versschema der Silbenzählung (هجاء وزنى *hege vezni*; auch مى عروض *milli aruz* ‚nationale Metrik‘ und, mehr vulgär, پارماق حسابى *parmaq hisaby* ‚Fingerzählung‘ genannt) in der Kunstdichtung heimisch. Hat er durch diese Neuerungen der Lyrik unendliche Möglichkeiten eröffnet, so ist er andererseits auch, indem er zum ersten Male Bühnenstücke in gereimten Versen abfaßte, zum Schöpfer des türkischen Dramas höheren Stils geworden. Als Meister einer poetisch-rhetorischen Prosa erscheint er in seinen in ungebundener Rede abgefaßten Dramen und in seinen Briefen. Dagegen hat er die erzählende Literaturgattung nicht gepflegt. Er ist die überragendste Erscheinung des türkischen Parnass der Neuzeit. Unübertroffen ist er namentlich an sprachschöpferischer Kraft, Geist und Kühnheit der Phantasie.

Ekrem (* 1847 in Stribul, † ebenda 1914) war vorzugsweise Lyriker (leider bereits mit einer Neigung zur Sentimentalität, wie sie, z. T. wohl unter französischem Einflusse, viele der türkischen Modernen zeigen). Aber nicht als schaffender Künstler, sondern als der große Theoretiker der neuen Schule, der ihre Normen festgelegt und auf diese Weise die Bestrebungen und Werke Kemal's und namentlich Hamid's ihren Landsleuten erst verständlich gemacht hat (daher sein Beiname استاد *Üstad* ‚Meister‘, ‚Lehrer‘¹⁾, verdient er einer der Begründer der neuen Kunstentwicklung zu heißen.

Satelliten dieser glänzenden Trias sind Sezai²⁾ und Muallim (*Muallim* ‚Lehrer‘) Nadschi, die beide in gleicher Weise die Poesie und die Prosa gepflegt haben, während der früh verstorbene Lyriker Ismail (*Ismail*) Safa bereits zu einer neuen Entwicklungsstufe der Moderne überleitet. Muallim Nadschi (* 1850 in Stribul, † ebenda 1893) war in der Theorie ein Gegner der Moderne, die er in kritisch-ästhetischen Arbeiten heftig bekämpfte und an deren Stelle er eine Renaissance des Klassizismus anstrebte. In seinen Schöpfungen, besonders denen in ungebundener Rede, erscheint er aber aufs stärkste von dem Geiste und der Technik der neuen Richtung beeinflusst, und, alles in allem genommen, hat er diese viel mehr gefördert als gehemmt. Das doppelte literarische Gesicht, das er zeigt, ist Schuld daran, daß

1) Man sagt *Üstad Ekrem* ‚Meister Ekrem‘, gern aber auch, mit einem an den Namen Ekrem anknüpfenden Sinnspeile, *Üstad-2-Ekrem*, d. i. eigentlich ‚der verehrte Meister‘.

2) In den Fallen, wo wir Geburtsjahr und -ort usw. der Schriftsteller nicht angeben, ist es uns nicht möglich gewesen, die betr. Daten zu ermitteln.

er bei seinen abendländischen, wie übrigens auch bei seinen türkischen Beurteilern eine sehr verschiedenartige Würdigung gefunden hat.

Die soeben erwähnte „neue Entwicklungsstufe der Moderne“ (die man wohl als ihre mittlere Stufe bezeichnen könnte) ist die der *Modernen Literatur* (ادبیات جدیده) im engeren Sinne, genauer *Neu-moderne Literatur* (یکی ادبیات جدیده *jeni ed.-ğ.*) genannt. Als ihr Geburtsjahr gilt bei den einheimischen Literaturhistorikern das Jahr 1896 (oder 1894). Sie läßt sich etwa folgendermaßen charakterisieren.

Ihre Vertreter, die *Neuliteraten* (ادبای جدیده *üdebâ-i-ğedide*), hielten die bisherigen Reformen für ungenügend und strebten sie durch eine letzte und entscheidende Umwälzung zum Abschluß zu bringen. Diese sollte in der Hauptsache darin bestehen, daß sie die (arabisch-)persische Ästhetik, auf deren Boden Kemal, Hämîd und ihre Jünger trotz aller ihrer Anleihen bei Westeuropa im wesentlichen stehen geblieben waren (wie sie auch ihre türkisch-muslimische Weltanschauung beibehalten hatten), völlig durch die europäische, in praxi vorwiegend die französische ersetzten. Voraussetzung hierzu schien ihnen, daß sich ihre ganze Gedankenwelt mit europäischem Geiste durchdringe, und zur Erreichung dieses Ziels studierten sie eifrig die französische, daneben in geringerem Umfange auch die englische schöne und wissenschaftliche Literatur. Im einzelnen suchten sie, den europäischen Kunstregeln entsprechend, ihren Stil immer persönlicher, natürlicher und konkreter zu gestalten und in ihren Romanen, Balladen, Romanzen usw. die Charakterzeichnung ihrer Helden zu vertiefen. Bei ihrem Bemühen, das wirkliche Leben darzustellen, sind sie z. T. bis zum rücksichtslosesten Naturalismus fortgeschritten. Ihre Stoffe suchten und fanden sie vorzugsweise in den mehr oder weniger europäisierten Gesellschaftskreisen ihrer Heimat, die in den letzten Dezennien entstanden waren.

Die Begründer und Hauptvertreter dieser Schule sind Tewfiq (*Tevfiq*) Fikret und Hälid Zia, weshalb man die betr. Periode gern *Periode Fikret—Hälid Zia* (فکرت ۱—خالد ضیا دوره‌سی) (*Fikret—Hälid Zia devresi*) nennt. Ihr Hauptorgan bildete die Zeitschrift *ثروت فنون* (*Servet-i-fünun*, etwa ‚Wissens- und Kunstschatz‘); daher ihre Bezeichnung *Servet-i-fünun-Schule* (ثروت فنون مکتبی *Servet-i-fünun mektebi*).

Fikret (* 1868 in Stambul, † ebenda 1914) war ausschließlich Lyriker. Er wagte sich in den Formen wie in den Stoffen seiner Gedichte kühn über alle Neuerungen seiner Vorgänger hinaus und hat

1) So gewöhnlich in dieser Verbindung, nicht توفیق فکرت.

auch zuerst mit Bewußtsein die Mundart seiner Vaterstadt Stambul in der Kunstdichtung zur Geltung zu bringen gesucht. Er verwandte nur europäische Gedichtformen. In seinen unter dem Titel «*شرمین*» (*Sermin*, Mädchennamen) veröffentlichten prächtigen Kinderliedern hat er sich mit spielender Leichtigkeit des Zählverses bedient. Seine technische Korrektheit gilt als sonst unerreicht, seine Fähigkeit Sprache und Metrik zur Einheit zusammenwachsen zu lassen, als unübertroffen. Die Grundstimmung seiner Gedichte, die überall erkennen lassen, daß sie dem Innern einer stark ethischen Persönlichkeit entspringen, ist abgeklärte, feierliche Ruhe. Sein früherer, offenbar aus den trüben außen- und namentlich innenpolitischen Verhältnissen der Türkei fließender Weltschmerz hatte zuletzt einem aufkeimenden Optimismus Platz zu machen begonnen.

Halid Zia (* 1866 in Stambul) ist ganz Prosaist und ergänzte so seinen Freund und Mitstreiter Fikret aufs glücklichste. Er ist der Schöpfer des literarischen Romans der Türken im Sinne des Westens und ebenso der Vater ihrer Novelle, in welcher Gattung er besonders als Meister glänzt. Er verfügt über einen bestechenden Stil und ist ein vortrefflicher Szenenschilderer und Psychologe. Leider hat seine Sprache in seinen letzten Werken infolge von steigender Verwendung arabischer und persischer Ausdrücke an Verständlichkeit verloren.

Wohl zur vollen Höhe dieser zwei Führer der Bewegung ragt unter den übrigen Neuliteraten Dschenab Schehâbeddin (* 1860 in Monastir) empor, der in gleicher Weise als Lyriker und als Prosaist ausgezeichnet ist und sich neuerdings auch an Bühnenstücken versucht hat. Steht er, was seine Gedichte anlangt, an sprachlicher und technischer Künstlerschaft unter Fikret, so hat er vor diesem größeren Reichtum des Gefühls und eine von einer sonnigen Frohnatur durchwärmte Lebhaftigkeit voraus. Er ist wohl der größere Dichter, während Fikret sicher der größere Künstler ist. Seine stets lebensfrohe, oft witzige und geistreiche Prosa (Reiseskizzen, persönliche Erinnerungen, Aufsätze über Literatur, Presse, Politik, Frauenfrage, Anthropologie usw.) zeigt eine bewundernswert feinnervige Sprache.

Echte Jünger der Servet-i-funun-Schule sind noch u. a. Hüsein (*Husein*) Dschâhid (* 1875, wohl in Stambul; erzählende Prosa, außerdem ästhetisch-kritische Aufsätze, in denen er die Schule leidenschaftlich gegen die Angriffe ihrer Gegner verteidigt), Hüsein Suad (*Suad*, * 1868 in Stambul; Lyrik und Komödien), Hüsein Siret (Lyrik), Mehmed Rauf (*Mehmed Rauf*, * 1875 in Stambul, † ebenda 1918; erzählende Prosa, Bühnenstücke, Prosagedichte u. a.), Süleman (*Süleman*) Nesib (* 1867, † 1917; Lyrik) und Izzet Melih (*Melih*, * 1887

auf Kreta; erzählende Prosa, daneben Bühnenstücke in französischer Sprache).

Dagegen gehören zu ihr zwar nach Sprache und Technik, aber nicht in sonstiger Beziehung der Lyriker Fäiq (*Fāiq*) Āli (* 1876 in Diarbekr), den Schwung der Phantasie und Neigung zur Rhetorik zur Nachahmung Hamid's trieben, sein älterer Bruder Süleman Nazif (Skizzen, erzählende Prosa, daneben auch lyrische Gedichte), den sein strenger nationaler und religiöser Konservatismus auch in der Kunst konservativere Wege führte, der in seiner Ideenwelt ganz selbständige -Philosoph- Riza Tewfiq, zweifellos der kenntnisreichste unter allen Jungen (meist stark mystisch gefärbte Lyrik und Prosagedichte, außerdem literarhistorische, politische u. a. Schriften) und der höchst originelle Mehmed Akif (* um 1870 in Albanien; religiös-moralisch-soziale Verserzählungen und -predigten).

Wieder anders steht es mit einer dritten hier zu nennenden Gruppe, dem prächtigen Erzähler Achmed Hikmet (* 1870 in Sambul), dem sensitiven Dschelal Sahir (* 1883 in Sambul; lyrische Gedichte und Skizzen in Prosa), dem glänzenden Redner Hamdullah Subhi (* in Sambul; neben seinen Reden lyrische Versuche und erzählende Prosa), dem fesselnden Schilderer dumpfer menschlicher Triebe Jaqub Qadri (* 1889 in Kairo; erzählende Prosa), dem selbständigen, leider aber ziemlich unproduktiven Ali Dschānib (Lyrik und kritische Arbeiten), der hochbegabten, sympathischen Halide Edib Hanym (* 1883 in Sambul; erzählende Prosa und Prosadichtungen), dem ernst strebenden Köprülüzāde Mehmed Fuad (*Fuad*, * 1890 in Sambul; Lyrik, hauptsächlich aber literargeschichtliche und ästhetische Werke) u. a. Diese gingen nämlich zwar von der Schule der Neuliteraten aus, schlossen sich aber später sämtlich der dritten und vorläufig letzten Bewegung der Moderne an, der der »Nationalen Literatur« (ملی ادبیات *milli edebiyat*). Zwischendurch hatten allerdings Sahir, Köprülüzāde und einige gleichgestimmte Freunde, darunter namentlich Achmed Haschim (Lyrik) und Schehābeddin Süleman (* 1885 in Sambul; Theaterstücke, vornehmlich aber literargeschichtliche und kritische Arbeiten), mittels des 1909 gegründeten literarischen Vereins »فجر آتی« (*Feğr-e-āti*, 'Zukunftsdämmerung'), der sich den Wahlspruch »L'art pour l'art« zu eigen gemacht hatte, der Servet-i-fünun-Schule neue Antriebe zu geben versucht. Ihre Kraft hatte aber dazu nicht ausgereicht, und schon der Balkankrieg sah die Auflösung des Vereins.

Der literarische Nationalismus der Türken hängt natürlich aufs engste mit der politischen nationalistischen Strömung zusammen, die im letzten Jahrzehnt in der Türkei aufgekommen ist, dem »Türkismus«

(تورکجهلیک *türkçülük*). Wir geben hier um so lieber einen kurzen Überblick über diese ganze Bewegung, als sie unseres Wissens in ihren inneren Zusammenhängen bisher noch von keiner deutschen Feder klar und treffend dargestellt worden ist.

Sie begann auf dem Gebiete der Sprache und Wortkunst, und zwar in Saloniki, wo seit 1911 eine Gruppe von Literaten in der Zeitschrift «کنج قلملر» (*Geng qalemler*, 'Junge Federn') die Schaffung einer neuen Literatursprache forderten. Diese sollte ihr Vorbild und Maß an dem schlichten Türkisch der Umgangssprache, genauer der Mundart von Stambul, finden und sich demgemäß — im Gegensatz zu dem in Poesie und Prosa noch immer herrschenden, vom Kreise der «Gendsch qalem-ler» als Hofsprache (اندرون لسانی *enderun lisany*) oder, bissiger, als Hof-Argot (اندرون آغوسی *end. argosu*) verspotteten Türkisch — freihalten von allen nichttürkisierten und daher dem gemeinen Manne unverständlichen arabischen, persischen und sonstigen Fremdwörtern, wie auch von allen ausländischen grammatischen Elementen, insonderheit den arabischen Pluralen und den Izafet-Konstruktionen (ausgenommen die in Kunstausdrücken verwandten). Die führenden Geister dieser Gruppe, die den Namen «Neusprachler» (جینی لسانچیلر *jeni lisançylar*) erhielt, waren Ali Dschanib, der Prosaiker und Lyriker Ömer Sefeddin und vor allen der eigentliche Schöpfer des türkischen Nationalismus, der geniale Zia Gök Alp (* 1875 in Diarbekr), der damals als Mitglied des jungtürkischen Nationalkomitees in Saloniki lebte. Gegen die Neusprachler wandten sich die Literaten von «Fedschri-ātī», unterstützt von älteren Neuliteraten wie Dschenab und Nazif, und es entbrannte eine lebhafteste Fehde, die sich bis zum Balkankrieg hinzog. 1912 wurde das Zentralkomitee nach Konstantinopel verlegt. Wohl im Zusammenhang damit siedelte in diesem Jahre auch die Zeitschrift «Gendsch qalemler» mit ihrem ganzen Stabe nach Stambul über. Für Gök Alp hatte sich inzwischen der Schlachtruf «Eine neue Sprache!» zu dem ungleich inhaltsreicheren und weitertragenden «Ein neues Leben» (جینی حیات *jeni hayat*)! erweitert. Die Sprachfrage war für ihn zu einer bloßen Teilerscheinung einer Bewegung philosophischen, soziologischen und politischen Charakters geworden, deren letzten Antrieb das Verlangen nach einer nationalen Kultur bildete. Das «neue Leben», das er jetzt forderte, sollte nämlich ein national-türkisches, die familischen, wirtschaftlichen, rechtlichen, politischen, philosophischen, moralischen und ästhetischen Werte, die es nach ihm zu schaffen galt, sollten aus dem tiefsten Geiste des Türkentums geboren sein. Diese Ideen standen natürlich in schneidendem Gegensatze zu den Reformbestrebungen der Neuliteraten und verwandter

Kreise, denn diese hatten für ihr Vaterland immer nur eine europäische, d. h. internationale Zivilisation ersehnt und alle Gedanken an eine rein bodenständige Kultur als absurd von sich gewiesen.

In Stambul schlossen sich Zia und seine Freunde, unter Aufgabe von »Gendsch qalemler«, an die Zeitschrift »تورک یوردی« (*Türk jurdu*, »Türkenheimat«) an, die Männer von verwandter Denkungsart, darunter ihr damaliger Leiter Mehmed Emin (* 1869 in Stambul), kurz zuvor dort gegründet hatten, und die rasch für die Nationalisten eine ähnliche Bedeutung gewann, wie »Servet-i-fünun« sie für die Neuliteraten besessen hatte. Die lebhafteste Propaganda Zia's, Emin's und ihres Anhangs machte gute Fortschritte, und als es Zia gelang, das Komitee für »Einheit und Fortschritt« (اتحاد و ترقی *ittihād-ü-tereqqî*) und damit auch die Regierung für seine Anschauungen und Plane zu gewinnen, war der Sieg der nationalistischen Bewegung gesichert. Die innerste Ursache dieses Erfolges war freilich die militärische Niederlage der Türkei im Balkankriege, denn diese hatte in weiten Kreisen die Überzeugung hervorgerufen, daß nur eins (das Reich vor dem völligen Untergang retten könne: die Wiedergeburt des alttürkischen Geistes, der sich in der ruhmreichen Vergangenheit der Osmanen so glänzend bewährt hatte.

Vom »Türkismus« aus haben Zia, Emin und ihre Anhänger gern Abstecher nach dem »Turanismus« (تورانچیلیق *turancılyq*) unternommen, d. h. einer Art Pantürkismus, welcher von einem neuen Turan (der Name stammt aus der persischen Heldensage, die von alten Kämpfen zwischen Iran und Turan zu melden weiß) als einem alle Türkstämme zwischen dem Mittelmeere und den Grenzen Chinas zusammenschließenden Reiche und im Zusammenhang damit von der Erneuerung und Fortentwicklung einer angeblichen alten gemeintürkischen Kultur träumt. Dabei haben sie dieses »Neue Turan« zunächst nur als ein geistiges Ideal gedacht, haben es dann aber rasch zu einem geographisch-politischen Begriffe verdichtet, um es schließlich doch wieder unter dem Drucke der Zeitverhältnisse zu vergeistigen.

Hinsichtlich der Literatur lautete das Programm des Nationalismus, daß sie nach Form und Inhalt rein türkisch sein solle. Die nationalistischen Schriftsteller suchten demgemäß aus ihrer Sprache und ihrem Stil alle fremdländischen Bestandteile und Einflüsse im Sinne der Forderungen der Neusprachler auszuschalten, wozu als positives Gegenstück kam, daß sie den Helden ihrer Romane und Dichtungen mit Vorliebe alttürkische Namen gaben und sich auch sonst gern alttürkischer Wörter bedienten. Sie verwerteten zweitens ausschließlich den Zahlers. Und drittens entnahmen sie ihre Stoffe lediglich den Lebens-

kreisen und der Geschichte des türkischen Volkes (im weitesten Sinne des Ausdrucks).

Die zwei Hauptvertreter dieser Literatur sind, wie sich schon aus dem bisher Gesagten erkennen lassen dürfte, Zia und Emin.

Zia ist zugleich phantasiebegabter Dichter und scharfsinniger Denker und Gelehrter; eigentümlich ist ihm ein ziemlich starker mystischer Zug. In seinen Gedichten strebt er teils, Religion und Sittlichkeit in ihrem tiefsten Wesen zu erfassen und darzustellen, teils malt er in glühenden Farben das zukünftige Turan. Zahlreicher und wichtiger sind seine gelehrten, philosophischen, soziologischen und ethischen, Arbeiten. Darin bildet den Mittelpunkt seines Interesses der Aufbau der von ihm ersehnten nationalen Kultur, die er sich als eine harmonische Vereinigung echt türkischer, unverfälscht islamischer und modern-europäischer Elemente denkt, wobei die ersten den Aufzug und die zweiten und dritten den Einschlag bilden sollen.

Emin, der hochgefeierte Sanger des Balkan- und des Weltkriegs, ist ganz überwiegend Dichter. Ein Mann aus dem Volke (sein Vater war Fischer), hat er sich auch jederzeit als wahren Volksmann, als warmherzigen, treuen Freund der Geringen und Armen unter seinen türkischen Brüdern erwiesen. Er dichtet nicht als Ästhet, sondern als Ethiker und Patriot: in seinen kürzeren Gedichten, soweit sie nicht Kriegslieder sind, sucht er die unteren Volksschichten geistig und sittlich zu heben und andererseits den Reichen das soziale Gewissen zu scharfen, und in seinen großen Oden singt er gern von der türkischen Vergangenheit. Seine Sprache ist besonders volkstümlich-schlicht und leicht verständlich.

Von den sonstigen nationalistischen Schriftstellern verdienen außer den schon oben (S. 8) genannten noch Aqa Gündüz (Kaukasustürke) und Kjäzym (*K'äzym*) Nami (* 1877 in Skutari in Albanien) Erwähnung. Beide haben die Lyrik, das Bühnenstück und die erzählende Prosa gepflegt.

Zia und Emin, die man nicht übel den einen den Kopf und den andern das Herz des modernsten Türkentums genannt hat, schienen sich gegenseitig aufs glücklichste zu ergänzen. Längere Zeit haben sie auch in voller sachlicher Übereinstimmung nebeneinander gewirkt. Schließlich aber trennten sich ihre literarischen Wege doch, und zwar auf folgende Weise.

Mit der Revolution von 1908 war in der Türkei die Demokratie zur Herrschaft gelangt. Eine Folgeerscheinung davon war, daß sich die gebildeten Klassen jetzt viel mehr als früher mit den niederen Volkskreisen beschäftigten, wobei ihnen — zum ersten Male — voll zum

Bewußtsein kam, daß an der tiefen Kluft, die zwischen diesen und ihnen selbst gähnte, hauptsächlich die Männer der Feder Schuld waren, insofern nämlich, als diese immer nur für eine geistige Elite geschrieben hatten, in einer Sprache und in Gedanken, die für die Masse des Volkes völlig unverständlich waren. Unter den Schriftstellern, die ein Herz für das Volk hatten und jene unselige Kluft zu überbrücken wünschten, kam infolgedessen die Losung auf: *خالقه دوغرى* (*halqa doru*, zum Volke hin)¹. Sie beschlossen eine nationale Literatur zu schaffen, die auch die bisher von jeder Bildungsmöglichkeit ausgeschlossenen Schichten verstehen konnten. »Nationalliteratur« (*ملى ادبيات*) und »Volksliteratur« (*خالق ادبياتى* *halq edebijaty*) sollten künftig identische Begriffe sein. Die nationale Dichtung sollte sich der empirisch gegebenen einfachen Mittel der Volksdichtung bedienen. Der leidenschaftlichste Vorkämpfer dieser Gedanken, für die sich rasch weite Kreise begeisterten, war Emin. Er gewann auf diese Weise große Volkstümlichkeit und galt eine Zeitlang unbestritten als das Haupt der nationalistischen Literaten. Allmählich aber überzeugte man sich, daß die »Alten«, d. h. die Anhänger Hamid's und namentlich Fikret's usw., die Emin's Literaturideal verwarfen und den Satz aufstellten, die türkische Nationalliteratur könne nur eine Kunstliteratur sein, grundsätzlich im Rechte waren. Die Dichtungen Emin's und seiner Nachahmer selbst bewiesen ja, daß man auf dem von ihnen eingeschlagenen Wege nicht zu einer Literatur, die den Namen »Nationalliteratur« verdiente, gelangen könne, denn sie waren zwar klar, plastisch und individuell, aber arm an Poesie und Harmonie und schon früh mit sprachlichen und gedanklichen Klischees überladen, und vor allem waren sie in den äußeren Formen (beispielsweise bedient sich Emin gern des Sonetts) und in ihrer Ästhetik nicht türkisch, sondern ungefähr ebenso europäisch wie die Schöpfungen der Neuliteraten. Ali Dschänib hatte von vornherein den Standpunkt vertreten, daß die Wege Emin's in die Irre führten. Zia pflichtete ihm nach einer Weile des Abwartens bei, und beide Männer, denen sich bald andere anschlossen, verlangten nunmehr, gleich den »Alten«, eine Kunstliteratur, aber, sehr im Gegensatz zu diesen, eine Kunstliteratur, an der alles, Sprache, Formen, Stoffe und Ästhetik, türkisch sein solle. Eine türkische Sprache und eine türkische Metrik besaß man bereits. Türkische Stoffe waren überall zu finden. Woher sollte man aber entwickeltere türkische Gedichtformen und eine türkische Ästhetik nehmen? Zia's Antwort lautete: aus der lebenden Volkspoesie, deren Formen und Ästhetik durch sorgfältiges Studium

1) Diese Losung bildete auch den Titel einer dreimal wöchentlich erscheinenden Zeitung, die damals gegründet wurde, nach etwa zwei Jahren aber wieder einging.

festzustellen und dann, den Triebkräften und dem ganzen Geiste dieser Poesie gemäß, organisch weiter zu entwickeln sind. Auf diese Weise setzte eine neue Bewegung ein, die man wohl die neue Kunstrichtung nennen könnte. Ihr unter der geistigen Leitung Zia's stehendes Organ ist die Zeitschrift « یکی مجموعه » (*Fenü mecmua*, 'Neue Zeitschrift').

Dichterische Werke von allgemein gültigem, dauerndem Werte haben die Nationalisten bisher nicht zu schaffen vermocht. Ob sie in absehbarer Zeit dazu imstande sein werden? Eine Antwort auf diese Frage wird man jetzt, nach dem für den Vierbund so verhängnisvollen Ausgang des Weltkriegs, kaum wagen dürfen, denn dieser Ausgang bedeutet ja für die Türkei nicht nur die denkbar schwerste politische, sondern zugleich auch eine ungemein gefährliche kulturelle Krisis, die sich natürlich auch auf die so verheißungsvollen Anfänge der nationalen Literatur erstreckt.

So viel über die Türkische Moderne! Darauf hinweisen mochten wir hier noch, daß wir mit Rücksicht auf die literarhistorische Aufgabe unseres Buches den Textproben aus der Feder der überragenden Größen kurze biographisch-literarische Einführungen in türkischer Sprache vorausgeschickt haben. Die übrigen Autoren entsprechend zu behandeln, hinderten uns wieder Raumgründe. Angaben über die meisten von ihnen, sowie eingehendere Schilderungen des Lebens und Werkes der Großen findet man im « نوسال ملی ۱۳۳۰ » (*Nevsâl-ı-millî 1330*, 'Nationaler Neujahrskalender auf 1330'), Konstantinopel, in Schehâbeddin Süleman's « تاریخ ادبیات عثمانیه » (*Târîx-i-âdîbiyyât-ı-ısmâ'îyye*), ebenda, bei Horn, *Geschichte der türkischen Moderne*, Leipzig, M. Hartmann, *Aus der neueren Osmanischen Dichtung*, in den *Mitteilungen d. Seminars f. Orient. Sprachen*, Abtlg. II, Jahrg. XIX—XXI, Hachtmann, *Die türkische Literatur des zwanzigsten Jahrhunderts*, Leipzig, u. a.

Wenige Fälle ausgenommen, wo wir nicht darum herumkamen, uns mit Ausschnitten aus größeren Einheiten behelfen zu müssen, enthält die Anthologie nur in sich abgeschlossene Texte. Unter im übrigen für unsre Zwecke in gleichem Maße geeigneten Stücken haben wir stets diejenigen bevorzugt, die türkische Art und Sitte eindrucksvoll schildern und daher auch volkskundlichen Wert besitzen.

Die letzten acht Nummern des Buches sind als ein Anhang zu seinem der eigentlichen Literatur gewidmeten Hauptteile gemeint: sie bringen Aufsätze kulturpolitischen, politischen, literargeschichtlichen, geschichtlichen und patriotischen Inhalts, aus den Federn der namhaftesten Tagesschriftsteller. (Der darunter erscheinende Achmed Refiq gilt als der beste türkische Historiker der Gegenwart.)

Infolge der literargeschichtlichen Zwecke der Anthologie ist es

uns nicht möglich gewesen, die darin enthaltenen Texte nach dem in Anthologien, Chrestomathien usw. sonst mit Recht gewöhnlich befolgten Grundsätze des allmählichen Aufstiegs vom Leichterem zum Schwereren anzuordnen. Natürlich aber sollte auch bei unsrer Anthologie der Benutzer, sofern er sich erst mit ihrer Hilfe in das moderne Türkisch einlesen will — und das durfte auf die meisten zutreffen, die sie in die Hand nehmen — mit den leichteren Stücken den Anfang machen und die schwierigeren und schwierigsten vorerst zurückstellen. Die in sprachlicher wie gedanklicher Hinsicht leichtesten dürften sein: Dschenab, *Eitām-ü-sühedāja*, S. 97 ff., Halid Zia, *Axmed Cemil*, S. 67 ff., Jaqub Qadri, *Nebbaş*, S. 117 ff., die vier Gedichte Emin's S. 107 ff., Mehmed Ākif, *Azm*, S. 99 ff., die zwei Gedichte Gök Alp's S. 177 ff., Halide Edib, *Handandan Nerimana*, S. 150 ff., Hüsein Dschahid, *Falgy*, S. 171 ff., Emin, *Türk jurdu*, S. 107 ff., Nadschi, *Omerin çoğuşluundan*, S. 129 ff., Halid Zia, *Osman*, S. 67 ff., Achmed Refiq's Aufsatz *Istiqlal günleri*, S. 128 ff., Dschenab, *Diñle* und *Hag yolunda*, S. 97 ff. 117 ff., die zwei Texte Sāhir's S. 108 ff., Hüsein Suad, *Be baba*, S. 171 ff., Izzet Melih, *İlk tebessüm*, S. 171 ff., die drei Gedichte Ali Dschanib's S. 177 ff., Gök Alp's Aufsatz *İslam terbiyesinin mähijeti*, S. 180 ff. und Fikret, *Balyğgylyar*, S. 177 ff. Die schwierigsten sind dagegen wohl: Hämids Gedicht *Kürsü-isti'rāq*, S. 127 ff. und sein Brief an Sezai, sowie Sezai's und Ekrem's Briefe an ihn, S. 188 ff., Ismail Müstaq's Aufsatz *Muāzene-i-siasijede diplomatlaryn vazifesi*, S. 188 ff., Köprülüzāde's Essai *Abdulhaq Hämid, mügeddid*, S. 199 ff., Kemal, *'stambolun fethi*, S. 177 ff., Halide, *Oğān*, S. 150 ff., Fikret, *Hilāl-e-a'mer*, S. 177 ff. und Fāiq Ali, *Bülbül*, S. 177 ff. Die übrigen Stücke dürften sich, was ihre Schwierigkeit anlangt, auf einer mittleren Linie bewegen.

Die meisten unsrer Texte stammen aus Originalausgaben der Werke ihrer Verfasser, der Rest aus dem von Sahir und Köprülüzāde verfaßten Lesebuche «قرائت ادبيه» (*Qvrat-edebeje*), I—III, Istanbul, der Zeitschrift »*Türk jurdu*«, der von der Redaktion dieser Zeitschrift veröffentlichten Anthologie «آلتون ارمان» (*Altyn arman*), dem »*Nevsāl-ı-millî 1330*« und der Tageszeitung «اقدام» (*Iqdam*). Auf genauere Nachweise verzichten wir hier, wieder aus Raumrücksichten.

Wir haben die Orthographie unsrer Vorlagen durchgängig beibehalten. Das schien uns sowohl aus rein wissenschaftlichen als auch aus didaktischen Gründen geboten; aus wissenschaftlichen, weil sich ein Herausgeber nach bekanntem editionsmethodischen Grundsätze möglichst an die vom Autor selbst gewollte Textgestalt halten soll und wir in dieser Beziehung nicht über den Befund unsrer Vorlagen hätten hinauskommen können, und aus didaktischen, weil sich der Studierende.

der im Türkischen heimisch werden will, so früh als möglich auch an die leider ja noch immer stark wechselnden Schreibweisen der türkischen Wörter gewöhnen muß. Wir haben auch ungewöhnliche und selbst fehlerhafte Schreibarten stehen lassen, wenn sie offenbar vom Autor beabsichtigt waren oder wenigstens auch sonst nachweisbar sind; so صابان S. 104, 11 (= Emin, *Türk sazy*, S. 132, 3, statt صابان oder صبان), اودون S. 107, 20 (= *Türk jurdu*, Jahrg. I, S. 537, 14, statt اودون ياب S. 11, 17 (= Zia, *Qyzyl elma*, S. 9, 4 v. u., statt ياب), مالتفق S. 47, 7 (= Halid Zia, *Mai ve-sijah*, S. 37, 4, statt مالتفق; das fehlerhafte مالتفق findet sich auch sonst) usf. Nur zweifellose Fehler und ganz grobe Inkonssequenzen, wie schlechtere türkische Drucke sie wohl zeigen, haben wir beseitigt, auch haben wir, um dem Benutzer des Buches etwas zu Hilfe zu kommen, gelegentlich ein \sim (Tenvin) und \sim (Medde) hinzugefügt und in einer etwas größeren Anzahl von Fällen Wörtchen wie بر, بو, او, هر, لى, ذى und die ersten Glieder persischer oder arabisch-persischer Komposita von dem darauf folgenden, nach bekannter türkischer Manier eng mit ihnen zusammengedruckten Worte getrennt.

Bei den Gedichten, soweit sie nach arabisch-persischer Prosodie abgefaßt sind, haben wir regelmäßig das betr. Metrum angegeben. (Die Schemata $\sim\sim\sim\sim|\sim\sim\sim\sim|\sim\sim\sim\sim|\sim\sim\sim\sim$ usf. sind von links nach rechts zu lesen.) Wo eine solche Angabe fehlt, liegen türkische Silbenzahlverse vor. (Beachte aber die علاولر S. 227.)

Das auf dem Titel angekündigte Glossar aller ungewöhnlichen Wörter und Wendungen soll, als Teil II des Buches, sobald wie möglich erscheinen.

Da die Schwierigkeiten, die die Anthologie enthält, alles in allem genommen mehr noch auf syntaktischem und gedanklichem als auf lexikalischem Gebiete liegen dürften, wird manchem Benutzer des Buches die Mitteilung willkommen sein, daß A. Fischer die künstlerisch bedeutsamsten Stücke, die es enthält, an anderer Stelle auch in deutscher Übersetzung vorlegen wird.

Zu verschiedenen seiner Texte liegen übrigens schon mehr oder weniger gute Übersetzungen vor, nämlich zu den Gedichten: Sultan Mehmed V, *Canaq qale*, S. 1 (von Perzyński, *Islami-sche Welt*, Jahrg. I, 1917, Nr. 1, S. 3), Fikret, *Balygğylar*, S. 37 ff. (von Habib Edib, *Türk. Geschichten* [= *Deutsche Orientbücherei* XXIII], S. 71 ff.), derselbe, *Hilâl-^e-ah^{me}er*, S. 39 ff. (von Tekin Alp [M. Cohen], *Oesterr. Rundschau*, Bd. XLVI, Heft 6, S. 253 ff.), Dschaniß, *Kelebek*, S. 137 f. (von Hachtmann, *Die türk. Literatur des 20. Jahrhunderts*, S. 31, s. auch M. Hartmann, *Mittlgn. d. Sem. f. Orient. Sprachen* [= *MSOSpr.*], Jahrg. XIX, Abt. II, S. 174), ders., *Git*, S. 130 (gleichfalls

von Hachtmann, a. a. O., S. 32, vgl. M. Hartmann, a. a. O., S. 175), ders., *Sargyn ufuqlary*, S. 177 (wieder von Hachtmann, a. a. O. und *Islam. Welt*, Jahrg. I, Nr. 2, S. 62, auch von M. Hartmann, a. a. O., und, nach Hachtmann, von C. Frank, *Deutsches Vorderasien- u. Balkanarchiv*, Jahrg. II, S. 28), Emin, *Ilk java*, S. 107 ff. (von F. Giese, *MSOSpr.*, Jahrg. XIII, Abt. II, S. 9 und von Hachtmann, *Türk. Lit. d. 20. Jahrh.*, S. 49 ff.), ders., *Sen ferjâda baslâinga*, S. 107 (von Hachtmann, ebenda, S. 51 und *Islam. Welt*, Jahrg. I, Nr. 2, S. 52), ders., *Çifgîlik*, S. 107 (von F. Giese, a. a. O., S. 7 und von Hachtmann, *Türk. Lit. d. 20. Jahrh.*, S. 50), und Zia, *Vasîfe*, S. 111 ff. (von M. Hartmann, *MSOSpr.*, Jahrg. XX, Abt. II, S. 11 und *Literar. Echo*, Jahrg. XIX, Nr. 12, Sp. 740 und von Hachtmann, *Islam. Welt*, Jahrg. II, 1918, Nr. 1, S. 13) || und zu den Prosastücken: Nâdschi, *Omerin çoğuqluundan*, S. 12 ff. (von Adalb. Merx, *Aus Muallim Nadschi's Sünbüle. Die Geschichte seiner Kindheit*, Berlin 1898, S. 16 ff.), Dschenab, *Eitam-ü-sühedâja*, S. 07 ff. (von Habib Edib, *Islam. Welt*, Jahrg. I, Nr. 2, S. 17), Achmed Hikmet, *Altyn ordu*, S. 111 ff. (von Tekin Alp, *Oesterr. Rundschau*, Bd. XLVI, Heft 6, S. 272 ff.), Hamdullah Subhi, *Ah anagym*, S. 117 ff. (von demselben, ebenda, S. 279 ff.), Halide, *Münâgât*, S. 117 ff. (von dems., ebenda, S. 276 ff.), dieselbe, *Handandan Nerimana*, S. 110 ff. (von Habib Edib, *Türk. Geschichten*, S. 110 ff.; verkürzte Wiedergabe) und Gök Alp, *Islam terbiesinin mâhijeti*, S. 120 ff. (von M. Hartmann, *MSOSpr.*, Jahrg. XX, Abt. II, S. 49 f.; gleichfalls nur verkürzte Wiedergabe).

Es gibt allerlei in Stambul erschienene Anthologien, Lesebücher usw. mit Texten aus der türkischen Moderne. Unser Buch dürfte neben diesen — ganz abgesehen von seiner Verschiedenheit nach Stoffauswahl und Gliederung und von seinem Glossar — schon um deswillen seine Berechtigung haben, weil sie nur sehr unregelmäßig auf dem deutschen Büchermarkte erscheinen und daher zu Zeiten nur schwer oder auch gar nicht erhältlich sind. (Wir selbst haben mehrere davon trotz aller unserer Bemühungen noch nicht zu Gesicht bekommen.) Ch. Wells, *The Literature of the Turks, a Turkish Chrestomathy*, London 1891, enthält an moderner Literatur nur einige Prosastücke Nâmuq Kemal's und seiner Generation.

8. April 1919.

A. Fischer. A. Muhieddin.

تورک ادبیات

تورک ادبیات حاضرہ سندن منتخب منظوم و مشور پارچہ لہر

جامع و مرتبہ لہری

دوقنور آ. فیشہر
لاپچینگ دارالفنون مدرسہ لہندن، مشرق

احمد محی الدین
لاپچینگ دارالفنون تورکجہ معلمی

ناشری: ب. غ. تویینہر

لاپچینگ — برلین

۱۹۱۹

فهرست

صفحه

۱	چندق قلمه
۲	نامق کمال : استانبولک فتحی
۱۳	عبدالحق حامد : کرسی استغراق
۱۶	» : طارق بن زیاد
۱۸	» : سامی یاشا زاده سزایی بکه مکتوب
۲۱	سزایی بک : عبدالحق حامده مکتوب
۲۵	اکرم عبدالحق حامد بکه مکتوب
۲۹	معلم ناجی : عمرک چوجوقلقدن
۳۳	اسماعیل صفا : اوکسوز احمد
۳۶	فکرت : بالیقچیلر
۳۸	» : بر تصویر اوکنده
۳۹	» : هلال احمر
۴۳	خالد ضیا : احمد جیل
۴۷	» : عثمان
۵۲	جناب : ایتم شهدایه
۵۷	» : دجله
۶۱	» : تماشای لیل
۶۲	» : حج بولنده
۷۰	حسین سعاد : بک بابا
۷۱	حسین جاهد : فالجی
۷۳	حسین سیرت : غریبته
۷۴	محمد رؤف : ده کزده
۸۱	سلیمان نسیب : هانی
۸۲	عزت ملیح : ایلک تبسم
۸۳	فائق عالی : بابل
۸۶	سلیمان نظیف : ایکی کره شهید
۸۷	» : بر احتفال
۹۱	» : چمن تپده
۹۴	رضا توفیق : آقشام غریبیلکی
۹۵	محمد عاکف : کوفه

۹۹	محمد عاكف : عزم
۱۰۱	احمد حكمت : آلتون اوردو
۱۰۸	جلال ساهر : كويده قالانك توركوسى
۱۱۰	» » : بايرامده
۱۱۳	حمدالله صيغى : آه آناجغم
۱۱۷	يعقوب قدرى : نياش
۱۳۴	على جانب : كله بك
۱۳۵	» » : كبت
۱۳۶	» » : شرق اقلرى
۱۳۷	خالده اديب : مناجات
۱۴۰	» » : اوجاغم
۱۴۵	» » : خنداندن نرعانه
۱۴۸	» » : ده كيزك خاطر اتندن
۱۵۲	محمد امين : ايلك يارا
۱۵۳	» » : سن فراده باشلاينجه
۱۵۴	» » : چيقتجيك
۱۵۴	» » : كيبيرتجى قيز
۱۵۶	» » : تورك يوردى
۱۶۰	ضياكوك آلپ : كنديكه دوغرو
۱۶۱	» » : وظيفه
۱۶۲	كاظم نامى : نيله نك شكايى
۱۶۸	آقا كوندوز : بوزقون
۱۷۱	عمر سيف الدين : ييج
۱۸۵	ضيا كوك آلپ : اسلام تربيه سنك ماهيتى
۱۸۸	اسماعيل مشتاق : موازنه سياسيه ده ديپلوماتلرك وظيفهسى
۱۹۳	آغا اوغلى احمد : ملي جريان
۱۹۶	محمود صادق : وجه انسانيت و مدنيت
۱۹۹	كوريلى زاده محمد فؤاد : عبدالحق حامد ، مجدد
۲۰۸	احمد رفيق : استقلال كونثرى
۲۱۷	محمد على توفيق : قهر اولمان امد
۲۲۰	» » : شفا

چناق قلعه

صولت ایتمشدی چناق قلعه‌یه بحر و بردن
اهل اسلامک اسکی خصم قویسی بردن؛

لکن امداد الهی یتیشوب اردومزه
اولدی هر بر نفری قلعه پولااد بدن؛

عسکر اولادلرمک پیشکه عزمنده
عجزینی ایلدی ادراک نهایت دشمن؛

قدر و حیثیتی پامال اوله‌رق ایتدی فرار
قلب اسلامه نفوذ ایامکه کلشیکن؛

قاپانوب سجده شکرانه «رشاد» ایله دعا:
ملک اسلامی خدا ایلیه دایم مأمین!

محمد رشاد

[دمل] - - - - -

❖ نامق کمال ❖

تورکلرک اُک بویوک وطنیروز شاعریدر . شرقده مدرسهده گوردیگی تحصیانی غربابله تماس ایدرک اتمام و اکمال ایلدکدن صوگره حیاتی ادبیاته و محرلرگه وفات ایله تورکلره وطن دویوسوی ویزمگه چالیشدی . ایچنده یاشادیغی استبداد ادارهسی اونک فالبتی چکهمدی ؛ کمال وطنیروزلرگه قربان اولهروق نفی ایلدی و منفاسنده وفات ایلدی

[۱۸۲۷-۱۸۸۸]

❖ استانبولک فتحی ❖

- فاتح عنوانی اختصاص ایدن قهرمان برنجی تجربیه حریهسندهکی موققیتی عسکرینک قوه بازوسته حاجت قالمقیزین یالکز اقدام اقدامده اولان سرعتله
- ۱۰ استحصال ایتدکدن صکره ملکک بقاسیچون اقتضا ایدن فتوحاته بو مقصدک اک مشکل جهتی اولان استانبولدن بدأ ایلدی .
- واقعا او زمان استانبول نفوسجه شمدیکی حالندن دها غلبه لکسز و توانعی ایسه سلوری کبی برفاچ قصبهیه منحصر بر مملکت ایدی . فقط نیجه عصرلر جهانته تحکم ایدن روما امپراطورلغنک بقیه اقبالی و مدنیت غریبه نک دارالفنوی
- ۱۱ اولدیغی کی شرق کلیساسنک دخی کرسیء ادارهسی بولندیغیچون انک ضبطنی استمک بیاغی خستیانلق عالنه میدان او قومق قیلندن ایدی .
- بوندن بشقه شهرک مصونیت موقعیه سیله برابر فاتح زماننده استحکامی فن حربیک واصل اولدیغی درجهیه کوره او قدر متین ایدی که عاداتا ممتنع الفتح عد اولنوردی . حتی بواسطه حکام وقتیله شهرک فتحنه عزم ایدن برچوق
- ۲۰ قهرمانلرک مساعیسی نتیجه سز بر ایشدر .

برده شهزادگان عمانین اورخان که سلیمان چلبینک حیدیدر استانبولده
بولنه رق اگر امپراطور طرفندن ملکک بر جهته کوندریله جک اولورسه
ینه بر بیوک فتنه پیدا اولوق مقرردی. باخصوص خلیل پاشا کندی اقبالنی
تأمین ایچون فاحک زوالی اغورنده مراجعت ایتمدک بر واسطه برآمدیغی سرده
امپراطوری دائماً بو فتنه نك هیئسنه تشویق ایدر طورردی.

عاقبت امپراطور شهزاده اورخانک معین اولان معاشنی اعطاده وقوع
بولان تاخیری بهانه ایدرک ادرنه به متجلدانه بر سفیر ارسالله بو پاره ویرلیدیکی
حالده شهزاده نك آناتولی به صالیویریله جکنی صورت مهدهده بیان ایلدی.
بو مناسبتسزلك اوزرینه فاتح روم پولتیقه سنه بر نوابت ویرمکه قطعیا عزم
۱۰ ایش و اندن صکره بتون همی اکل تدارکاته انحصار ایلمشدر.

حتی روایات تاریخیه دندرکه بر کیجه صباحه قارشو خلیل پاشایی زدرینه
چاغردر. پاشا بو وقتسز دعوتدن فوق العاده تلاش ایدرک بتون بتون جانندن
قطع امید ایله یاننه بر از آتون آور حضور پادشاهی به عرض ایدر. پادشاه صدر
اعظمک بو تلاشی کورنجه «لالامین اول. نه خزینه کی استرم. نه حیاته که قصد
۱۵ واردر. مرادم بالکز استانبولک فتحنه معاونتکدر. بو یاصدیغی کوردکی؟

اویقوسزلقله دونه بو حاله کتیردم. کیجه کوندز خیال ایتدیکم استانبول
فتحی حاصل اولدقچه راحت ایتمک احتمال یوقدر دیر» و پاشانک مواعیدی
اوزرینه «روملرک پاره سندن صقین» امر مهیدد آمیزله خم کلام ایلر.
لوازم حربیه بر طرفندن تدارک اولنه طورسون کنیدیسی آناتولی عسکرینک
۲۰ کذارینی تأمین ایچون بوغاز ایچنک بری طرفنده بر مناسب نقطه طومق

تصمیمله ساحله اینهرک روم ایلر حصارینک بوئندیغی موقعی انتخاب
ایله اورایه بر قلعه یایمق ایچون — هر حرکتی بر جهت مشروعیته اسناد
ایتمک ملتزمی اولدیغندن — عهده رعایه اول امرده استانبول امپراطورینک
رخصتی طلب ایدنجه «اوراسی جنوزلرک تصرفنده در انلرک دایی سؤال

بیولسون» یولو بر کرز کاهلی جواب کلکله پادشاه «مادام که اویله در بم جنونزلله بر معامله رسمیه یوقدر . بیاچقم ایشی انلردن صورمغهده مجبور دکلم» دیهرك همان ایشنه مباشرت ایلدی .

ایمپراطور بو تشبندن و خلیل پاشا نك اخطارات خفیه سندن پك زیاده اوركهرك پادشاهی نیتندن کچیرمك و جزیه اخذینه ارضایتمك ایچون حضورینه برقاچ سفیر کوندر دیسه فاح «ملکمک حراستنه باقق نقض عهدمیدر ؟ ایمپراطورکز مجارله اتفاق ایدوبده پدری روم ایلی به کچمکدن منعه قالمشدیغی زمان مرحومک نه بیوک مخاطرهده بولندیغی اونوتدیگیزی ؟ بن او زمان پك کنج اولدیغم حالده ادرنهده ایدم . مسلمانلر دهشتملرندن درلر ای . سزده انلرك ابتلاسنه ۱۰ باقهرق اکلنوردیکز . پدرم او سرهده بورابه برقلعه باقق ایچون یمین ایشدی ، برینه کتیریورم . ایمپراطورکز دییکزکه شمیدیکی پادشاه اسلافنه بکزه مز . اقتدارمک ایرشیدیکی مرتبهیه اجدادمک آمالی بیله واصل اوله مامشدی . سزک عودتکزه رخصت ویردم ، فقط بردها بو درلو تبلیغات ایله زدیمه کلان اولورسه بلاسنی بولور» جواب هائليله سفیرلری اعاده ایدرك و خلیل پاشانك تسویلاتی کال نفرزله رد ایلیرك ینه ایشنده دوام ایتدی :

۱۵ قلعه نك خریطه سنی بالذات کندی رسم ایش و تبرکاً هر برجنی محمد کله سنی ترکیب ایدن حرفلردن برینك شکلنده رتیب ایشدی . بنانك خدمتنه اون بش بیك قدر عمله جمع ایلدیکندن بشقه پادشاهک ویردیکی مثال اوزرینه وزرایه وارنجه هرکس عمله طرزنده چالمغه باشلادیغندن قلعه پك آرزمان ۲۰ ایچنده اتمام اولندی .

پادشاه بوتشبنك استانبولجه اولان تأثیراتنه نظراً روملرله بر حادثه نك یقینده ظهورینی محقق کوردیکيچون ادرنه به عودت ایدرکن شهری کشف ایشدی . بر طرفدن انك خریطه سنی تنظیم و دیگر طرفندن اقتضا ایدن اسباب محاصره بی اكمال ایله مشغول اولدیقی سرهده درکه عالمه بونجه ما بر بدیمه

یادگار ایتمش اولان قوه اختراعیهسی فاتحه نمای ظهور اوله رق بر زماندنبور
 اوروپاده رواج بولان و فقط شمیدیکی متزایبوزلر کبی نادراً و بر صورت
 محدوده اوله رق استعمال اولتان آتشی سلاحه تعلیق نظر ایتمش و استعمال
 واکملنه صرف ایتمدیکیمی همتلر سایه سنده او برق ظفرک سارادوات حربیه نسبت
 حاز اولدیغی استعداد رجحانی فعله چیقارمشدر . بو یولده اولان ایجادلرینک
 مبدئی کندی ترتیب و حسابی اوزرینه مهندس مصلح الدین و صاریجه
 سکبان ایله اوربان نامنده بر محارک دوکدکلری طوپدرکه اوچ یوز قنطار باقردن
 اعمال اولنشدی . و اون ایکی قنطار آغرلغنده مرمرکله بی بر میل مسافیه
 آقاردی . پادشاهک تدارکاتی ختامه ایردیکیمی صره ده روملر بر ترا
 ۱ منازعه سندن طولانی حصار محافظلرینه تسلط ایله نقض عهد ایتمدکلرندن
 سکز یوز الی یدی سنه سی نو بهارنده امپراطورک یونانستانده حکومت ایتمکده
 اولان برادرلرینی اشغال ایله استانبوله اعانه دن منع ایچون طورخان بک
 بر قوه کافیله موریه سوق اولندی . فاتح بالذات استانبول اوزرینه
 حرکت ایلدی .

۱۵ عساکر عانیه اکثر مورخلرک روا بنتجه ایکی یوز بیکنن زیاده واردوده بولتان
 طوپلرک مقداری دخی اوچی بیوک و قصوری عادی اولمق اوزره یوز اوتوزه
 بالغ ایدی .

۲۰ بونلرک اک بیوکنه الی چفت اوکوز قوشیله رق یولده اداره سنه درتیبوز آدم
 تعیین اولندی و ایکی یوز الی کشی یوللری کوریلری امرارینه مساعد
 اوله حق صورتده تسویه مأمور اولدی . بو مشکلات جهتیه اردوی
 همابون سور آتته انجق ایکی آیده واصل اوله بیامشدر .

انتای عزیمتده امرادن قرجه بک امپراطورک آتده قالمش اولان برلره
 هجوم ایدرک تا ایستفانوسه قدر ککش (سلوری و بوغادوسدن ماعدا) دشمن
 مالکنک جمله سنی شمشر عثمانیه کردانداده انقیاد ایتمشدی .

بر درجه‌یه قدر آثار باقیه‌سندن دخی اکلاشدیغی اوزره استانبولک دریا
 و خلیج ایله محاط اولان جهتلری یالکز بر دیوار و قره طرفی چفته دیوار
 و یوزر قدم عمقنده چفته خندق و متعدد قلله‌لره محفوظ ایدی. و مملکت
 مثلته یقین بر شی اوله‌رق اوچ کوشه‌سی اولان سرای بورنی و آبوانسرای
 ویدی قلله طرفلارنده استحکامات جیمه وار ایدی. اردوی همبونک صاغ
 جناحی اولان یوز بیک پیاده یدی قوله‌نک قارشوسنی وصول قولده اولان الی بیک
 کشی بلاط قیوسی حداسنی نقطه استناد ایش و زغنوس پاشا بر از عسکرله غلطه
 اوزرلرنی اردوگاه ایلمشیدی. قاع‌ایسه اون‌اش بیک یکچیری ایله بیوک اردونک
 مرکزنده قرار ایدردی. دکز طرفنده اون سکز سفینه ایله درت یوز قدر
 ۱۰ قدرغه حصر حصار و نقل مهماته مأمور اولمشدی.

قلعه‌نک یری و اجنبدن سلاح طوتان مستحفظلری اوتوز بیک کشیدن
 زیاده ایدی.

و قناکه محاصره باشلادی. بر طرفدن اسلام اردوسندن ایدیلان آتشک
 شدتی و بر طرفدن فاتحک رتیب مخصوصیله یاپیلان مترس و صیجان
 ۱۵ یوللرینک صنعتی عساکر اسلامیه‌یی دائماً بر سد محافظه‌النده طوتدیغندن روملر
 دفع سائلدن بتون بتون مایوس اوله‌رق تجربه طالع صورتنده قلعه‌دن
 خارجه شدتی هجوم ایتدیلر. و فقط عساکر محمدیه اولومدن قورقار
 و یا هجومدن قاچار طاقدن اولدیغیچون بر ایکی حمله ایدر ایتمز خصم‌لر.
 ینک ضرب دست قهرمانیسنه مقاومت ایده‌میه جکلرنی یقین ایدرک رجعته
 ۲۰ محبور اولدیلر.

هره قدر شهرک صویه متصل اولان جهتلری یالینقات بر دیوار ایله
 محاط‌ایسه‌ده خلیجک کذرکاهی او زمانلرجه کسری محال بر زنجیر ایله
 مسدود اولدیغی کبی لانغه بوستانی و قدرغه بر ایمان اوله‌رق اطرافی دخی
 خندق و قلله‌لره مستحکم ایدی.

بناء عليه حركات حربيه نك قره جهتندن اداره سنده دها زياده سهولت
كورمكله اوچ بيوك طويلر اولا اكرى قيو قارشوسنه وضع ايدنش فقط
اوراسى ايمپراطور طرفندن مجدداً تحكيم اولتمق جهتيله ايديلان اتلرك
استلديكى درجه تاثيرى كوريله مديكندن مركز مهاجمه طوب قيو قارشوسنه
نقل اولمشدى.

برشى كه يكي دن نه قدر ماهر اللردن چيقمىش اولسه ينه آنده كمال ممكن اوله من .
بو قبيلدن اوله رق اسلحه ناره دخى واقعا فاتح كى بر موجد مقتدر كى يدمه ارنه
دوشمش و خيلى ايلر اولمشدى . آنجق ينه بر طاقم بيوك نقايصدن خلاص
اوله مدى . حتى الك بيوك طويلك بر دفعه طولدير يلوب اتلسى ابكى ساعته
۱۰ توقف ايتديكي چون كونده آنجق سكر كره استعمال اولنه بيلوردى . بونكله
برابر زياده قزمسى منعه دخى امكان بولنه مديغندن بر كون طولدير بلوركن
پاره لندى .

بو حادثه ايسه فاتحك قوه ايجاديه سنه بر فرصت ظهور دها اعطا ايتمكله
و برديكى امر اوزرينه ديكر ابكى بيوك طويلر هر اتلديقه زيتون ياغيله
۱۵ ييقاغه باشلامش و بو صورته معين اولدقلى مقصوده خطر سزجه
استعماللى قابل اولمشدر . حضرت پادشاهك فطانت و احتياطي استانبولك
فتحى كى بر امر عظيمى دها تجربه سى كورلامش بر واسطه نك تاثيريله حصر
ايدمه مديكى جهتله محاصره بر چوق منجنيقلىر دخى كتير مش و ايچنه
اوقلى و تفنگلى عسكر و دوشديكى برده آتش الهرق اطرافى احراق ايدر بر
۲۰ نوع اجزا ايله مملو شيشه لىر وضعيله قلعه اوزرينه سوق اوعمق اوزره تكرلكله
بورر درت قله ياپدير مشدى .

بولردن بشقه يونان لسانده «كشور كشا» معناسته بر اسم ايله ياد
اولنور بر آلت دها اعمال ايتدير مشدى كه بوده متعدد تكرلكلر اوزرنده
حركت ايدر دى . و اطرافى خارجاً و داخلاً دائماً باش طوبيلور اوچ قات

مشین ایله محفوظ اوله رق اوزرنده دخی ایچنده کی عسکری محافظه ایچون
قله و ستره سور شکلنده شیلر موجود ایدی.

جهت سفلاسنده شهره قارشو آچیلوب درت قیو اوله رق درونی ایسه خنده قی
طولدر مق ایچون اودون و سار اشیا ایله مملو ایدی. برده حامل اولدیغی
عسکرک قلعہ مستحفظلریله قارشو قارشوبه حرب ایده بیاملرینه خدمت ایچون
۵ بر طاقم آتمه کو و یلری دخی وار ایدی.

۶ ر کیجه بو قلعہ سیاره طوب قیوسی اوزرینه سوق اولنه رق اوراده بولنان
برجی خراب ایدی.

فقط امپراطورک کوستردیکی فوق العاده اقداملر سایه سنده روملر خراب
۱۰ اولان یلری صباحه بر اققسزین زهیم ایتدکدن شقه فقط شیشه لریله
«کشورکشا» بی دخی احراق ایلدیلر.

فانچکه مشاهد اولدیغی غیرتی ولو کندینه مضر اولسون تقدیر ایشک
شانندن اولان مهارت پسندان عالمدن ایدی دشمنک او کیجه کوستردیکی
اقدامه متحیرانه تحسین خوان اولمشدر.

۱۵ محاصره بو حال اوزره ایکن استانبولک اعانه سنه مأمور اولدیغی حالدہ بر
آبدنبر و مخالفت هوا جهتیلہ مرمره دکزینہ کچه میان اونش قدر سفینه نکلکده
اولدیغی کورلنجه دونمای همایوندن بریوز الی قدر بیوک و کوچک کیلر
بونلره سدراه اولق استدیلر. حضرت پادشاه بو هنکامه بی تماشایچون ساحل
بحره اینمشدی.

۲۰ دشمن کیلری جسم و طولی ماکمل و طائفه لری صنعتلرنده ماهر اولدقن
بشقه دولت علیه دخی او زمانه قدر دونمایه هیچ اهمیت و برامش و حتی
موجود اولان کیلرک جمله سی استانبولک فتحی تشبثاتی صره سنده فانچک
امر یله یاپدیلمش ایدی. انلرکده قیودانلق مقامنده اولان بالطه اوغلنک

مهارتسزلكى مناسبيله انشالرى قاعدهسز وصو كسملرى آز اولديغى كى اچلرنده
دخى لزومى قدر طوپ و طائفه سنده دكزه آيشق آدم يوق ايدى .

بو حال ايله محاربه ابتدا ايدر اتمز روى دريائى دشمنك هر درلو مرمياى
قايلامش وباخصوص نفظ شيشه لر نك دوكدىكى آتش صو اوزرنده يوزمكه
باشلامش اولديغندن بو صعوبت و آب و آتشك تماشاي امتزاجندن عساكرجه
حاصل اولان دهشت سفاين عثمانيه يى كويا خيرتده طوكمش كى بتون
بتون حركتدن آليقويدى . يالكز طالفه لرك سوقيله ابكى كى برلرندن اوينادى .
انلرده بر برلرينه چارپه رق آتش الديلر .

فاح نفسنده كى معرفت وعسكر نده كى مكارم اخلاقه كونوبده انده اولان اوفق
۱۰ بر دولته بتون آوروپايه ميدان اوقومشيكن دونماسنك بكرميده برى
مقامنده بولنان بر قاج سفينه ايله اوغراشه مديغنى كورنجه غليان حدتله
سرايا بر آتشاره غضب كسيله رك همان برق جهان كى سوار اولديغى
كحيلان ايله دكزه آتلدى . وبو تماشانك تاثيريله دونمايه فوق العاده
بر غيرت كلديكندن دشمن كيملى اوزرينه بر شدتلى هجوم ده ا اجرا
۱۵ اولدى . فقط غلبه سفاين عثمانيه نك كرتى و فداكارانه غيرتيله خصمك
مهارتى ييننده مزدد ايكن روملره مساعد و غايت قوتلى بر روزكار ظهور
ايتمكله ذكر اولنان بش سفينه دونمانك آره سندن كمال سرعتله كذار
ايتديلر . بو صره ده محصورلر دخى سراي بر ونيله غلظه آره سنده اولان
زنجيرى كوستدكلرندن بر برينى متعاقب خليجه داخل اولديلر .

۲۰ خليل پاشا بو موقفيتسزلك اوزر بنه بنه ميدان بوله رق شهره بويله بر طاقم
اعانه لر ده كله بيله جكندن و او تقديرده حال مشكل اوله جفندن بختله
پادشاهى قبول صلح ايچون ارضايه قالقشدى ايسه ده فاح پاشانك حالى ، بودرلو
دسايسك حقيقتنى ده برنجى دفعه كى سلطنتندن دور اولديغى زمان بك اجى
تجربه لرله اوكرمش اولديغنه مبنى مشاوره سنى حميت ومعرفتلىر نه اعتماد ايتديكى

زغوز پاشا و ملاكورانى و آق شمس الدين كېي برقاچ عظمايه حصر ايله تشبندنه
ثبات ايلدى. اما بالاده تعريف اولتان «كشوركشا» نك يامسى و دوتمانك دشمن
كيليرنى منع ايدمه مامسى و بونجه همتلره اعمال ايتدردىكى بيوك طودلره بيله
استحكامات موجوده نك مقاومت ايدمه يامسى كندىنه ده بر از اندىشه يه
دوشورمشدى .

بويله صعوبت هنكاملرنده عجزه نك كازى قنور و اعالينك ايسه تحرى اولدىغندن
فاتح بر زمان خليجك زيرينى فرمغه چاره آردندن و آندن دخى مايوس
اولدقن صكره ينه الكيوك معينى اولان قوه علم و عرفانك گرامتنه
مراجعتله طوق شمرك خارچنده كورينه جك برنديرك اختيارينه قالميشه رق
۱۰ خربطه لرني بالذات ترتيب ايتدىكى بر طريق اوزرنندن طولمه باغچه دن قاسم
پاشايه قدر بر قيزاق انشا ايتدردى. و انتخاب ايتدىكى يتمش قدر سفينه نك
يلكنلرني كشاد ايتدیره رك و غلظه طرفنده نه قدر انسان و حيوان وار ايسه نقل
خدمتنه تعيين ايليره رك بر كيجه نك ايچنده بيك درلو اقدامات ايله جمله سنى
بردن خليجه ازال ايتدردى .

۱۵ محصورلر بويله طاغلىرى طاشلىرى دريايه نحويل ايدر يولده بر خارقه نك
تماشاسيله بالطبع مبتلا اولدقلىرى حيرتدن قورتيئنجه سفاين وارده يى ياغغه
قالمشديلر. و بو يولده بر قاچ كره يك نداكارانه هجوملرده ايتديلر. آنجق
هر درلو تشبثات حرييه و دساس خفيه يى پادشاهك ادراك و احتياطندن قورنارمق
محاله بقين بر شى اولدىغندن مقصدلرني فعله چيقارمه ديلر .

۲۰ فاتح ايسه غلظه دن قارشويه شمدىكى صالغر طرزنده بر برينه مربوط وار ايله
اوزرنندن عسكر كچه جك و طوپ قالدیره بيله جك برده كوبرى انشا ايتديرمه
باشلادى .

روملر كوبرينك ختامندن صكره ينه احراق تشبثى تكرار ايتديلر . بنه
پادشاهك احتياطنى تجربهدن بشقه بر شى قرانه مديلر .

نهایت زنجیرك داخلنده و محافظه سی خدمتنده موجود اولان یکریمی بش
قدر کیلر طرفندن سفاین عثمانیه ایله کوپری به بر ضرر ایرات ایتمک تصورنده
اولدقلری خبر آلمغله فاتح خلیجده اولان فلوواک امنیتچون روم کیلر-
ینک احراقنه عزم ایلدی. آنجق شمدیکی بک اوغلتک بواندیغی موقعده اولان زغنوس
پاشا اردوستدن بشقه بر یردن بونلری طویه طومق قابل دکلدی. اورادن آتیه-
حق کله لر ایسه بالضروره غلظه نك استحکامات وابتیه سنه طوقنه جغندن
و حال بوکه غلظه جنوز لرك اننده بولنه رق آنلرده عهد پادشاهیده اولدقلرندن فرقه
بحریه مزى موجود اولان طویلرله دشمنك تسلطندن وقایه به امکان
بولنه مدی.

۱۰ فاتح که هر مخاطره ده بر استاد وهر احتیاجده بر وسیله ایجاد بولمق خصایصندن
ایلدی. بو محظورك دفعیچون دنه کمز لایف نای عرفانته مراجعتله ترتیب ایتدیسکی
حساب اوزرینه مقوس کله آتار بر طاقم طویلر یایدنمق تدبیرینی بولدی.
وبو طویلرک بریله بالذات نشان آلهرق ایکنجی کله ده بر روم سفینه سنی
غرق ایلدی.

۱۵ ایشته پادشاهک خلیجده ک سفاین و کوپری بی محافظه ایچون فعله
چیقاردیغی بو اختراع شمدی طوبیلق فننک اک مهم ارکانندن اولان حمبره
اصولنه اساس اولمشدر.

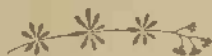
بحراً بو تشبثات ایله اشتغال اولندیغی صروده قره طرفندن قلعه نك درت
برجی تخریب ایلدی.

۲ عساکر عثمانیه نك غیرت فداکارانه سیله خندقک همان نصفی طولدرلدی.
ققط دیوارلرده کذاره قابل بر رخنه آچیله مدی. چونکه دیوارلرک رصانت
فوق العاده سی جهتیله آتیلان کله لرك تأثیری بیتمق دکل دلمکدن عبارت
ایلدی. نهایت پادشاه طوپ قپو ایله ادرنه قپوسی ییننده تسبب ایتدیسکی
بردیواری عادی طویلرندن بر قراج باطریه ایله بش اون کولر بر خط اوزرینه

دوکه دوکه کوشتدکن صکره بیوک طویلره آتش و برلسنی امر ایتمکله ینار
طاغ پانلامش کبی بر طراقة قیامت نمون ایله طاغ پارچه سی بیوک کتنده آتیلان
کله لرك بر بریق متعاق بر محسم زلزله کبی ورودی دیواری برله یکسان
ایتمشدی .

۵ بونک اوزرینه قاچ امپراطوره بر که ده قلعنه تکلیف ایتدکن
وینه جواب رد آلدکن صکره مهاجه بی فرمان ایلدی . فقط او کون ینه فتح
میسر اوله مدی . پادشاهده آچیلان رخنه تک خصم طرفدن ریمینه میدان
قالماق ایچون هر طرفده مشعله لر و حتی مزراق لر اوچنه وارنجه موملر یاقدی بریق
محاربه دن ال چکمدی .

۱۰ اردوی هایون کثرت ضیادن بر حاله کلشدی که ایرنی کون ظهورینه
انتظار اولان فتحک همان او کیجه دن شهر آییننه باشلانامش ظن اولنوردی .
صبح اولنجه پادشاه بر معتاد عسکرینی استصحاب ایله اوکلرینه آتش
یانلرینه آتون صاچهرق ینه مهاجه بی کشاد ایلدی . بو هنگامه قیامت
آشوب بر قاچ ساعت دوام ایتدکن صکره عساکر عثمانیه قره دن خلیج دن
۱۵ کندی نعلرله خندق طولدی ره جق مرتبه ده ککوستردیک غیرت
سایه سنده قلعه فتح اولندی . جنورل انده بولتان غلطه ایله روملرده
قالمش اولان سیلوری و بوغادوس ایسه شهرک ضبطنی متعاقب استیان ایلدی .
حضرت پادشاه استانبوله بر آلائی مظفرتله دخول ایتدی .

عبدالحق حامد

عبدالحق حامد يك تورك شعر و ادبياتنك اَك بونوك سياسيدير. تحصيلنى استانبول و پارسده گوردكدن صوگره پديريله طهرانه گيتمش واوراده، اولجه خصوصى اوهرق تحصيل اينديگى فارسى لساننه ووف تام كسب ايلهش در. حياتنى ممالك اجنيهده ديپلوماسى مامور تيرنده گچيرمش، متعدد آوروپا شهرلرنده و هندستانده بوميابده بولميشدر. حامد يك شمى عثمانلى اعيان مجلسى اعضاسندندر. [ولادتى: ۱۲۶۷]

كرسىء استغراق

كنار بجرده خوش بر محلدن ناظر عالم
تجرب ايله مش بر موجدن؛ اوستنده بر آدم
خيالتنر اوتورمش فكر ايله مشغولدر هر دم؛
كينمشدر بياض اما باقارسك عرض ايدر ماسم.
بولوطلر، دالغهلر، بيلدزلر اطرافده هپ محرم
اغاجلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

بوتنها برلرى كوردكى، سن ظن ائتمه خاليدر
خيالاتله مسكوندر؛ بو برلر بر معالى در.
محاط عجزدر، هم لائناهى برله ماليدر
بو موقعدر بزم ساحلده بر كرسىء عاليدر.
بولوطلر، دالغهلر، بيلدزلر اطرافده هپ محرم
اغاجلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

سكوتله قوشانمش هاى هوى شهرى كوش ايله،
سحاب خنده ريز و برق يكسر قهرى كوش ايله،

آغاچلردن چیقان افکاری سیر ایت، هری کوش ایله
بو وحشتگاهده سن کل بنمله دهری کوش ایله؛
بولوطلر، دالغهلر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جویلر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

دوشون اول ذاتی کیم امریله ذاتندن عیان اولمش،
وجود سرمدیسندن زمین و آسمان اولمش.

دوشون دریایی هر بر قطره موج بی کران اولمش
خفایای الهیدرکه یکدل، یکزبان اولمش؛
بولوطلر، دالغهلر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جویلر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

او در هیچیء ماضی جه سرخ مشینده،
بو تاریکیء مستقبل کبود سرمدیتده
دورر بر کبرای بی نهایت نور و ظلمتده
برابر جمله موجودات و اشیا هپ محبتده؛

بولوطلر، دالغهلر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جویلر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم

ایدر یکدیگرین تقبیل دایم زهره و ذره،

یورر بر یوانه مرغ و ماهی و مهتاب و شبیره،

اوطور شو منبر دریا محاط سنکه بر کره

همان اللهی کور شامل سادن بحر ایله بره؛

بولوطلر، دالغهلر، ییلدیزلر اطرافده هپ محرم
آغاچلر، جویلر، قوشلر، چیچکلر دائماً خرم.

بورر هر برج بيك عصر مجسمدر، مانلدر،
 ظلاله صورتا ظن ائمه لكن جسم زائلدر،
 بو هيئت، زير وبالا، مرجع اصلي به مانلدر؛
 كيدرلر شاد و خندان جمله سي بر فيضه تائلدر.
 بولوطلر، دالغهلر، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
 آغاچلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

دور وادیده دورادور برسس، رودلر چاغلار،
 چمن مانی، قویونلر پنبه، رنگا رنگدر طاغلر،
 شفقندن، مجردن ایتمکده جمع سیم وزر باغلر،
 بوشنلکده بتم کولکلر انجق وارسه براغلر؛
 بولوطلر، دالغهلر، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
 آغاچلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

اينر سيسلر ايچنده بر كوچك قز كوهدن تنها
 دوغاركن نجم بی خواب سحر پیدا و ناپیدا؛
 كچر بيك صبا، دوشنده عكس جوشش دریا،
 جرس ياد وطنله داده ايلر دردی احيا؛
 بولوطلر، دالغهلر، ييلديزلر اطرافده هپ محرم
 آغاچلر، جويلر، قوشلر، چيچكلر دائما خرم.

[مزج] | --- | | --- | | --- | | --- |

اندلس حکمدارانك خزینه لری ایچنده سین، طارق! سن زه دن کلوب زده
 طورمشین! عزیزتمك نه طرفه؟ سن تا سوریه دن کلوب طلیطله ده طورمشین،
 یارین سکا بر فاح دیه جککلر! بونکله برابر، سن بر قولیه دن چیقديك.
 بر سرای خزینه سنده سین. بر مزاره کیره جکسین! — شو که زینك
 اوکنده پارل پارل یانان شیرل نه در؟ بر طاقم حکمداران ماضینك سرنکون
 اولش افسرلری! بو شهر بر تختگاه سلطنت اولسه بیله بو اوپه بر تاجگاه مسخردر!
 او قراللری تشخیص ایدن تاجلر سنك پنجه کده! اقتداریکك ککانه یکرمی
 بش برهان، یکرمی بش شاهد! بونکله برابر، ای سردار غالب، سن
 یالکز بر زبه دارسین؟ — بو تاجلرک اصحابی اولان حکمدارانه امتثال
 ایتمه. آنلر غافل ومغرور ایمشلر، ذوالجلالک قدرتی، شرک عجزنی، زمانک
 انقلابی دوشونما مشلر. هپ بر برلرندن انتقام الهرق کلوب کیتمشلر. سن
 انلرک سرای سلطنتنه کیردک. خزینه روتنه مالک اولدک. دینه اسرارینی
 کشف ایتدک، رودریق سکا انلرک استقبالی کوستردی. سن ده عالمه رودریق
 آیتسینی تصویر ایدیورسین. اشته قوجه بر ملتک عالم استقبالی ایاغکک التنده
 یووارلنوب طوریبور! اشته داخلنده جریان ایدن شهر اقباله بر بشقه محرا
 اچلدی؛ بوده محضاسنک کتیردیكک انقلاب ایله اچلدی! بونکله برابر،
 سن هیچ بر شی دکلسین، سن زیاد، سن مجرد هیچسین!

تبدیل طرر ایله

۲۰ نه اولور؟ ربم! بکاده بر از غرور کلسه! — غرور ایله چیقسه م چیقسه ده
 صکره بردنبره دوشوب نه قدر عاجز، نه قدر اقتدارسز بر مخلوق اولدیغمی
 بر کره ده اوکرنسه م! اوکو، بن زیاد، اوکو؛ شو افسرلرک هربری بر
 حکمدار بدبختک سرکدشتی در؛ اوکو ابن نصیرک کوله سی!

نه دن صکره

رودریق خلقه ظلم ایتمش! او قدر ظلم که تبعه سنده کیندن اتقامدن بشقه
 آرزو قالماش. افاضل و عقلا مجلسندن استکراه ایامش! اودرجهده استکراه که
 ایشی نااهلر النده، کندی مداهنلر ایچنده قالمش. نه تبعه آتی، نه او تبعه بی
 دوشومش! بر مکتب بر خسته خانه یوق. شهرک ابنیهسی محبسه کلیسادن
 برده کندی سر ایلرندن عبارت. او محبسلرده یاتان هی ظاهیله محکوم اولمش
 بیچاره لر! او سر ایلرده خدمت ایدن هی جاننک دشمنلری او کلیسالرده
 ایه، ذکر معبوده بدل کندی نامنی تقدیس ایتدیرریش! او نامی تقدیس
 ابدنلر دکل، حتی قاله آلانلر بر طاقم جهلا و یاخود بر سوری حیواناتدر.
 رودریق هیچ دوشونامش که حکمداری ظلمکار، سکنهسی جهل ایچنده
 اولان بر مملکت البته بر بشقه دولنک نصیبی اولور. هیچ دوشونامش که بر
 جمعیت انسانیه نك بر ظالم النده هرشیدن محروم و مظلوم اولوب کیتمسنه انسانیت
 تحمل ایتمز. انسانیته خادم اولان دولتر ایسه بویله بر کوزل قطعه نك بر طاقم
 حیوانات ایله مسکون و معطل قالمسنه هیچ بر وقتده راضی اولماز. او جانور
 کندینی شو تاجه هرینک مساحی برینه قومش! خزینهلرینه باقمشده
 ۱۰ اژدرها کلمش! انک کله سنی بر عرب سپاهیسی کوتوردی!

بچرهه تقریبه و کیتدکجه تجزله

ای ۳۲! کیم بیلیر تاریخ نبعانک هانکی طوفاندر. کیم بیلیر قاچ بیک انقلاب
 کوروب کچیردک. بونجه عصرلردنبری جریان ایدوب کلشسین، بر کره
 کوتوروب بر اقدیفک شیلر بر کره دها کلوب کچدیمی؟ هیپات! زمانی
 ۲۰ بر طاقم ادواق پادشاهانه ایله کچیررکن ینه کوکندکلری زمانک مرور بله
 نام و شهرتلی اونودلش بیکارجه حکمداران. ملکه لریله محبوبه لریله قایقره،
 تادور اساطیره قدر کیدرسهک، آله لریله بر بیلریله، مساحلره، یونساره یننهرک
 سنک اوستکده صفالر، سفاهتلیر ایتمشلر! هیچ بیلاماشلرکه مسیره لری اولان
 ۳۲ اقبالک منبعی کبی منصوبه دریای عدمدر. هیچ بیلاماشلرکه بر کون

بر عرب سرداری، اردوسيله كلوب او هرک سواحلی احاطه ایدر، فقط ینه جریانه بر سد حائل یاپه میه جغنی کوردیکچون عقلی بونک حکمتی احاطه ایتمز، نه قدر عاجز اولدیغنی درحال اکالار، مغرور و مسرور اوله جق برده، نفسی تحقیره مجبور اولور؛ بر طاقم مطالعات حزن انکیز ایله آغلمغه باشلار! ۵
اشته وجود احتشاملرنک اعضای میته سندن حاصل اولان ضیای کاذب معموره سلطنتلرنک شو سونوک سونوک یانان قندیللرنده کورونیور؛ بو حال ایله طلیطله شهری دروننده فوسفورلر کورونیور بر قبرستانه بکزیور.
آغله رق بر قوتوغه سربلیر

سامی پاشا زاده سزایی بکه مکتوب

۱۰ برادر محترم افندم،

۱۵ نیشان سنه ۹۸ تاریخی مکتوبکی اخذ ایله کسب صفای روحانی ایتدم. لذا اذ حیاتندن محرومیت و بلکه ده کندی گندمدن مایوسیتله کچن شو ایام هیچیده بیامزسین که سنک خطابت غایبه ک وجدانمه نه قدر شوق رسان، روحه نه درجه لده تسلیت بخش ارادی. بولندیغم مسقط هجری ۱۵ سفالنده همحال اسافل اولدیغمه کمال یأس ایله حکم ایدوب طوررکن صاندمکه بر صدای علوی بکا «بوق» بوق! سنک بو حکمک نابجادر.
بن سکا کزدیکم لایتناهیترای معالیده بر حاضر لیورم! «خطابی سرد ایتدی. او زمان خیال ابدیت تمث و تارشیده کمال ایله اگرمدن وسزایدن عبارت برسا تشکل ایدرهک، محیط اولدیغی معرفت و حقیقت کائناتنه متوجهاً ۲۰
نفسی رهیاب ارتقا بولدم. نه بیوک مظهریت!.. مکتوبکده کی سوزارکله چاملیجه یه اولان سودامی او یاندردک. بیامم که سن چاملیجه نك علویت
جسانیه سیمسین بوقسه چاملیجه سنک خاطره علویه بحسمه کیدر؟

چاملیجه ده بلبل یاورسی دیکله دیکمزی بن فصل اونودیرم؟ ..
 او بزم طبیعت تیارومزک «آدلیناپاتی» سی ایدی. بوقادین، پک چوق
 شاعرلری عاشق ایتدیه او قوشجغزده پک چوق مستعد محبتی شاعر ابلشدیر.
 بن امیم که بز چاملیجه صفاسنی نه یکی دنیاده سوریه یلیرز، نه اسکئی عالمده؛
 نه آمریکا اورمانلرنده بولورز، نه ایتالیا موزه لرنده. چونکه او مبارک بر
 وطنمزدیر. دیدیکک کچوجک خواننده قدرندن الدیغمز حس علوی بی ایسه
 نه نلسون تلمین ایده یلیرز، نه البانی؛ نه پارسک غراند او پراسی احضار
 ایدر، نه وینانهک عسکر موزقه سی. چونکه او عاجز مخلوق بزم
 وطنداشتمزدیر.

۱۰ چاملیجه یالکز وطنمز دکل، افکار شاعرانه مزکده مادریدر. بلبل
 یاورسی یالکز وطنداشتمز دکل، همده برادر حمز، برابر آه وزارمزدیر.
 حتی بعض کره بن آفی کندی زاده طبعمه بکره دردم. کولکده ک سودا
 عکس ایتدیکی ظلام ایچنده فریاد ایدیور کی کلیردی.

یا، عموماً قوشلرک سایه شفقه اجرا ایتدکلی او حسن صدا چاغلاننک
 ۱۵ لطاقنی او زاده مدنیت دیدیکمز عربیه کورتلیری، ولوله رقی بیلدی کمز
 پاره چنغر تیلری زه فصل اونوندیره یلیرز؟ .. شبهه یوقدرکه بزم کبیلر
 فیوضات ادبیه بی بدایع طبیعتدن اقتباس ایدرلر. افراد بشر استعدادلرینه
 کوره هپ انقلابات طبیعتدن ملهم اولور. شعرا، بهارک بتشدردیکی

مخلوقاتندیر. هر تألیف لطیف بر موقع طبیعتنک تصویر معنویسی، هر مؤلف
 ۲۰ بر مسیره قدرنک مخلوق بدایعی در. هر جو بیار بر حس متهیج، هر آغاج
 بر فکر ساکن، هر سحاب بر خیال علویدر. طبیعت، او نه فوق العاده
 شاعر درکه بتون آثاریده شعرا دن ظهور ایدر!. او نه بیوک خالقدرکه
 مخلوقاتیده اقتدار خلق ایله متخلق!. ای تماشای کواکبله احیا ایتدی کمز
 کیجه لر!. رده سکر؟ ..

او ضیای شفقہ طوغری اوچدیغنی سوبلیدیکک قوشلر ، که سیار بر شکوفه زاره بکزر ، کولکزده اولان حسیات الهیهیی حامل اولوب کیتدکلی ایچون درگاه سرمدته کوندلش ساعیلرمن عد اولنسه دکرمی ؟ .. ای طلوع دائمی که بر انقلاب متناوبسین ، ای غروب ، که سکا بر جهان متزلزل دبسم ویا بو عالم ایچون سنی بر نمونه سقوط عد اینسهم بچادر ، ای ماهتاب ، که بزم الهینک سایه مستطیلی سنک قدر دلرادر ، ای تماشای کواکبله احیا ایتدیکم کیچهلر ، ای معموره طبیعت ، ردهسکر ؟ ردهسکر ؟ ..

یلدیزلری ایلدم تاشا ،

اشعارکه خالق ایش انشا ،

ساعتلرجه قرائت ایتدم ،

شکدن کسب برائت ایتدم ؛

یوق هیچ برینسده اول فضیلت ؛

وجهکدهکی جلوه حقیقت .

حقیقت ! یلدیزلرکه سا دنیلان الوهیتک او عالی سراپرده سراری
۱۰ اطرافنده عقولک نفوذینه حیلولت ایچون نکهبان اولان ملکک انظار برتو
ناری دنیلمکه شایاندر ، بکا سنک مکتوبلرک درجهسنده بر شوق ومفتونیت
وبرمیور ، حامده سزایی قدر تقدیر معالی ایتدیره میور . آره صره مظه
ایالده ایشیتدیکم و بر طاقم وحشیه قادیتلر منظره فنایه فهقه زن استخفاف
اولور کی ، دیکلدیکم باقوشلرک صداسنی (غلوس) احباب و اهالیسندن
۲۰ جمله سنک مصاحبته ترجیح ایدیورم .

بورانک طبیعت موقعیه سنی چورومم . آفاق شرقیهیه محاسن نثار اولان
لطائف قدرندن بوراده دخی طاغلرک اکلری طولش ، قیرلر صحرالر دوناتشدر ،
غالبا چاملیجه دن کلن بر روزکار سزاینک یاد تحسریله برابر موسم بهاریده
کثیره رک بو اسکی الههلر خرابه سی بر کلستاندن مثال اولدی . قیرلرده ، تپه لرده

سوریلر سربست سربست کزر، قوزیلر ملر، کونلرجه طولاشلسه
توکنمیه جک بر ساحه دلربا اوزرنده واقع بیوک بر زیتون اورمانی
بالقونک زیر نظارتنده لرزاندر.

محصور اولدیغم جبال عالییه بیاض بیاض کویلر سریمش، بیلم هانکه
مخلوقات سوایه اورالرده بوا یامش کبی طور، بر طاقم الهلر اتخاذا مسکن
ایتمش ظن اولنور. شهرک طاغلرله محاط اولان ساکن کورفزی بره اینمش
سایه بکزر.

سزایی بک

سامی پاشازاده سزایی بک رفیق حسری، ظریف و یارلاق تصویرلری ایله
تایز ایتمش بر نادر در. حیاتی، عبدالحق حامد گبی، دیلوماسی مأموریتلرنده گچیرمشدر.
مطبوع براج آری ایله متعدد مقاله لری واردر.

قداشم اقدم حامدم

۳۰ نیدسان سنه ۹۸ تاریخی مفصل مکتوبکی آلام. بر روحک بر روحی
اوقشایشی، بر وجدانک بر وجدانه تسلی و بریشی مکر نه قدر الهی ایتمش! ..
۱۰ مکتوبک حسیات عالییه بی او یاندر مقده کائنات حسنک صباح روز ابدیسی
اولق ایچون برادلش ایکی کوزل مائی کوزه رقابت ایدیوردی.

چاملیجه ده بلبل یاورسی دیکله دیکمزی اونوتامشسک. بزده اوقدر
اونتدم که شمسی دیکله جک اولدم قایمده بلکه عکسی سداسی ایشیدرم.
لوندرونک، پارسک او برالرنده کی موسیقیلر او قوشجغزی بز او نو تد بر میه جغنده
۲۰ شبهه یوق. او بلبل یاورسی دیدیکمز مخلوق سواهی، کیم بیلر، کیمک الوهپته

قارشی مشتاقانه فریاد ایدر روحی ایدی! .. کم بیلیر، او همتابلی کیجده
 بر قلب ایچنده محبت کی، کیزلندیکی چالینک ایچنده بزمه حسبحال
 ایدیور و بزه بر چوق شیلر اکلامق ایسنیوردی. غالباً نغمات ساهویه سنک
 «نوطه» سی ییلدیزلر ایدی که او کوچوجک کوزلرینی سایه دیکمش
 ایدی. او جهان لطافت و سکونت نیچون بر ذره قدر اولان او مخلوقی
 اودرجه لرده بی صبر و آرام ایتمش ایدی؟. عجیباً او قوش کچن عصرلرک
 برنده بر برینه متحسر ایگی کنجک او موقع عاشقانه یه عکس ایتمش یاد
 حزین محبتلری میدی؟

مکتوبکده تصویر ایتدیگک ویا لسان و بردیگک او تماشای روح
 ۱۰ افزای الهی قاچ کونلر فکرک مشغولیت مقتونانه و قلبیک هیجان
 عبادتکارانه سنه سبب اولدی! .. آه بن حامدی، ییلدیزلی کجیدی
 نامتناهیگی پک سورم! بیلیرسک یا، بعض کیچهلر ییلدیزلرک کزتمدن
 رنگ ساه کورغزدی. مرمره انعکاس ضیای اختران ایله پاپاتیالار آچمش
 قویو بر چمبازه بکزدی. شوراده براسحقک سامعه یه عکس ایندن صداسی
 ۱۵ بیتیور، اوتده بر بلبلیک فریادی کسلیور، اوزاندن اوزاغه کلان باغ
 بکجیلرینک ایسلکلری کیجه نک سکونتی ایچنده محو اولیورکن برچوق
 ییلدیزلر بر افقک اوزرینه طوبیلاتیر، هر سونوب پارلاشلرنده دیده وجدانه
 ابدیت ایچون بر نورانی رهگذار آچارلر. او بر طرفده ایگی توام ییلدیز
 ساکن ساکن اغلایان بر قلبیک ایچنه تسلی ایچون ضیالرینی دوکر.
 او ییلدیزلرکه استقبال ایله اوردی ده کی ظلام عمیق نسیان ایچنده بزاره کوربنور
 ۲ ذرات حقایقدر. آه بن او تماشانک کولکه و بردیگی حیاتی
 وجدانک قازوشونده، او حیسانک لسانی اولان حامدی نامده کورمک استرم! ..
 هر جو یار فکری جوشه کتیردیگی، هر اغاج قدرت آلهیه یه سجده بر
 شکران اولدیغی، هر سحاب بر بشقه شوق ایله سایه او چوب کیتدیگی

زمان بن حامدی ایسترم . برطرفنده یوزبیکلرجه کونشلر عروب ، دیکر
 طرفنده یوزبیکلرجه ایلر طلوع ایدن اقلر او طلوع وغروبک انواری
 ایچنده قالمش بر سا ، او ساهدهده حامدی ایسترم . بنم اولبه سنک کی
 صباحلری بنی او یاندره جق بلبللرم ، کیجهلری او یونه جق اسحقلرم بوق .
 صباح بنی قالدیران شمدو فرلرک آوازمی ، کیجهلری او یوتان ، بر دقیقه
 آرام اتمین دغدغه مدینتک شدتلی بر یورغونلغی دز . کوندزاری نظرم سیدلر ،
 دومانلر ایچنده غائب اولور . روزکلر او کوزل رایجهلر بدل فابریقه
 دومانلری کتورر . هوا مظلم ، آغر . محشر مدینتدن قاچهرق آچیق سا ، برتسا
 کوشه آرام . آهصره یالکز باشمه (تایس) ک کنارنده اوتورر ، غریب
 ۱۰ غریب وطنمی و سزلری دوشونورم . آلا فرانغه مایسک یکرمنجی کوتی ایدیکه
 برقاچ کون ماذونیت استحصالله پارسه کیتم . ماش دکزی ینه پک
 غلیانده ایدی . بو دهشتلی ماش رهکنار حیاته بکز بیور . مسافه سنک
 قیصدلغی ایله برابر هیجان انکیز امواجی ایچنده انسانک چکمیدیکی بلا
 قالمیور . مانسک او بر جهته کچرکچمز برانقلاب عظیم کوردم . بن موقعا
 ۱۵ بر لرینه بوقدر یاقین اولدیغی حالده اخلاق و مشربجه بر لرینه بوقدر
 اوزاق ایکی ملت کوردم .

پارسه بولندیغم زمان (تیار فرانسه) مع الناسف استدیکم کی بر او یون
 او ینامیوردی . آلره دوموسه نیک ایکی کوچک پیه سنی عرض ایدیوردی که
 بنم قومدی فرانسرده کورمسنی آرزو ایتدیکم شیلردن دکلی ایدی .
 ۲۰ فرانسز غزته لرنده اوقودیغمه کوره (تیار فرانسه) شمدی هوغونک
 (روی بلاس) نی او ینامیورمش . حالم مساعداولسه یالکز شو او یونی اوتیارو-
 ده کورمک ایچون پارسه قدر کیدردم . واقعا بوراده بولنان بر آدم ایچون
 تیار فرانسه پی ده لوندرده کورمک ممکندر . فقط شمدی بوراده (موسم)
 یتمش وهرکس کویله چکلکه باشلامش اولدیغندن بو آراق قابل اوله مز .

موسك ختامنه نمون اولدم ديسه سوزم طوغرى اولمز . بالو ، شبانه ،
 طعام ، باغچه دعوتلرينك مهاجته ودرت يچق مليون اهاليسى اولان بر شهره
 موسم مناسبتيله هر طرفدن كلن اجنديلر دخى انضمام ايدرك حاصل اولان
 محشره ، دغدغه طاق كليموردى . بورانك كوزالرى حقنده نه سويلسهك
 ۵ . حقا وار . « آدمى . . . افندى معهودينه دونديرن هوا — استرسه يوزيك
 هوا ايله برابر — چنده اولسه چكلمز » ديورسك . بوراده هوا يوق ، اما
 قلمك هواى نسيمى حسن ايچنده تنفس ايتديكنى حس ايديورم . غريك
 اك كوزل قادينلرى انكليزلر ، شرقده چركسلردر ظن ايدرم . انكليز
 قادينلرينك ادب وحسنلرينه حسن تعيشك حسن تريه نك دخل كليسى
 ۱۰ اولديغنده شبهه يوقدر . بزده اسه معامله بشقه . حتى برتو پاشانك [نمونه
 ادبيات] ده كورديكم عوعوه سنده ، كه قطمير ايله مكاله سنى حاويدر ،
 « كويكك عوعودمسنه مقابل غالبا عورت ديمك استرسك . بوخصوصه
 لغات طبيعیه كرى استعماله سبب نه اولدى ؟ . . » ديه صوريورد
 « بلاغتك ترمفى كلامك مقتضای حاله مطابق دكلميدر ؟ اشته بو كروه ايله
 ۱۵ حالاً مشاهتمز وار قالا دخى اولسه ! . » دييور . بوسوز قائلنك انسانيته
 بر زينت اولان حسيات نازكه و رقيقه دن محروميتنه اك بيوك بر دليلدر .
 حتى بعضلرى چوجق مدح اتمك شناغنى ارتكابدن حيا ايتمدكلرى حاله
 (زن بى عار) فلان تعبيرلرى لسانزده زبازددر . حالبوكه قادينلر ديديكمز
 مخلوقات علويه بزم الام و اكدارمز ايچنده بالكر مالك اولديغمز تسليلدر .
 ۲۰ جناب حقا قادينلره احسان ايتديكى اك بيوك مزيت والده لكدر . نورجاللرى
 وجدانى تصفيه ايدر . او كوزل باقشلىرى روح ايچنده محبت دينير بر روح ديكر
 اشعال ايلر . فكه قناد ويرر . بر كنج قزك ايلك دفعه خلجان ايدن
 قلمدن تره بن سسييله بر كنج آدمه يواش يواش « بن سنى سوييورم ! »
 ديمى حسيات عاليه بى اويانديرمقده هر شيدك مافوقنده در . بر كنج آدم

هر كسك سكوته واردیغی كیجه یارلرنده، بر مهتابلی سنانك آلتنده،
 هر اهراز ایتدكجه پیراقلرندن نور طاملار بر آغاجك سایه‌سنده بر كوزلك
 انتظاربله آغلامامشه یك بدبختدر، هر كیم اولورسه اولسون بر كوزل
 كوزلك قارشوسنده تتره‌مامش ویاقلبدن كلدیكى تتره‌مسيله معلوم اولان بر سسك
 عكسی روحنك ایچنده الی‌الابد قالمامشه طالع‌زدر.

اکرم

رجائی زاده محمود اکرم بك یگی بر سلك و دورك استادیدر. مکتوب ملكیه و
 سلطانیده سهرجه ادبیات معلمکی ابدرك فکرایه‌ری و نظریه‌ری تعلیم و تلقین ایلمش
 و بویوک بر ادبی نسل یتشدیرمشدیر. بر چوق مأموریتلرده، معارف ناظرلغنده بولمیش و
 مجلس اعیان اعضاسی ایکن وفات ایلمشدر [۱۲۶۳ - ۱۳۲۹]

عبدالحق حامد بکه مکتوب

نور عیم حامدم اقدم،
 مملکت طیوردن بری ۵ مایس سنه ۱۸۸۴ تاریخنده، دیکری ینه او آیک
 ۲۷ سنده اطاره ایتدبکک ایکی مکتوبکک جوابی بر ایدیوروم. بر آیدر
 ۱۶ بر کوز آغریسنه اوغرادم که بنی مطالعه و نجریدن منع ایدیوردی. شمدی
 او آغری براز کچدی؛ بنده سنکله قولشمغه مسارعت کوستردم. بیلیرسین که
 یاخود بیاهلیسین که سنکله مصاحبت بکا هرشیدن الذ و اعزدر.
 وجدامه عائد اولان بولذت و عزندن نه وقتدر بنی محروم ایدن عارضه عینیه
 ایله معنا دخی مضطرب اولغه باشلامش ایدم. نه ایسه، بونی براقه‌لمده
 ۲۰ مصاحبت وجدانیه مزه باقه‌لم:

مکتوبلرکک برسی مملکت طیورک تعریفله باشلیور. او بر او قدر کوزلیدر؟ بوقسه سنک تعریفک اوراسنی عال العال بر (ایدهال) حالته می کتیرمش؟ او طاغیر، او آغاجر عظمتیله، جسامتیله کوز اوکنده تجسم ایدیور؛ او قوشلر، او وحشی حیوانلر او غریب هیبتلیله متخیله قارشیسند

۵ اوچورار، قوشیورلر. تصاور قلمیه ایکنده بو قدر علوی منظرهیه تصادف ایتدیکمى نخطر ایده میورم. قوللاندیغک قلم (فنلون) ک خاک ادرا کنده می تبت ایتمش؟ استعمال ایتدیکک مرکب (شکسیر) ک خون عرفانیله می ربیه ایدلش؟ .. توجیهیم غریب، یاخود ناوجیه ایسه بشقه برشی خاطرله کلدی. الحاصل بو منشور شعرکی اوقومقله پک زیاده تلذذ ایتدم. تعریفانکک بو قسمی نه قدر کوزل ایسه فارغه پنجه سندن خلاص اولان یاورو قوشک آناسی، باباسیله برابر قفسده هلاک اولدیغنه دار اولان پارچه سی اوقدر مؤر! اولاد احراکک محبسه رده رک حیات ایتلمی تصویرى قدر حزین، دلسوز! اوفاجعه حقیقه بکاده پک زیاده طوقوندى.

مکتوبلرم حقنده کوستردیکک استقبال و حسن قبولدن منشکرم. فقط ۱۵ بن سکا ایستدیکم کی، یاخود ده طوغری ایستدیکک کی کاغذ یازمه میورم. ابتدا اقتدار، ثانیاً وقت یوق. فکرک نیچون بر الای هذیان اوقوتقله اتعاب ایده می؟ .. انک ایچون هذیان نامه لری دائماً قیصه کسمک ایستیورم. سنک کیفسزکک بندن ده هیچ آبرلق ایسته مین بر خستدکدر که داعی صورتده اتعاب دماغدن نشات ایدر. چاره اندفاعی بسبتون رک اشغالدر که ۲۰ که زار ایچون محالدر. بیاهم بن مطالعه سر، تحریر سر، خصوصیه مطالعه سر طوره میورم. اک فناسی مشغولیتلرمک انتظام آلتنده صحتیه الوره جک زمانلرده اولماسی در. اکثریا پمک اوزرینه چالیشیرم که اوزمان ذهننده بالنسبه کشایش بولورم. حالبوکه مشغولیت ذهنیه نک اک زیاده مضر صحت اولدیغی زمان بعدالطعام، قبل الهضم در. بیلیرم که بو قاعده صحه یه سن ده

رعایت ایتمزسین. او یله اولنجه ارتق او راحتزلکه تاتالاق لازم کلیر.

کولدن سزایدن بحث ایتمک بکا پک مؤلم کلیرور. سزایی ینه کلیر، ینه کوریلور! لکن کمال!.. زوالی کمال! زمازده بر درلو قدری بیتمندی. او کمالک که حقیقه سوابده نظیری کلاهش اولدیغی کی، بوندن بوبله ده کلهجکی شهبابدر. بلکه ایلریده برکمال ادبیات دها کله بیلیر، فقط بو مجموعه مکارم و عالیات کلیرمی، بیامم؟ آه!..

بر کهردر معرفت فقدان ایله قیمتلیر

نیچون بر قاعده اولمش؟ جمعیات انسانیه ده حکمی همان همان بر وقته تخلاف ایتمامش اولان بو قاعده قدیمه بی ابطال، انسانیتک اک برنجی وظیفه سی ایکن، ایواکه، اک زیاده تعرضدن سالم اولان ینه بو قاعده در!..

استانبولک صیجاقلری باشلیه لی چوق اولدی. بو کون ایسه هواده عادقا قیش حالی وار. بن قیشی بر درلو سوهدیکمدن موسم صیفک کچمکده اولدیغی دوشوندیکم زمان مکدر اولبورم. امان نهدر او مقوم هوالر، نهدر ۱۰ او صغوق روزکارلر! نهدر او آردی آردسی کسهلز یا غمورلر! اوده قالیرسه ک زهرلی هوا تنفس ایدرسین، سوقاغه چیقارسه ک باد زهر بر وجودکی خاشلار. بعضاً آیلرجه کونش یوزینه حسرت چکرسین. روی زمین کونشاری ایسه همان عموماً برر کوشده غاربدر. آه قیشی هیچ سومم! قدرت ارسه، امکان بولسه دائماً موسم صیفی تعقیب ایدرک دنیایی طولاشیردم.

۲۰ کیفسزلکککک دها دهشتلی بر ایکنجی تعریفی شمندی اوتودم. بن سنک بر بیوک برادرک ایسه سوزمی دیکله: بن او تعریف ایتمدیگک حالی بکنه دم. اطبای مملکت هضمسزاق دیمشار، خلط ایتمشدر. خسته لاق بنم امین اولق اوزره تخمینمهجه ذهن بورغونلغندن کلیرور. خصوصاً بو بورغونلغک اکثر مک اوزرلری و کیجه ای وقوعندن نشات اییدیور. کوز

کوره وجود تلفتك معناسی بوق. بر مدت کثرت اشتغالی بتون بتون ترك
 ايده مزسهك بيله تعديل ايت. بعدالطعام هيچ برشيء اوقومه، بازمه
 كيجهلري چوق اوتورمه، چوق كز. والحاصل وجودكه باق. صكره نادم
 اولورسين. واقعا بو خستهلق مهلك دكلدر. شوقدركه دائماً سني بيحضور
 ايدر. اوحالده مجبوراً ترك اشغال ايدرسين. شمدي كونده بش ساعت
 چالشييليركن او زمان بلكه ايكي ساعت بيله اوغراشه مزسين. الحاصل
 برمدت، يعني خستهلق برطرف اولنجيه قدر، حكيمانه ويا طبيبانه حرکت
 ايتمليسین. ايسته سكا نصيحه بودر. حكيميله عامل اوله كي سندن طلب
 دكل رجا، رجا دكل طلب ايدر.

۱۰ سنك ابتدا لوندريه كیده چك، صكره استانبوله كله چك اولان هندلی،
 كه بنم ايچون بر مكتوب ويره چكمش سين، دهها ظهور ايتمدي. لکن بن
 آنكله نصل قونشه بيله چكم؟ بن انكليزجه بيهم، او فرانسزجه آكلامز،
 هند لسانيله ركچه آره سنده ايسه هيچ مناسبت بوق. ظاهر بر بر مزه
 سويليه چكمز سوز كولوشمكدن عبارت اولور.

۱۵ (بكا آزيچق مساعده ايت. دكزه كي ره چكم. بو جسماني عالم آبه محتاجم.
 چوق فائده كور بيورم. هم ده خوشمه كيديور. بر ساعت صكره ينه قونوشيرز.)
 ايسته كلد، فقط براز كچ قالد. چونكه يمك ده بيدم. هيچ اولزسه
 انسان بوكلقتدن وارسته ياراديله ایدی!... طعام ايتمك لدانندن ايش.
 بنم ايچون زحت، كلفت، يشقه بر شي دكل! رده قالدق؟ ها ديورسين كه:

۲۰ «كوزلك محاسن معنويه نك بوزه اورمش ائاريدر.» بوسوز يك طوغري.
 بنجه بويله ديمك لازم كلير. فقط بوقاعدهني تطبيقده اختلاف ايده چكز:
 سن يوزي كوزل برقادينك حسن اخلاقنه قائل اوله چقسين؛ بن اخلاقي
 كوزل بر قاديبي چركين ده اولسه كوزل كوره چكم. سن صورتدن معنياه
 انتقال ايده چكسين كه طوغريد؛ بن باطندن ظاهري استدلال ايده چكم كه

قاعده سردر . فقط بنجه يك قاعده لی کلیور . اولده دیمشیدم : يك چركين بر قادين ذكاسيله ، حسیله ، اداسيله ، اطواربله بنی کندیسنه مقتون ایدیور . صکره کندیسندن دها کوزل بر قادين کورمیورم . حالبوکه يك کوزل بر قادين ميل ایتمک ایستیورم . بورکسزلیکله ، غلظنیه ، معامله بیاضلیکله بنی کندیسندن صغودیور . صکره آندن دها چركين بر انسان کوره میورم . اه محرکات حسیاتدن malheureusement نه بحث ابدیه میه جکم . بو بحث هپ بلوطلی هوايه تصادف ایدیور . . . بحث ابدیه جکم ، یاخود بحث ایتمک ایستدیکم زمان بیده کولکده فورطنه لر ظهور ایدیور ، شمشکله چاقیور ، یاغوردیه می باغسون ؟ . . . براق بنی قداس ، کندی حاله ! . . . سن استانبوله نه زمان کله جکسین ؟ لکن ذمه بردنبره يك مؤر ، آشیری حزن و محزن خیالات ابله طولدی . بن نیچون کلدیم دنیایه عجباً ! به بو فنا عالمده هیچ ده اشم بوق . ایشم وار ، لکن بو جهان بيم ایشمه کلیور . حامد ، شمدی بر قوه معنویه بزی روبرو کتیره سکا برطاقم شیلر سوبلردم که آغلاردک . برابر آغلاردق . یالکزی آغلام ؟ . . .

معلم ناحی

چوچوقلفندن

پدرک قوچ ، قویون بسلمک مراقی اولدیغندن دیوارای سراسر لطیف آصهلرله مزین اولدیغی حالده زمینده بر کراس آغاجیله ابکی یاخود اوچ وشنه فداتندن باشقه بر شی بولنمیان باغچه یه موسمنده آریه اکردی . بر کون یالکزجه باغچه یه چیقدم . اکیلن آریه بر قاریشدن زیادهجه

بيومش، زمينه لطافت و برمش ایدی. ماشا ایله مشغول ایکن آشاغیدن
برادرك سسنى ایشتدم. دیوردی که:

— عمر! باق بو کچی یاوروسنه! نه قدر کوزل!

بن:

— کرچکمی آغابک؟

دیه اظهار تشوق ایتم. ردباندن ده عجله ایله اینمکه باشلادم. او آرهلوق
برادر قوجاغنده پارلاق سیاه توبلو بر اوغلاق اولدیغی حالده ظهور
ایدرك:

— اینمه! اینمه! ایشته کتیریورم.

۱۰ دیدی. بنده نه سوبنج!

برادرله شو کله لری تعاطی ایلدک:

— بونی رده بولدک آغابک؟

— وارنه دن داییم بوللامش. بر طاووقچی دکانه کتیردی. بابام ده بکا «آل

شونی اوه کوتوربور» دیدی.

۱۵ — بکامی یوللامش؟

— سکایا! بن اوغلاغی نه یابهیم؟

— قوزم آغابکجکم، بنم قوجاغمه ویر!

— سن قالدیره مازسین.

برادر صوک جمله بی سوبلر سوبلمز اوغلاغی آرپه نك ایچنه طوغری

۲۰ صالیوردی. بن همان قوشدم، سومکه باشلادم. یاوروجق پک جزئی

اوتلادقن صکره یشیلکک- ایچنده یان اوستنه یاتیوردی. یورلمشی

یوقسه اوراسی فوقه می کیتدی آکلا به مدم. اوغلاق قدر سبکروح مخلوق

پک آز بولتور. طوری، باقی ر خوشمه کیتدی که تعریف ایدهم. همان

بنده یانته یاتهرق تکرار اوقشامغه باشلادم. بو منظره معصومانه کوز

اوکندن کیدر شیلردیمدر؟... او شیرین حیواننجغز بکا نیجه کونلر آرقداش ازلدی.

پدر هر سنه زه بر یاخود ایکی قوزی آلیدی. بونلری رادله کئدمزه آلدیرر، آرقه مز صیره کزدیردک. هیچ بر قوزی بی او اوغلاق قدر سودیکمی بیلیورم.

(فندق) نامنده برده کدیم وارایدی. قوبروغی، قولقلری کسک، قارهلی بیاضلی، بویی قرمزی قوردهلی تحف بر شی اولدیفندن پک سور ایدم. فقط اوغلاغک محبتی آکاده غلبه اتمش ایدی.

یتنه باغچهده جریان ایدن وقوعاتندرکه برکون برادر اوزوملری اولغه ۱۰ باشلامش اولان آصمه لرك برینه ردبان طابامش، اوزرینه چیقمش ایدی. آتی کورنجه بنده هوسلنه رک یاواش یاواش ارتقایه باشلادم. برادر اوزوم قویارمقله مشغول اولدیفی صیره ده بن ردبانک ایکنجی ویا اوچنجی قدمه سندن آشاغی تکرلیتیوردم. آلم بیوجک بر طاشه راست کلدی. ایتدیکم فریادی ایشیدن برادر همان یتیشه رک بنی قالدردی. «والده! عمرک آلی ۱۵ یارلدی!» دیه هایقیره رق بنی والديه کوتوردی. قان بورمک اوچندن آققده ایدی. والده پک زیاده تلاش ایتدی. برادره بر خیلی سوز سویلدی. آلمنی ساردقن صکره بنی ده مندرك اوزرینه یاتیره رق اوستمی اورتدی. اویومشم اویاندیغم وقت پدري باشمک اوچنده بولدم. مجروح عمرک اویله یاتیشی کندیسنک قلبی رفته کتیرمش اوللی. حالا او باره نک اری صاغ قاشمک ۲۰ اوزرنده ظاهر در.

باغچه نک بر کوشه سنده کی کومس وارنهدن کلش یاخود پدر طرفندن اشترا اولمش هندیدن، طاووقدن، اوردکدن خالی قالمزدی. بر آره ق کومسک سکنه سی اوچ اوردکدن عبارت قالمش ایدی. بونلری بعضاً کزنونلر دیه صالیورردک. بی چاره لر بر کون یتنه کزنیرلرکن غائب اولشلر.

هر طرف آراندی. ره به کیتدکلی آ کلاشیله مدی. او کونده نصلسه باغچه دیوارینک بر قسمی بیقلمش ایتمش. آقشام اوستی پدر عودت ایدنجه دیوارک بیقلدیغی، اوردکلرکده غائب اولدیغی کندیسنه خبر ویرلدی. درحال باغچه به چیقدی. آرقه سی صیره برادرله بزده چیققدق. پدر دیوار بیقتیسنی معابنه ایدرکن «ویغیر ویغیر» بوللو بر سس ایشیدلدی. دقت ایتدک. اوردکلرک طاشلرک ایتدک کوردک. پدر همان اوزرلرنده کی طاشلری اوته طرفه آتمغه باشلادی. برادر ایله بنده المزدن کلدیکی قدر یاردیم ایتدک. اوردکلره هیچ برئیء اولماش ایدی؛ اوچنی ده سالماً چیقاردق. یانلرنه، اوزرلرنه دوشمش اولان طاشلر بوتلر ایچون مخصوص یاپلمش کی بر قووروق ۱۰ تشکیل ایتمش ایدی. پدر دیدی که:

— سبحان الله! باقکز، اللهم اولدرمیدیکی اولیور. اوستنه دیوار بیقلسه ده اولیور. دیمک که بوتلرک هیچ بر طرفلرنه طاش طوقتماش! الله الله!

حالا او هندسه به حیرام.

۱۵ قومشولرمزک ایچنده بندن بر یچق ایکی یاش قدر بیوک بر مقبوله خام وار ایدی که آره صیره بزم اوه کلیردی. برلکده اوناز، اکلنیردک. اکثریا بنی کرک بنا، کرک باغچه جهتیه بزمکندن خیل بیوک اولان کندی خانه سنه دعوت ایدردی. بن والده برابر بولمندیجه ممکن دکل کیتمزدم. بر دفعه والده ایله برلکده کیتمش ایدک. بزم مقبوله ایله باغچه به ایتدک. ۲۰ او یونه طالمشر. خیلی وقت کچمش، والده «یابانچی بر دککل یا» وارسون همشیره سیله برآز ده اوبناسون! «دیه بنی براقش، عودت ایتمش. بر اراق بیلم کیم سولیدی. والدهنک اوه کیتدیکی قولانمه دکدی. آرتق بر دقیقه بیله طورمدم. مقبوله ایله والده سنک بنی ایقویمق ایچون سولیدکلری سوزله باقمیه رق همان عودت ایلدم.

ديگر بر ملاقاتلرنده مقبوله نك والدهسى والدهمه ديمش كه:

— جام خام! بو چوجغه نتيههه ايديوورسكز؟ و درلو
طورديره مدق. مقبوله ده كنديسنى نه قدر سور! آره مزده تكليفى وار؟
بزم او سرك.

والده شو جوابى ويرمش:

— اكسيك اوليكز. بز سرى بلكه اقربادن ايلرى طوتارز. بن عمرمه
دائما كيدوب خام قيزمله اونامسنى تكليف ايدرم. هيچ «كيتمه» ديه
نتيه ايدرمى... نه ييلهيم ايسته اوده اويله بر چوجق! هر زمان
دزمك ديبنده بولمق ايستر. قصوربى عفو ايدكز. بر پارچه وحشيدر خام

۱۰ نيزهسى!

اسماعيل صفا

اوكسوز احمد

چوجوق ده كللى، نه ياپسين؟ كورولتو ايتسه بر آز
آزارلا نير، دوگولور. هر نه ياپسه خيرپالانير،
نه ياپسه چوق گورولور: خيزلى كواسه، حايقيرسه
بو بر بويوك صوج اولور. بر صو باردانغى قيرسه
دويان كورولتولرى بر جنائت اولدى صانير!
چوجوقلغيله برابر ده كلدى يك ياراماز،
فقط قوناقده آيشمشدى دو كيكه اللر...
اصل قباحتى خدمتجى اوغلى اولمقدير:
زواللى والدهسى بر چوجوقله طول قالارق

كلير بو خانەيە خدەمچىلىك رجا ايلر .

قولايى بر طول ايچون او كسوزيله بر بولوق ؟

بولورسه انمه ده بر امتنان محققدر .

أوت ، قبول بوغاز طوقلغيله قابل اولور ؛

معاشه ، چونكه چوجوق مصرفى مقابل اولور .

قيريق دوكره بر او بونجاق النده ، احمدجك

أوك ايچنده كزهر قورقه قورقه هر كسندن ؛

نه طاتلى سوز ، نه گولر يوز ، نه بر كوچوك ايلك ؛

نه ده ، أوت ، نينه دن باشقه بر صيانت ايدهن .

— كورولتو ائمه ! اوطور ! يات ! ظيبار ! يومورجاق ييج !

بوتون ايشيتديكى سوز ، گوردىكى معامله بو !

قادينجغز متحمل دمزدى بر شى هيچ .

سموم قهر ايله ، كوز باشلريله قلى دولو ،

بو حاله بر سنه آنجق تحمل ايتمشدى ؛

يازيقكه دوشدى وجودى اجل دوشكلرينه ،

حيانه قدرنى بر ييل ايچنده بيتمشدى . . .

يازيق صبييه ، يازيق مادرك امكلرينه !

بو در ، بو حالدر ايشته بوره كلرى باقاجق ،

قادينجغزده كيدرسه ، يتيمه كيم باقاجق ؟

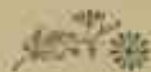
بو بر سؤال كه ، بي چاره خسته نك اوقونور

ظالدار اجل ذى سكون جيمينده .

سؤالدركه جواب مقدرى دوقونور

صورانلره يتنه بي چارهنك ايننده .

ققط سؤالی، جوانی چوچوق بیلر میدی؟
 نیچون بوکولش ایدی بونی اوکسوزک عجباً؟
 مریض بر نیته سندن نیچون ایدردی ابا؟
 کسیدلیدیدی بو طفلك صیانت امیدى؟
 امیدى یوقسه، نیچون ایلوردی مادری یاد،
 برندن انجینه رك ایتمش اولسه بر فریاد؟
 نظاری بولانیق بر قدید، رنگی اوچوق،
 سکوته واردی مؤید بو روح نالشکر!
 آوهت، او ظل هراس آورمائی چوچوق
 جین مادرده گورسه منطبع اورکر.
 «جنازه بی، دیدیار، گورسون، ایله سین نفرت؛
 بوتون کون اوزله به رك ایتمه سین معجزلك ...»
 دیمک ده کل یارامازلق او کریمه حسرت،
 او ناله لر بیله چوقدر بو اوده، احمدجک!
 نه اولدی، اوکسوزک اصلا ده کلدی معاوی؛
 جنازه زدینه دوغرو صیء معصومی
 گتیردی لر ... بری نعلشک نقابنی آچدی،
 گورونجه آنه سنی «ایسته مم!» دیوب قاچدی ...
 [مجت]

فكرت

توفیق فكرت بك نظمه ادبیات جدیدہ نك استادیدی . غلطه سلطانینسندہ تحصیل ایدی . حیانتك صوك زمانلرنه قدر استانبول جوازنده آناطولی حصارنده کی آمریقان « روبرت قوچ » مکتبندہ توك ادبیاتی اوفوتیدی . ۱۳۲۴ انقلابدن صوگره آز بر مدت غلطه سلطانینسی مدیرلگنده بولندی ؛ استانبول دارالمعلمینی ایله دارالفنونده کندیسنه تودیم ایدیلن ادبیات معاملگی کرسینده کی فعالیتیه اوزون سورمدی . اثرلی رباب شکسته ، خلوقك دفتری ، ربابك جوانی و شرمین دن عبارتدر . ادبیات جدیده نك بو بووک صنعتکاری آناطولی حصارنده کی « آشیان » نده ۴۶ یاشنده ارتحال ایدی .
[وفاتی ۱۳۳۰]

بالیقچیلر

— بوکون آچز ینه اولادلرم ، دیوردی پدر ،
بوکون آچز ینه ؛ لکن یارین ، امید ایدرم ،
صولر بر آز دها ساکنله شیر . . . نه چاره ، قدر !
— خاییر ، صولر نه قدر جوشقون اولسه بن کیدرم ،
دیوردی اوغلی ؛ یارین سن بر آز ینه مله اوطور ،
زواللیجق ینه قاج کوندر اشته خسته . . .

— اولور ؛
بر آزده سن چالیش اوغلم ، بر آزده سن چابالا ؛
نینهك باباك ، ایکی مسکین ، بز آرتق ئوله لی بز . . .
چرجوق دوشوندی شکایتلی بر نظرله : — یا بز ،
یا بن ناصل یاشارم سز ئاورسه کز ؟ . . .

حالا

طیشارده کورله بهرک کورمهش بر اوردو کی
دوکردی ساحلی بیگلرجه طالفه لر ، عصی .

— یارین سن آغلری کون طوغمه دن حاضر لارسک؛
صاقین یدک بر آز ایپ، ماننار آلمان کیتمه ...
آچنجه یلکنی، هیچ باقا، اویناسین وارسین؛
قایق چوجوق کبدر: اوینیورمی قید ایتمه،
طوقوعه کیفنه؛ یالکز تیک بولون، زیرا
دکز قادین کبدر: هیچ اینامق اولماز ها!

دکز طیشارده اوزون صیحه لرله بر خیرچین
قادین کورولتوسی نشر ایلینودی اورطه لغه .

— یارین کوچوک کیده جک یالکز، او یله می، بالیغه؟
— او کیتمک ایسته دی؛ «سن اوده قال!» دییور ...
[— یا صاقین]

او کله دن بن اولورسه م؟ ...

قادین بو صوک سوزله

دوشوندی قالدی؛ بالیقجیله اوغلی یان کوزله
صولوق دوداقلرنک اهتزاز خاسرینه

باقوب سکوت ایدیورلیدی؛ باشلرنده اوچان
قضانی آکلائیورلیدی بویله بر برینه .

طیشارده فیرطنه کیتدکجه پرغضب، جوشان
بر اختلاج ایله اطرافه رعشه لر ویره رک

اوغولدییوردی ...

— یارین یا وروجق ناصل کیده جک؟

شفق سوکرکن او، یالکز، بر آسکی تکنه جکک

دوكوملو، اَكلى، چوروك ايپلريله اوغراشهرق
 ايلرليوردى؛ دكز عيني شدتيله شيراق -
 شيراق دوكرب ازيور كهنه تكنهك شيشكين
 سپاه قابورغهنى ... آه آچلق، آه اميد!
 كنارده، بر طاشك اوستنده برخيال سفيد
 ايله آنكىنى كويا اشارت ايليهرك
 ديوردى: «هايدى، نصيبك او طالعهرده، يورو!»
 يورور زواللى قيريق تكنهك، يورور؛ «يورومك،
 نصيبك ايسته بو! .. حالا كوزك كنارده ... يورو!»
 يورور؛ فقط صولرك بويله قهر حدتنه
 ناصل تحمل ايدر آسكى، خسته بر تكنه؟ ..

۱۰

دكز افقده، قادين اوده محتضر ... ئوليور؛
 كنارده اوچ كيجهلك بار انتظاريله،
 بوتون فلاكتنك ضربه خساريله،
 «هي، قزازده بر تكنه قارشيسنده پدر
 اوزاقده بر برى بومروقله كوستروب كولبور؛
 يوزنده كرهلى، مظلم، بوغوق شكائتلر ...

۱۵

بجنت! - - - - -

بر تصوير اوگنده

گولديك، بو مهابت سنى گولدردى؛ او قاشلر،
 بر اوق گيبي آنشلى نظرلره مسلح
 گوزلر، او باقيردن گوگس، آنلار

۲۰

بر قايلاڭك اوضاعى قادار تيز و مجنح
 اطوار لوندانه، او بازوى غضنفر
 أعصابكى اويناندى... بو ارى و جىلى
 تجددت سگا بر جد بعيك شرف آور
 بر تحفه سبدو؛ سن بو جبرى خون اصيلى
 انسانلغى احيا ايچين انار ايده جكسك؛

حق بلله ديگك بر بوله بالگز گيده جكسك!
 [هزج] -- ر | ا | -- ر | ا | -- ر | ا | --

هلال أحرر

جمعيت نحيه سى حضرزنده

هايل ايله قابل، ايكي قارش... بزه تاويخ
 قاروشلگى بر صحنه خوريز ايله تلويخ
 ايتمكده و انظاره او تمثال مهيبك
 بر خنده لعنت گيبي موحش، غضب آكين
 بيگلرله تجايسنى سرمكده در. انسان
 معصوم و ملوم، آم و نادم، وطنندن
 علوى وطنندن بو جدلگاه سفيله
 بر قهر مؤبدله و بر نفي ابدله
 تغريب ايديليركن، اوگا بر صيحه غيبي
 «يوكسل!» ديمش؛ اوندن گله جك نسل غربي
 هم ذلته هم غيرته محكوم ايدن، آلچاق
 بر خلقى يوكسامگه تحريص ايله يورمق؛

يورمق و ياشاتمق ديله ن حاكم قهار
 عيانتنه بر قانلي جزا. ايله مش احضار:
 = اولاد بشر محو ايدهر ك محو اوله جقدر،
 هر لحظه بو واديء بلا قان طوله جقدر!

*

- اولاد بشر، ايشته شو اخلو طه اعداد: ۵
- ابليس و ملك، عقل و جنون، شفقت و بيداد.
 غيظك، غرضك جمله سي مغبون زبوني،
 هپ بر برينك دشمن جان تشنه خوني.
 هپ تفرقه اكدكاري، بچدكاري هپ كين؛
 كچدكاري برلرده ك ايز بر خط خونين. ۱۰
- غيبت و ربا يوژلرينك تاب نقابي،
 قارديش قاني ساغرلرينك كه نه شرابي.
 ئولدرمه ظفر، بيغمه شرف، هب و هدر شان؛
 معروف آدي بفض و ستمك عدل و... احسان.
 حق بر ازلي خاطره، محكوم نسيب؛ ۱۵
- قانون شو يومولمش قوجه ال: مشت تغلب.
 انسانلري سومك، قورومق شين، اجيمق عيب؛
 بر نفس عقور، آلدن قيليچ، حاكم لازيب؛
 باشلر بوتون افراخته قيد مبالات،
 يالگز آباق آلتنده قالانلرده مساوات... ۲۰
- متدوري بو ذاتا، قاره طور اقدن سورومك؛
 طور اقدن اوگا هر شي: اوگا مسكن، اوگا اكمك.

اَمَكْ صو، حیات، اونده بوتون فیض و نصیبك؛
 لاكن سن او حرصكله ... سن، آی روضه غیبك
 مطرود شب آلودی، او حرصكله حیاتی
 زهر ایتمه دهسك كندیگه؛ حرصك صدماتی
 امانگی صارصوب ییقیور، آرتق اَلَكْدن،
 آرتق آباغكْدن وَ باشكْدن وَ دیلكْدن
 قان سرپیلیور، قان یاغیور، قان جوشیور، قان!
 باق حالگه، غافل، شو قیزیل كتله خسران
 سنسك؛ سنك آرایش قهرك شو مزارلر!
 باق شرم ایله بر کره: شو قارشیکده کی منظر
 بر معرکه، بر مقتل جانسوز؛ او یاتان شی؛
 باق باق، شو ملوث شو صوغوق جیفه ... او بر بك
 بر صابط، اوتوز ییلده آچامش قوجه بر گل
 بر عائله اولادی، بر امید وطن ... گول،
 سن گول، وَ فرحلان وَ او گون؛ ایشته ظفرلر،
 شانلر، صاچیلر، ولوله لر ... لاكن او مغبر،
 صامت طاشك آلتنده کی، اوندن نه خبر وار؛ ..
 هیهات! یازیقلمر سكا، آی طینت خونخوار!
 نفرت سنك ألواح فچیغكْدن! او قاندن،
 قاندن، یاردن، گریه دن، اوجاع و فغاندن
 محمول اولان ألواح نحوست، او غم افزا
 ألواح جهنم ... بینه ربك آجیمش ده
 زهرا به تا عیننه بر دمه رحمت
 مزج اینمش؛ اونك زاده مسعودی شو هیئت.

هیئت که هلالیله ، جالیله سماوی ؛
قدسیت آمال و فعالیله سماوی !

حرمت سگا ، ای — تسلیت عجزه موکل —
دوشمشاره مونس و شفا پاش اوزانان آل !
حرمت سگا ، ای قانلری سیهای بشردن
رقتله ، متاتله سیلن شفقت ذی فن !
حرمت سگا ، ای ناخن زهرین و غایبی
عصرک جگرندن سوکه جک پنجه محی !
حرمت سگا ، ای غره غرای گل آفشان ،
حرمت سگا ، حرمت سگا ...

۱۰

لاکن سنی وجدان

هپ قانلره بامش و قیزارش گوره جکسه ،
انسانده بو جنت داها پک چوق سوره جکسه ،
انسانلغه جداً بو تخالف ، بو معادات
مقدور اسه ، انسان بوگا محکوم اسه ... هیهات !

۱۵

[هزج] -----

❖ خالد ضیا ❖

عشاقی زاده خالد ضیا بك از میرده خصوصی صورتده تحصیل گوردی . اولاً از میرده رشديه معللگی و بانته مأمورلغی ائندی و عینی زمانده تأسیس ابتدیگی خدمت غزته . سنده ادبی حیاتنه باشلادی ، بالاخره توتون زری ادارهٔ مرکزیه سته مأمور اوله رق استا . نبوله گلدی . بوندن صوگره مکتب و ثروت فنون مجموعه ارنده ، اقدام و صباح غزته لرنده حکایه و رومانلرینی نشر ایلدی . بر مدت دارالفنونده حکمت بدایع و ادبیات اجنبیه معللگی ائندی . سلطان محمد خامسك تحت جلوسنده مایده باش کاتب اولدی . شمدی عثمانلی اعیان مجلسی اعضاسندندر . تورک ادبیاتنده غریبه کی نمونه لرینه توقفاً ایلک ادبی رومان او یازمشدر و بوگونکی ترک باباسی او در . [ولادت ۱۲۸۲]

❖ احمد جمیل ❖

اون طقوز یاشنه قدر احمد جمیل تماماً — حیاتده ممکن اوله ییلدیگی قدر — مسعود ایدی . اوندن صوکره پدربنی غائب ایدنجه اندیشهٔ معیشت ، مبارزهٔ حیات باشلامش ؛ کندیسنگ تعبیر شاعرانه سنجه پیالهٔ تلخیء حیاتک زهرآبه سته دوداقلری تامس ایتمش ایدی . باباسی دعوی و کیلی ایدی .
۱۰ عائله سنی ائی کچندیره جک قدر پاره قازانردی ، ذاتاً عائله سی احمد جمیلک والده سیله اون سکز یاشنده اوغلندن ، اون درت یاشنده قیزی اقبالدن عبارت ایدی .

ای بر عائله باباسی ... اوینه مفتون ... زوجه سته ، چوجق لرینه تماماً دلیند ... خصوصیه تاموسکار . احمد جمیل نه وقت باباسندن بخت
۲۰ اینسه تاموسنی تشریح ایده جک حکایه لره پایان و برمز . اونک نقلنه نظراً بر دفعه باباسی قبول ایتمش و اجرتنگ نصفی اولجه آلمش اولدیغی بر دعوانک بالاخره حقه عدم مقروبتتی آکلاینجه برتن ردینه ، پاره نك اعاده سته قرار و برمش ایدی . فقط بو قرارک اجرا سته بیوک بر مانع وار ایدی که اوده پاره نك سلیمانیه ده کی مینی مینی اولرینک تعمیرینه صرف ایدلمش اولمسی ایدی .

او وقت ساعتگرچه دوشونلندی، بر چاره بولنه مادی، والدهسی امتیت صندوقنه رهین ایدمک اوزره کویه سیله یوزوکنی تکلیف ایتدی. او وقت باباسنک بوتون حسیات ناموسکارانهسی فصل طاشمش ایدی! قاریسنک الماسلرینی رهین ایتمک! اشته بو ممکن دکل.... کندیسنک بر آنون اقیه قوطوسی، بر کوزل ساعتیله بر آغر آنون کوستکی واردی. بونلر رهین ایدلدی؛
 ۵ فضله اوله رق یوزده الی راده سنده فاضله بر محترک صرافدن یاره آلدی، او غیر محق دعوان کف ید اولندی.

بو آدمک یالکز بر اندیشهسی واردی: عائلهسی مسعود ایتمک. سنه لجه وقف فکر ایتدیکی بو مقصدی تعقیباً کندیسینی، اوت یالکز کندیسینی
 ۱۰ بر چوق شیلردن محروم براقه رق؛ آرابه ایله کیتمک آرزولرینه غایه چالوب یوقوشلری، چامورلی سوقاقاری یا یا طیرمانه رق، کچن سنه نک اتوابنی بو سنه یه صالح کورمکه چالیشه رق، حتی آرقداش لرینک خستله اتهامنه کولر، سه یه ره یاره بریکدیرمش ایدی، اوافق بر شی... بر چوق آدم لریک بر دقیقه ده بر زارک بازچیه هوسی ایده بیله جکی قدر اوافق... فقط بو اوافق شی
 ۱۵ بو ناموسکار عائله باباسنی سنه لرله یوزمش، سنه لرله آلتنی رلنمش ایدی.

او یاره ایله اشته شیمدی قاریسنی، چوققلرینی سوقاق اورتیه سنده فالقندن محافظه ایدن سلیمانیه ده کی شو بش اودالی اوجکز، احمد جمیلک بعضاً کوله رک «بزم قوناق» دیدیکی مسکن آلتنمش ایدی. احمد جمیل اوک آلتیشنی یک ابی تحظر ایدر. او وقت اون درت باشنده واردی. تام مکتبه لیلی اوله رق ادخال ایدلدیکی سنه... باباسی اوغلنی او آلمه دن اول مکتبه لیلی اوله رق براقه مادیقی ایچون او وقته قدر بکله هس ایدی. او کون، برنجی دفعه اوله رق کرا اوندن قورتلوب کندی اولرینه کلدکلری کون، نه تلاش ایچنده ایدیلر! بوتون اشیا اشاعیده مرمر حولی یه، مطبخه، سوقاغه ناظر اودایه طیقامش؛ هر شی بر برینه قاریشمش، باباسی، والدهسی، همشیرهسی

بو کورولینک ایچنده شائیرمش، بو هرچ مرج ایچندن هانکیسنی آلمق،
 هانکیسنی رهیه قویق لازم کله چکنده متحبر قالمشردی. او وقت باباسیله
 والدهسی آراسنده بر مدتدن بری دوام ایدن بحث تجدد ایتمش، او باباسنه
 قوله دن هدیه کلن کلیم دوشمه لرك بوقارنده کی پنبه اودایه می بوقسه صفه یه می
 قونه جغی مسئله سی تازه لشمش ایدی. او وقت هرکس بیان رای ایتدی:
 هرکسندن مقصد جمیلله اقبال... جمیل طبیعی باباسی کی پنبه اودایی
 اقبال والدهسنه تبعاً صفه یی مناسب کورو بورلردی. نهات خدمتجی قیز
 — طشره لی ایری یاری بر قیز — حکم تعیین اولندی. خدمتجی شاشه لادی
 بو صفت حاکمیتک اهمیت آلتنده یینی تارمار اولدی. او هم پنبه اودایه هم
 ۱۰ صفه یه طرفدار چیقوردی؛ اونک فکرنی تطبیق ایتمک لازم کلسه کلیم
 دوشمه ایکی به بولونه جکدی. کندی اولارنه کلش اولمق هبسنده اکنجه به
 بر میل مخصوص او باند. رمش ایدی. اک کوچک وسیله لاله بر لطیفه
 ایدیلور، لزومندن زیاده کولنیوردی. بو مسئله مهمده بر اکنجه به مدار
 اولدی، احمد جمیلک فسنی قرعه چائظه سی یایدیلر، ایکی کاغذ پارچه سنه
 ۱۵ «پنبه» و «صفه» کله لری یازلدی، او وقت طالع حکم ایتدی، پنبه
 اودایه یار اولدی. شیمدی نه وقت احمد جمیل او اسکیمک بیله یین
 کلیم دوشمه نیک اوستنه اوطورسه باباسنک بر وضع تطقیق دازانه ایله الی
 فسه صوقه روق: «کوره ییم سنی، پنبه اودا سنک مرحتکه قالدی!» دیشی
 کورلرنک اوکنه کلیر.

۲۰ او وقت نه قدر مسعود ایدیلر! هر آقشام بمکدن سوکوره ساعتلرجه
 برابر اوطورلر، باباسی یازیسنی یازار؛ دستوری قاریشدر، احمد جمیل
 بر کوشه یه بوزاور، درسته چالیشیر؛ والدهسی اوغلنه بر کوملک، یاخود
 قیزینه اثواب دیکمکله مشغولدر؛ اقبال — قیز چوجقلرنی داتا والده لرك
 اتکلرینه سوق ایدن بر حسله — آنه سنک یانده مثلا باباسنک اسکیمش

پاره کیسه سنه قائم اولوق اوزره یکی بر کیسه اورر؛ آره صره بو دیرت کشیدن برینک. آغزندن چیقیورمش بر سرسری کله سررشته مصاحبه اولور، احمد جمیل باشی قالدیرر، اقبال کوزلر، باباسی بر حکایه سوبلر. بعضاً تبدیل اشتغال اولور، باباسی یازیلرینی بیترمشدر، احمد جمیل درینی یامشدر، دها یتاغه کیتمک ایچون بر خیل زمان واردر. او وقت اورته به بشقه مشغولیت چیقار. باباسنک مثنویء شریفه یک مراقی واردر؛ کیف مالتفق بر بری آچیلیر، هر ری جاذب اولان بو کتابک بر مبحثی اوقونور، احمد جمیلک کوچک یاشندن بری بتون خطوات تحصیلنه رهبر اولان بو بابا او وقت اوغلنه درس ویرر؛ بر نکتہنی آکلامق، بر مضمونی ۱۰ تفسیر ایتمک ایچون ساعتلرجه یورولور؛ بو کنج دماغی بر غنجه نو شکفته کبی نازک پارمقلرله اچمغه چالیشیر...

کندی اولرینه کلدکدن صوکره بو مسامره لر هفته ده بر دفعه به منحصر قالدی احمد جمیل مکتبده لیلی اولدقدن صوکره بو هیئت عائله نیک بر رکن مهمی هنته ده آتی کیجه اغتراب اندر اولدی؛ باباسنک تعیرنجه اسکمله ۱۵ اوج آباقلی قالدی. فقط نه یاپهلم؛ هر شیدن اول چوجغی حیاته حاضر لاهالی. حتی قابل اولسه ده اقبالی ده ویرسه لردی. او وقت اسکمله ایکی آباغی اوزرنده دورمغه چالیشردی...

هیئات! شیمدی اسکمله ینه اوج آباق اوستنده؛ فقط بو دفعه اکسیلن آباق او قدر مهم بر آباق که اسکمله دوره میور... ۲۰ او وقتدن صوکره بو کوچک بختیار عائله نصل دکشمش، ناکهان بر ضربه قضایه او ایان بو یوواجتی نصل بریشان و سرکردان اولش ایدی! او وقتدن بری او پنبه اودانک ایچنده او کلیم دوشمه نیک اوستنده بر شی نقصان ایدی، بو اوک بتون هواسنده بر جزو حیات آکسیامشدی. او نقصانه کندیلرینی آلدیرد مامش لردی. هله ایلک ایام مامده بر آقشام اوستی مثلا قانی

چالسه اقبالك: «بابام كلدی» دییه جکی طوتاردی. يك سفره سنك باشنده
 تجمع ایتدکلی زمان هپسنك لوحه دماغنده منقوش اولان او چهره پدر
 کویا هنوز اوراده قارشیلرنده ایشجه سنه او نکه باشلامه دن اللربنی
 اوزاته مازلردی. او وقت بر سکوت ماتمکیرانه باشلار، بو سفره باشنده بر
 مزارك این ساکتی حکم سورر، جکرلرندن چیقان بر نهفته بکا بوغازلرنه
 قدر کلیر طیقیلیر، لقمه لر کچمز، بو والده کر به لرك مقدمات تقلصایله
 تیره بن کوزلربی اوغلیله قیزنه دیکر، ناکه مان بو اوچ کشینك
 کوزلری بر برینه تصادف ایدیورسه او حاضر دوران کر به لر بر برینی اویاندرر،
 طاشار؛ باشلر، ییه مدکلری لقمه لر یله ملولانه دوران طباقاره داملار...
 ۱۰ نه اولدی؟ بو چوجقارک بابالری نه اولدی؟

قاج صباح احمد جمیل تاغندن، سینده سنده بر آتش ایله قالدقدن
 صوکره، سانکه بر رؤیای مدهشدن اویانمشده صباحین او رؤیانك
 آلتندن حقیقت مسعوده چیه جقمشجه سنه اوداسندن یواشجه چیه قرق،
 باباسنك اوداسنه کیتمش؛ اونی هنوز تاغك ایچنده، ساکن بر اویقو ایله
 ۱۵ اویبور کوره جگمش امید یله تیره ش ایدی.
 او تاریخنن صوکره مبارزه حیات نه مدهش باشلامش، معیشتك ثقات
 مخوفه سی هنوز ضعیف اولان بو اوموزاره نصل چووش ایدی!
 او زمانه قدر هنوز حیانتک دیباجه مشافی بیله اوقومامش ایدی. آه!
 مکتبده کچیردیکی زمانلر...

عثمان

۲۰

اطرافنده طویلر، تفنکلر متهادی بر ایکیایی ایله آتشلر پوسکور یور؛
 قارشیده کی تپدرک آرسندن شیمشك قدر سریع بر بولو ط پارچه سی قویور،

آتششان بر گولله بووارا نارق اوچيور، بر سقوط دهاش ايله دوشيور،
 بر انطراق هوا چاك آفاقى صارصيور؛ دها صوكره بر دىكرى، بر اوچنجيسى،
 بر دردنجيسى، باشنك اوستندن، اطرافندن بی نهابه گولله لر — بر قوه خارقه ايله
 جانلاناں بوتون بو سنكستان پارچه پارچه قوپارق، آتشنار بولولطرلر ايچنده
 جهنمى بر پرواز ايله اوچارق بولولطرلى بيرتان اژدرلر — او يتمز نوكنمز
 سلسله احوال موت كچيوردى ...

اونلر بر بولوك ايله بر طوب ايديلر؛ مهيب، سياه قبالرله بر عفرت
 ليال شككنده يوكسلن تپه نك كنارنده، بولولطرلى پاهال استحقار ايدن بر
 نگاه آتشار شجاعتمله، ضاطلر نك بر برقياره بياض شككنده پارلابان
 ۱۰ قبلجى نك اوچنى تعقيب ايديلولر؛ او تپه به طيرماقمق، اباقلرى كفايت
 ايتمزسه ديشلر بيله، طيرناقلر بيله او بالچين قابالرى كيره كيره، طيرمالايه
 طيرمالايه خطوات فرشته ظفره ازهار خونين ايله مزين بر شهراه علوى
 آچمق ايسته يولردى.

او وقت بر حمله فوق البشرله خلاتلرى قوللر نه صارديلر، بر سد سيد
 ۱۵ سنكين شككنده يوكسلن بو تپه نى چيكنه يه رك، چكديلر ...
 اطرافدن بر باروت سخاياره سى قالفارق تپه لك فونته شو حوضه جباله
 صيغيمش واديتك اطرافنده طالغالانه طالغالانه بر بياض قوشاق كې
 طور بيور؛ ناكهان بر تپه دن بر گولله نك پرواز بيله قالفان طبقه هوائيه ايچنده
 صارصيلارق چالقانيور، بو نطق سحاب رفاص آئنده بايرله طيرمانان
 ۲۰ عسكرلر، اوچوروملردن بر كردباد نى حيات شككنده اوچان سواريلر،
 واديه سياه قابالرك دهان مخوفندن دوكون طوفان آتسه قارشى كوكسلر نى
 قابارتارق ايلرله ين طابورلر، بر مار هوائى كې ايضيق چالارق هوالرى
 قامچيلايان قورشولر، آره صره جبال محيطه نك اين اضطراييله قارشيلاشان
 آجى بورو سسلرى، دها صكره بوتون بو حوضه مضيقه دن بر موج طوفانما

ایله قاباره قاباره تپه لره مستولی بر سیلاب دهاش عظمتیله شیشه رك یوکسلن
غلفله تکبیر آره سنده سیاه بر کتله ذی حیات هیبتیله ایلری به، دائماً ایلری به
کیدن طابورلرک آباق سسلری: رراپ! رراپ! رراپ! ...

عثمان تا اوکده ایدی؛ اطرافنه باقدی، بو منظره یی کوردی؛ صوکره
هنوز اتمکنده طیرماندقلری تپه نك فوقته کوزلرینی دیکدی. او تپه یه
چیقسه لر! ... شو طوی اورایه قوبایلسه لر! ...

شیمدی بو طوپ اونلرک بر دلدار قیمتداری، بر نازین روحی ابدی.
عثمان «هایدی! ...» دیدی؛ خلاطر، بازولرک اطرافنده غیجیردادی؛
طوپ، بو نو عروس نازان بر بولوک دلداده نك هوای عیرتن تشکیل ایتدکلری
۱۰ کردونه عشق اوزرنده بر خطوه استغنا فروشانه ده اآدی.

عثمان تا اوکده ایدی، هر خطوه یه تا عمق قلبندن قویان بر سیحه یی
ردیف ایدمرک «هایدی! ...» دیوردی؛ او وقت یرله باتارق، طاشلره
یایدشارق، طوپراقلری قازیمبارق، سورونه رك، دوشه رك، یوزلار اارق،
فقط ایلری به، دائماً ایلری به کیده رك — انوابلری یرتیمش، قوللری
۱۵ ازیلمش، اوموزلری چورومش، طیرناقلری قوپمش — طوی سوروکلهدیلر؛
تپه یه چیقیورلردی، اون اونش حمله ده، تپه یه تماماً چیقاجقلر، طوی
اورایا قوباجقلردی؛ او زمان بلکه شو بر بولوک، شو مینی مینی طوپ بر فرقه یه
ره بر ظفر اولاجقدی ...

عثمان تا اوکده ایدی؛ آرتق شیمدی یوکسلرکن منظره یی تماماً
۲۰ کورو یوردی؛ قارشیده کی تپه لر، بوتون او دشمن تحصنکاهلری. لباس
سنکینی کفایت ایده میورمش کی آهنین مغفلر کیه رك آتش پوسکورن
بو مهیب، فقط جبین اژدرلر شو ارتفاعده کندیسنه یاقلاشمش کورو نیوردی؛
عثمان قوللرینی اوزاتسه بوتون بو تپه لری سیننه جلا دتنه طویلا یارق صیقاجق،
ازه جک، خرد و خاش ایده جک صانیوردی.

شیمدی دشمن اونلری هدف مقصد اتمشدی؛ شیمدی طویلر بو بر بولوک
محو ایتمک ایچون اغزلرینی آچارق بیلدیرملر صاچیوردی. عثمان برده زیر
منظرینه باقدی؛ بوتون فرقه کوبا باشی قالدیرمش اونی سلاملایبور،
کوزلریله سالری کوستره رک «ایلری به!» دییور ظن ایتدی.

۵ بر دها «هایدی!...» دیدی، طوپ بر خطوه دها آندی؛ آه، بویله
بر قاچ خطوه دها آسه تیهیه نیشه جکلردی...

ناکهان تا اورتلرینه، تا طوپک کنارینه بر بولو ط پارچه سی دوشدی؛
بر نایه ایچنده بو بولوطن بر آله و ضربه سی چیقدی؛ عثمان بر مدت هیچ
بر شی کورمه دی، صوکره بو قارارنی ایچنده بر قاچ دوشمش آدم کوردی؛
۱۰ بر آن ایچنده دهشت حقیقی آکلادی؛ بو موفقیتنی آکلادقن صوکره
دشمنک او نقطه یی دوککده دوام ایده جکنی کشف ایتدی. شیمدی دقیقه
غائب ایده جک زمان دکلدی؛ بریشان بر نظر نیاز ایله آرقاداشلرینه
باقارق بر دها «هایدی!...» دیدی؛ بر دها آصیلدیلر، فقط عثمانک
قولی صارقدی. تا بازوسنک اوستنده بر صوغوق شی طویوردی؛ او وقت
۱۵ چوریلدی، خلاطی بلنه صاردی. تکرار باغیردی، بر حمله فوق العاده ایله
ینه آصیلدیلر. بو دفعه عثمان برنده صاریلدی، «خلاط قوپدی!...» فریادی
قولالقرینی پارچالادی.

او وقت برندن فریادی؛ بر نایه لک بر وهم رؤیت ایچنده طوپ
خلاطدن آبریامش، برنده سنده لیه رک بوورالامغه باشلامش کوردی. بو
۲۰ طوپ اللرندن کیدرسه هر شی محو اولاجقدی؛ او زمان آیلدی، بوورالامغه
باشلایان طوپه صاریلدی، فقط ضبط ایده میوردی، طوپک اغیرلغی بیتاب
وجودینی سوروکله به رک، گاه آئنده، گاه اوستنده قبالره چارپارق بر سقوط
مدهش ایله عثمانی اوچوروملره چکیوردی.

عثمان کندیسینی غائب ایتمش ایدی، شیمدی هیچ بر شی کورمیور،

هیچ بر شی بیامیور، غیر قابل مقاومت بر قوتله دوشرکن بالکز بر شی
دوشونیوردی. طوبی بر اقامق ...

کوزلری آچیق — گاه باروت دومانلرندن مرکب بولولرله محمول سمالری
زیر نگاهنه سربامش، گاه یالچین اوچوروملری، سیننه حشرنده بیکلرجه
انسانلر قاینشان وادیلری فوق منظرنه چیقمش کورهک — یووارلانیوردی؛
فقط بر زمان کلدی که هیچ بر شی کورمهدی.

بردن هر شی سکوت ایتدی. هر شی افق موجودیتدن سیلیندی؛ نه او
آتشبار تپهلر، نه او قورشونلر پوسکورن طابورلر ... هیچ بر شی، هیچ
بر شی بوقدی.

۱۰. عثمان سلیکینمک، بو عدم موجودیت ایچندن چیقماق ایچون شو کابوس
عدمی بارجالامق ایستهدی، فقط بوکاده قوتی قالمامشدی؛ شیمدی یالکز
بر بولوط، بوغوجی، بونالیجی بر بولوط ایچنده ایدی که تنفسدن منع
ایدیوردی. باغیرمق ایستهدی، باغیرامادی. جکرلری صیقیشارق بر بوشلق
ایچنده بونون هویتی اریوب آقوردی ...

۱۵. آرقاداشلری تیشهک عثمانی ایکی قایا آرسنه صیقیشمش بولدقلری زمان
قوللرینی آچماق ایستهدیله. فقط قوللر آچیمادی ...

عثمانک یالکز کوزلری آچیلدی. «عثمان یارهلسک» دیدیلر،
آکلامیورمش کی آرقاداشلرینک یوزینه باقدی؛ دها صوکره کوزلرینی
او مطلقا چیقماق ایستهدیکی تپیه دیکهک «طوب رده؟» دیدی؛
۲۰. او وقت هپ کولدیله، طوب حالا عثمانک قوللرینک آرسنده ایدی ...

✻ جناب ✻

معاصر تورک ناظم و نائرلرینک اڭ بویوکلرندن بری اولان بو اديب ۱۲۷۶ تاریخده تولد ايتدی . استانبولده ابتدائی تحصیلنی یئیردکدن صوگره طيهه داخل اولدی و مکتبی اكمال ایدرک برای تحصیل یارسه عزیمت ایله درت سنه اوراده قالدی . عودتده بر تجدد ادبی نڭ اساسلرینی احضار ایلک اوزره اطرافنه طویلانان گنج ادیبلر ایله «مکتب» غزیه سنی تأسیس و مؤخرأ «توفیق فکرت» کڭ مدیریت اديهسی آلتده انتشار ایدن «تروت فنون» مجموعه سنه التحاق ایدرک انافس آثارینی نشر ايتدی . قوه ابداعیه سنی محافظه ایله آلان نفیس اثرلر میدانه قویان جناب شهاب الدین حال حاضرده مجلس کبیر صبحه اعضا فنی انضمامیله دایره امور صبحه مفتش عمومیلگی موقعنی اشغال اتمکده در .

✻ ایتم شهدایه ✻

بیم عزیز قارداشلم،

بکرمی بیل قدر کچدی . . . بو قدر زمانک برده برده کشیده ایتدیکی طبقات نسیان آره سنده قالان بر دماغ صیدن سره بر حکایه تسلیت چیتقاراجغم .

۱۵ بر یوم مخصوص ، بر یوم مستثنی ایدی : او ، رتبه سنک اشارات رسمیه می ، بر سبیل ضیا کچی بازولرینه دوکولن پارلاق اپولتلی ، — سیم و زرین یاپیمش بر هاله افتخار ایچنده اسمر بر ماه ظفر کچی — کوروندی ؛ دست عصیسی قبضه سیفنده کنیش کوکسی بر هوای هجوم ایله ملو ناصیه ۲۰ برینی لمعان متاتله ، نظری کمال امنیتله طابورینه منعطفدی ؛ قیر آتک پای آهنینی بی صبرانه اشینیور ، قالدیریلری قویاریوردی .

او ، قولده اوچ صیرمه شریده صلاحیت و برن ایلمک فرمانی هتوز قوروماش بر کنج ضابط . . . او ، بیم بابامدی .

تأثیر باد ایله آل موجهلر بانان ، تأثیر باد ایله فیصیلدایان سنجاغک پنجه ۲۵ سایه سی آلتنده بر شهرک قلب ولوله دارندن چیقوردی ؛ بر یشیل بوله متوجهدی .

بويوك بر طابور اونی تعقيب ایدیور، بوتون بر غلبه لوق طاבורی تشیع ایدیوردی... صانیوردم که بورولرک خطولری تشویق ابدن آهنگ معدیدی بوتون دکانلری اولری، بوتون او چارشینی، او شهری، طاغلری، هر شیئی یوروته جک؛ چونکه او مطرد رانه بتم قلبمده بر چارینتی حاصل اتمشدی. سیاه اوموزلرله قیرمیزی فسلسر آهسنده کسکین سونکولر پارلداوردی. بوتون طابورک تونجی چهره سنده بر شمس اققینک اشعه ملاعسه سی، بوندن باشقده بر مؤر کولکه بولوط کبی بر شی واردی. کندی کندیه: — امان یاربی، بو طابورک شدت هجومنه قارشی هانکی جهان آیاقده قالایلیر؟

۱۰ دییوردم. چونکه بکا اونار بورودکجه یر صارصیلیور کبی کلیردی؛ طوغروسی بن قورقشدم...

صوکره اویشیل یولک باشنده بوتون ضابطلر بر کره حایقیردی: بویوک طابور طوردی، بوتون غلبه لک طوردی، هر کس طوردی. آه، او زمان بن نه اولاجغنی آکلامش کبی محزون اولدم؛ خایر، بو طورمغنی ایسته میوردم؛ ۱۵ بورو سلسلری، ترامپته کورولتولری آهسنده یورورکن بن یاواش یاواش هر شیئی اونومشدم؛ یوروملی، دها یوروملی ابدک؛ بن ضعیف باجاقلمده بو کون هر زماندن زیاده قوت حس ایدیوردم؛ هیچ بورولمیردم... فقط طوردق؛ چونکه بتون ضابطلر بر کره حایقیردی، چونکه بویوک طابور، بوتون غلبه لوق، هر کس طوردی. او وقت بر شی اولدی: بویوک طابور،

۲۰ بوتون غلبه لوق بری برینه قاریشیدی. ابانی صاریقلی قیر صاقالی، بیاض قوشاقلی ادملر عسکرلری قوللرنک آهسنه آلیور، صیقیور، اویپور، بر دها اویپور؛ النندن، باناقلرندن، چکه سندن، یوزنک راست کله بر نقطه سندن اویپور؛ صوکره بیاض قوشاغندن قیرمیزی مندیلی چیقاریپور، کندی کوزلرینی قورولاوردی؛ اوتده بر نفر یاری چیپلاق بر کولبو چوجوغنی قوقلاپور، دها

اوتنه ده بر کوی دلیقانلیسی بر اوباشینک کوکسندن آریلامیوردی. بونلر هپ بابالر، قاردشلر، اولادلدی؛ قوجاقلاشیورلر، تکرار قوجاقلاشیورلدی؛ کوزلرنک اطرافنده قیرمیزی بر طولغونلق، سسلرنده شیشکین بر لرزه واردی... بریده اوست دوداغی کولکه لی پک کنج بر ملازم — شهسّر مکتبدن او سنه چیقمش، طابوره گلشدی — بر قایا اوستنه اوطورمش یومروغی شاقاغنده، طالغیندی؛ سانکه رؤیاده راکد بر حوضه باقیوردی. اونک اوراده قوجاقلا یا جق، اویه جک، صاریلاجق هیچ کیمسه سی یوقدی؛ اوراده یوقدی، فقط اوزاقده؟... بیام نیچون، بن او زمان اوراده یالکر طوران کنجه آچیمشدم؛ اکر اوتانماسه بدم مطلقا کیده جک، اوکا بر شیلر سویلیه جکدم. صانیوردم که ۱۰ او کنددی کندینه سیاه بر شیلر دوشونور: مثلاً استانبولده بر فقیر والده، ر علیل پدر، بر کنج همشیره...

بابام، زوالی بابام بنی قوجاغنه آلدی.

— یارامازلق ایتمه؛ آنه کی اوزمه... باق، صوکره طاریلیرم...

دیوردی؛ بنی اویور، اوقشایوردی. بن کیتدکجه محزون اولیور، هیچ ۱۵ جواب ویرمیور، اوکمه باقیوردم؛ آه، نیچون اونک بوزینه باقیوردم!... او دائماً بر شیلر سویلیور، نصیحتلر، وعدلر ایدیوردی؛ بن عادتاً:

— اکر سن کیتمزسه ک هیچ یارامازلق ایتم، اوصولو اوطورورم... دیه مین اتمک، اولی آلیقومق ایچون بر بهانه بولق ایستیوردم؛

چوجوقلق...

۲۰ صوکره هر کس بر حلقه شکننده طویلانندی. اوتنه ده بیاض صاقالی، یشیل صاریقلی بر افندی واردی. افندی کوزلرنی قیادی، اللرنی قالدردی؛ هر کس؛ «آمین!...» دیوردی. آمین طاغله قدر کیدیور؛ صوکره طاغردن عودت ایدر کی اولیوردی. بن هیچ بر شی آکلابامیوردم؛ فقط بو آکلامازلق بنی هر کسله برلکده «آمین!...» دیمکدن منع

ایده میوردی. بَم كوجك اللرمده سایه قارشی آچیلشدی... یالکز
اوتده اوچر اوچر چاتیش طوران سونکولر دیگلیور، سکوت ایدیوردی...
بردن ره حلقه طاغیلدی؛ بر قاریشیلق دها اولدی. او زمان بابام بی بر
دها، بر دها، بر دها اویدی؛ دیدی که:

— ارتق آلك چوجوغی، کوتورك... .

او زمان ایچمه، تا قلبمک ایچنده بر شیدک قیریلدینغی حس ایتدم.
او قیریلان شی شیشیور، بوتون کوکسمی طولدوریور، بوغازیمه
طوغرو بر طیقانیلق کی کلیور. طاشق ایستیوردی. محزون، پک
محزوندم...

۱۰ بیاسم نهن، اوه کیرمک ایچون استعجال ایدیوردم: عادتا قوشیور،
بنی المذن طوتان اوشاغی چکیور، سوروکلیوردم... اوزاقده، تا اوزاقده
بورو سسلری رامپته طولولرینه قاریشیوردی. کندی کندیمه: «کیتدیلمر»
کیتدیلمر... دییوردم...

۱۱ تازہ بر قادین اینیور، چیقیور، کزینیور، طاغینیق جماشرلری طویلاور،
آچیق قالمش بر صاندیغی قاپایور، ماصه نك چکمه سنی اعاده ایدیور،
چکمه نك آناختارینی چوریوریور، طورامیور، طولاشیور، بر سفر نك
خانه سنده رك ایتدیکی یادکار بریشانی بی اصلاحه چالیشیور... بوتون
بو حرکات ائناسنده سسسرجه آغلائیوردی: بو بَم والدهمدی.

۱۲ قارشم — او زمان اوچ یاشنده بر بی خبر — قوجه باغچه نك چامورلو
بر گوشه سندن بورغون گلش متحیر، باقیوردی: کیم بیلیر؛ بلکه ده کیدنک
هر آقشامکی عودتنی بکلیوردی...

اوتہ کی، همشیره، دها، اوچ آی بشیکنده ایلک تبسملری کندی کندیمه
تعلیم ایدیوردی...

خدمتجي قيز * آشجي قادين * هيبي اوراده ابديلر . بالكز بر كيڻي
اكيڻدي ...

بر يوروق قدر عقلمله بر دقيقه دوشوندم . كيڻن بابامدي ؛ بابام بيم ايچون
بر متكا ، بر سپر ، بر حامي ايدي ؛ بن بر سپت كبي اونك قولته آصيلر ،
قوروقدجه اونك كوڤسنه صاقلانبر ، بوتون شكابامعي اوكا سويلر ، دائما اوندن
استمداد ايندرم . شيمدي او كيتمشدي ؛ بن بونلرك هيڻندن محروم قالمشدم ...
كيتمشدي ، « بنه كله جك ... » ديورلردي ؛ فقط يا كله ميه جك اولورسه ...
او زمان ايچمده ، تا قلبمك ايچنده قيريلان شئك نازك بر اويونچاقدن ،
كوزل بر ييكنن دها پك چوق سوڤيلى بر شي اولديغني آڭلادم ؛ كوڤسده
۱۰ شيشوب طوران شي بر دن بره فوران و طغيان ابتد ، بر طوفان شهبق
ايله دوشدم ... او زمان آڭلادم ، او زمان پك چوق آڭلادم ... او قدر
آڭلادم كه سسزجه آڭلایان والدهمي صوصردم ؛ شيمدي والدهم بني
قوجاغنه آمشدي ؛ حايقيريوردی .

آه ياربي ، اولادمه خسته لق كله جك ... آمان ياربي ، هيچقيرنقلر
۱۵ اولادمي بوغاجق ... صو ، صو ، چابوق بر آز صو كتيرك ...
بوتون كندي مام افتراقني اونومشدي ؛ بيم يوزمي ييقايور ، بني تليه
ايديوردی ؛ زواللي قادين ...

او كيجه هيچ بر يمز آقشام طعامنه كنديمزده اشتها بولاماشدق ... بن
ياتامعه اويقويي تقليد ايتديكم زمان والدهم ؛ « آمان ياربي ، اولادمه بر كوزل
۲۰ رۇبا ... » ديدی ؛ زواللي قادين ...

او كيتدی ؛ بياهم رهيه ، غالبا پلونه يه كيتدی . كيتدی و گلدي ؛ بر دها
هيچ ، هيچ گلدي .

بن بوندن بكرمي سنه اول — بو كون سرك اولديغكز كبي اي عزيز

قارداشلرم* — بر شهيدك يئيمي اولمشدم؛ بنمكى ده سزككيلىر كېي حياتى
باروت دومانلرينه صارمش، كيتمشدى. بوكونكى سز يكرى سنه اولكى
بنسكز؛ بن سزك بوتون حسياتكزى، بوتون روحكزى، روح مجروحكزى
بيليرم... بن او جريجه نك صميمى بر آشناسى يم. او جريجه يي سويكز؛
او سزك ابدى بر نشان افتخار كزدر.

سويله دم، سويله دم، چوجوقلغمك بتون قلب ملولنى سويله دم... چونكه
هر كس سره ويرمك ايستيور؛ بن سردن الموق، — الامكزه اشتراك
صورتيله — سزك دردكزدر بر قسمنى الموق ايستيورم...

دجله

۱۰ نكاي عرب كېي واسع، روح عرب قدر قوى دجله آقيور... كاه
خاك بر وسعت متموجه، كاه سهارنكنده بر ايپك قورده لا... شمى بغداد
سوقاقلرى كېي معوج، بر آز اشاعيده پارس بولوارلردن دها طوعو...
شوراده مضطرب قيورانير، اوتنده بر آسايش اوزانير...

قوجاغنده بيوك بر نوبهار بركت طاشيان بو هر مبارك قورنه جوارنده كى
۱۵ ابنيه بشريه آرسندن صيريله رق خرما اورمانلرى ايچنه نفوذ ايندنجه كويا
محيط محبوبنه واصل اولدى. آرتق موجهلرى دها سربست، دها زمزمه كار،
دها وفور و جسور...

بلاد معتدله و شماليه ده نباتلر انسانلرك سايه مساعيسنده ياشار؛ بوراده
بو مناطق خاردهه بالعكس انسانلر كويا آغاچلر و اوتلر، باخصوص خرما
۲۰ آغاچلرى حرمتنه نائل حيات اوليور... باقدقجه و كوردكجه اينانيورم:
بو اقليمك سكنه حقيقيه سى او اشجار بر وقاردر؛ ايناي نوعمز آتچق
اونلرك مهمان ظلالى اوله يياش... كوزمك اوكنده شمى مستثنى بر
خرما آغاچى وار؛ يارنى، نه عظيم بر سرستىء مغرور ايله يوكسهش؛

صوكره تا يوكسكده داللى و باراقلى نه فوق العاده بر احتشام ايله اطرافه
فبشقيريور، ياييلور! . بو آغاچ بتون فر و شوكتى ايله حايقيريوركه
بو طوبراق اونك در، ككنديسندن باشقهسى بو ارضك مالك طبيعىسى
اولاماز . . .

نفقى سربوشلريله خرما اورمانلرى نهايت بولنجه هرك كنانزنده، اونلره
برابر، حيات سونبور، ايسته شو آنده افق مرئى داخلنده صاريشين و برر
مزار قدر كوچك قوم تپهلزندن باشقه قسوت باديهي دكيشدين بر شي
يوق . . .

آرتق ايكى طرف يابانسز بر قوم درياسى . . چولك سكوت و سكوتى
۱۰ اورتهسنده كيديورز . . طاش يوق، آغاچ يوق، حيوان يوق، كولكه
يوق؛ ضيا هر برده كوز قاماشديران بر ضياى مطرد؛ ملاعب ضيان
باشقه بر نشانه حرکت كورولبور. كائنات مجاورده بر طورغونلق،
بر سسرلك بر آيدينلق كه دائى و لاغيردر، صائرسكز. كوبا بو ايكى
ساحل هيچ قلداماش، هيچ چيزداماش، هيچ كولكه لئمه مش،
۱۵ ازلتندن بي حيات طوغمش و ابديته بي حيات كچه جك . . .
بو صحراى زر انساندن خالى و دست صنعتدن آزاده، آچيلمش،
آچيلمش، نامتناهى بر ملاحظ نامه المش . . .

آرتق بر سينه مانوغراف كبي صادقانه و لاقيد بلاغت ضبط مشهودات ايله
اكتفا ابد جكم. ايسته بر قوم و يرانهسى اوستنده بر قاچ كريبچ مكعبندن
۲۰ مركب بر قرية فقيره، طوبراق كى صولغون، چول قدر بي حيات، بر خرابه
متروكه دن دها تنها . . كوبا قوملرك چامورلانه رق قابارمه سيله وجوده كلش
بر كوى.

اكر بر طرفده چوملمش بر قاچ بدوى كورمه سم بو حزن آبادك قوندوزلر
طرفندن انشا ابدليكنه قانع اوله جغم، او قدر حقير، او قدر چوروك،

اوله ابتدائی... بو بدویلر نه غریب و نه بدبخت نباتات بشریه در: نه جدی
بر سعی دماغی، نه بیوک بر جهد عضلی؛ بتون قوه حیاتیه سی اوطورمغه،
بامغه، هضم و تناسله مصروف... بر خرما ساقی طرزنده یتیشور، بو یویور،
میوه و یرییور، و... قورییور. ایشته هر طفل بادیه نك خلاصه
رجه حالی!

هر بدوی آنجق درت شیدن مشتکی در: سینک صیجاق آچلق و...
تحصیلدارلر! سینکلری قووار، صیجاغه قارشى خرما باهراقلریله یلیازهنیر،
قارنی طویورمق ایچون حسابسز برنج یوتار؛ تحصیلدارلری خاطرلابنجه بییق
آلندن دیش غیجرداتیر...

۱۰ بتون بو اولاد صحراده، بیوکنده و کوچکنده، خوش بر چوجوق روحی
وارد: هر شیدن بر حصه سرور و قهقهه، اک حقیر حادثه دن بر بهانه
قیل و قال چیقاریرلر؛ بر کولکه، بر هیچ اونلری ساعتلرجه سویله تیر
و کولدورر؛ او بومادقلری زمان سویلرلر، کولرلر و کولرلر، سویلرلر...
نظرلرنده عالم بر بیوک اویونجاق، وقوعات عالم بر اویون در... بدوی آز
۱۵ چالیشیر، سطحی چالیشیر، و اجدادندن میراث قالان ایشلری آنجق
تکرار ایتمک ایچون چالیشیر؛ تغیری سومز، اعماق شونه بییکانه ماضی بی
اونومش، فردالری هنوز مشیمه ماده دوشمه یین برر جنین کبی تلقی ایدر
حساب کار و ضرری هب بکرمی درت ساعتک بر مسافه زمان ایله محدود
مست شادی، عاشق رنگ و جلا، شیدای عطر و شکر... بال یدیکى صباح
۲۰ بختیار، صوغانه قاتلان دیغی آفتام بدبخت در؛ میزان مسعودتی عسل و بصل
ایله حرکت ایدر. بر آز کوزل قوقو، بر لقمه طاتلی و اوقشامق ایچون بر اش
اله کچیرنجه جهانک اک بیوک حکمدار کامکاری اولور. یاناغی قوم، یورغانی
سالر، اک کوزل رؤیاسی بر دال یاسمن، بر کاسه کلبشکر، و بر لبلاى
آهو نظر در: دیدم یا، بر چوجوق، و بر ای چوجوق...

هر قره‌بەنگ شایان دقت توابع حیوانیه‌سی وار. ایشته جوارلرئنده‌گ دیوار و قولوبەلرک بودورلغنی اوزون بویونلریله استخفاف ایدەرک بوکوردەین، خوموردایان و غیرلدايان دولر .. ایشته. چولک گول زکی بر دیکندن عبارت جلیز پوستنی دیدیکلەین کچی سوروسی.... ساحلدن بر کویک واپوره حاوالابور، طاووقلر بر سوپروتو بیغینندن اوتەکنه قوشیور، بر قاچ کوکرجین هوانئیور .. بر ماندا باشی مهره اوزامش، فکرسز جبهەسنگ سوسلو بونوزلرینی صو ایچنده سیر ایدیور، و آره صره اکیلەرک ایرماقدن کینیش بر یودوم عکس سها ایچیور!

گاه و بیگاه بر قولوبەنگ دلیکندن بر قادین باشی چیقیور. ابکم، حیران، ۱۰ اغیز آلیق بر تبسمله ییرلش بتون سیم بر قورو مشین ماسکه .. بتون زینتی، واسطه تستی، تووالتی چامور زنکنده بر بزدن عبارت: هر برینی بر کفن سیاه ایچنده بر جسد یروح ظن ایدرسکز، هر حاللری او قدر محروم حیات .. صیادینه باقان آهوی متردد نظریله بزى سوزیورلر؛ اونلرجه هر ارکک بر حاکم ظالمدر.

۱۵ اک درین مرحتی بدوی چوجوقلری تحریک ایدر: قوللر برر اینجه دکنک، کوزلر فرسر بر تبس اضطراب ایلە مملو قویو ماوی بزدن بر کوملک ایچنده زانغردایان بتون بدن بر قدید کبی نارین، صولوق وچی-تاب و توان .. بر تک خرما ویا بر لقمه اکمک امیدیلە برخنده و برصیحه دقیقهلرجه قوشه‌رق واپوری تعقیب و ساحلی سیاه وجودلریله تنقیط ایدیورلر .. ۲۰ اوخ، بو زواللی عرب یاورولری ..

اوزلرئنده هانکی سنجاق سالانایرسه سالاناسین، چوللرک بر حکمدار طبیعی واپرد: کونش .. سادن شعاعات ضیائییه و حرارەبسیله بو تنهائی نیا تنهائی کونش، یالکز کونش اداره ایدر.

کونش بتون موجوداتی بوراده سانکه ابقاد ایدیور، هینسی کویا آلوندیریور:

طلوعدن غروبہ قدر بتون اشیای محیطہ زنکارنک ملاعب نوریہ ایچندہ یوزر: سما، تپہلر، چول، افق وحق، مہرک صوبی فجر ایله شفق آرسندہ کل، آتون، زمرد، لبالق، باقوت، فیروزہ، کافہ، انات الوائی همان هر کون کوسترہ چکدر ... بورادہ ضیا هر کون طونیور، رنکلنیور، پارلابور، تحلل ایدیور، طویلابور، آریور و غائب اولیور، صوکرہ کیجہ بر بیلدیز باعموری حائندہ اعماق مہردہ تکراراً باشامغہ باشلابور ..

شمی الک طاتلی ساعتی، کونشک ساعت افولنی باشیورز. مہر، آفاق غروبک عکوس لعل و کهرباسی ایله قاپلانندی. کوکرته یولجیلری آرسندہ بر مؤذن وقت صلاتی خیر و بردی: سکوت مسا ایچندہ تزه بن بو آواز دعوت، بلوری، وجد آلود، و قیصہ سکتہ لرله منقسم، اوچیور، یوکسلیور، عیوقہ چیقیور، سانکہ رنکاب کبریایہ تماس ایدیوردی: الله اکبر، الله اکبر ...

تماشای لیل

کل بو آقشامده سرسرس کوزہلم شیمدی هرکوشه ابکم و جامد:
 ۱۰ لوحه کائناتی سیر ایدهلم: نه آغاچلرده زمزمات ریاح،
 نه حدائقده اهتزاز جناح ...

کولکه، هپ کولکه، هر طرف کولکه، هر طرف خفته، هر طرف راکد؛
 کولکه لرله بوتون زمین مستور؛ سانکه انکشت بردهان، ملکوت
 آسمان یالکزجه نیم منظور، بوتون اشیایه دیر: سکوت، سکوت!

۲ کورولهن باشلابور کورولمه مکہ؛ بو خیابان تار و ناعده
 بر دو ماندن کفنله جسم جهان جاملر اوستنده رسم ایدر آنجاق
 قالیور قعر لیل ایچندہ نهان ... دست شب شعله دن برر زنبق ...

کلیز آنجاق بو باغ مظلومه ،
 کلیز انفاس زار اوزاقلردن ،
 نا اوزاقلرده کی دوداقلردن ...
 آه باق ، سوکیلم ، بو ظلمتده
 نه قدر جئهمسز قالیر انسان ،
 بزنی کویا ازر بو لیل کران .

بو تماشیه قارشنی کوز یورولور :
 حس ایدر سیر ایدنلرک نظری
 اک قوی دالده بر الم طوری !
 بو قارانلق لیل قسوتده
 اویله حس ایلرکزه کویا بز
 ابدیتله رو برو کلیرز .

هر شی آرتق بو دم طانیشاز اولور ؛
 روی اشیایه کولکه لر ، سیسلر
 بر نجاهل نقابی فرش ایلر .
 بو ظلام حموش ایچنده خیال
 — متقلص ، ملول ، ضجرتور —
 وارلغندن ده اشتباه ایلر .

کیجه نك توده بخارندن
 سوزولهن بر سکوت تنهایی
 دولدورور هپ حیات اشیایی .
 بو رکودت بو صمت و جوف لیل
 روحی بر سکتئه ترددله
 حبس ایدر بر عذاب سیاله .

سیر ایدر بر بولوط کمازندن
 بر هلالک نگاه طنازی
 ۱۵ قلب ظامتده تیره ن رازی .
 سوکیلم ، کولکه ، هر طرف کولکه ؛
 سکاذه دوشدی رنک باسی شبک ،
 کولکه له نندی سنک ده رنک لبک ؛
 سن بیله باشلادک کوروله مکه .

[خفیف] — | — | — | — | —

حج یولنده

نیم مضی ، بویوک بر اولو ایچنده چانطالر ، صاندیقلر ، دنکلر پک غیر
 ۲۰ منتظم اهراملر تشکیل ایدیبور ؛ آغیر بوکلر آتنده حامللرک قیورجق
 ساچلری زله یور ؛ دار نفسلری اسگله یور ، کوزلری خون تحمل ایچنده

قیزاریوردی، رجائلر بر تراکت مغضله ایله سیاح ماداملر اوکنده باش
 اگیور، یالدرلی شایقالرینی اللرنده ساللابارق دلاتلر وعد ایدیورلردی،
 قورو، اسمر مأمورلر گرنهرك بر اوطه دن چیقور، بر سیاحك استیضاحنه
 أسنهرك قیصه، کسیک بر جواب ویریور، دفترله باققدن یورولان
 کوزلرینی اووشدورارق بر باشقه اوطه یه کچیوردی. کوکسلرنده ایکی
 قایش — یان چانطاسنك قایشی ایله دورین چانطاسنك قایشی —
 چاپرازلانان یولجیلر بر هراس تأخرله بر پنجره دن اوته کنه قوشور، بر
 حماله «دقت!...»، اوته کنه «یاواش!...» دیوردی... بو بوپوک
 اولو بر غلیان حرکتله دولو ایدی: بوراسی اسکندریه غاری ایدی...
 ۱۰. اوت، ایکی کون کزدکن، بر کون استراحت ایتدکن صوکر
 کوکلده کوچوک بر تأسف افتراق اولدیغی حالده اسکندریه یی ترك
 ایدیورم...

اوراده، او نیم مزی اولو ایچنده ک خلجان ازدحام باش دوندورویوردی،
 غارک کزینتی برینه چیقدم. بوراده شاقاغنده قورشون قامی صوقولو بر مأمور
 ۱۵ تلاش ایله آشاغی یوقاری کزینیور؛ صوکر دورویور؛ بر الی بلنده، ایکی
 پارماغی آغزنده، یاناقلرینی شیشیریور، بر ایصلیق چالیوردی. کوچوک بر
 لوقوموتیف مأمورک ایصلیغنه ینه ایصلیقله جواب ویریور؛ بر دومان قوقوسی،
 بر دومان طبقه سی ایچنده دمیر بوللری غیجیرداتارق چاتیرداتارق دولاشیور؛
 تا اوزاقلره کوتوره جکی ره فی آرایوردی... او زمان ایصلیق چالان
 ۲۰ مأمور یان کوزیله بوتون تازه ماداملره باقیور؛ بوزنده کی خنده غرور
 و نمونیتی بولجیلره کوسترمک ایستیوردی؛ زواللی صانیوردی که قوجه ماکنه نك
 جئه کرانتی تحریک ایدن شی کندی دوداقلری آراسندن چیقان صغیر
 خفیفدر.. بن بو مأمور سبکسره باقیور، کندی کندیمه: «ایشته انسانك
 بوتون ضعف و قوی...» دیوردم.

اوكله دن اوچ ساعت اول بولجیلر چیفته جاملی، مضبوط واغونلره کیردیلر. صوکرلار لوقوموتیف منتظم فاصله لی بر اوکسوروك خیریلتیسيله نفس آلاق بوتون ره فی سوروكله مککه باشلادی؛ واغونلرک ایجریسی — تکرلکلیک رابلری آزمه سندن متحصص — بر طراقة معدنیه ایله دولدی. بوتون بولجیلرک وجودی بر اهتزاز خفیف ایچنده ایدی. غارین چیققدق...
سریع المرور بر شرید اوستنده کی پانوراما کی شهرک صوگ ابنیه سی، برر برر بولجیلرک نظر وداعنی سلاملاوردی.

آرتق اسکندریه نی بوتون بوتون ترك ایتدک؛ شیمدی رهن مزروع بر قطعهُ مستویه اورناسنده کیدیور: اُکینلر شوراده یشیل، اوتده بر زردی کال ایچنده، داها اوتده بیخیلیور. خفیف بر روزگار بوتون مزروعاتی یلیازه لهور؛ اُکینلر بر عوج زمزمه کار ایچنده روزگارله برلکده یورور کی کورویور. هورکوجلی، ابری، قیر اوکوزلر اوزون بر بووندوروق آتنده تازه طور اقلری آشور، کاه بیگاه معناسز، قوجه بر نظرله رده، یانندن کچن واغونه باقیور؛ اوتده بری ده قورو چامورن بر قبه ایکی ۱۵ بویوک تارلا آراسنده بر قوس بوست کوستریور؛ بو قبه لر بی شبهه اُکینجیلرک ماوالری اولاجق...

اُکینلر آراسنده شیمدی چییلاق بر عرب چوجوغنی، صوکرلر باشنده بر دهوه بوکی باشاق طاشیدیان بر قادین، داها صوکرلر یوزی بر برقع سیاه ایله اورتولو بر بدوی تازه سی، بر سرعت خاطفه ایله آتی سورن بر سواری ۲۰ و نهامت پک صبورانه خطوله لره مکدیگرینی تعقیب ایندن بر دیزی دهوه کورویورز.

صوکرلر افقده کی بر خط سنجایی بو مناظر طراوته خاعه چکیور: چول باشلور؛ بوتون دارة منظر پک حزین، پک چییلاق قالیور...
سما صاف؛ چول — کوز یتیشدیکی قدر واسع بر قوم درباسی

حالنده — دوام ایدوب کیدیور . نه کوك بوزنده بر بولوط ، نه برده بر نبات وار . نادراً وحدتکترین بر خورما آغاجی بوتون بو عربائی بی آفاق کدورت غیر متناهیسنه تاثیرسز بر نقطه سبزین تسلیت وضع ایدیور . هیچ بر طرفه بر ار بقظه یوق ؛ کوبا هرشی بر خواب عمیق ایچنده ؛ سانکه هر طرف ، اعصار ابتدائیه دن بری طلوع و غروب ایدن بر شمس آتشینک اشعه محرقه سی آتنده باعش ؛ سانکه بوتون بو اراضی مغمومه ، غیر محدود بر صحرای رماد حائلی امش . . . آرا صیرا سنجایی قولوبه لری قومه باعش ، فقر و حرارتدن خراب اولش بر کوی ، بورالک انسانیتله مناسبتنه بر نشانه بر قور اولویور . بر قاچ ساعتده آبحاق بر کره بر علامت زندگی کورولیور : ۱۰ ده وار ! . . . شدید بر باران ضیا آتنده بر نیک باشی اوته کینک قوبروعی تعقیب ایدن بو دورت ایاقلی چول دیوره نلری ، اوزرنده کزیندکاری قومک چیتیردیسندن باشقه بر شی دیگله مزلر ؛ بانلرندن کچن قوجه رهنک ولوله سندن بیله بی خبر کورونورلر ؛ اولر چول اوستنده بر سر منزل مجهوله دوغرو یورورلر ، دائماً یورورلر . . . ده وارلرک رنک رمادسی زمینک ریک ۱۵ نامتناهیسیله حزین بر امتزاج لونی حاصل ایدیور .

بو عالم بی حیات ایچنده سوروکله ندیکمی مدتجه رهنک بوتون کورولنوسی حزین ویک آهنگ بر چیتیردی به منحصر قالمشدی . سا فوقرده ، صاف و براق بر ضیای کبود ابله ملو ، بر نشئه حیاندی ؛ نظر ، بو زنده آسانک زرنده کی زمین مرده به عودت ایتمک ایسته مه یوردی . مع مافیله او ۲۰ زمین اوزرنده کیدیوردق . . . مقدمه تاریخک ، اعصار باعصار محکوک و محرر اولدیغی بو صحیفه ارضیه اوزرنده — قله نوپارالک دوداقلری کنارنده کوچوک بر انوای خوشنودی حاصل ایدیله ییامک هوسیه یاپدیریلدیغی کونده بیقیدیرلان — ابدیه تاریخیه بی نخیل ایدره ک کیدیور ، بو صاریشین موجات رملیه آراسنده رهنک سرعت آتشی ابله لانقطع کیدیوردق . . .

زمین ایله سما آراسی رقیق، پک رقیق، عادتا شفاف بر سحاب غبار
 املا ایدیوردی. پنجره‌لی، قاپی‌لی، هر طرفی قاپالی اولان واغونلرک بوتون
 مساماتندن او سحاب غبار نفوذ ایدهرک ایچریده‌کی اشیا اوزرنده قالین،
 صاری بر طبقه تشکیل ایدیور؛ ره‌نک ایچریسنده‌کی رنگ ایله خارچک
 ۵ لون عمومی آراسنده پک از فرق قالیور... بولجیلر بر سکوت و سکون
 ایله برر گوشه‌یه بوزولش، قوم کتله‌لرینی آگدیریور...

کیرپیکلرده تراکم ایدن قوم ذراتی حرارت موقعیه‌نک ویردیکی رخاوت
 عضلیه‌یه انضمام ایدینجه کوزلر عادتا میخانیککی بر صورتده قاپانیور؛ او زمان
 چشم روح، بر رؤیت خیالیه ایله مشغول قالیور: انسانه اوله کلیورکه
 ۱۰ شو واغونلرک ایچنده بر کردباد زرین تشکیل ایدن ذرات رملیه‌دن
 هر بری بر بوبوک عصرک ریزه یادکاریدر؛ بورادن، بو صحنه وسبعه‌دن
 کچن هر نفخه رباح، شو کینه ریکدانله اوزرنده بوتون دارات فراغه‌نک
 غبار تارمازینی کورویور. سوکرا، فکره معالی قدسیه‌نک ابدی خاطره‌لی
 عودت ایدیور: جناب کلیمک کهواره مواجنه ناصیه سوده مجید
 ۱۵ اولان سازلر، حضرت کنعانه دارالامان اولان غار همان، مبارک پای نبونک
 ار مطبوعیله مبعجل اولان سنک مستثنا... بوتون قطعه مصریه‌نک
 برر پیرایه سرمیدیسی اولان بو مقدس یادکارلر — فکرک بیله‌م ناصل بر
 حرکت رجعیه‌سی ایله — صیراسیله روحه کلیور، روحی بر احترام نوشین
 ایله مشحون ایدیور...

۲۰ هر شی کی، چولک، قومک تأثیری‌ده هر کسه کوره باشقه اولیور:
 بر بولجی لال و متوکل دوشونورکن، اوته‌کی چولدن قومدن یکی بر وسیله
 لعب و هوس چیقارمغه چالیشیور، پارماغیله اوستنه باشنه کندی ادینی
 یازیور، اوطوردیغی ره: «بوراسی بم برمدر.» مألنده بر شی نقش ایدیور،
 کولیور، کولدورویور... هر شی کی، مصرک یشمز توکنمز توزی‌ده

برینہ بر بہانہ حزن و فتور، دیکر شہ بر ذریعہ نشاط و انبساط اولیور .

صوکرا، «محطہ» لر یکدیگری تعقیب ایدیور . بزم «شومن دوفر موقفی» دیدیکمز بره، عربلر «محطہ» دیورلرکه بو کله «یوک یوکله تیلہ جک یر» دیکمش . محطہلر غرغرهلی، مساماتلی دستیلر ایچنده نیل صوبی صاتان چوجوقلر، مانداریناجیلر، پورناقالجیلر، حامللر، رهبرلر، رجمانلرله مملو... بوتلر علی العاده هر استاسیونده کورولن شیلردر؛ فقط، دنیاده هیچ بر استاسیونده کورولمہش بر شی وارکه قطعہ مصریہه مخصوص: بعض محطہلرده بر قاچ عرب چوجوغی آللرنده توبدن بلیازہلر اولدیغی حالده مروته باغلی بر بخش مقابلی اولارق واغولردهک اشخاص و اشیانک توزلرینی سیلکیورلر؛ شو توز بیغنی آلتندن بر چانطا، اوتہ کینک آلتندن بر چوجوق، داها اوتہ کینک آلتندن بر تک سیتی چیقیور . اُک مضحک نتیجہلر انسانلری ستر و اخفا ایدن توز بیغینلری آلتنده صاقلی: او یکرک انسان بیچیملری ایکی بلیازہ ضربه سندن صوکرا شوراده ۱۵ بم بیاض بر اروپا چهره سنہ، اوتہده سیم سیاه بر آفریقالی بوزبنہ منقلب اولووریور .

برقاچ موقف کچیلمشدی؛ بغتہ بر سیاح:

— ایشته سراب .. دیدی و یارماغیلہ صاغ طرفی کوستردی؛ بوتون بولجیلر او طرفدهک پنجرہلرہ قوشدیلر . امان یاربی! او نہ مغفل مناظر ۲۰ لطیفہ ایدی؛ کندی کندیمہ: «ایشته زمین مستویسی کوللری اور-مانلری، ازواکاهلری ایله بوتون بر مملکت ... ایشته شوراده اوقلی قلهلریله بر جرمانیا شہری .. ایشته اوتہده صولری، آغاچلری، کولکہلری، نارین صانداللری، سیال قایقلری ایله کوک صوبک بر پارچاسی ...» دیوردم: اگرچه بوتون بو اجسام مرئیہده بر لون بخاریدن باشقه رنگ

یوقدی، اگرچه حدود اشیا پك مبهمدی، فقط خیالات سراییه ده کی تقلید
حقیقت میلی اوقدر قوتلی، اشیا مرئییه ده مشابهت شکلیه اوقدر مغفل
ابدی که قلباً: «عجبا؟...» دعه مک ممکن ده کلدی.

اوزمان دوشوندم: هر کون بو مناظر مغفله قارشیننده بر رؤیای دائمی
۵ ایچنده یاشایان عرب شاعرلری شعضه فکریه ایله ممتاز بر خیال پرور
صافدل اولماق ممکنمی ابدی؟ بر عالم خیالی به بکزه بر بو محیط مستثنا
ایچنده دولاشان او شاعرلرک سوزلری خیال ایله ملو، روحلری خیال
کی سریع السیر اولماق ناصل ممکن اولایلیردی؟ هر شیئی بر آینه
شعر و سراب ایچنده تاماشا ایدن بر آدم، محاسن طبیعیه اوزرنده تشریحات
۱۰ فنیه اجراسنه لزوم حس ائتمه یه جک قدر مفتون طبیعت اولورده بوتون
نفائس کائناتی عظمت مرئییه سیله تنفس ایده جک، ملاحظت بالغه سیله
حس ایله نه جک اولورسه او آدم شاعر اولمایایلیرمی؟

چولک بیوست معمومانه سندن قوزولمشدق؛ شیمدی «ماره ئونیر»
کولنک سازلری آراسنده کیدیوردق. اوزاقده کول قاباریور، کوپورووردی.
۱۵ دالغالر زه نك کنارینه قدر سریلیردی. کندی کندعه: «دهوه قافله-
سندن سوکرا، ایشه بوراده ده قافله امواج...» دیدم؛ زیرا دالغالر
بکدیگرینی تعقیب ایدهرک ساحله متوجه بر سلسله متحرکه تشکیل
ایتمکده ایدی. اوزاقده، دالغالرک ولوله خروشان ایچنده قالان بر قایا
اوزرنده صولر چارییشور، پارچالانیور، بر قار دهمه سی طرزنده هوالره
۲۰ داغیلور، سوکرا بر شالاه حالنده تکرار دوکولور، انحنات موجیه سی
اوستنده اینجه، بیاض بر کوپوکن عبارت قالیور، نهایت بر دالغانک
دوش رقصاننده بزه دوغرو کلیردی...

بو واسع کولدن آریلالی پك چوق اولمامشدی که شن، شوخ
کوزلری خطوط قهقهه ایچنده غائب اولمش بر یولچی، مبدأ حرکتیزین

بری بزی کولدورن بر آدم پارماغیله پنجره نك دیشاریسندنه بر موقعی
کوستره نك :

— أفندیلر، کوگرچین کویلرینی تاماشا ایدیکیز ...

دیدی، هرکس کولدی؛ چونکه بو بر لطیفه ظن اولومشدی. حالبوکه
بو یك جدی ایدی: فی الحقیقه سنهلرین بری اوراده بری بری اوزرینه
بایلمش کوگرچین یووالری او قدر چوق، او قدر چوق ایدی که عادتاً بر
کوی تشکیل ایدیوردی. بو یووالرین مرکب ابنیه آری قووانلرندن بویوک،
بر عادی قولوبه دن کوچوک ایدی.

صوکرا یینه آثار زراعت کورونمکه، طوپراق ینه بر حیات شباب
۱۰ ایچنده کوزله شمسکه باشلادی. پنجره لری آچدق؛ بوراده کی توز تحمل
اولوناییلر بر درجه ده ایدی.

زمین یشیل رنگک غرب بر امتزاج درجاتیله عادتاً یشیل هشیلی
یشیل زمینی بر ایران قالیچه سی حالتی آلمشدی؛ هوا تازه اکینلرک تازه
رایحه سیله مشبوع ... اقلر کبود و خنده ناک ایدی. بوراده اکیورلر،
۱۵ شوراده بیچیورلر، اوتده خرمن ... زیرا بو ارض مستثناده صیف و بهار
شایان حیرت بر ازدواج ایله برله شیور؛ شتا، آلام برودت بوراچه کلباً
مجهول ...

کنیش بر صو اوزرندن کچدک: بوراسی نیل ایدی، نیل مبارک ...
بولک کنارنده کمال امنیتله چوجوقلر قوشوشیور، هرک عظمت وقورانه سی
۲۰ اونلری قورقوتما یوردی. ابری، حیران کوزلو ماندالر بر کنارده قارنلرینی
اصالاتیورلر؛ بر کنارده قادیملر دستیلرینی دولدور و بورلادی.

بر مدت بو بویوک هرک صول ساحلنی تعقیب ایتدک؛ منظره هپ لطیف
و خندان، هپ ذی حیات ایدی ...

صوڪرا ڀڻه چوله ڪڍڙڪ. فقط ٻو دفعه چول بڙي آتعب اڀتمهڊي؛
 چونڪه افقنده اهراملر بليريوردي؛ ڪيم بيلير، بلڪهده ناپوليونڪ ڊيڊيڪي
 ڪي او اهراملر فوقندن فرق عصر بڙي تاشا ايڊيور، او، توز طوراق
 اڀچندهڪي قياقتمزله اڱله نيوردي.

حسين سعاد

بڪ بابا . . .

خرابه زار سياهنده عمرڪ نالان،
 قيريق دوڪوڪ قالان اتقاض تارمازندن
 صاخ روحه بڙ سس شڪسته باليله
 ترانهلر ڪتيرير صفوت ملاليله . . .

» بڪ بابا . . . « ايشته بڙ ترانهڪه آه
 بني مقهور ياس ايدر هرڪاه؛
 » بن بواوڪسوز حياتي سوميورم!
 ديهجڪ ظن ايدر بوتون روحم.

بم بهار حياتمه بڙ صباح ايرڪن
 آچيلدڪ اي صاري نيلوفر، آه بڙ بيلسهڪ
 ڪه والدهڪ نه قدر . . . بوق، بتر، بتر، آرتوق،
 ڪل اي زواللي چوجوق، طورما ڪل. قوجاغمه چيق.

« بك بابا... » سويله ياوروم، ايسته بيم
 سنى ديگكرده قلب بر حزم
 سسلركدن غريب و زار و زار
 برتسلى مغلانله دوبار.

جيين پاككه رؤياده مست و بر خلجان
 دكرسه بوسه شفقته بر لب لرزان...
 فقط او بوسه كيملكدر، بيليرميسك؟ هيهات!
 قيرلدى ايسته بيه قلبك اى شكسته حيات...

« بك بابا... » آغلاما ملك چوجوغم،

بني آغلاما سن ده ياوروجتم.

« بن بوواكسوز حياتي سوميووم »

ديه جكسك ده گلي؟ صوص ياوروم!

[مجت] ---|---|---|---|

[خفيف] ---|---|---|---|

حسين جاهد

سليمانيه جامعنك قارشيسندهكي دوبار ديهنه ديزيليرلدى. اوكلرينه گاه
 بر چووال، گاه بر بياض بز يابارلر، بوتون مقدرات بشره، بوتون سرار
 وجوده واقف اولان بر انسانك وقار و غروريله شهبه لي بر اتمك پاره سي
 ۲۰ بکلرلدى. اوكلرندن آقوب كچن حماللر، نفرچكلر، طشره ليلر، آزاده

صیراده سوسلو خاتمر، بککر اونلرک، کیم بیلیر، بلکهده مدقق نظرلری اوکنه آچیلش صحائف تجارب ایدی. هرکس بر امل آرقهسنده، یا مشغول و مهتالک، یا مقنور و بر تعب کچوب کیدرکن اوراده قالدیریم اوستنده ماضی و استقباله عائد راز حیاتنک بر پارچهسنی افشا ایدردی.

۵ فقط او نظرلر خفایاسی تشریح ایدنک لازم کلن قلبلردن زیاده کندیلرنک او کونلک ییه جکنی تأمین ایده جک جبلره نفوذ ایتمکده دهها مهارت کسب ایتمشدی. اونلر کندیلرنک ویره جکی امید و تسلیته محتاج قلبلری طایرلردی. امن و اعتماد ایله دولو بو قلبلر کندیلرنه مراجعت ایدنجه درحال باقلالرنی، شیطان مناره لرنی قاریشدریرلردی. ۱۰ این تری قوقان بر اونلوقده تیرهک بر ال ایله بونلرک آراسنه آتیلیر، هیبی بردن روشنا بر صحیفه حیات حالنده بزرگ اوستنه سرییلیردی. فالجی بونلری برر برر شرح ایدرکن سوزلری اوله بر دقت حرمتکارانه ایله دیکلکله نیر، چهره لر اوله بر انبساط تسلیته مسعود اولوردی که بو حقیر اوافق تفککلرک پک درین، پک مهم، پک حیات نواز بر طاقم حقایقی خبر ۱۵ ویردیکنه ایناعق لازم کلیردی.

بر کون بلدیه چاوشلری بو فالجیلری قالدیریوردی. آناتولینک سوکیلی اولادلرندن بر نفر اوراده دوران ارقداشلرنک یانندن آریلاروق چاوشک یاننه کیتدی. فالجیلره ایلدشمهسنی رجا ایتدی. مخاطبی حیرت ایدیوردی:

— سری بوراده آلداتبور، پاره کزی آلبور، دییوردی.

۲۰ چاوش مخاطبنه بالوار بر نظرله باقدی:

— زیان یوق همشهری دیدی، پاره مزی آلسین. بزه مملکتدن خبر ویریوریا!

حسین سیرت

غریبته

اوزاق، اوزاق، متوکل، یابانچی بر کویده
کناره شویله آیلش، غریب، بی سابه،
و برك و باری پریشان مهال کرنام،
دویولمایور و دویولماز اینین هجرام.
آراشدیر بر بنی اوکسوز بووامده بیوایه،
غریب یاوروم ابله بر خیال پثرمرده.

دیورمیسک «بابا کل، کل!» قیزم، هر آقشام سن،
سنک خیال یتیمکله آغلاورکن بن؟ ...

کونش باتار، داغیلیر افقه هپ نخل شام،
بوتون مناظری تظلیل حزن ایدر، ساکن؛
اوزاقده بر اووانن چینغراق صداسی کلیر؛
آقین آقین سورولر هپسی عودت ایتمهدهدر.
قونولری داغیلان بر چوبان کبی دالغین،
نه بکلرم بولک اوستنده بویله هر آقشام؟

آرامیسک بنی بیلم، خجسته، یاوروم، سن،
سنک خیال یتیمکله آغلاورکن بن؟ ...

سیاه بر کیجه، اورمان سکوت ایچنده اورور،
جناح مظالمی آلتنده بر کوچوک خانه.
یوقارده پنجره دن خسته بر ضیای قنور

اولاجفی راحتسزلق اونی [هرشهل] ایله، [کهپلهر] ایله محاضره‌دن منع ایده‌جکدی. بکا کلنجه، بن [محمد سلیم] ده بولوندیغمز زمان باشلا دیغم حالدده بلکه یکرمنجی دفعه تکرار دوزلندیکم حکایه‌مدن فك نفس ایده‌رک رؤادن اوبانیر کی اطرافه باقیندم.

۵ هر کس اوبووردی؛ یالکر شوراده، ماصه باشنده، ضیاسر بر لامبه‌نک آلتنده ایکی کیتی او ییتمز توکنمز قالین جلدلی تاریخی اوقوبورلر؛ کوشه‌ده آلاباندایه عموداً مربوط بر اینجه ده‌گنگه دسکیه‌ش مومک اعانه لرزنده. سیله [یونسون دونه‌رای‌ک] او رسمی رومانی دور ایدن دورت کیتی بر سکونت متوکلاانه ایله اوقویانی دیگله‌بوراردی. سکسان مهندسدن ۱۰ یالکر بونلر اوبوما‌بوردی. بو کفایتسز ضیالرک آنجاق ایلك طبقه‌لرینی یالادیغی ظاهتلیک بریکدیکی کوشه‌لرده بوتون بو بویوک و مستطیل غلادوره‌بی داتراً مادار احاطه ایدن ایکی قاتلی رازهلرک اعماق ظلامنده تنفسلرک ادای موزونی، بطی و یک آهنک، تیزه‌شیوردی. دالغین، مسترخ بر اویقونک آراستنده اوته‌دن بریدن بوکسلن میریلتیلر اویقونک آچدیغی ۱۵ ورطه عدم ایچنده بوغولیر ظن اولونوردی.

— مژده، مژده... کی قالمیور.

بو یکی کلنک ندای بشارتی اوبویانلره بر حرکت ویردی، حتی بعضی رازهلردن اویقونک بوغدیغی کوزلره باقعه چالیشان چهره‌لر بیله کوروندی؛ کوشه‌دن، بوجاقدن بر ایکی آلابچی سس ایشیدیلدی؛ «آتما!... قاه!...» ۲۰ هاشال!...» هیچ بریسی لیمانندن حرکت ایده‌جکمه اینامق ایسته. میوردی. بو تعلیم کیسنک کلدیکی و نقل ایدیلدیکمز کوندن بری همیزک آک سوکیلی امامز بو ده کلیدی؛ امین اولق ایچون شبهه ایدیوردق. فقط آرقاداسمز تامین ایتدی؛ والله جام... هم ایسترلرسه ایناعاسینلر شیمدی کی فابراب ایدنجه اینانیرلر؛ ذاتاً ایسته‌بن بوقاری چیقوب نوبتجی ضابطدن

تحقیق ایده بیلیر . . . بر رازهدن برس «نهمه لازم» چیفدقدن سوکره . . .
 دیه میریلداندی . . . ربکی هیچ الدرمایوب آگلامقده دوام ایتدی:
 «نا» ایشته شوراده، رؤفك قارشیننده طوبجیلوق دفترینك شکلرینی
 یاییورمش، آرتق اوتقوسی کلش، یوقاری چیمش، برده باقش که اوچ
 چیفته ماینه اولونیور؛ نوبتجی چاوشنه صورمش «رسانده قیرمیزی فنار
 وار» دیشلر؛ و فلکه کیدوب کلدکن سوکره آ کلامش که کی صباحه
 قالدیورمش، قوماندان امر ویرمش، حتی ونیچ قازانی بیله همان فایراب
 ایدیلمش . . .

بو ائساده بعضلری، اُك مراقیلیر، قارانلقده تلاشله کینییورلردی؛
 ۱۰ کیدوب آ کلامق مراقیله کولکه کی حرکت ایدلردن بری نهایت شتاب
 ایتدی سوکره اوده عینی سوزلرله کلدی؛ اوزمان امنیت غلبه ایتدی.
 هیئت کتابی قیامش اولان آرقاداشم شیمدی شکایت ایدیوردی؛ ونیچ
 نه بزى خراب ایده جك . . . چونکه کله جك و نقل ایدیله جك ارزاق بزم
 غلادورهك آتنده کی انباره آیناجغندن ونیچك اولدوروجی غالدردن غولدورلری
 ۱۵ صباحه قدر سوره جکدی.

بر طرفدن اویانانلر اوتیه بری به داغیلارق اویوانلری عزیزلکلرله
 اویاندریبورلر، شاقالر، مینلر، شبهلر چاریشارق بیک لطیفه آراسنده بر
 خواب سسلرک گاه نشئهلی گاه عضوب اهزازلری دوویلیوردی. بر آز
 سوکره هر کس اویامش، غلادوره کوندوزلره مخصوص ولولئ اصوات
 ۲۰ و قهقهات ایله طاشمغه باشلامش ایدی؛ بو سسلرک حاصل ایتدیکی
 يك آهنگ اوعولتو اورادن بورادن قالقان بر ندا، بر اسم، بر شم ایله
 یرتیلیوردی. یوقاری کیدوب کلندر هنوز قالمامش آرقاداشلرینك اطرافنده
 حلقه لر تشکیل ایدیورلردی.

یاواش یاواش سیغاره دومانلری ذاتاً ضبانك کفایتسزلیکندن لوش طوران

غلادوره يه بر سيس بريكديرمكه باشلايوردى. ديركن بويوك بر الای اولدی، كورولتو آراسنده ناصلسه اونوتولمش ده اويانديرلماش بر يسنه راست كلينمشدی. بو زوالينك داها بر شیدن خبری يوقدی. وئچ بر دن بره غار .. غار غارديه ايشله بنجه كوزلرینی آچوب « نه اوليورز، ياهو؟ » ديه صوردی، ياننده كي رازده بر محبت چورین طاقم بر قهقهه قوپاردی. آلاي باشلادی ... ياهو، عجله يه نه لزوم واردی؟ داها اونومالی ... باشنه بريكديلر، اوقدر خيرپالاديلر، اوقدر خيرپالاديلرکه بگرمی دقيقه صوكره آنجاق نه اولديغی آكلایايلدی.

بوتون بو شمانه نك اوستنده وينچك غار .. غارلری كورليوردی ...

۱۰ كوپرو اوستنه چيقدیم زمان دمير آلمش، غريوا فيشقه ايدليوردی؛ آغير آغير كريله يوردق. هنوز كيجه ایدی؛ ققط خفيف بر ظامت، اوقدر خفيف و ارزان که اشكال مالاقتانك اوزریمزه ييقيلاجق كي يوكسالمش تپه سنك آرقاسنده هنوز بياضلانان صباحك يوقاريدن دوکولن انوار محتره سی آلتنده، كوندوزله كيجه نك مشكوكيت بوش الوانی ايچنده،

۱۵ نه مشهود، نه مستور ایدی؛ رسانه نك دوارنی، قيشالارك صاری بنالری، صوكره يشيلك آراسنده بياض اولر، صوكره طوزله، داها صوكره جوارده كي متفرق كويلر، هر شی وجودندن شبهه ايديله جك بر مرئيت مبهمه ايله فرق اولوناييليردی. ده كز سانك زنك آيسيله ظلامك نور سياهندن متشكل بر انجلای خواب آلود ايله سريامشدی.

۲۰ آرقاداشلر هي كوپرويه بريكمشلر ایدی، بعضلری باش قاماراسنده دميرك غريوا ايدليشنه دالمشردی، برقاچی حساب قاماراسنده خريطه يه باقيورلدى. زرهلی قوروهت، غابوط، [اسكندر] له [مقدمه خير]، كيزلرینه ايکيز قدارلرینی چكمشلر، بزم كينك سلامنه آغير آغير مقابله ايديورلدى.

[اسکندر]ك امامی اذان اوقوبوردی؛ مهیب طاغیر آراسنده لوش بر سکوته
استغراق اتمش بو لیمانك یکانه سی بو اذان صداسی ایدی. ساحلده
نوبتجیلرک بطی روشلری آجاق حس اولونوبوردی.

درایانونک اوستنده، کونشک دوغاجغی برده بر پرواز رنگ قر واردی؛
بو، یوکسک سواحلک دوکدیکی ظلال ایله آوده بو کورفک فوقنده پک
مائی، پک صاف و براق بر سما ایدی. یالکز ایکی نایته، بری شعرای یماق،
برده بر دیکری که طانیما یورم، یالکز بونلر خفیف خفیف کوز قیریان
ضیالریله بر بویوک قطره الماس کبی مشعشع، معلق بر اینجی کبی مائی
و زرین، نیتره شیورلردی.

۱۰ سوده آطه سنک اوستنده قندبه دن عودت ایدن [فؤاد] واپورینک، بزم
او بحر محیط سیاحنک دومانلری کوپور یوردی. بردن بره تلغرافک زبلی دقتیزی
دعوت ایدی. سوارینک قوماندالری ایشیدیه که باشلادی. کمی گاه ایلری،
گاه سانجاغه، گاه کری، گاه اسکله یه صالیوردی. نهایت «اولرایت!»
قومانداسنی تلغرافک دورت ضربه زبلی خبر ووردی؛ و هر کس واردیا
۱۵ باشنه ... بن برنجی پوسته ده ایدم. بو سفر بر دیگر آرقاداشمله برابر
قیچ قاماراسنده کی پاراکه ته یه مأموردق. پاراکه ته آتیلدیغی زمان سوده
آطه سی بورده ده ایدی. ساعت ایکی بی اون کچبوردی ...

شیمدی دورت آیدر، تا آلمانیان عودتدن بریدر، سوده دن بر بره
قیمیلد انامدیغم دن آیشدیغم منظره پک بویوک فرقلره ده کیشیوردی. آه بو
۲۰ سوده ... حیاتک اون بش آینی حبس ایدن بو کورفز؛ اوزون تالم
ساعتلرمده بکا بر لیمان، بر کورفز، بر قصبه ده کل هیئت مجموعه سیله
قبل التاریخ ادواز خلقتده نجر ایتش مفرت بر حیواندی که کوچوک
قولریله، بورونلریله، شبه جزیره لرله بن اوکا قوللر، اوموزلر، قولقلر،
کوزلر، آیاقلر، نهایت بر وجود تشکیل ایدردم ... اونده بر روح تصور

اتمكه اوقدر الیشمش ایدم که بو سکوت و عدم تحرک بنی عصبی ایدمه رک
 قهر ایدردی. نیچون صوصیور، قیملدا نایوردی؛ اوح، بو وحشی، بو وحشی
 حیوان... بو، بر تپه دن عبارت باشی قالدیرسه، بر طاغ اولان صیرتی
 اوناتسه، بر برون اولان آیاق لر یله قیملدانسه، بر شبه جزیره اولان
 قوروغنی ساللاسه ده اوله جه ایلر یله سهیدی... او فوق الخلقه مهابت
 مفترسانه سیله بنی، بو سفیل و مسکین حیاتله، بر دره ایچنده لایتجزی بر
 ذره بیله اولمایارق نابود اتمهیدی... فقط اتمهیدی؛ چکیله جک الملرم،
 دوکوله جک باشلرم، آچیلحق یارالم واردی؛ اونک ایچون اتمهیدی...
 ایشته شیمدی سوده کورفری بو تپه لر آراسنده قیورانارق، هر قیو-
 ۱۰ رانیشه بر جزء وجودی صاقلانارق غائب اولیور؛ مالاقتانک هیولای
 غولانه سیله، درایانونک اشکال یله هموجود اولورجه سنه تاس ایدیور؛ صوکره،
 بردن بره هپسنگ فوقنده، طانلرک آرقاسنده طلوع ایدن کونشک ایلک
 شعاعات یله بر نور قارلی تپه لر نامتناهی بر ذرات مشمه ساحه سی عرض
 ایدیوردی... اوح، بو پک کوزه لدی؛ آرقاده، تا سواحلک آراسنده
 ۱۵ قالمش سوده نك محمور ظلامنده مغموم کولکه لر سکوت ایدیوردی؛ اوراسی
 هنوز نه ککیجه نه صباح دینه بیله جک مبهم بر اوبقوده ایدی. بوراده،
 اوگمزده بردن بره آچیلان ساحه حضرای دریا بزم داها کورمه دیکمز
 کونشک سوبه امواج ضیادارینه ساکن و خندان دالغالریقی یاییور؛ آرقاده،
 بو کتله مهیبه حجر و راب فوقنده، مائی سایه عرض بوش ایدن بر فیوش
 ۲۰ بر تپه، یوکسک، یوکسک بر قارلی طاغ شمسک جوشش انوار یله صیر
 صیقلام، بو ظلام و ظلالک فوقنده، مشعش بر نشاشت رنگارنک ایله محمور
 ومشمس کورونیوردی.

شیمدی درایانو برونی چکیلدی، کری قالدی؛ صاغ طرفزده بیاض
 دومانلر آراسنده غائب اولان یشیل، منحنط بر ساحل اوزایارق تا رسو

برونده نهایت بولیوردی؛ و اوی احاطه ایدن کریدک مبهم طاغیری اوزایوب
بیاض و مخمور افشک نا صونا هوا دینیله جک مبهمیتلرنده غائب اوله رق اسکله
طرفرده آقروتیرنک بوکسک، قایالق برونی ده کریدک بزى دورت آیدر
سیقان ابکی مهیب قولى کبی آچیلاروق ده کزله، بو مشمس و مائی ده کزله
۵ آچیق ده کزله یول و بریوردی.

صوکره کونش بردن بره عیان اولدی. آرقاده، قارلی تپه نك جناحنه
التجای ایتمش دیکر بر تپه نك آلام و غمومی بر سیس بیغینی آراسنده
چابالادی، چیقدی؛ سیدلر یرتیلوب، داغیلوب سرپیلدیلر. بونک ده قارلی
واردی. فقط اوتک کی باشدن باشه ده کل، اوراستنده بوراستنده، و اوقدر
۱۰ بریشان که دیکرینه غبطه ایدیور ظن ایتدم.

آرق طاشان، جوشان ضیال، آرق بو سرست جریانکاهده اوچوشارق
دالغالاناروق بزه بر یکی افق کوستردی: اوراسی رنگلی، بوراسی بولوطلو...
شیمدی، مور رسمو بورونیله آرقاده توالی ایدن دورا دور تپه لر تجسم
ابتدی. بو طرفده ده کزک رکود و انجلاسی بایقین بر تسلیمیت عاشقانه ایله
۱۵ مخمور ایدی.

بو آرقاده قالان هیولای احجار متسلله دن بو بیاض و خندان ده کزه،
بو مائی و متبسم افقلره دوغرو کیتدکجه کینک حرکتی تعجیل ایچون
نه یایاجقمی شاشیریوردم؛ صانکه بو بوکسک تپه لرك ائتکلی آراسنده
بیقانان سوده ده کچمش حیام بیتشهرک پنبه امللری، مشمس امیدلری
۲۰ خسته ایده جک... اوح، افقلر، افقلر، بو مائی کوپوکاو افقلر...
نهایت، ده کز مخمور و سرست ده کز!...

سليمان نسيب

هانی؟

هانی سن بعضی ملتفت، خندان
 بکا تقریب جسم و روح ایدرهك
 اورمانك فوتو بر کنارنده،
 كوچوجك خنچركله اكلنهرك
 «خنچر غمزه كزله آه اولمك»
 نه قدر طاتلیدر «دمشدم بن؛

هانی بن بعضی مست و برخلیجان،
 سنی روحمله سانكه مزج ایدهك
 هانی سن ده او كلعدارگده،
 عصمت روحك انبساط ایدهرك،
 روحه بردن ارتباط ایدهرك،
 بكا باقشده تزه مشدك سن؟

هانی سن بعضی مبنم، ممنون
 بنی روحگله اوپله دیگلیهرك
 ۱۰. روحه سانكه روح اولوردك سن؟
 هانی؟ یوق... شیمدی هپسی
 [هپسی خیال...]

هانی بن بعضی منفعل، محزون،
 بر خیالی املله ابگلیهرك
 دها علوی فقط بو رنك مالل
 شیمدی سن باری بختیار اولسهك
 آه، بر نشئه بر بهار اولسهك
 بن ده ماضی اولان املله بنه
 تزه سهم، تزه سهم سعادتگه
 ۱۵ هانی بر کون نصلسه بر بیوجك

[خفیف] - - - - -

عزت ملیح

ایلك تبسم

عادتاً چوجوق اوله رق قهقهه لر و نوازشلرله قارشیسندنه لطیفه لر ایدن
 آنا بابایه بونوک کوزلرینی دیکمش باقیبور. آگلیبور، دوشوندیورمش کی
 منور، ذکی، طاتلی بر نظرله باقیبور... صوکره، کیم بیلیر ناصل اُسرار انکیز
 بر انعکاس دماغی ایله، بونوک کوزلرینک ایچنده بر نقطه فضله پارلیبور،
 توسع اییدیور، اکثراً باغیروب آغلامق ایچون آچیلان پنبه دوداقلری بوسفر
 یان طرفلره دوغرو متردد، عجمی بر طرزده آچیلیبور: — آ، کولومسه دی!
 حقیقه کولومسه دی؟ — اوت، ایلك تبسمی... کوندن کونه اویانان،
 ۱۰ اطرافنی حس اتمکه باشلابان روحنک دنیایه ایلك سلام التفانی، حیاتک
 آجیلرینی، فحیح غرابتنی، بوشلفنی بیلیبورمش کی دوغدیفنی دقیقه دنبری
 متصل آغلابان، کویا تولدنندن شکایت ایدن چوجوغنک ایلك آلدانیشی؛
 قاچمق ایسته ین آهوی «رمیده» نک مونس و ملایم ایلك حرکتی...
 لکن قورقه، قیزم، سکا حیاتک آجیلرندن، فحیح غرابتندن، بوشلفندن
 ۱۵ بحث ایده جک دکلم. بونلرله صاف، معصوم تبمسکی نه یه زهرلیم؟ خابر،
 دنیایه کلیدشکی — دنیانک نه اولدیفنی پک اعلا بیلدبکم حالده — مسرتله
 آلفیشلیبورم. زیرا بوراده یالکز کوز یاشرلی دکلم تبسملر، پک لطیف
 تبسملرده وار: طبیعتک مختلف منظره لری، چیچکلرک بر برندن جاذب رنگلری،
 صنعتک بی پایان بدایعی اوکنده بر ذوق تبسملر؛ لایقیله یاپیلان وظیفه تک،
 ۲۰ حضور قلبک تولید ایتدیکی مستریج تبسملر؛ سویلن، برستش ایدیلن
 وجودک یاشنده بر حس، بر عشق، بر آتش تبسملر؛ چوجوغنک ایلك تبسمنی
 کورن آنا و بابانک مفتخر، مسعود تبسملری...
 دمین ایلك تبسمکه «حیاته قارشی ایلك آلداعه ک» دیوردم بو، بلکه

دوغرودر . فقط نه باس وار؟! حيات آنجق آلداتمق و اوبالانقله بر شينه
 بکزييور، هم، اصل آلداتمق دنيا دن ويره ميه جکني ايسته مک دکلي؟!
 اونک ايچون، قيزم، ابلک تبسمگه، بو حياتک بوتون تبسملريني، بوتون
 کوزهل آلداتمهلريني تمني ايدم رک جواب ورييورم .

فائق عالی

ببليل

آقشام .. آسوده بر آقشام ... لکسز جو کبود؛
 اولاجق صانکه تائيل ملائک مشهود ...

بر سوگودلک .. و بوتک سایه سبزیننده
 کوچوجک بر دره ساکن و همان خوابیده .

موقعک روحنه دوشمش کبي خولياي سکون
 دره دورغون، ييوالر سسسز، آغاچلر يورغون .

بو مناظر بوتون الحان ايله جوشان اولسه،
 و بوتون حاز الوان بهاران اولسه

ينه بر مسقط هجران، ينه حزن افزادر،
 ينه قيزغين، قورو بر چول کبي مستهزادر

بو حموشي مجسمه بو الواح سراب .
 چشم تخمور طبيعت دورويور مائل خواب؛

یوق ده کل مائل خواب، اویقوده در . . هر نه قدر
بو سکون، موقظ قسوت، و بو تنهالقلر

بنجه بر مسقط هجران خیالات ایسه ده
بو عمومی و درین خواب و حضور اشیا،
او قدر نافذ و حاکم که بو سسرلکده
بوتون اشیا ی محیطه بیله برابر کویا

حس هجران و تحسر بیله، بی تاب، اویومش .
یالکز، الحانک آوازه سی تاریخ ادب،
بلکه تاریخ محبتله ده همسن بر قوش
اولبور بعضاً آغاچلقده نفمساز تعب.

یوق، اوهت یوق بو رعمده ده آهنگ مسار،
بوده محزون، بوده یورغون، بوده کویا بر اینین .
پنبه بر خنده خولیا ایله دوغدیجه بهار،
مست و حساس او کوچوک خلقت بر رقتنک

بر الهی و بویوک زمزمه شکرانی،
نعمه عشق پر اشواقی اولان فریادک
عکسی تجسیم اییدیور ولوله هجرانی .

سنده بیکانه سیسک، سنده بو حزن آبادک؛

بو سوگودلکده کی بیغوله حرمان و الم
آشیانک ده کل، ای روح کلهستان — محرم .

او سنك معبد عشقك * وطن حسك ايكن
نيچون آريلدك اونك بوي صميميندن؟

هانكي بر فوه مجر سني طومش بوراده،
بوقيدر سايه كلشندهكي هيچ بر يوواده

روح معصومكه ماوي اوله جق بر مسكن؟
بويله باشدن باشه كلزار ايله دولدورمشكن

دست قدرت بو حوالی بهار - اقلیمی،
ديكن آلتندهده كلين سكا بر ورمه دیمی؟

بن اميم نه قدر بوش يووالر وار . . لکن
اونلرك هيسي يايماش ننه بوش قالمق ايچين .

۱۰

كيم بيلير قاج يووا، قاج، قاج سنهار بوش دورمش،
و بو کون بوش دورورکن سني بر بر بولق
احتياجيله طبيعت نه قدر قوشدورمش؟
فقط اونلر ننه بوشقلره ماوي اوله جق؛

و سن ای نغمه يه قلب اولمش اولان حس عرام
کائناتك يوره کندن جريانلر کچيرين
يکي بر نغمه سودا لب روحکده ايکن
اوله جسک ننه حتی يوواسز، بي آرام.

۱۵

سن ده روحم کي آفتزده هجرانسک؛
بو کسيک لحن تحسر، بو پريشان ناله

۲۰

سنجه بر تلیت حس و خیال اولسه بیله
ایشته مادم که بونون هاجسه هجرانک

مهد آرامشیدر شیمدی بو خولیای سکون،
قورقارم بویله سن اوتدکجه بریشان، مشتاق،
قلب پر خواب طبیعتده او بیدار اولاجق؛
اونمه، ای بلبل آواره، که هجران اویوسون.

[رمل] - ۰۰ - | ۰۰ - - | ۰۰ - - | ۰۰ - - | ۰۰ - -

سلیمان نظیف

ایکی کره شهید

- ۱۰ استانبولله اسکندریه آراسنده کی مسافه دورادوری طیارمارابه برأ قطه
ایتمکه تشبث ایدن عزمکار و جلادتشعار اولاد وطندن فتحی و صادق بکلر
شام ایله قدس آراسنده و طبریہ قربنده سقوط ایدمک مطیبه هوائیهلری
پارچه لامش و روح گزینلری ده — بر آز اول جسمایت مبارکه لرنتک دوران
و طیران ایتدیکی — سهاره و اللهه طوغری شهر کشای اعتلا اولمش! ...
- ۱۵ بوگون بر ترک، بر مسلمان، بر عثمانی، حتی بر یابانچی تصور ایدبله.
مزکه بولوحه بلند اوگنده گریه نثار تأسف اولماسون. بعض وقایع واردرکه
قهرمانلرینی یالکیز بر قومک حوصله مباحاتی استیعاب ایده مز. اونلر، قریب
و بعید هر قومک و بالعموم انسانیتک مدار افتخاریدرلر. فقط بز او قره خبرله
ژنکدار ماتم اولان که گلدرمزده و کوزلرمزک قطرات تلهفی آراسنده
- ۲۰ دهها بیوک و دهها خصوصی بر شعله غرور و وقارک التماعات متوالیهستی

کوربیورز. هم وطن، هم فن ایچون بر آنده ایکی کره شهید اولان
بو ابد — زنده قان و طوبراق قاردرلمزک خاطرهلرینه الی الابد حرمت
اولسون! ..

منسوب بولندقلاری عرقک افرادی آراسنده اولوملرک اک بوکسکی و
۵ — بو تعیری احترام ایله تلقی ایدک — اک لایمونیه توله ییله جک آدملر بولدیغنی
شو ایکی رک اوغلی — بر عروج متوالی اولان — بو سقوط متعالی ایله
نه کوزل اثبات ایتدیبلر! ..

دها گچن سنه بزى چورومش سوعش یتیمش اعلان ایدن غافل
شرق ایله متغافل غربک ظنون و مدعیاتی تکذیب ایچون، صلاح الدین
۱۰ ایوبینک مرقد مبارکیله حضرت مسیحک مولد مقدسی آراسنده حیاتلرینی
هوا و سماره ساووران شو ایکی قهرمان عثمانلی، روزگارک کیفنه مغلوب
اولقدن زیاده، گندی عزم و اراده لرینک مجلوبی عد اولنسه بجا در.
زمان ایله موقعی بو قدر حسن تألیف ایدن تصادفه کی اللهک اراده ازیله سنی
گورمامک ایچون گوزدن و وجداندن محروم اولق کفایت ایتمز.

۱۵ بوگون جنازه لری حضورنده بر ملت آغلايان فتحی ایله صادق، آلتی
یوز سنه ظرفنده وطن ایچون مهادیا و بزدی کمز قربانلرک نصل برنجیسی
دکلسلر، بوندن بویله فن و معرفت نامنه اهدا ایده جکمز شهیدلرکده
اویله صوگنجیسی اولیه جقلردر. مقاصد علویه به طوغری جان نثار اولق
حسنک بزده ئولمک دکال، حتی اویوشامش و اویوماش اولدیغنه بو ماجرا ده
۲۰ بر دلیل و بر سند اولسون! ..

بر احتفال

عثمانلی پادشاهی شوکتلو محمد خان خامس حضرتلری بو سنه مکتب حریبه دن
نشئت ایدن درت یوز عثمانلی ضابطنک سنین عدیده مساعی ایله احراز

استحقاق ایتمش اولدقلری شهادتنامه لری دون ینه مکتب حریبه ده و ولی عهد لریله حکومت سنیه لرینک اعظم مامورین ملکیه و عسکریه سی حاضر اولدیغی حالده بالذات اعطا و مناسبلرینی هدایای ملوکانه لریله تلطیف بیوردیلر .

۵ بو اوپله بر رسم وجدان توازدرکه سنه ده دکل آیده بر کره تکرار ایدلسه ینه عثمانلی کوکلرنده ایفاظ مسار ایتمکدن بیورولماز .

هرکس بیلیرکه آتی یوز سنه لک موجودیت سیاسیهمزی بز یالکز عسکر لیکله محافظه و خاک پاک وطنی خارج و داخلک تعرضاته قارشی یالکز بونگله مدافعه ایتدک و ایدیوروز . مشروطیتک اعلاننی متعاقب اردونک ۱۰ تنسیقانه اهمیت فائقه ویرلمش اولدیغی انتقاد ایدنلر کورلمدی دکل ، حتی

خارجدن کلن اصوات اعتراضه بعض صدای داخلیده ردیف تعریض ایتدی . فقط اردو اولماسه بز هیچ . . . کلیاً هیچ اوله جفز . حقه ' عهدده ' انسانلغک ایجاباتیله اخلاقک قواعد موضوعه سنه رعایتکار اولمقندن و حتی بر چوق مسئله ده تذلل عد اولنه بیله چک قدر صبر و تحمل کوسترمکدن ۱۵ نه قازاندق ؟ بو کون اک قایا بر قوت اک صریح بر حقهمزی پامال ایدیور . افواه ناریه سنک مرمیات ردبئه سیله انسانیتک بالعموم موضوعات حقوقیه سنه توکورمکده اولان بر دشمن بیامانه اقتدا ایتمکدن دیگر دشمنلری منع ایدن کیمدر ' بیلیرمیسکر ؟ .

— موجودینه دون درت یوز منور کنج التحاق و انضمام ایتمش اولان عثمانلی اردوسی ! . . .

اردویی تقویه ایتمکی زائد عد ویا بوگا بر اهمیت تالیه عطف ایتمک ایستینارک یالکز اذعانندن دکل ، ناموس وطنیسندن ده شبهه ایدلی در . فرانسه ادبای حاضره سنک اک بیوکلرندن اولان (آناتول فران) مسلک فلسفی و اجتماعی عسکر لیکه مغایر و حتی بستون علیهنده اولقله برابر ،

وظیفه‌ی اطاعت و حرمت، استحقاق منفعت، داعیه ناموس، تقید انتظام،
وقار مسلک کبی قایلات عالیہ ناک، انسانیتہ عسکر لکله برابر داخل اولدیغنی
بر قناعت شکلنده اعلان ایدییور. فی الحقیقه بو ادعا هر وجدانک قناعتنی
زید ایتمکه لائق بر حقیقتدر.

*

۵ مکتب حربیه دن نشئت ایدن ضابطلرله مستقبلک ضابطلری اولان طلبه،
مواجهه هابونده و نظر تقدیس و اعتمادلری متبوع مکرملرنک وجه تابناکنه
معطوف اولدیغنی حالده کچید رسمی اجرا ایدرلرکن کوزلر، دگیزلرک و
اقلرک اوتہ سنده، بو وطنک هجرانزده بر جزء رفیق و مبارکنی مدافعه
ایدن دلورلرک خیال منورینی آرییوردی. او دقیقه ده وطنپرورلک حسیاتنک
۱۰ اک بلندینه پناه اولان او قهرمان کوکلرده نهرلر اویاندیغنی و او یوک وجدانلره
نهرلر الهام اولندیغنی بیلم؛ فقط بو گنج ضابطلرله یوک قاردشلرنک او کتیبه
جلال و اجلاله رفیق عزم اوله مادقلری ایچون روحلردن قویان شهقات تام
گوزلردن دوکلیوردی. و سانکه هر نظر دیوردی که:

بر بعد بی مهابه که ... کویاکه آخرت،

۱۵ اولاد جانسپارینه یاردیم، مظاهرت

امکان و احتمالی بزدن همان بتون

زع ایلین بو بعد الیمک صورتک بو کون

احساس جانخراشی اون درت قول اردودن.

ای شهرت و شجاعتی بر داستان اولان

۲۰ ارسالن یوره کلی اردو، بهادرلر اردوسی،

هر حاله رغماً ایشته حدودلرله قورقوسی

بر چوق مهین امللی حکوماتی سیندیران

هر دم مظفر اردو، جیوش غضنفران،

سز آڭلادك، سزك قدر اصلا بو كون، يارين،
هيچ كيمسه طومامش، طوبه ماز حرب حاضرڪ
شكل غرابتنده ك فھر و مراڻي.

سز سويليڪ غزاي و ياخود شهادي
نعمت صيار و ايستر آرازكن قازانامق
ايشار خون خصم ايده جك برده آغلامق،
طوپ، گولله قارشيسنده رفيق سلاحي،
اعدايه قارشي مملكتك بر جناحي
يابسته، بي مدافعه، ميال اهدام

كورمك و هيچ معاونت — اي رب انتقام! —
امكلي بولامق... و اوزاقدن پرائفعال،
يومروقريله بوشلغى دوومك... ندر بو حال!..
حرب ايتدى، بيقدى، ياقدى؛ فقط التي يوز سنه
عثمانلى قومي چاتمادى حربك بو جنسنه!..
[مضارع] ---|---|---|---

عين ايدرم كه صوڭ فردى و صوڭ فؤدينك صوڭ نفسى قالنجه به قدر
عثمانلى قومي بو ماجراى ابد گريانى اونوتمايه جق و اللهنه، وطننه، نفسنه
قارشي مكلف اولديغى وظائف هياننده و بر ميان بلندنده ايتاليا خصومتنى
باشاده جقدر.

۲۰ عثمانلى هيئت اجتماعيه سنك، سوگيلى اردوسنه دون اهدا ايتديكى
درت يوز اولاديله بوراده صميمى بر حسب حال ايتمه دن شو سطرلىرى
قايابه ميه جغم:

قارشلرم!.. وظائف وطنيه نك اڭ بيوگى، اڭ تحملسوزى، اڭ
مهالك مشحونى دوندن اعتباراً سزك گنج اوموزلرگزه يوكلندى. بو كون سز

سرحدلرمزك، سورلرمزك، قپولرمزك، قپلرمزك امنيت ذى حياتيسكز! .
 بزى (عمانلى) نام نجيبى آلتنده دها زياده ياشاده بيلمك ايجون اولمكه
 آماده بولنديفكزى دون الله و يادشاه حضورنده بيمنرله اعلان ايتديكز .
 شيمدى اوپله بر اردويه داخل اوليورسكزكه تاريخ عمومى بشرده بر
 چوق صحائف مفاخرى وارد . بو اردو هر برده بيوكلك كوستردى . و
 فلاكت و مغلوبيت دملرنده بيله مهيب و معظم كوروندى .

سره اشارت اولنه جق برلره وقار و بسالتله كيديكز قارديشلم! ..
 وطنى هديد ايدن تهلكه لر سرك گولگه لر كز اوگندن فرار ايتسون .
 و آلرگزده كي وسائط قهر و افتا، عمانلى ديارينه سوء نظر عطف ايدن
 ۱۰ كوزلرله نيات خائنه بسلين دماغلره سايلانسون . وطنك دشمنلرينه قارشى
 برغيظ و منتقم، بي رحم و بي امان اولك! ..

بوپله اولك! .. فقط نفسى مدافعه دن عاجز بيكسارله مددخواه
 و ملتجىلر — ايتاليان بيله اولسهر! . — سرك بسالتپناه اولان سينه لرگزده
 غايت مشفق بر انسان، بر قاروش قلبى چاريديفغى كورسونلر! ..

چمن تپه ده

باشلرى يگرى ايله يگرى ش آراسنده آلتى آرقادش ايديلر . وطنك،
 كندى حياتى ادامه ايجون اولادنيك حياتى سنجاق آلتنه، سلاح باشنه
 دعوت ايتديكى تهلكه گوننده، مداوم بولندقلرى مكتبلىرى ترك ايدهرك،
 ضابط نامزدى اولمغه شتاب ايتمشلردى . بقه جقده، مالتپه ده، ارن كوينده
 ۲۰ مقن اولان تعليم و تدريس دوره لرىنى اتمام ايتديلر .
 و چناق قلعه يه كيتديلر

استانبولى استبداد جهان آزارينه رام ايتمك ايستين خود پرست انگلتره
 هر واسطه قهر و تخريبى بو مبارك يايختك قپولرينه حواله ايتمشدى . گونك

برنده چمن تپه اوگنه بگرمی انگلیز زرهلیسی گلدی. و دقیقه ده بیك اوج
یوز آلتمش مرمری سرین ایکی یوز فرق طویلی ساعتلرجه بو موضعه توجیه
ایتدی. کونش آفاق محکومه سندن هیچ بر دقیقه اکسیمین انگلتره
مغرور و عنود غیظنه بو کچوک تپه بی هدف ایتمش، تا اقدن باشلابه رق
ساحله و قره قدر امتداد ایدن بر داره دن متوالیاً آتش و اولوم
باغد بریوردی.

هجومه، مدافعه به، تحفظه امکانلرقلر تسلیط ایدن بو شدت بی امان
اوگنده ترکک عزم رزمیله انسانک حفظ حیات حسی بر قاچ دقیقه مجادله
ایدرگی اولدی، تپه به خطوه بخطوه ایلرلمسکده اولان دشمنی، هر نه صورتله
۱۰ اولورسه اولسون، اسکی موضعلرینه آتمق لازم ایدی. و بر آن درد،
ترکک بو تاریخی پایتختی، بو عرش اسلامی — نعوذ بالله! — ده ویره
بیلیردی. منطقه نك قوماندانی اك هیلکه لی نقطه ده بولنان بر آلیك سپرلرینه
طوغری ایلرلیدی. و هم رجا، هم امر ایدن بر سسله،
— بو آلائی یرندن اوتادوب دشمنك اوستنه آته جق ضابطلرکیز

۱۵ یوقی؟ ..

دیه باغیردی.

وطنك، کندی حیاتی ادامه ایچون اولدینك حیاتی سنجاق آتنه، سلاح
باشنه دعوت ایتدیکی تهلکه گونده ضابط نامزدی اولغه شتاب ایتمش
اولان او آتی گنج، وجدانلرندن صدور ایدن بر اراده سنیه ایله آرق
۲۰ شهید نامزدی اولغه رفیع نفس ایدیوردی. بر آقشام اول بازوب بسته لش
اولدقلری شرقیه ...

بو طوبراغی ترکک قانی یوغوردی
آنهم بی بو کون ایچون طوغوردی
شرقیسنه بر آغز دن باشلابه رق سپرلرین طیشاری فرلادیلر.

بو اشارت او عسڪرڪ ذاتاً مهيای هيچ اولان حماسه فطريه سنی جوش و خروش ايتديرمکه کفایت ايتمشدی. هيسی آتی و متحد بر صولتله ايلری آتديلر. و او آتی کنجك مبارک نعلری اوستندن — اوت آتيسی ده شهيد اولمشدی! — ايتدکلری هجوم ايله انگيزلر بندنه کی موضعلری اسرداد ايتديلر ...

معلم سراج الدين بگك شهود ماجرادن بالذات استماع ايله حيران و گريان نقل ايتديکی بو منقبه جلادت اوکنده ادراکم، محاکمه، حسم، خيام دوچار اهزاز اولديغی دقيقه دن بری هيچ بر شيئي امکانز کورميور، هيچ بر ادعای رد و تکذيب ايده ميورم. انسانيت قاتله ذکاسيله بيگلرجه ۱۰ سنه و يا عصر ظرفنده ايجاد و امکال ابديلن هر سلاح تعرضك، چناق قلعه ده کی عسکرلر مژك گوکسلی اوستنده قيرلديغی گوردی کم و ايشيتديکم گوندن اعتباراً، بر محله رياضيه نك صحيفه ليله بر رساله اساطيرك سطرلری قناعتمه عين اطاعتی امر ايدييور. ترك عرقك، عثمانلی وطنك، محمد امتك بو آتی گزيده شهيديله اولرك اولن و قالان آرقادشلی گوزلر مژك ۱۰ اوکنده بر تاريخ اساطير ... بر تاريخ موثوق اساطير ياشاتديلر. و بونلر منفرد فداكارلر دگلدلر؛ ماجرالری ده منفرد وقعه لرن اولماديغی کی! ...

أولومه قارشی وقور بر جبهه، مفرور بر سبنه ايله شرقيلر اوقويه رق ايلريلين بو حفيدلرينك داستان حماسی، آتی بوز سنه اول سليمان پاشا ايله برلكده او ايللره ايلك دفعه آياق باصمش اولان ترك دلاورلرينك ۲۰ ارواح مباهاتنه نهار الهام و اهدا ايتدی بياهم. فقط دنيا ايله آخرت آراستنده اگر بر رابطه تحسس وارسه، او طوبراقلرك آتنده کی غلغله تحسين و آفرين، اوستنده کی ولوله غيظ و نرينه البته و البته غلبه چالمشدر! ... ای وطنداش، ای قاروش! .. چمن تپه يي اونوما ... چمن تپه يه مدت عمرگنده بر قاچ حج تعديس و حج شکران بورجك اولسون .. چمن تپه

ناك صمت نخطرکاری، مؤبداً صوصمش اولان او شهدای معززه نك ئولوركن
اوقودقلری شرقی بی قولاقلرگده و وجدانگده دائماً تکرار ایده جکدر. بن
بیله بو سطرلری یازارکن،

— پایتختمز امین اولسون، بز چمن تپه نك سرمدی بکجیلری ز!...
دین سسلری ایثیدیورم!..

— رضا توفیق —

— آفتام غریبکی —

ازلدن بری در، او هجرا یره،
نینق لر سوبلرمش بر سرین دره.
سربنی بگاده آجدی مشجره؛
کنجککم اوراده مدفوندر صاندم.

۱۰

سودالر دی ایدی: بلبیل چیلردی،
سروستان ایچندن بر سس گولردی؛
چیچکلر قوشلردن بوسه دیلردی،
کائنات، عشق ایله مجنوندر صاندم.

۱۵

نوش ایتدم کونشک آقان رنگنی،
روحی -- حظ ایله -- یاقان رنگنی؛
افقده گورونجه او قان رنگنی،
فلکلر بن گیبی دلخوندر صاندم!..

صیره طاغیر موردی. صولر قیرمزی؛
صولری بکلردی بر بری قیزی.
آلندن او برکن — آقشام ییلدیزی —
یشیل گوزلرینه مقتوندر صاندم.

رنک حسن نه مردی: آی، اولکر، چمن
گونک — جان چکیشن — صولقون لبندن
او آقشام هر شیمی پنبه گوردم بن!..
او برک مهبانی گلگوندر صاندم!..

محمد عاکف

کوفه

۱۰
بش اون کون اولدی که، معتاده اتقیاد ایله بن
صباحلین چیقیو برمشدم اودن ایرکنندن.
بزم محله ده استانبولک کناری دیمک:
سوقاقلرنده کزلزکه یوزمه بیله یه رک!
۱۵
آدیم باشنده درین بر بحیره طالفه لایر،
صولر قاراردیمی، آرتق کلن کلیر طایانیر!
بر آله اولملی قنبدیل، بر آله اسقاندیل،
سلامتک بولی انسان ایچون بو، باشقه دکل!
آلده بر قوجه دکنک، اونگله بوقلایه رق،
۲۰
اوکم آطه یسه باصوب، بوق، دکیزسه آتلیه رق،

- آياقده طورمايه آل برلكيله غيرت ايدن
 لسان حال ايله اما ركوعه نيت ايدن —
 او سالخورده، خراب اولار ك صاچاقلرئنه
 صيغينمش اوبله كيدركن، همان آياقلرئنه
 دليملك قوجه بر شي طاقيلدى .. باقدم كه:
 كنيشجه بر كوفه ياتمقده، هم اي اُسكى .
 بو بر حال كوفه سيمش .. عجب كيمك؟ ديركن؛
 اون اوچ ياشنده قدر بر چوجوق كلوب اوتئدن،
 كريلدى تكمه يي انديردى اوبله بر كوفه يه:
 تكرر مكر كوفه ييتاب دوشدى تا اوتئيه . ۱۰
- بيم بابام سنك آلتكده اولدى، سن حالا
 قورومله يات سوراقك اورتئسنده بويله دها!
 او آنده قارشىكى اودن بر اورتئ ياشلى قادين
 كوروندى: — اوح بيم اوغلم، كل ائمه قيرمه صاقين!
 نه ايسته دك كوفئدن ياوروم؟ آغزى يوق، ديلي يوق،
 بابا ك سكر سنه قولاندى .. همده ديردى كه: «چوق
 اوغورلى بر كوفئدر، قالمدم همان يوكسز ..»
 بابا ك كيدئنجه دئك قالدى عادتا اوكسوز!
 اونكله بسليه چكسك آناكله قاردهشكى .
 ييكميسك دها اوكرئمدكى سن ايشكى؟ ۲۰
 ديدم كه برده: — آبول ديكله آنهكك سوزينى ..
 فقط چوجوق بكا حايقيردى اكشيدوب بوزينى:
 — صقاللى، يوقى ايشك؟ كيت، جهنم اول شورادن!
 نه ديرلانوب طورويورسك صباحلين اورادن؟

بم ایچم یانیور: طاغ قدر بابام کیتدی...
— باباڭ یرنده آدامدن نه ابستدڭ شیمدی؟
آدامجغز سکا باق حال دبلنجه سوبلرکن...
— براق خام، او چوجوقدر، قصوره باقام بن...
سنک ادڭ ندر اوغلم؟

— حسن.

— حسن دیکله:

ضررلی سن چیقہ جقسڭ بوتون بو حدتله.
بمده یاندی ایچم آکلانجه دردیگزى...
فقط، باباڭ سکا اصمارلیوبده کیتدی سری.
او، بونجه ییل چالیشوب آلتنک ربله سنی
نصل بویتدی؟ بو کون، سن ده کندی قاردهشکی،
یتیم براقایه رق بسلیوب بویتلیسڭ.
— کوفه یله اوله می؟

— های های! نهدن بو سوز لکن؟

قوزوم، عیبمی چالیشمق، کناهمی یوک طاشیمق؟
عیب دبلنجه لک اتمک، طوتار ایکن ال ایاق.
— نه طوغری سوبلدی! اوپ اوغلم عمجه کڭ الی...
— اونوتدڭ اوله می؟ بایرامده قومشونک کلینی:

«حسن، دایم یانی مکتبلرنده ضالطدر؛

سنکده ذهنک آچیق... سوبله مش اولایدق بر...
قوباردی مکتبه... طور سوبله می.» دیمشدی های؟
اوقومنه سنده حال باپ بو، باشده شیمدی بنی!

سوز آكلادم كه اوزون، همده پك اوزون سوره جك
بنمسه واردی او كون بر چوق ایشلرم كوره جك؛
براقدم اونلری، صایدم یوقوشلی بر یولدن .
نه اولدی شیمدی عجب، كیم بیلیر، زواللی حسن؟

بزم چوجوق یاراماز، اوده دیكلنوب طورماز؛
كچنده فاتحه چیققدق ایكندی اوستی بر از .
كومورجیلر قایبسندن كیرنجه بز، دوهلر
قیزك مراقفی جلب ایتدی، داغاده ایدر:
اویامری یومرو بدن، اوب اوزون بویون، او باجاق،
او آرقه سننده ك یوسكول كه قویروغی اوله جق!

حقیقه كوره جك شی دكلی یا؟ دیركن،
دونجه آرقه مه، باقدم: بش اون آدیم كریدن .
بلانده اكلیجه بر شال، باشنده ابانی،
بر اورته بویلی، كولر یوزلی پیر نورانی؛
یاننده قوس قوجه مان بر كوفه یله بر چوجوجاق،
یاواش یاواش كلیورلر . فقط تصادفه باق:

چوجوق، بم او صباح كوردیكم زواللی یتیم . .
نصلده منظره، غایتله جانكداز و ألم!
جیلیز باجاقلرینك دیزدن آلتی چیر چپیللاق . .
بر انجه میتنانك آلتنده تزه بور، طونه جق!

ایاقده قوندوره یوق، باشده وارمی فس؟ نه كزر!
دوكوملی آلتنك اوستنده ساده بر چنبر .
نفس دكل او صولوقلر، بر این مدبد!

نظر دکل او باقیشیر، برر بکای شدید :
 بو بر آیاقلی سفالت که بالن آیاق، باش آچیق؛
 اون اوچ یاشنده بوروشمش جبین صافی، یازیق!
 او آنده مکتب رشديه دن طاپورله چیقان
 بر األیدن متجاوز چوجوق که، منتظماً
 کچرکن ایلدیلر اختیاری وقفه کزین ..
 حسنله قارشیلایرکن بو صحنه اولدی حزین،
 اوت، بو یازورولرک هبسی، بر سرود شباب،
 ایدر طوروردی برر آشیان نوره شتاب.
 بر آزدن اوبنایه جق هبسی بونلرک، نه ائی!
 فقط حسن، باباسندن قالان او دس کوفه بی،
 — که ازمک ایستدی کورمکله رهگذرانده —
 الی الابد چکه جک دوش اضطرارنده!
 او، بوک دکل، قدرک بر جزاسی معصومه ..
 یازیق، کناهی نه در، ییلمه یین شو محکومه!
 [مجتث]

عزم

سعدی، او بزم شرفزک روح کالی،
 بر درس حقیقت و بریبور، ایشته مالی.

«وقتیله بش اون قافله صحراده بولوندق؛
 کوندوز بورودک هپ، کیجه بر منزله قوندق.

باقدم که بر آدم قوشیور خاسر و خائب،
چولده .. مکر ایلش اولادینی غائب.

بیچاره کیدوب خیمه لرك هیسنه صورمش
« اوغلم! » دییه بر طاش بیله کورمشه باش اورمش.

آواره پدر، زده بولورسك اونی! دیرکن ..
کوردم که جکر یاره سنك طومش الندن،

لبریز مسرت کلیور بزله طوغرو،

طاشمشده کوزندن آقیور سانکه سروری!

یاقلاشدی شتربانه نهایت، دیدی یکدن:

« اولادیمی بولدم .. نصل اما؟ اونی ییلسهك ..

قارشیمده نه کورسه، او! دندم کچمدم اصلا.

آلداتسهده تخمینمی بیگلرجه هیولا،

عزیمده فتور ایلهمدم، یاسی بر اقدم ..

مادام که دنیاده در البت بوله جقدم ..

قوملرده بوزوب، ظلمتک اعماقنه طالدم؛

هپ روح کسیلدم .. نه بوغولدم، نه بونالدم،

توفیق آلهی ایدوب اُك صوکره عنایت،

کوردم کوزمك نورینی قارشیمده نهایت.»

امعان ایله باقسهق اولیور ایشته نمایان،

سعدی بزه کوسترمدهده بر مسلك عرفان،

بر غایه مقصوده شتاب ایله بین آدم.

طومشسه بدایتده اک عزمنی محکم،

ار کچج بوله جق سعی ایله دلخواهنی البت.

زیرا بو شئوزار تجلیده، حقیقت،
 توفیق، تحری به، تحری اوکا عاشق؛
 عزمك ده امل لازمیدر، غیر مفارق.
 اولسون ده امل عزم و تحری به مقارن؛
 توفیق ظهور ابله مسین صوکره... نه ممکن!
 بعضاً ایسکی اوچ خیت اولور رهزن امید...
 انسان او زمان اتمیلدر عزمی تشدید.
 یأسك صوکی یوقدر، اوکا بر کره دوشرسك
 خسرانه دوشرسك، چیقهمزسك ابدیاً!
 محکوم اوله رق یأسه شو بیچاره پدرده،
 اولادینی شاید او قارا کلق کیجه لرده،
 واز کچمش اولادی آرامقدن، نه بولوردی؟
 البت بری جانندن، بری جانانندن اولوردی!..
 [مزج]

— احمد حکمت —

التون اوردو

آنلر کیشنه، قاغیلر غیجیردار، اوقلر، قارغیلر شاقیردار؛ بیکیترلر
 دلی قانلیلر باغیرر؛ اوکوزلر بوکوزورر؛ کوپیکلر حاولار... قار یاغار، روزکار
 صاوورورر؛ نیپی اطرافی صارمش، کوز کوزی کورمز... قوشان، دوشن؛

آغلاشان، کولوشن؛ قادين، ارکک، کنج، اختيار بری برنه کيرمش؛
تلاش، چيفلق یری کوک چينلاتيور.

اوردو، اوردو؛ جهان، جهان انسان کومه لری یکدیگری ایتوب
قاقیور؛ بری برنه کیروب چیقوردی. کوک قبهسی یارادیله لی بویه
۵ بر قارغاشالق، بویه بر محشر کوروله مشدی.

کل! کیت! طور! طوت! آص! کس! یاق! ییق! سور! کچی بر
هجالی سرت، قورقوچ، قطعی امرلر هواده کورله بور ..

هر قافله نك اوکنده ابری انکلر، اوکوزلر؛ یوکلو قیصراقلر، طابلر؛
سوغلی قوزولر، کویکلر ... اونلرک آرقاسنده قیزلر، چوجوقلر؛ ده
۱۰ سوکره یانلرنده یایلری، بللرنده اولری، اللرنده قامچیلری قیصا بویلو
خیرچین، چویک آلرنه یینمش بیکیترلر رکهلرنه قادنلرنی، کوکلدا
شلرنی آملر سه کیرتوب، حایقیریورلدی ... بو هنکامه نك قارشینده
اوجماسنی شاشیران قارلری هرچ ومرج ایدیورلر؛ اوزاقلرده باغیران
قاجیشان ابری قوشلری، بیاض آبولری، آچ قوردلری اورکوتورلدی ...

۱۵ بعضاً، باشنده سامور قالیغی، صیرتنده قورد پوستندن قوجوغی، آئنده
یارلابان آلتون قارغیسی اولدیغی حالده ابری، کوربوز بر آته یینمش
ابری کوربوز پالا بییقلی بر سوارینک بردن بره کورونوشی، بوتون
بو قاریشقیقلری، بو قارغاشالقلری، بو چیفلیقلری، بو حاریلتیلری بردن
صوصد بردی. انسانلر صوصار، آتلر صوصار، روزکارلر صوصار، دنیا
۲ صوصاردی! ... و اونک بر "نك طور! ...". دیه کورله مهسی بوتون بو آقان.
کوبورن جانلی دکیری دیم دیک طور دوروردی. انسانلر طورور، دنیا
طوروردی! ... و او زمان تکمیل دوداقلرده قورقوچ و مقدس ایکی کله
تیزه ردی؛

*

آی خان! ...

بو بر طوفان، بر قیامت، بر محشر ایدی. تا نیت چوللرندن، قارا خطای وادیلرندن، قارا قوروم بوزقیرلرندن، قیپچاق دشتلرندن آقین آقین طویلانان بو آدم طوفانی طالغالانه، طالغالانه ایلریله یوردی. راست کلدیگی انکلری قروب ازیوردی.

۱۰ کونلر، کیجه لر، هفته لر آبلر کچدی. نوح طوفانی کبی دنیانک دورانی، تاریخی دکیشدیره جک اولان بو ایکنجی طوفان بر «تورک طوفانی» ایدی. بو طوفانک هر طاملاسنده شریتنک نسل آتسی ایچون بر بابا هوبتی صاقلی ایدی. بو طوفان آوروپانک او زمان ایچون، بیرامش، کیرلیمش، چهره سنی بیقابه جق، بو طوفان روحلره نشه، کوکلره محبت، عضلاته قوت ویره جک، چلیمسر قادینلرندن کورپوز چوجوقلر پیدا ایده جک ایدی. بو آلتون اوردوده میلیونلرجه ایکنجی حضرت آدم، میلیونلرجه ایکنجی ابوالبشر جوهری واردی.

۲۰ بو تورک طوفانی، بو فیض طوفانی، شریتنک تکملی ایچون بر حالت طبیعی، بر رحمت ایدی. بر سوق فطری، بر عزم قوی ایله کیتدکجه کویورویور، کیتدکجه یاییلیور، کیتدکجه بویویوردی؛ اوکنه کلن اورمانلرک قوجا قوجا آعاجلری، چایرلرک میی میی چمنلری کی آتلرک آیاقلری آتنده ازیلیور، آرقاده بر یشیل اوت بیله کوروتز اولویوردی. دکیزلره بکزه یین بویوک مهرلر، بونلرک اوکنده برر ییلان واری قیوریلهرق یاتاقلرندن چیقیور و تبدیل استقامت ایدیور، چاغلایانلرنده بر طاملام بیله ایشیلدماز حاله کلییوردی. . . . طاغلر بو طوفانه کچید ویرمک ایچون یا، آشینه آشینه یاریلیور، یا، ازیله ازیله کومولویوردی. بو صورته، ییتمز توکنمز اوردو خلقی قارا، قیزیل، آق، باطاق قوملرندن کچدیلر؛ طاغ، یار، دره، تپه اورمانلرندن آشدیلر؛ چامورلره بولاندیلر، چیغلرله یووارلاندیلر. . . . بولده بابالر، بوغالر ئولدی؛ چوجوقلر، طنانلر طوغدی؛ آنالر، قیصرافلر

دوشیدی؛ قیرلر، طایلر بویودی... دوشن دوشدی؛ ئولان ئولدی؛ دکیزدن
بر طاملا اکسیهش کچی طوفان ینه قباردی، ینه ایلهریلهدی...

*

بر صوک بهار صباحی ایدی. تا چین حدودندن بايقال کولنه قدر
شمالی و جنوبی قطعه لرده کی خلق.. آغاجلرک قوغوقلرنده، طاغلرک اویوقلرنده،
کلبه لرده، چارلرده بارینان انسانلر اوبانغمه، ایزه لرک اوکنده کی قیصراقلردن،
قیمیز یایمق ایچون، قادینلر، سود صاغمه باشلامشلردی. بو صیراده ایدی
که تاك یرندن طوغرو پارلاق بر بولوط قویهرق تا سمت راسه کلدی
و اوراده نوردن بویوک بر انسان شکلی آلدی. ارتق اتلری تیار ایتمک،
داوارلری کونمک ایچون کوزلرینی اوغوشدوره اوغوشدوره دیشاری به چیقانلر
۱۰ کوکک کورله مه سنی ایشیدینجه، بولوطک صیریلوب باشلرنک تپه سنه
کلدیکنی کورونجه یرله قاپاندیلر. دنیا بی صارصان بر هیبتلی سس طوبیدیلر.
بو ندا اوچ دفعه تکرر ایتدی! کوچ! کوچ! کوچ! .. و بوتون بر قطعه
اهالینک قولاقلرنده بو اخطار چینلادی.

نه دن صوکره بری برلرینه سورویورلیدی. کوکدن اینن بو امری کیم
۱۵ وردی؟ زه به کوچه جکوز؟

بو ندا آیلرجه دوام ایتدی. هر هفته جمعه صباحی تاك یرندن صیریلان
بر بولوط کوکک اورتاسنه کلیر، نوردن انسان شکلنه کیرر، اوچ دفعه:
کوچ: کوچ! کوچ! دیبه کورلهدی...

شیمدی هر آغولک اولولورلی، باشبوغلری بواوشملار، بر قورولتای
۲۰ قورمشلردی: «أوت» بو اخطار تاگردن کلیردی. ذاتاً بوزلر سنه تک
سکز آبی قارلر، بوزلر آلتنده قالمیورمی؟ اونلره چیچک بوزی، بشیلک
رنکی کوستریورمی؟ اونلرک باغچه لری کوک، چیچکلری بیلدزلر اولمیورمی؟
لکن بو ینشیرمی؟ بورلرده بر پک قاتی، کوک پک ایرا قدر. تکررینک به

امرى بلكه اونلرى قورتارمق ايجوندى. فقط نه طرفه كوچه جكلردى.
توركلك بر كوچوك قسمى بر زمان كونشك طوغديغى طرفه طوغرو
بورويوب آلتون «آلتاي» طاغلرنيك تپه لرنيه اتلرني سوروب اوزاقدن
كوردكلرى چين اولكه لرني بنمسه يوب «بوراسى بزم اوله جقدر». ديبوب
ايلريله مديلىرى؟ اورالرى ضبط ايتمديلىرى؟ قالانلره، طوبراقلره زنك،
وجودلره جان ورن بويوك معبود كونشك ايزيني كونك، اونك آرقاسندن
كينمك طبعى بر احتياج دكليدى؟ كندىلىرى ايجون شرقدن غربه طوغرو
پازلاق ر يولى، موجودانى قيميلداتان كونشك چيزمه مشميدى؟

آز زمان ايجنده، بو بويوك قطعه ده، بويوك بر حركت كورولدى.
«كونشك آرقاسندن؛ غربه! غربه!» حوادتى تكميل آسيابه يايلىدى.
بو قرار اوزرنيه آغوللر، اولوسلر طولوسى؛ چوللر، طاغلر طولوسى
مليونلرجه توركلر بردن قيميلداندىلر؛ چاديرلريله، قيزلر، قيزاقلريله؛
داوارلريله حركته كلديلر . . . دارى، بولاف صويندن اشقورلر، قيصراق
سوتندن مايه لى، كوپوكلو قيميزلر حاضرلاندى. قورد، قوبون، سنجاب
۱۵ تيلكى، آبو درلرندن كوركلر ديكيلدى. آغول آغول يوله چيقلدى. و

ناكرينك سوزيله،

كونشك اريزه،

غربه كيديورز!

غربه كيديورز!

۲۰ شرفيسى سويله نهر، قونه، كوچه، آغير آغير آققه، ايلريله مكه
باشلاندى.

*

توركلرك ايلك خانى اولان «قارا خان» ئولش و اونك يرنيه اختيار
«اغوز خان» كچمشدى. فقط اغوز خان آرتق اختيار ايندى . . .

اونك كوچمكه طاقى يوق ابدى. او بورالده قوجه باشيلرله قارت
 نينه لرله قاله جق و «واران كلز» ديارينه يالكز ييكيت ارككلر و كوربه
 قادينلر كيده جكلردى. بونلر ك باشنه اوغوزك آلتى اوغلى: كون خان، آى
 خان، ييلدز خان، كو ك خان، طاغ خان، دكز خان كچه جكلر و يوللرده
 تصادف ايتدكلرى غول، موغول، تاتار، مجار، بلغار، قالاچ، قيرغيز،
 طونغوز، باشقير، اويغور، ياقوت، تارانچى، بوريات، اوز بك، توركن،
 پجه نك، هون قرداشلر ينى خانلريله، بكلريله، اغالريله، هونكارلريله
 برابر آله جقاردى. بو صورتله اوغوز خانله برابر اتالر، انالر بوزقيرلده،
 بوردارنده قالديلر، اغالر، كنجلر بوله دوزلديلر.

*

۱۰ توركلره كوره آدم اوغلى طام كولكه سنده طوغار، كو ك آلتنده
 اولوردى... بر كيمسه نك دكرى ايلك زوريله، ايكنجى سلاحيله بلى
 اولور ابدى.

توركلر بابالرندين، نينه لرندن زياته اولولور ينى صابارلر، سوه لرلدى.

آتون اوردوده قانون، ياساق ايكي كله دن عبارت ابدى:

۱۵ صيرا، صايغى.

هر كس صيراسى، حديى، موقعى بيله جك، هر كس بويوكى
 طانيه جق، صايه جق.. ايشته او قدر.. بو ايكي كله جهان جهان آقان
 ميليونلرجه خلقى اداره به كافي ابدى:

صيرا، صايغى!...

*

۲۰ آتون اوردونك كوچمه سى ييللر سوردى. هر باشبوغ آغولنى آرقاسنه
 آلتش ياساغنى ديكله تييور، استقبال حقتنده اميدلر بسله بوردى. خانلردن
 كيمى ايرانك خزينه لرينه، بايغين باقيشلى، قومرال صاچلى دلبرلرنيه؛

کیمی عربک سلطنتنه، ایری کوزلو، اوزون کیریکیلی محبوبه لرینه؛ عربک
اکلنجه لرینه، آق تنلی اینجه بللی کوزلرینه قاوشمق ابسته بور؛ قوللرینه
او بولده اوکودلر ویریوردی.

بولده خانلردن بر قسمی اجللریله ئولور. طاغ خانک رینه قایا خان
کچیوردی.

*

قارالمق، یامورلو، فیرظنه لی بر کیجه اورال طاغلی اتکلرینه آی
خان و ییلدیز خان معیتنده کی آغوللرک بولداشلیری یوللرینی غائب ایتدیلر.
شرقه طوغرو کیدرکن جنوبه و قوزغون دکیز (بحر حزز) ساحلنه کلدیلر.
و کولک قیسینی طوته رق نورکستانه طوغرو ایندیلر.
۱۰ آرتیق آلتون اوردودن آریباشلردی.

بورالده چاته، چارینشه؛ صالدره، دوکوشه اطرافی قاپلادیلر...
هندستانه دوندیلر. ایرانه کیردیلر، قاقاسیابه چیقدیلر، عراق طرفدن
عربستانه یایلدیلر. امر اولدیلر، امر ایتدیلر.. راست کلدکلری
بوونلری ایکیدیلر.. قوللری بوکدیلر.. طورمش یوره کلری چاریدردیلر..
۱۵ صوغومش قاتاری قردردیلر.. بوکولش بللری طوغرولتدیلر. انسانلره
بوویوکلک نهر آکلاندیلر.. شان نهر طاتدردیلر.. حیات نهر
اوکره تدیلر..

*

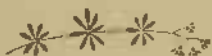
دیگر طرفدن آلتون اوردو طورمه یوب ایلهریله یوردی. روسیانک
جنوبی، شمالی، قیریمی، فنلانندیایی، لایونیایی قاپلایوردی. کون خان
۲۰ قومانداسنده بر قسم بولغارلر آریلدیلر. دوریجه اوواستندن اشاعی بالقان
طاغلرینک اتکلرینه صاریلدیلر. قویونلرینی صالیدیلر. بورالده قالیدیلر.
چلیک خان قومانداسنده کی ماجارلر، هونلر قاریات پهلرینک اطرافنده

طوردىلر. ايلك بوردلرندە بوزقىرلردە يك از كوردىكلرى بو يشيل يايلالىرى
بو اق درەلىرى سودىلر. چادىرلىرىنى قوردىلر. اتلىرىنى اورمەندىلر.

اوردونك صوك قسىمى جرمانيا، غول اولكەلرىنە قدر صوقولدىلر.
روحلارندن، آتشلارندن، قوتلارندن اورالردەكى قانسر، جانسر انسانلرە روح،
قوت، آشپادىلر. و بويلەجە بوكونكى جانلى، آتلى، قوتلى انسانىت
مىدانە چىقىدى. مىدانە چىقىدى، فقط بونلردە قازنداش اولدقلىرىنى
اونوتىوردىلر. اوخالدەكە بىكدىكىرىنە صادىرمغە، بىرى بىرىنىك وجودىنى
دنيادن قالدىرمغە باشلايدىلر...

*

عجبا بونلر بىر كون اولوبدە طامارلارندە حالا، قىمىز ايله سىلەن
۱۰. اتالرىنىك قانى موجود اولدىغىنى و ددەلرىنىك طورونلرى حالا توركىستان
اوارلارندە، سىبىريا چوللارندە، اورال اتكلارندە، سىفىل و كىمىسەز سوروندكلرىنى
آكلامايە جىقلىرى؟ آكلاشە مابە جىقلىرى؟ بوقسە غافل، جاھل بىرى رلىرىنى
يىدىوب كىبدە جىكلرى؟...

جلال ساھر

كويده قالانك توركوسى

۱۵

درە بويندەكى صىرا سوگودلر
داللىرى آغلاركن گونشە گولر ..
بىرى دە آرېلىق آغلانير، فقط
ايچم دوشمانلرى آزمەگى دىلر ...

گیت، آرسلان بوره کلم، گیت، یوردی قورتار؛
گیتمزسهك گوز باشم اکیسلمز، آرتار!

قورشونك موسقوفك باغربنی یارسین؛
آچیلسین ئوگكده بوللری قارصك.
سنى اونوتورم سانوب ئوزوله،
یامده بوقسهكده گوگمده وارسك . . .
اوت، اورده وارسك، او سنك بوردك؛
خان اولدك، اوراده تختكى قوردك!

صبح، گوزلری یالدىزلار دوغو:
تیزهر اقلرده اینجه بر بوغو،
سوزوله نازلانا بوكسهلیر گونش،
آندیریر بر آلتین باشلی چوجوغی . . .
بر یاندن سنى ده گورهن گوزلری
ایصیتیر روحمده اوشوین یری!

آقشام، صاچلرده روزگارک ألی
اوقشار بر قاچ دانه آغارمش تلی؛
دوداغی گیزلیجه دیرکه: «سرسگر
بو گورهل صاچلرک ائك چوق گوزهلی!»
آق قانادلرینه صاچم صاریلیر،
صانیرکه اوچوبده سکا واریلیر!

گیجه، قبهسندن آی بگا باقار،
محزون آیدینلغی گوگمه آقار؛

سنى ايلك گوردىگم بياض كيجه يې
آنارم، جامى بر آتش ياقار ...
أى يشيل كومتك صارى آرسلانى،
اونوتما بوواگده حسرت قالانى!

اونوتما .. ايلك ئوكجه دوشمانى ئولدور؛
قافقاسه هلالك نورىنى گوتور؛
تاگرنىك و بوردىك حقى ئوده،
سوگرا گل، آغلايان بوزى گولدور ...
بونلرى بامازسهك ئول، فقط دوعه!
سوگىمك گونشى! بات؛ فقط سوعه! ...

بایرامده

بایرام ... اوموزلنده بر بیغین گناه ایله معنویتلری قانبورلاشان یوزلرجه
انسان بورهگی شیمدی گوگسندە چاریان جامعک، اللهمک غفرانی بو سیاه
روحلره دینمک ایچین، گوکلره اوزانان بياض ألی گبی دوران منارهدن رحمانی
۱۵ بر سس دوکولیور و هنوز اوبانان شهرک خمور چهره سنی مجهول بر اقلیمدن
گلن بر ملک نفسی گبی اوقشایور: اذان ...
سوقاقلرده بکجینک داوولی وقور و مطرد بر نغمه ایله گورله یور، سکونه
آلشان قولاقلىری قالین بر بابا سسنه بکزه یین آهنگیله اوتقوسندن اویاند.
بریور ...

۲۰ اوزاق محله لردهک چوجوقلرک یگی پوتینلری غیجیردایور ...
کوچوک خام قیزلر طارانش صاچلری اوزرنده آچان رنگلی قورده لادن

گللر، تەبەللەرنىڭ بىر قىسمى اونتولوب سوكولەمىش بىكى اپىكىلى ائوبلرلە
و بو بويوك گونك خصوصى بوروبوشىلە قومىشون تىزەلەرنىڭ اللرنى ئومىگە
گىدىيورلر. زەنلرى و بىرلەجك ھەبەلرۇك رىنگى، شىكىلى، گوزەللەگى
دوشونبور. اللرى ئويوب ھەبەلرى اللقدن سوگرا باقىندەك وىرانەبە
گىبەجىكلر و بوتون بىر كومە قىز، ارىكك چوجوقلر قالابالىغى نظرلرى بىر بىرنىڭ
سوسلرئە اصىلارۇق و دوداقلرى بىر توركونك باغلاماسنى حايقىرارۇق، كىندىلرى
گى رىكىلى و سوسلو بىر صالحىنچاق اىچىندە سالالاناجقار، سالالاناجقار؛ ياخود
بو بويوك گون اىچون حاضرلاشم گوز آلىجى رىكلرلە بويالى بىر آرابابە
قورولارۇق سوينجلىرىنى سوقاقلردە گىزىروب قوشدوراچقار...

۱۰ داھا ھنوز اوطوروب صباھ قەھومىنى اىچمىگە باشلادىغى كوشە مېندەردن
زمانە چوجوقلرئىڭ مناسبتىز قىاقتلرئە دارغىن و منقە بىر نظرلە باقاركن اصل
روحنىڭ گوزى اوزاق ماضىسنىڭ انكىنلرئە دالوب ئوغولان بويوك خام
ماوى دامارلرى چىقىق، قەدىد اللرىلە گوومز ىمىسنىڭ ىشىل اويالرىنى
أسكى بىر دورۇك اعتناسىلە دوزەلتىور، بوغوجى بىر ئوكسوروك اولغە حاضرلانان
۱۵ بويوك و آجى بىر نەسلە گوگى شىشىور...

ئوتەدە قونسولۇك اوستىندەكى آيىنەنىڭ قارشىسىندە دىنانك بوتون رىكلرىنى
و رايىچەلرىنى اوزلرئەنە طوبلامقلە مشغول گىنجلر بىر طرفدن ساچلرئىڭ عاصى
اپىكلرىنى آتشىن دەمىرلرۇك جەنمى نەسلىرىلە داغلار و سحر و فسون ساچان
گوزلرئىڭ كىنارىنە اىنجە بىر گىجە چىچومى چور بىر كىن بىر طرفدن دە
۲۰ اونۇك بو ھالى بىرلرئە اىشارت ايدەرك گولوشىورلر و بو رىك و رايىچە اىلە
اىچنە صنعى بىر بەھار دولدوردقلىرى اوطەدە باشىندە ھىياتك ابدى قارلرىنى
طاشيان ااختىار قادننىڭ اوشون روھنى اونتارق كىندى سوينجلىرىنىڭ ھارارتە
سوقولىورلر...

كوچوك بىر اوڭ باصىق طاوانلى اوطەسىندە ھنوز ياتاغىندن قالمىش ائارىلى

۵ و چيپلاق آياقلى بر قادين يره يايماش اُسكى بر سجاده اوستنده، تىرىك
ايچون دولاشاجى برلك چوقلغنى دوشونوب تالاش ايدەن قوجاسنك، ياقلارنىك
ايىكى اوزولش رەدە نغوتنى اوتولەيور . . .

۱۰ بويوك و مغرور قايىسى آچيلديغى سوغاڭ ييقيق قالدېرىلرئە حقاتلە
باقان قوجامان قوناڭ صاحبي اطلس جينلىكى قارىولاسنك ايچندە تىبل
تىبل گوزلرئى اوغوشدورويور؛ صوك بوزغونك آزغين بر سيل گى سوروب
گتىردىگى، يوزندە وطننك يادى آغلايان بر مهاجر قىزى خام ائندىنك
سوفادە گوزلەين سننك تاثيرلە دولان گوزلرئى، قىزاران ياناقلىرى و نىترەين
اللىلە ايشلەمەلى بر بوغچا ايچندە بك ائندىنك رىسى ائوبلرئى گتىريور؛
۱۰ قارشىكى اوطەنك مەرمەنك ماوى گوگسەنە باقان پىنجەرسى كىنارندە
بر گىنج قىز، كوچوك خام ائندى، ائندەك مەدبى بر مەظەيى ياواشجە
آچارق اوروبادەك نىشاليسنك گوندردىگى بايرام هەديەسى، اوستى فرىكجە
مارقالى بر يوزوگى مسرور و حرىص نظرلە سىر ايدىيور . . .

۱۵ باغچەلدە، قابى اوڭلرئە عجلە آچىماش كوچوك چوقورلە مەصوم باشلر
اوزاتىليور؛ اسماعىلك، ياخود اسحاقك جاننى قورتارمق ايچون گوكلردن اين
غرىب حيوانك نىلى دورغون و متوكل باقىشلى گوزلرئى دنيايە قاپابان ئورتولر
ائندە، ايچنە دوشەجكلرى عدەمك قارانلق دەلئزندە بر اىكى دىقە
باشابورلر؛ صوگرا بگى بىلەمش بىچاقلرئى چلىك دىشلىرى ائندە
ئوليورلر . . .

۲۰ بوياسز قاپلامالرئە بر مانەك گورومتز گولگەلرئى آغلايان آلچاق بر اوك
چيپلاق اوطەسندە پىنجە كىنارندەك ياتاغىدن اوزانوب كوچوك باغچەبە باقان
خستە بر قادين مظلوم بر قويونك اوزاعش بويوننە بىچاڭك ايندىگى
گورويور و اىكلىور؛ «آه اولادم، سنى دە بويە بوغازلاديلر. سنى دە بونك
گى قوربان اولدك، فقط بايرامىر بر قوربان! . . .»

صوگرا بر قاچ آیده قومرال تاجی آغاران و چهره سنک خطلری اویوقلاشان
باشی یاصدیقنه دوشه رک هیچقیریور ، هیچقیریور . . .

اوت غرب آنا ، اوت شهید بر قارده شک آناسی ، سنک اوعلگی ده
باشقلرینگی ده بوبوک نساک نوزیکلرجه چوجوقلرینی بویله بوغارلادیلر .
اونک هپسی سوگیلی یوردک قوربان اولدیلر . شیمدی روحانی نظرلری رحیم
بر نورگی گوکلردن روحزه دوکولور و هوای تیره نه دن مقصدلرینی آکلانان
سانلری دیورکه :

« بزمده بایرامز اولاجق . اوزافی ، یاقینمی ؟ یاهیورز ؛ او سرک الکرده .
شانلی تاریخی اوج قطعه ناک طوبراقلرینه و ده گیزلرینه باران ملتمز اوبانوب
بالقانلرده دوکولن قانلرمزک حسانی صوردیغی زمان ! »

آه ، ایسته اصل بایرام . ای بوککلردن سیاه آللرمزه مرحمتله باقان
اولر ، سرک بایرامکز ! ای روحی امیدنک آلهویله باقان اتقام ، سنک
بایرامک ! . . .

﴿ حمدالله صبحی ﴾

﴿ آه آناجم ﴾

بن ضیافته اک صوکره کلشدم ؛ قدحلر قیرلش ؛ چیچکلر دوکولش ،
دعوتیلر اوزاقلره داعیلوب کیتمشدی . قوتیه بی بر تیه نک اوستندن روحلری
بحرید ایدن بر اقشام آرستندن سیر ایدیوردم . اونک احتشام کونلردن
چوق زمانلر صوکره کلن بر زار متأردم . آرقه مده سرنکون اولش بر

سرای، کوزلرمك اوکنده یلدرملرله ییقامش مناره لر، سنه لرله دیوارلرینک بهار مینا و زمردی خراب اولمش جامعلر، تر بهلر واردی. طاقه لی داغنک صرتلری آرقه سنده ضیالرنک، رنگلرنک انتهای شنگنی ترك ایدهرک کونش غروب ایتدی. کیجه نك قارانلغنه یواش یواش کیردیکمز بو دقیقه لرده، افول ایتمش دورلرک فنای ابدیسنی نفسلری تضییق ایدن عمیق بر ملال ایچنده دویور، آ کلیبوردم. آیاقلرمك آتنده رومالیرک، صوکرا بیرانسلیلرک اک اسکی زمانلردن قالمش آثارینی اورن طور اقلر و یاعده، قالین دیوارلری ایچنده سلچوق سلطانلرنک متکائف اوبقولری امتداد ایدن اعصار دیده بر جامع دوریوردی.

۱۰ شیمدی هر طرفه کونک ضیالری درجه درجه صرجه لرک، چینلرک اوستنده احتضار ایدیور. حالا کوزلرمده مفرط کوزلکنک حرنی کزدردیکم نادیده جوهرین کمرلرک، ایچی اوبولمش بیوک زمردلره بکزه ین قهرلرک آتنده کیجه آرتق بستیون حلول ایتمشدر. آناطولی نك ده کیزلرین اوزاق، سماره یقین یوکسک اووالرنده، قدیم هجرتلرک، سفرلرک ره کداری اولان بر ۱۵ یایلاده، اسلامک یواش یواش قارانلقلر ایچنه چوکن خراب بر تختگاهنه کوزلرم دالمش، کندی کندیمه دوشویوردم:

شرقک متاع بی بهاسنی چنغراقلرنک فغفور تره یشلریله بی بهابه مسافه لر آره سنده نقل ایدن کاربانلر چوزولمش، کاروانسرایلر ییقامش، یوقارلرنده سمارک اعماق خفاسندن کلن سسلره بکزه ین اذانلرک تره دیگی اصیل و ظریف ۲۰ مناره لر قیرلمش، کوزلری مست و مفتون براقان مدرسه لر، مسجدلر سفیل اولمش، تر بهلر اونوناعش، هر شی متروک و منسی قالمشدی.

اسلامک یوکسکدن دوشمش بر جام کبی پارچه پارچه اولمش، هر پارچه سی شونک بونک انه کچمش بیوک سلطنتندن بقیه قالان بر قطعه ده اطرافه قارانلقلر اینمش، اوکسوز بر قلب ایله، هجرار سیده بر روح ایله او بیوک

ماضی بی دوشونبورم . کیجه سسز آدیمله تا باعه صوقوله رق کندی قاشندن
اوموزلمه بر خلعت مام کچیردی . باشمی آغیر آغیر صالحیوردم ؛ زواللی
ملکم ، سسرلکک ، روح خسرانکک اوستنده بالانشین اولدیغم بو یرده
قارانتقلر ایچندن بايقوشلر کی شامت حسلرله حایقیرمق ، خنچقرمق
و اغلامق ایسنیورم . شیمدی لجه ظلمتله نهان اولان یوللرینی کوزلرمک
ایچنده تکرار کوربیوردم :

مرکزلدن حدودلره دوغرو اوزایوب کیدن سفر و هجران یوللری ،
حدودلدن مرکزله دوغرو کلن هجرت و خسران یوللری . خاطرآمه باقدجه
نهآته ابرمهش بر حرک هر طرفده ازلرینی کوربیوردم : بر قیش روزکاری ،
باشلرمزی یواش یواش اکن بر باد فنا ، عصرلدنبری بو یوردک اوستنده
۱۰ آسیوردی . میوهلری اولدجه ، داللدن قویاریلان اغاچلر کی ، فاصله
و یرمه بن اوصانمان بر دست خیانت قادنلرمزک چوجوقلرینی یویوب نیشدکجه
قوللزدن قویاروب اییور ، مناوبه سینورلرمزه صالدران بی پایان دشمنلرک
آشلرینه کونوروب باقیور داعیتوردی . تا اوزاقلرده ده کبرلک کنارنده
۱۵ دیکیلن ساحلله قدر آناطولینک بتون کوبلری شیمدی کیجه تک عزلت
و سکوتنه گیرمش ، اوکسوز چوجوقلری ، طول قادنلریله بی وایه و بی تاب
اویبور .

یلدیزلرک کوکلرده ایشلدايان کره جکلرینه نصب نگاه ابدرهک ، کونک
دهمیر بورغونلغی آتنده ازیامش اویقوسنی دریندن درینه دیکلدیکم بیچاره
۲۰ ملکم ، بنم کبی خیالی محصور اولمایان ، کوزلرنده زنگلرک ، آلیشک ،
معموره لرک ، کونشیرله ریان ماوی ده کیزلرک خیالی کتیرن بر اولادک قارشینده
سن نه زنگسز ، نه قدر سفیل و متروک دوربیورسک . ققرکله کستاخ روتلرینی
بنا ایدنلر ، سفی سومه مش ، سفی دوشومه مش ، سکا باقامشلر . بر پنجره تک
چرچوهسی اورته سننده مناظرک آره سننده روان اولدیغم ساعتلرده ، بویوتلرینی

شیوردق. هانی سیاه، یلدرمه لی قادینلر قوللرینی آچمش رنک آرقه‌سندن باقهرق چیرینسور، اغیزلی آچیق اکیلوب قالدیورلردی، یوروقلرینی کوکسلرینه ووردیلر، آندیلر، طوبراغک اوستنه، یردن قالدان توزلرک ایچنه دوشدیلر، صوگ بر سس ایشتم. بر قادین الندن کیدن چوجوغنه حاقیردی.

— آه آناجغم.

تکرار قالدیلر، رنک آرقه‌سندن قوشدیلر، درت بشی، کندیلرینی بر دها برله آندی، او برلی قوللرینی آچمش کوکسلرینه ووربوردی. بز اوزاقلاشمدیق. قادینک صوگ سوزی، بتم دویدقلم ایچون نه حقیقی بر شکل ۱۰ افاده اولدی. مملکتک مناظری قارشیسنده پویان اولدیغم دقیقه‌لرده، بوشلمش اووالر، خراب کویلر قارشیسنده او سوز دیلمده بر نقرات اولدی. تکرار تکرار سولیبوردم:

— آه آناجغم.

یعقوب قدری

نباش

او کیمدی؟ ردن کلشدی؟ اسکدار اهالیسی بونی هیچ بیاسیوردی و اوکرتمکده لزوم کورمه‌مشدی.

لکن بو لاقیدی عمومی به رغماً، او، بنه شابان دقت بر سیما اولتقدن خالی دکلمدی. حتی ابلک دفعه اوله‌رق اسکدار محله‌لرنده کوتوک کی ۲۰ قالین ونسبتسز باجاقلرینی سوروکلیه‌رک تئبل و سرسری دولاشمغه باشلادیغی کونلر؛ قیرمزی، مهیب صقالی، قورقونج، چیتیلی باشی، اسکلی، دوکه‌لری

قومش بر میتانك كاملاً آچيق بر اقدیغی چیلایق سینهنك وحشی قیللریله
بو محمول و غریب آدم، دوغانچیلر میداننده قایدیراق اونایان چوجوقلرله
احسانیه چایرنده سیرانه چیقمش کنج قیزلره تا کیجه اویقولرینه قدر
اوزایان بر رعشه هراس و استکراه ویرمشدی.

۵ اونکله ایلك دفعه پیدای معارفه ایدن ممتاز بکک آرابه جیسی رسم آغا
اولمشدی. بو رسم آغا، چوق فنا و چوق تنبل بر آرابه جی ایدی. آخورنی
بعضاً هفته لجه سوپورمدیگی، آرابه سنی بعضاً کونلرجه بیقامدیغی اولوردی.
هر آقشام ایچمکه کیدر و کیجه عودتنده آنلریله غاوغا ایدردی.

۱۰ بو ایگی آدمی بکدیکرینه طاینتان ایی ر تصادف اولمشدی. بر آقشام
اوستی رسم آغا ممتاز بکی اسکله دن قوناغه کتیردکن صوکره، آخورک
قایوسی اوکنده جیغاره سنی یاغش، آنلری، صولایوب صولامه مقله، آرابه بی
بیزلیوب بیزله مه مک خصوصنده متردد، دولاشیور و کندیسنی بو قدر مشکل
بر موقعده بر اقان قدره لعنتلر ایدرک: «تمام کیف زمانی ایش! های الله
بالاسنی ویرسون!» دبییه سولنیوردی. تمام بو صهرده رسم آغا تا یانی باشند
۱۵ بر آباق سسی، بر خوموری، بر صولومه ایشیتمش، ارقه سنه دوغش و قارشیننده
بو بوک باشلی، قیرمزی صاقالی غریب بر آدام کورمشدی: بو بابانچی اوکا
بون بون باقیور و اولدیغی نقطه ده دیم دیک دورویوردی. رسم آغا، ذاتاً
اوفکهنی اله جق، چاته جق بر کیمسه آرابوردی:

— نه او؟ نه ایستیورسک؟ کیمسک سن؟ قارشیننده کی حالا قیملدایمیور،
۲۰ حالا سنی چیقارمیوردی. ممتاز بکک آرابه جیسی بو سبتون قیرمشدی:

— به حریف دیلسر میسک؟ نه سک؟ نه دورویورسک بوراده؟ نه
ایستیورسک! دبییه کورلیوردی.

اونه کی بر از دها یا قلاشمش و صیرتی آخورک قایو پروازنه دایابه رق،
اوزاق و قاریشیق بر لسانله:

— اھك ویر بكا، آچم. دیمشدی.

بو سوؤلر رسم آغایی بوستون چیلدیریمشدی:

— اھكمی؟ اھكمی؟ نه سویلیورسك سن؟ چالشمه دن چبالامه دن

آدامه اھكمی ویرلر؟ بدالا حریف، قالبكدن قیافتكدن اوتانسهك...
حالا بر مانكهن قدر ساكت و صامت دوریشی، بردن حیرت و نجسینی
جلب ایدرك صورمشدی.

— اسمك نه؟

اوتهك: — محمد، دیبه میرلداشمشدی؛ و صوكره غابت لاقید و طبیعی
بر طورله علاوه ایتمشدی: باقر صفال دلی محمد.

۱۰ او زمان، رسم آغا «بو شهبه سر بدالا بر آدم اوله جق» دیبه دوشومش
و اونك صفوت و حماقتی اوکنده خاطرینه ای بر تدیر کلمشدی: «بایله جق
ایشلری اوکا بر افاق».. بونك اوزرینه، اونی همان آخوره چکمش:

— باق! دیمشدی. اکر قارنکی دوورمق ایسته یورسهك، شو آخوری
سوور. شو آرابه بی بیقا! شو آتله ده صو ویر. بن، بش اون دقیقه یه
۱۵ قدر بر یزه کیدوب کله جکم. کوره یم سنی محمد، دیدکلمی یاپ. پاراده
ویر برم اھك ده.

ایشته، او کوندن صوكره، باقر صفال دلی محمد، ممتاز بکک آرابه جیسی
رسم آغانك عادتاً فخری بر سایی اولمشدی.

۲۰ نعدما، هر اقسام اوستی، ساعت اون ایکی یه کلیر کلز، دلی محمد کمال
نبات و اقدام ایله آخورك قاپوسی اوکنده اثبات وجود ایدوب، همان
چاریقلمی آباغندن آتارق و بیرتیق میتاننك قوللرینی اهمامله صیغایه رق
ایشه باشلار اولمشدی.

سعی و غیرتک مکافاتسز قالدیفی پک اندر ایدی. رسم، اوکا هرکون

کندی میکنند کافی بر پارچه آبی بر، حتی چوق سرخوش کلدیگی اقساملر بوتون حصه سی کاملاً اوکا قالیردی. باقیر صاقالک آرابه جی باشیدن پاره الدیغی ده اولوردی: اوزمان، اونک ماوی، دونوق کوزلرنده غریب بر شعله مسرت پارلار و یوزنده بوتون خطوط وجهیه سنی شیشیروب، قتمرلشدیرن کنیش حریص و قورقوج بر تبسم دالغه لایردی.

۱۰ ناواش ناواش، بو پاره المق دوقندن، دلی محمدده دها زیاده چالیشمق و دها زیاده قزائمق احتیاجی تولد ایتدی. بوتون حسلر، اونک روحنده، اونک بر چول کی قوراق، و چوراق اولان روحنده، شیمدی هر کون یکی بر مرحله واصل اولوبور و او هر کون یکی بر مشغله ایله توسیع معاملات ایدیوردی. اوله که، ایکی آی ظرفنده اسکدار سواقلرنده

دولاشان سرسریلر میانده، بو آدام، اک زیاده ایشه بارار بر عنصر اولمشدی. اوشاقسز و خدمتجیسز عائله لک اک آعیر ایشلرینی او کورور، رقوقسز اولره او صو طاشیر، چارشوده، اسکله ده حاملق ایدر و هر کون بر از دها چوق قازانیردی. لکن بوتون انسانلر کی اونک ده بالجمله مزایاسنه

۱۵ قارشی ایکی قصوری واردی. ایکی کوچوک قصورکه همان هر کسک، بوتون اسکدار خلقنک ذهننی اشغال ایده جک بر ماهیتده ایدی. دلی محمد، آره صیره اوفاق تفک سرتلرده بولونیور و اصل اک مهمی، کیجه لری، کیدوب، قرجه احمدده بولولره برابر یاتیوردی. بونلردن برنجیسی، اک زیاده رسم آغایی اغصاب ایدیور؛ اسکنجیسی ده بوتون دهشتیله ممتاز بکک

۲۰ کریمه سی صیحه خانمک اعصابنه دوقونیوردی. آراباجیسنه یاماقلق ایدن یاری وحشی اوزاق آدامک کیجه لری، کیدوب، قرجه احمدده بولولره برابر یاتدیغی او، بیلم زهدن دویمشدی؟ هیچ شبهه سز هر اقسام، قوناغک بویوک صوفه سنده طویلانان قومشو قادینلری ماینده بو، غایت اهمیتله دوران ایدن بر شایعه ایدی. فقط رسم آغا، باقیر صاقالک

چالديغنى كوزيله كورمىشدى و او كوندن برى آرتق اوكا يوز
و برميوردى.

بناءً عليه، دلى محمدك بوزينه، ممتاز بلكلك آخوردنه، كيت كيده
كوبره رايجه لرندن دها اكشى بر هوای استنقال وورمغه باشلادی. فقط،
او حالا، معند و لاقيد، وقت مرهوننده وظيفه مودوعه سنى ايفايه شتابدن
واز كچميوردى. رسم آغانك بوزينه خنچرى بر خشونت و برهن چين
ابرو و آغزىنى بر زهر شيشه سنه چورهن شتملر، مهديدلر، هيچ بر شى
اوكا تاثير ايتميور و بالعكس عروق غيرته يكي بر جولان اقدام و برميوردى.
آرابه يي دها بيوك بر اهمامله بيقامغه، فنارلك جاملرني پارلامق ايجين
اوزون اوزادى به چالشمغه و اللرى، اتلك اورزنده دها يدرا نه بر شفقته
دولاسمغه باشلادی. فقط بر كون آخورده اوله غريب بر حادثه اولدى كه
اوى عضوب حيرتلكر ايجنده لال و ابكم براقدى.

او كون، حتى معتاددن دها ايركن كلشدى. رسم آغاي قوللر صيفامش،
النده بر بز، فنه لرلى سيلمكله مشغول بولدى. اطرافنه باقتدى. هر ايش
۱۵ كورولمش و كندسسه بايه جوق بر شى قالمه مشدى، آرابه بيقامشدى. اتلك
آباقلىرى تميزلمش، آخور سوپولمش، مليكه صمان قومش دى. دلى محمد،
حقوقنه تجاوز ابدلش بر آدام كى، قلمبده بر شينك بورقولديغنى و بونون
دامارلرندن باشنه دوغرو، آتئين وحشى بر خون عصيان بوكسليدىكى
دويدى و او كندن مى چكيلهن بر حيوان غيظيله خوموردا مغه باشلادی،
۲۰ رسم آغا، اونك موجوديتندن بيخبر كورونوبور، ديشلرى آرسندن صفيرى
بر هوا ميرلدانيوردى. باقر صاقال، يالكز او دقيقه آرابه جي باشينك بو ايلصغنده
كندبنه قارشى بر كين و انفعال بولدى. ديمك اوى آرتق ايسته ميوراردى!
فقط نه اولورسه اولسون، او، كيتمه مكدنه عناد ابده جك، بو اتلره و بو
آرابه يه باقه جقدى. مفكره سنده بو صوك قرار تركز ايدر ايتمز؛ كوزلرى

بردن ديوارده آصيل دوران «قشاغی» يه ايلشدي. هيچ شهبه سر آنلرك
 توپلری هنوز طارامه مشدی. «يله لر» قارمه قاريشيق و قويروقلر توز ايچنده
 ایدی. همان قوشدی و دمير طاراقله، «قشاغی» بی آلهرق برسورر ايشه
 باشلادی. فقط رسم آغا بونی حس ايدر ايتمز، اونقوسی اخلال ايدلمش،
 ۵ ر آدام مخوریت عصيبه سيله باشنی قالدیردی و مستبد، مستحقر بر سسله:
 — نه ياييورسك به؟ آنلری راحت براق! دیدی، باقر صاقال مسئله بی
 ايضاح ايتمك ايسته دی:

— كورميورميسك؟ حيوانلرك هر طرفی طوز، طوبراق ايچنده...
 اوتەكى، بو سوز اوزرينه، حدنی كوزلرندن طغيان اندرك مهديدكار ايله ر.
 ۱۰ له دی و دلی محمدك آندن دمير طاراقلری شدتله چكوب:
 — او بيم بيله جكم بر شی، هايدی اورادن. ديبه باغردی.
 زواللی باقير صاقالك چهره سی بر آنده، باقير كي قيب قيرمزی اولدی.
 بو قيزللق، دونوق، مانی كوزلرينه قدر ياييلدی: كوز بيكلرينك اطافنده
 خونين وحشی هاله لر تشكل ايتدی. آرابه جي باش، اونی، همان اوزرينه
 ۱۵ آتيلوب، بوغازينه ياييشه جق صاندى و تكرار ياواشجه ايشينه عودت ايتدی.
 قارشيسنده كي حقیقه قورقوج بر شكل آلمشدی. صاقالنك اوزون، قالین
 تللری عادتاً قاباروب، ديكمش و بوزينه نامتناهی بر وسعت مدوره
 ویرمشدی. بر مدت، بولنديغی نقطه ده غیظ آلود بر سكوت ايله توقف ايتدی؛
 صوكره، اكسه سنه ايلك دفعه اولهرق آغیر بر بونندورق كچيرلمش بر حيوان
 ۲۰ عجز و توحشيله باشنی اكدی. اوزون، اوزون قاشيندی. و چارقلرينك دمير
 اوکچه لرینی سيوری قالدیرمرك اوزرينه سورويه، سورويه ياواشجه ديشاری به
 چيقتی.

رسم آغا، اونی، آرتق هيچ كليه جك ظن ايتدی و بو نتیجه به بو قدر
 سهولتله واصل اولمقدن بويوك بر استراحت قلبيه دویدی. همان، بر كون

ایش کوردورمکله اوستنده قالیورمش، اوکا مسلط اولمشدی. کندی کندینه: «اوغورسرك بری، دیوردی. ذاتاً کولزنده، قیافتنده خیر یوق. قازنی دیورسرك، انه پاره ویرسرك؛ اوسته برده خرسرلق ایدهر.»

بوتون بو شامتنه رغماً، رسم اغا، اوکا ینه تحمل ایتمک فکرنده ایدی. فقط قاچ دفعه اونک ایچین بکک و خاتلرک تکدیرینه هدف اولمشدی. حتی بر کون اولیسی، کوچوک خانم، تا سلاملق قاپوسنه قدر کلوب، قوهجه احمدده اولولرله برابر یاتان بو منحوس آدامک بر دها قوناغه ایاق باصمه‌سی ایچین، کندیسنه بالذات تنبیهاتده بولتمشدی. فی الواقع کوچوک خانم حامله قالدیغی کوندن بری قوناغاک اک تحملفرسا بر عنصری حالته کیرمشدی. هر شیء اونک سیکرلرینه دوقونوبور، اولور اولماز سبیلردن قیامتله ایجاد ایدیوردی. فقط بو خصوصده، رسم اغا، اوکا، کندی تعبیری وجهله «ردن کوکه قدر» حق وریوردی و دوشونبوردی: «کم بیلیر، کفن صوبوجیمی در؟ نه در!» آرابه‌جی باشی، اونی، آرتق هیچ کلیه‌جک ظن ایتمشدی؛ فقط باقیر صاقال دلی محمد ارتسی کونی ینه کلدی و بو سفر ۱۵ متاددن پک چوق ایرکن، هنوز آرابه اسکله‌دن آخوره واصل اولزدن اول کلدی.

او کون، بویوک بک اوده قالمش و آرابه صاحبین دوقتوره اینهن داماد بکله کوچوک خانمی آلمغه کیتمشدی. عودنده دلی محمدی قاپونک اشیکنه چومه‌لش بولدیلر. صرتی دیواره دایامش، قوللرینی دیزلرینک اوستنه یراقمشدی؛ لاقید، نبل، حتی آرابه‌نک وروندنن بیخبر کورونیبوردی.

صیحه خانم، اونی کورور کورمز رسم اغانک صرتی یومروقلامق ایسته‌دی. رسم آغاده حدتندن آتلیک کنی اوله بر چکدی که آرابه‌نک آرقه تکرلکلی قومشونک دیوارینه چاریدی. داماد بک دیشلرینی قصه‌رق:

— اولان رسم، حالامی بو آدام! دییه باغردی. اوتهکی کندیسندن
بخت اولندیغنی حس ایدرک آباغه قالدی. صبیحه خام، شدید بر عصیان
اچینده ایدی.

آرابه جی به:

— اشک حریف، دیدی و دوندی؛ اوته کینه، شمشیه سنی ساللایه رق —
هابدی کیت بورادن، دییه هایقردی. داماد بکده زوجه سنه خوش
کورونمک و اونک اریسه اقتفا اتمک فکرله قیزیور کوروندی، باستوننی
ساللادی.

اونلر ایجری به کیردکن صوکره، رسم اغا ایلده باقر صاقال اوزون
۱۰ بر مدت یوز یوزه باقیشدیلر. برینک کوزلرنده آتشین بر همدید، او بر-
بنککنده بریشان بر حیرت واردی. آرابه جی باشی اقصابی حدته وارمشدی.
یومروقلرینی صیقه رق، ایکی قولنی بردن قارشینده کنه اوزاتدی و چوق
بوغوق، کورولتولی، خیرلتیلی بر سسله:

— حالامی دورو بوسک؟ حالامی؟ دییه باغردی. دفع اول شورادن،
۱۵ ایشتمدکم می؟ سنی ایسته میورلر، دفع اول شورادن...

دلی محمد، هیچ سنی چیقارمندی. دونکی کبی ساکن و لاقید باشی
قاشیه رق و چاریغینک دمیر اوکچه لرینی سیوری قالدیرملرک اوزرینه سورچه رک
و آره صیره دونوب آرقه سنه باقره رق یاواش یاواش اوزاقلاشدی.

او کون، تا غروب شمس قدر هیچ بر ایش کورمندی. نه گوشه باشنده کی
۲۰ جونبه لی اؤک صوبنی طاشیدی، نه نیقولی بقالک کپنکنی ایندردی؛ نه ده
اسکله به یوک طاشیمغه کیتدی. درین بر تنبللک و بر سرسریلک احتیاجی
دویوردی. تمام ایکی ساعت، قوللری صارقش، باشی اکیلمش بر حالده،
برک سیوری قالدیرملرنده اوکچه لرینک حدیدی و دریدر موسیقیسنی
کزد. بره رک بوتون اسکدار سوقاقلرینی دولاشدی و الاجه قرائلق بولده کی

طاشلرک اشکالی سیمکه باشلار باشلاماز، معتادی خلافتنه، ایرکنجه کیدوب یاتمی دوشندی. ینه عینی مشی پریشان ابله قرهجه احمد یولنی طوتدی.

ایملک کلدیکی کوندنبری اوراسنی بر ملجا اتخاذا ایتمشدی. مزارستانک تا ایجریلرینده، خراب اولمش و بر چقور حالی آلمش اسکی مقبرلرک اوستنده، کندنه وحشی بهار اولنندن بر بستر استراحت یامشدی. یازین ایملک صیجا کسجه لرینده بیله بوراسنی خفی و طراوتناک بر هوا اوقشاردی. باقیر صاقال اکثریا باغیرینی بو کلن فسخه لره آچوب، اولترک اوزرنده بویلی بوننه اوزانه رق یاواش بر سسله مملکتنک اوزاق و غریب شرقیلرینی سوبله ردی. بو سفر شرقی سوبله مدی. چوقورینه واصل اولور اولماز، همان صیرت اوستی باتدی، قوللرندن باشنه بر یاصدق یاپه رق، کوزلرینی قاپادی و بردن قاریشیق، خورولتیلی بر اویقوبه دالدی.

✱

بر آی کچدی. باقیر صاقال دلی محمد، بو مدت ظرفنده، رسم اغاناک ستمه هیچ اوغرامدی. حتی آخورک اوکندن بیله کچمدی. بعضاً چارشیده تصادفلر وقوع بولویور، فقط هر ایکی طرفده یکدیگرینه قارشی دائماً، یابانجیلغنی و برودتی محافظه ایدیوردی. دلی محمد، کیتدکجه زاید ایدن تنبلکنه رغماً حالا ایشسر قالمیوردی. کوشه باشنده کی جنبه لی اوک صوک صوبنی حالا او طاشدیور، قوستی بقالک ایشنی حالا، او، کورویور و اسکله ده حاملق ایتمکدن خالی قالمیوردی. فقط یازک صیجاقلری اونی اکثریا اوزون، نامتاهمی اویقولر ایچنده حبس ایدرک، بوتون ایشلرینه قارشی اهمالکار قیلیوردی. بعض کونلری، همان کاملاً، دکر کنارنده، باجاقلری صوبه صارقش، باشی کوکسنه دوشمش بر حالده، مرضی رخاوتلرله کچمیوردی. آقشاملری، اون ایکیده یانیور، صباحلری

اوپچده قالقیوردی. اوزون بر مدت آغاچلرک آرهسندن صیزان کونش
 ضیالرینی و بو ضیالرک عکسلرنده خرددینی قانادلری پارایان سینکلرک
 طیراننی سیر ایدیور، اوتلرک آرهسنده کزینهن بوجکلرک فشفشه سیراننی
 دیکلکلیوردی. بونک ایچین، او، حالا ایشر قالمه مقله برابر اسکلی
 ۵ اعتبارینی، اسکلی کار و کسبنی کوندن کونه غائب ایدیور و معنویان
 بر طاقم مظلم مشاغل و تشبثات ایچنده، کیت کیده سیم سیاه اولوبوردی.

*

بر صباح — بو، آغستوس آینک تا شفقدن بری جهنمی اولان
 بر کویندی — دلی محمد، یاری عربان بر حالده، ینه بر معتاد کونشک
 ضیالرنده قانادلری پارایان کوچک سینکلرله، اوتلرک آرهسنده دولاشان
 ۱۰ بوجکلرک خشیلدیسيله مشغولکن، بردن، مزارلغک ایچنده بر چوق آباق
 سسلری ایشیتدی و یاری بلنه قدر دوغرولوب کلنلرک نه طرفه توجه
 ایتدیکلرینی آکلامق ایچین کوزلرینی اوزون اوزون آغاچلرک آرهسنده
 کزیدردی. اباق سسلری کبتدکجه باقلاشیور و اوکا دوغرو، اوزاقدن، آغیر
 آغیر بر جنازه هیئتلی ایلرلوردی. باقیر صاقال ایچین، بو، فوق العاده بر
 ۱۵ جادنه دکلدی. قرهجه احمدده مکک و آرام ایتدیگی کوندن بری قاچ
 دفعه اوکا بوبله مسافرلر کلشدی. قافلنک کندینه دوغرو توجهنی حسر
 ایدر ایتمز آباغه قانقدی؛ میتنانک قوللرینی کییوب باقاسنی قاووشدیرهرق
 زارلرینی قبول ایدن ملتفت بر او صاحبی طوربله آهسته آهسته اونلری
 استقباله چیقیدی. بو، اولدقجه بویوک بر جنازه آلائی ایدی. تا اوکده،
 ۲۰ دیندار و مشفق اوموزلر اوستنه اتکا ایدرک بر مثنی ناتوان ایله سوسلی
 بر تابوت کیدیوردی. بو تابوتک سوسی و آرقهدهک خلقتک کترتی باقیر
 صاقالی مبهوت ایتدی.

یاواش یاواش قافلنن آیریلانلر اولوبور، بعضیلری یورغون بر طورله همان

بولك اوستندهگ مزار طاشلرینه اوطوره رق جبلندن چيقاردقلری مندیللرله
ردن صیرصقلام اولان باشلرینی سیلیپورلردی. قونوشانلر، حزین چهره لیلر
و متبسم لر واردی. بیاض صارقلی بر آدم یواشجه دلی محمد یاقلاشوب:
« ناصل؟ حاضر اولدیمی؟ » دییه سوردی. او، بو سؤالدن بر شی آکلامیه رق:
« ییاهم. » دیدی و کوزلری کیدن تابوته مرکوز، اوموزلرینی سیلکدی.
تا آرقه دن، آغاچلرک آره سندن ایکی کشی دها کلیوردی.

بونلردن بری شیثمان، سیاه ره دینغونلی بر کنج بکدی که، یاننده،
بارلاق دوکه لی، شیل ستره لی بر آدامک قولنه دابانه رق، آغلابور
کورونوردی. باقیر صاقال بو ایکی کیشینی طایمقده کوجلک چکمدی.
۱۰ بونلردن بریسی آخوردن قوغولدیغی کون کندیسنه باستونقی صالالان
بکدی؛ دیکری ده آرابه جی باشی رسم آغا ...

او زمان، غریب بر مشارکت فکریه ایله اوکده کیدهن اولونک ده
اونلردن بری اولدیغی دوشوندی. بو، شهبه سر، خسته اولان، دوقوره
کیدن، آرابه جی به « اشک حریف! » دییه باغیران و کندیسنه بیاض ایپکی
۱۵ بر شمشیه صالالان خانمدی، کوچوک خانمدی. دلی محمد، بونی حس ایدر
ایتمز دها بویوک بر مراق و نجسسه کوزلرینی تا قارشیده سرویلرک سیاه
کووده لری آره سنده، اوستنک قیرمزی شالی، باشنک غازه ری، توالرله،
بو وحشی موت آبادده یولنی شاشیرمش بر کلین قدر سوسلی، بر کلین قدر نازنین
خرام اولان تابوته دیکه رک؛ بو منظره قارشیسنده، بر آنده بوتون هوت

۲۰ معنویه سنک کندیسی ایچین بر معما حالنه کیردیکنی؛ بر چوق، بر سورو مختلف،
مبهم حسیات قاصیرغه لرله تا عمق روحنده بر شینک تیره دیکنی، بر شینک
اولوب دیریلدیکنی دوردی. فقط، بو، اونک ایچین پک آنی، همان اوچ
تانیه دوام اینمیه ن بر حالت روحیه اولدی. باقیر صاقالک بر چول قدر
قوراق و چوراق اولان بئلکنده، صحرالرک اورتسنده، محمول بر نفعه روزگار

ایله بر لحظه ده یوکسلوب داغیلور دن، توز سحابه لری کبی، مختلف بر سورو میی مینی دو یغولردن بر کتله حسیات حاصل اولمش و موجودیت اصلیه سنی ناکهائی بر بولوطه صارارق داغیلور مشدی. شیمدی، تابوت کوزندن بو سبتون نهان اولمشدی. خلق، سرو بلك و مزارلك آره سندن کندینه مجرالر آچه رق، قره جه احمدك یقیق سدلرندن دیشاری به آقیوردی. سیاه ره دتغوتلی شیمان بك، یاننده بر قاچ کشی ایله برار مزارك کنارنده، باشی آووچلری ایچنده، یوزینی مندیلله اورتدرك آغلاوردی. رسم آغا، یاواش یاواش تابوتك غیب اولدیغی جهته دوغرو ایلرلوردی. دلی محمد، صرتنی دایاندیغی آغاجدن آیرارق آرابه جی باشی به التحاق اتدی ۱۰ و یاواشجه قولاغنه یاقلاشوب:

— آغا، بو کیم؟ بو اولهن؟ دیبه صوردی. اوتک نهایتسز بر طور تارله باشی اوکنه اکوب ایچنی چکهرک:

— بزم کوچوک خام؛ بزم کوچوک خام. دیدی. بونک اوزرینه، ایکیسی ده، مهم و مدهش اولسی لازمکلن بو وقعه اوکنده کندی کین ۱۵ و غرضلرینک کوچولوب خفیفلشدیکنی حس ایدرک ایکی اسکی دوست کبی یان یانه، قونوشه رق، اولونک کیتدیگی طرفه دوغرو یورودیلر.

اوراده هر شی حاضر اولمشدی. مزارجیلر، شیمدی، سوسلرندن مجرد ایدن، چییلاق، نخته تابونی ایکی اوچندن طوتوب؛ اطرافنده ک تازه، سیاه طوبراقدن حاصل اولمش تپه چکلرله چوق درین، چوق اوچوروم ۲۰ کورون چقوره ایندیریورلردی. اوراده، همان بو مزارجیلردن و بر قاچ صاربقلی دن باشقه کیمسه بوقدی، دلی محمدله رسم آغا دها زیاده یاقلاشوب، چقورک ایچنده یاتان شکلسر اوزون صندیغی سیر ایتدیلر. بو صندیغک اوستی آکسر اوزون ایکی نخته ایله غایت فنا و یاریم اورتولمشدی. اوقدرکه بو نخته لرك یاریقلرندن کفنک رنگی و قیورهلری کورونویوردی.

مزارجیلر آلترینه کوره کلری آلدیلر . چقورک هر ایکی طرفدن برر کوچوک تپه تشکیل ایدن سیاه ، معطر ، تازه طوبراغی صندیغک اوزرینه دوکمه باشلادیلر ، بش ، آتی کوره کده ، صاری تخته اینجه بر طبقه راب آئنده غائب اولدی . صوکره ، کیت کیده بو طوبراق دها زباده یوکسمکه و چقوری بوستون اورمکه باشلادی .

دلی محمدله رسم اغا بو عملیه نك تا نهایتنه قدر بکله دیلر . وقتاکه سطح ارض اوزرنده مشوم بر قنبور کبی مزار ، کاملاً تشکل ایتدی چایا و کوره کلرینی یوکله نوب کیده مزارجیلرله برابر ، اونلرده سریع خطوه لرله ایلرله یوب اوزاقلاشدیلر .

۱۰ او کون ، تا اقسامه قدر ، باقیر صقال دلی محمد ، قره جه احمد جوارندن آبرلمق ایسته مدی . صانکه اوراده صیانت و حمایتی کندینه محول ، عاجز و بیسکس بر مخلوق واردی ، صانکه قورقونج سروبلرک ، وحشی اوتلرک آرسندن ، قبزغین اغستوس کونشنگ باران ناربله یاتان خونخوار و چیلغین حشرات ایله دولو طوبراغک آئندن محترز ، محتق بر سر چیقور ۱۵ و اوکا : کیتمه قال ! بی بکله ، بی محافظه است ! دیوردی .

بوتون کون ، کویا ، هوبت متفکره سنک نصفی اوراده قالمش کی ، اسکدار سواقلرنده ، هر زماندن دها دالغین و پریشان بر باش کدردی .

هر ایشی رس کوردی ، هر یردن آزار ایشتدی و اک نهایت اوزون زمانلردن بری ستمته و ارمادیفی آخوره ، ممتاز بکلرک آخورینه کیتمک صورتله

۲۰ پریشانی ذهنک درجه قصواسنه وارمش اولدی . آخور قپالی ایدی . اوراده کیمسه لر یوقدی . دوندی ، کینکنی قاپامدیفی بقالی ، صوبنی طاشیمدیفی

اوی دوشوندی و همان شتاب ایتدی . جونبه لی اؤک صاحبه سی ، اختیار قادن ، اونی تلاشله قارشیلادی . چونکه دلی محمد چوق کجیکمش

و او صوسر قالمقدن قورقشدی . فی الواقع اقسام ایجه ایلرله مش ، اشیای

حیظه رنگ و شکلی غیب ایتمکه باشلامشدی... باقر صاقال صوک
ایکی قوغه بی اوک ارقه طرفنده کی کوچوک باغچه نیک اورتنه سنه براقه رق او
صاحبه سنه سسلندی

— خام، دیدی. بکا پاره برینه بو کون بر از یمک و بر شوراجقده قاری
دوبوره یم. اختیار قادین موافقت ایتدی. مطبخک قاپوسندن اوکا اوافق بر
صحنله بر پارچه اتمک اوزاندی. دلی محمد، بو اقسام هر شی کی،
چارشویه قدر کیدوب کندبنه بیهجک تدارک ایتمک ده، اوزون، کوچ،
مشاق اور کوروعشیدی. همان اوراده، کوچوک باغچه نیک بر کنارینه
چکیلوب بیمکه باشلادی. ایشینه کیچ قالان بر ادام کی عجله ایدیور،
۱۰ لقمه لر بوغازندن قورقویج بر سرعتله کچیوردی. مفکره سنده عظیم تصورلر
نتار، دوشونجه لر قابنایان حاز علم و ذکا بر کیسه طورله قاشلرینی
چاتوب کوزلرینی سوزوبور و نظری تا اوکنده، صاپی دیواره دایالی بر
کوچوک باغچه چاپاسنه مرکوز، درین درین دوشونوبوردی. یمکنی بر بیمز
بوش صحنی همان مطبخه کتوردی. اختیار قادینک: «قاپویی ائی چک» —
۱۵ نه جواب بیله و برمدی. ایلرله دی. صوکره دیشای به چیقاجغی صیره ده
بردن خاطرینه بر شی کلدی، دوندی، تکرار یمک یدیکی نقطه به
عودت ایتدی.. اطرافنه باقندی؛ هر طرف قرانلقدی، مطبخک پنجره-
سنده کی ضیا اوجاغک باشنده تنجره سنه اکیهش اختیار قادیندن باشقه بر
بری تنویر ایتموردی. دلی محمد قرانلقده الی اوزاندی، صاپی دیواره دایالی
۲۰ کوچوک باغچه چاپاسنی آلدی، و هیچ ارقه سنه باققسرین دیشاری به
چیقدی.

قر، اققده بر مناره بویی قدر بوکسلسشدی. کیجه کیتدکجه بشیل
و شفاف اولوبوردی، او قدر یشیل و شفاف که سطح ارض، انسانه، عاداتا
بر زیر دریا حسنی و بریبوردی. هر شی او قدر دالغه آتنده کبیدی و سکون

او قدر درندی. قرهجه احمد، افسون مهتاب ايله هر وقت كورولن
شيلردن بام باشقه اولمشدى.

سروبلرله طاشلره مخوف بر زندكى كلشدى. اونلر، قورقونج مصالرك چوق
بويوك و چوق كوچوك اشخاصى كي جانلى، بر طاقم سياهه بورومش
ديولرله بو ديولرك زير پاينده بياض، عظيم باشلى جوجهلردن برر قافله
غريبه تشكىل ابدرك مجهول بر افقه دوغرو مهيلى حركت
كورونبورلردى.

دلى محمد، بر ساعتدن برى بو اشباح عجيبه آره سنده، صامت، بى حركت،
ابكىت ليله نك كاملاً تقريرنى بكله يوردى. فوق العاده اوله رق او، بو
۱۰ آقشام حالا اوبوماشدى. تا اوزاقده، دكزده كي واپور صدالرى، بولك
اوستنده كي آرابه طاقيرديلرى، چوق بعيد و چوق فاصله لى اولوشلرینه رغماً
اوكانا تحمل فرسا كليوردى. بو كيجه، باقىر صاقال، بر كوچوك چوجوق كي
هر شيدن قورقوبوردى. بر چيت؛ آغاجلرك آره سنده بر قانا چيرينتيسى؛
اونلرك ايچدن بر بوجك خيشيلديسى اوكانا كهانى رعشله و بر بيور،
۱۵ قوجه وجودى بردنبره، دايانديغى يردن آريلوب دور واپور، قولقلىرى
سكوتده، كوزلى كولكه ده، اطرافى اوزون؛ اوزون استنگاه ايدييوردى.
بارم ساعت قدر دها بكله دى. بر زمان كلدى كه تا اوراده دكزده كي
فريادلرده و بولك اوستنده كي طاقيرديلرده طاقت قالمادى. هر طرف اوزون
بر اسنه مدن صوكره سانكه اوبقويه دالدى. يالكز مزارستانده كي
۲۰ چيتيرديلر و خشيلديلر حالا دوام ايدييوردى. كويا، قرهجه احمدك هر
كوشه سنده مخفى و كرزان بر چوق آياقلىرك محترز يورومه لرى
واردى.

دلى محمد، دها زياده بكله مدن اوصانه رق آياغه قالقدى. آقشام اوستى،
جونبه لى اوك باغچه سندن آشيرديغى چايا حالا آئنده ايدي. بر مدت،

اونی اوتنه بری به سالادی و محکمیت و متانقی تجربیه ایتمک ایستور کی بر قاچ آغاچه چاریدی . ینه اطرافی دیکلهدی کوزارنی قرق ضیالرنده ، اشیانک کولکه لرنده کزد بردی . و صوکره ، بردن ، ایکی بوکلوم اوله رق ، وحشی پنجه سی زوالی ، عاجز و متوکل مزارلک اوستنده کزد برهن مشوم بر حیوان کی بویوک و قرمزی باشی ایکی طرفه ساللابه رق ، یاواش یاواش صبیحه خامک مزارینه یاقلاشدی . بوراسی قره جه احمدک اک قوبتو و اک کولکه لی بر بری اییدی . بو قوبتو و کولکه لی برده گنج قادینک قاره مزاری انسانه صیرتی قانبورلاشد. بروب اویقویه دالمش سیاه ، مزوی بر کوچوک حیوان وهمنی و بره جک قدر دی حیات اییدی .

۱۰ دلی محمد ، النده کی چاپا ایله یاواش یاواش بو قانبوری قاشیمغه باشلادی . چپانک دمیری مهیب بر طرناق کی اوراده ، اولا کوچوک و نامشهود ، صوکره کیتد کجه بویونوب بوتون جسامت شکلنی کاملاً استیلابه باشلایان یاره لر آچدی . نش دقیقه ظرفنده ، مزارک هر طرفی دلیک ده شیک و خراب اولدی . باقیر صاقال ، جابانی قولتوغنه قیصد بروب صاغ الینک ایکی یارمغیله ۱۵ مطروش باشنک زارینی سیلیدی ، اوزون بر نفس آلدی ، ینه اطرافی دیکلهدی و بکیدن ایشه باشلادی . چاپا بر چوق کره لر یوکسه لوب ایندی ، یوکسه لوب ایندی . دلی محمد ، آره صیره توقف ایلوب چقورک اطرافنه بریکهن طور اراق بیغینلرینی صباحکی کی منتظم ، کوچوک تپه لر حالته افراغه چالیشبور و صوکره ینه قازمغه باشلایوردی .

۲۰ بو وحشی عملیه ختامه یاقلاشدقجه طور اقدن غریب بر رایجه انتشار ایدیوردی . بو ، کوندوز ، تابوت اوستنه کلیتله سریلن قته نک عطر رابه مزج اولان کسکین قوقوسی اییدی . دلی محمد ، فرط فعالیتدن ، تلاشدن و بو مسکر قوقودن سرخوش اولمشدی . آرتق نه یایدیغنی بیله یوردی . موجودیتنی کشیف بر بولوط صاریوردی .

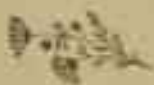
اوزون، شكلسز سانديغى چقوردن ناصل چيقارديغنه كنديسى ده شاشدى،
بو، او قدر قولاي اولمشدى. بر از ديكلندي.

بو وقفه استراحتى تعقيب ايدهن سعى بر چوجق اوبونى قدر خفيف
كچدى، ساده جه قازماناك اوجيله قاياعى سانديغك كئارلرئنه ربط ايدهن
چولرى برر. برر چيقارمق لازم كليوردى.

بوده بيتدكدن صوكره دلى محمدك ضيائى ماهتاب آلتئده ديكر بر بدر
تام كى پارلايان مطروش و ايضاق باشى، باواش اولونك اوستنه اكيلدى
و آللى كئنى آچمغه باشلادى. بو ايكنجى ايش، اوكا قازمئدن، آچمه دن
چيقاروب سوكمه دن دها كوچ و دها كران كلدى. چونكه ايكى اوجندن
۱۰ غايت صيقى باغلاش بيض بر طوربه نك دوكملرئنى بيرمه دن، كيرلمه دن
چوزمك ايجاب ايدبيوردى. دلى محمدك محروم اهمام و اعتنا پارماقلى ايسه
بو عمليه يه بيكانه قاليوردى. مع مافيه، اوفاق بر عيرتله موفق اولدى.
ذاتاً بو برنجى دفعه دكلدى كه ...

اولو ايله تماماً قارشى قارشى يه كلنجه وجودئنى غريب مستى بخش بر
۱۵ رعه دولاشدى، يورغون عضلاتئده يكى بر جولان قوت دوغدى. خطوط
وجهه سنه سباعانه بر اختلاج طارى اولدى؛ موتايى شدتله قوللرئنك آره سنه
آلدى. چوزولهن چكه و باش صارغيلرى، يوزك شكلى دكيشد. رمش
و آغيز سياه، قورقوتج بر چصور حالئ آلمشدى؛ كوزلرى يارى آچيق،
اسرار انكيز بر نظرله باقبيوردى. قوللر، باجاقلر و بويون، «اىستهرىك»
۲۰ بر وجودك بحران اثناسئده كى حالئ كى بدشكل، ديمديك و عاصى ايدى،
بالكز چوزولهن، بریشان اولان صاچلرئله باشئده بر توكل ذليلانه واردى.
دلى محمدك آللى بوتون بو وجودده چيلغئن، بيرئيجى بر تماس ايله
دولاشديلر.

باقير صاقال دلی محمد، ساکن بر طورله نعتی چیرچیپلاق و اشیا و لوازمندن
 محروم، متجرد، بر حالده مزاره آندی؛ چوقورک ایچنده شکایتکار عکسلر
 یاپان بوغوق بر کورولتو اولدی. صوکره هیچ... صوکره، یاریم ساعت
 ظرفنده، مزار بنه، اورتولدی، اسکی صامت و متوکل شکلنی آلدی.
 دلی محمد، قوتوغینک آتیده دهوشیرلش بر چوق بیاض، یکی
 پاتیسقه لرله، اوموزنده بر چوق یکی وییاض تخته پارچه لرله سرویلرک،
 مزار تاشلرینک قورقوج، اسرار آلود اشکالی آره سنده باواش باواش
 بوروبوب، غائب اولدی.

علی جانب

کله بک

ماوی بر کولکه اوچدی پنجره دن؛
 باقدم آواره بر کوچوک کله بک!
 یاراماز، کلدی کیم ییلیر رهن؟ ...

بللی یورغوندی؛ بر ورملی چیچک
 کی سربیلدی لامبانک یاتنه؛
 بر دومان اوچدی، کیتدی تیزه بهرک ...

اکلادم قییدی باوروجق جاتنه.
 سویله ای ماوی کولکه، سویله، اگر

بر ئولومدن ده چوق فناسه بکا
شو قاراقلق، شو کیمسه سر کیجه لر؟ ...

[خیف] - - - | - - - | - - -

کیت

عشقك بن ایكله دم اُك اوزون، اُك حزینی،
کیت، آخ اوزاتما اللرك آلداناسین بنی.

قلبمه ایسته مم بنه بر عقده قالماسین
کیت ماوی کوزلرکده کی رؤیایه دالماسین.

بن قورقارم کوزه للککک روحی پک آتشی،
بن قورقارم او روحه بویوک ییلدی برملر آش.

بر سس ایچمه عجزه «فلاکت» ئولوم! «دیور»
قلبم ازیامک ایسته میور، ازمک ایستیور!

قلبم ازیامک ایسته میور. کره، سس، فغان
بونلر بوتون بو آنده کی دوشمانلرم اینان! ...

کیت سومه سین ایچمه کی عصیان امللرم،
کیت بنده اغلامق ده کیل، اغلامق ایسته رم.

[مضارع] - - - | - - - | - - -

شرق افقلری

دالدم کوزگده وهم اویویان صوصمش افقکه
 آی شرق، قاعادکمی عصرارجه اوتقوکه؟

حالا خشوعه قبه لر آک حسی بر پناه،

حالا مناره لرده توکل دیهن بر آه،

حالا قوووقلرنده اوزر بايقوش اولرک،

حالا کویک صدالری سریر سوقاقده کین،

حالا خرافه لر باشایر هر چوروک ففس،

حالا شیک غیجیردسی حالا او توزلو سس...

یوکسامه ین تضرعک آی شرق یتیمور

«حی علی الفلاح» کی کوکلر ایشیتیمور.

دونسون سمالرکده سکون ایشله ین سحر

دونسون زمینلرکده ده عیبانه سجده لر

دیز چوکمه سین صاغیر کوکه اوکسوز دعالرک،

یاقسین بوتون افقلری آرتیق بلالرک،

هر ظلمی، قهری بوغمغه بر پارچا قان یتر،

ای شرق اویان، یتر، ای شرق اویان، یتر...

[مضارع] - - - - -

✽ خالده اديب ✽

✽ مناجات ✽

رېم! اميدسر لکمک اوزون قارانلغندن صوکره کوکلرنده بليرن نور ايچين
سکا شکر ایتمه کلدیم. نهاینسر ییللردن بری روحی صاران، کوزلریم
اورن بو بوش و صوغوق چولک سیاهلغنده دونوب قارانان روحده نهابت
طاك بری آغاریبور، رېم!

کنناه و نسیان بولنده دیرلرم ایاقلریم بارالایان طاشلرک اوستنده، قایلرله
چاریشان قانلی آلم یرده، کوکسمی دوکن، اوموزلریم یره ووران آچیلرم
ساکت، قارانلغده آچیق و امیدسر، ابدیاً بوش و ابدیاً بوشلغه آچیلان اللرم
۱۰ سکا قالمش، اوزاق نوریکگی تقدیس اییدیورار، رېم!

نور ایچین حسرت چکن کوزلرک کوز قاپاقلرینی اوقشایان ایشیقلر کی
اوغلک سیاه کوزلردن، بوموشاق، اسمر اللردن مقدس ایشیقلر روحک
قاپاقلرینی اوقشایارق سحریکگی مژده له دیلردی. و بو کون بلکه بوتون قارانلق
و متروک الم کونلرنده بنی تعقیب ایدن نور رحمتک آرتق روحک اورولرینی
۱۱ کچبور، و ایلک لمهگی سزمن قارانلق قلم سکا سجده اییدیور.

ای بوتون وارقلرک خالق اولو رېم! ای بوتون انسانلرک، ملترک
ایستک و آتیلرینک حاکمی بوجه تاگریم! نهابت علویتکک، رحمتکک
ایشیقلری تورک قوللریکک قارانلق مسکنلرنده، کیمسه سر قیلرلرنده دوغیور.
آرتق یالکزلق کونلری، آرتق مزوکیت آنلری، آرتق عدم حسلری ییتدی.
۳ چونکه سنک تورک ملتک حقیر و بالکز کوکلنده ابنه جککی دو بو بورز.
تورکلرک حقیر و عاجز بر آناسی اولان بر قادین بو کون سکا بوتون قابلیت خشوع
و تعبدیله طایینمه کلدی. کور کوزلرینه ایندیردیکک نورک، صاغیرقولا-
قلرینه ایشیتدیردیکک صدای رحمتک، بوش اللرینه، عاصی الله غافل

و كناهكار ذهننه دولدوردیغك حق و ایمانك فجريله بوتون ملتته اولادلرینه قارارماز و صولماز بر محبت، بر ایمان، بر ایشیق کونی دیله نیور.

ییلر و عصرلر وارکه، ریم، اولادلرم، ملتم یاواش یاواش اوتته کی قوللریکه و بر دیکک ضیا و حیاتدن، فیض و شوقدن خبرسز، عاطل و غافل، اولیورلر، یتیمیزلری، یوردلرنده نفاق و بریشانی، تارلارلرنده قوراقلق و متروکیت، بر وقت معمور اولان ایللرنده انقراض و خرابی واردی.

بو کون قلبمزه سن وارسك، تاگریم، سن وارکن حیاتده وار، تاگریم؛ و حیات وارکن آرتق اوزرمزه اولوم و انقراض حکمی یوقدر، تاگریم!

۱۰ بوتون دشمنلریز کلسینلر و جنك اینسینلر... نه محاربه، نه قحط، نه فلاکت، نه ده قارا کونلر آرتق نور حیاتی کوستردیکک تورک قوللریکک عرفنی سوندوره مز، تاگریم!

سنک ایچین کونلر هیچ، آیلر هیچ، ییللر برر آن و عصرلر برر کوندر، ریم! بو کون اولدمک روحنده دوغان یاشامق کونشنک اینک لمعه سنی، آیلره ۱۵ حاکم اولان سن، ای اولو تاگری، دشمنلریزک کوزلرینی قاماشدیراجق بر ایشیق و آتش یایاجقسك! بو کون ضعیف، کوچوک قوللر، معصوم، چوجوق باشلر، هنوز کون کورمه بن و صاچی یتیمه مش یاورولر هپ او اوزون و اوزاق یاریشک ایشیغی، آتشی یاراتمق ایچین قوللانا جنك بختلی و سوکیلی قوللرکدر. فقط بز، تاگریم، بز قارا کونلرک، ضلالتک، بیچاره لکک، یالکزلیغک ابدی بکجیلری بز... بز حیاتمک اوستنده آچیق بر کونش و بخت کونی هیچ آچیلما یاجق، بز کوزلریز تورک قوللریکه موعود ارض و ضیایی کورمه دن قایاناجق! یالکز، یالکز روحمزه دوغدیغی، قیملداندیغی حس ایتدی کمز وعد حیاتی اولادلریزه داها قونلی و بره یلمک،

تورك قوللريكك باشنده نهايت آغارجق طاك يرينك مزده سنى سويله يوب،
 حايقرو بده اوله ييلهك ايچين بر آز نور و بر آزده نفس وير، تاگریم!
 بن، تورك قوللريكك عاجز و حقير آناسی، كوكله انديرديكك، عرقك
 و اولادلريكك آتيسی ايچين موعود اولان حيات و نور ايچين، آلم سجده ده،
 سكا شكر، سكا حمد، سكا برستش، سكا عبادت اتمكه كلدم، تاگریم!
 فقط كوزلريكك كوره مه يه جكي، اللريكك طوتاما يا جفى او موعود آنى ياشاركن،
 سن، تاگریم داغيامش ذره لرمه بر آن ايچين حيات ويره حكسك: روزكاره
 ايسه م نهايت كون كورن اولادلريكك باشلرنده رانه دار بر محبتله اسه جكم،
 صوده ايسه م آياقلى آلنده داها مسعود و بويوك بر آتنيك حكا به لرني
 ۱۰ شيدلدا يا جغم؛ بولوطلرده ايسه م تارلارينه فيض و بوللق و یرن يا عمور
 دامالارى اولاجغم؛ و كائنانده آرتق او كوندن صوكره موعود حياتى ياشايان
 عرق مستقبلك اوستنده كوكلردن اونلره ابدى رحمت و محبت ديله ن ابكى
 معنوى ال اولاجغم!

ای نهایتسز زمانلر عنندنه بر آن اولان اولو تاگریم! بز عاجز و ضعیف
 ۱۰ قوللك قاينغیده و محنتده اولديغمز وقت ييللر نهايتسز، آيلر اوزون، كونلر
 و ساعتلر يیتمز و كچمز اشكنجه لر اولديغی سكا معلومدر! هيچ يیتمه ين قارا
 كونلر و ساعتلرنده اولادلرم ايچين سندن نور، سندن جسارت، سندن صبر
 ديله نيمك ايستهرم. او كونلر كليوركه قوللك يوردلرني، او جاقلرني،
 زبلرنيك اوى اولان مبعدلرني و بوتون حيات و ناموسلرني مدافعه ايچين
 ۳۰ سرحده كيدييورلر.. بلکه بوندن ده فضله شی ايچين كيدييورلر، ريم،
 بلکه اولدورولمك، ير بوزندن قالد يريمق ايسته نيلن عرقلرنده ك حق حياتی
 مدافعه ايچين كيدييورلر، تاگریم! بر آووج فضله طوراق، ابكى مسكين
 و حريص اهل و بو كونك سرور و نخوت ايچين غوغا اينلره قارشى هر انسانه
 و رديكك ياشامق حقنى و هيچ بر وقت بكله يوب ايصتتامادقلى متواضع،

كوجوك، فقط معزز بر اوجاغى مدافعه يه كيدنلر حضور الوهيتكده داها
 سوکيلي ده کليدرلر؟ اونلره کوزهل و فيضلى بر آنى وعد ائمه دکى؟ فقط
 بو کون اونلر سرحدده اولو ربك ويرکيسى اولان بويوك شيلر ايچين
 جانلرينى دوکرکن آتلىرى سونه جك بيكلرجه اوجاق، اولادلىرى كوموله جك
 بيكلرجه آنا، آشنز قالاجق بيكلرجه کنج قادين، باباسر قالاجق بيكلرجه
 معصوم ياورو اولاجق. زواللى انسانلغك هر برده و شکلده يوكسه ن سفالت
 و الم فريادلرينى ابشيتنه جكسك، تاگریم!

بو آقاجق ياشلره، قيريلاجق قىلبره، بوش قالاجق كوكسلر و اللره،
 صوغوباجق بوردلره سندن تسلى و سكون ديله نيورم، تاگریم! و أك چوق،
 ۱۰ اى اولو تاگریم، سندن بو قارا و فلاكتلى كونلر مزده هيمنك ياشلرى برابر
 آقاسنى، هيمنك بوره كلرى بو فلاكت و آجى ايله بر برينه ابدىاً كندله مهنسى،
 هيمنك اوجاقلرى مشترك بر آتش و حرارتله تومهنسى و هيمنك اللرى مشترك
 بر محبت و تسلى ايله برى برينه صاريهاماسنى ننى ايدييورم؛ تاكه بو مظلوم
 تورك ملتى مصاب ايدن آجى، فلاكت و يوك بوتون بر ملتك قىلبيله حس
 ۱۵ ايدىلوب، بوتون بر ملتك ياشلريله آغلانيلوب بوتون بر ملتك اوموزيله
 طاشينسين!

— اوجاغم —

— استلان كرنى —

بو کون سن و بن چوق مسعوددق، سوکيلي اوجاغم. باجالرى توتمز،
 ۲ آتلىرى يانماز، سونوك و ويران اوجاقلرك قارشيسنده كى چوجقلركك هيمنك
 صوغوق قىلبنده و كوزنده اوراق و سوکيل بر حرارتك حسرتلى خيالى توتدى.
 ضعيف و متروك اللريله ياقامايوب، عاجز نفسلريله جانلاندرامايوبده
 جانلريله برابر سون بو اوجاقلرك كوللرينى صاچلريله سويورن يالكز و بدبخت

بيكلىرجه تورك قاديننىك بيهوده ظن ايدىلن اولمش نفسلىرىده بو كون سنى پارلا ديوردى، دكلى؟ ده! بر چوق شيلر سنى اوفله يوردى، مقدس و سوكىلى اوجاق!

بو كون سنكله بو يك مسعود كونده يك چوق قونوشدم؛ دودا قلمده نېسم كورلرمدە ياش اللرمده شفقت، قلمده عشقله قونوشدم. و سن سويله دك شيمدى به قدر سويله مديكك شيلرى سويله دك. بوتون بىلكمى تا ككلىرىنه قدر ايصيدان طاتلى بر صيچا قلغك، بوتون جامى امنيت، حضور و ايمانله رىم ايتده برن آتشكك جانلى و طاتلى بر اوغولتوسى واردى. سن بو كون ايلك دفعه صحيحدن ياندك، اويله دكلى؟

۱۰ سن، اى اك سوكىلى بوجاق! سنى ايلك كورديكم كون معظم، مهيب، نهايتسز، فقط بوش و سياه بر اوجاقدك! بوتون تورك ايلنىك هوا سنده اسن صوغوق جريانلر، بوتون تورك روحنده بوز نفسيله ياس، كسل و يالكىرلىق فيصيدا يان اسمسز، قاره قوتلر سنك تومز باجاكدن، يانماز درينلر كلر- كدن كلىوردى. او ككده ديز چوكوب سنى ياقق ايچين اوفله ين نفسلر او قدر خيف و آزدي كه. و سن او قدر عنود، قارا كلق و صموتدك كه.

بعضاً قورقار و اميدى غائب ايدهدم. فقط بو كون اويله دكلك؛ بو كون يانوردك. بو كون اوجاغنه صيغنان چوجوقلرگ ايصيديوردك. نيچين بويله اولديغكى بكا سويله دك. صوغوق و نهايتسز قارا قعر كده ك الهلر اوغولدا باراق، رىم ايدهر ك بى چاغيردى. او ككده بوتون ايمانله، ۲۰ خشوعمله، بوتون بىلكمدن طاشان عشقميله يرله قاياندم و سن قولاقلىر يمه ديدك كه:

” — سن و بن بو كون مسعودز، چوجغم؛ بو كون سنك كې مسعود اولان بر چوق چوجوقلرم ده! وار. بو كون بن سونوك بر قعلجمدن، جيليز و صنعى بر الهردن بردن بره كورله ين، يانان، جانلى بر آتشله سزى ايصيديورم.

نیچین، سویله می؟ او ایلك تك توك، فقط هر کون آرآن سوکیلی، وفاکار
 تورك نفسلری بو کون او قدر، او قدر چوق که! بر کره اطرافکه باقین.
 قاج یوز کنج اولام کنج کوکسلرنک اک قوتلی وفاسی و شفقتی ایله
 اوفله یور. صوغوق، آتشمز کوکسی کورمه دن کچن شاعرلرم، و یاز بچیلرم ده
 بو کون نفسلرینی اوته کیلرکنه قایدشد. ردیلر. بو کون بوتون بر ملت، بوتون
 بر خلق، اینجیلر ناصرلی، مبارک اللری، زکینلر ظریف، بیاض پارماقلری،
 عسکرلر فداکار کوکسلری و اک نهات قیزلرم کندی سونوک اوجاقلرنده
 ایصنایان یالکز و شفقتلی قلبلریله هپ بو آتشی یاغنه اوغراشیورلر.
 سواققلرده کی ساکن، صیمی شطارتی، کنجلرک دوداقلرنده کوزل بر استقبالک
 ۱۰ مقدس بر خبرچیسی کی اوجوشان دیندار تبسمی، کوزلرنده کی نورلو رؤیای
 کورمیورمیسک؟

بونلرن دها باشقده وار، چوجوغم. یوزیکی اشیکمدن قالدر، کوکلره
 باق. بی بو کون یاقان اتشی کورمک، او آتشر رانه سنک عکس صداسنی
 دیکله مک ایچین کیملر وار؟ کوزلرک قاشماسون و قلبک قورقاسون.
 ۱۵ بو کون اک عاجزلر و کوچوکلر اک یوکسکلره، کوکلره باقه بیلیرلر! بو کونی
 قراکلق و مردار سنه لرنده کوسترمه یین عصرلر آرقه سنده صولان خاقانلرک
 محتم بیاض باشلرینی، محزون شاه کوزلرینی کورمیورمیسک؟ آلله ولر مک
 عکسنی اونلرک سیئانله، نسیانله، حجابله اورتولن نظرلرنده، تامسی اونودلش
 قوتلی قوللرنده، صداسی صوصمش بویوک دوداقلرنده کورمیورمیسک؟ سلطان
 ۲۰ عثمانک معظم، مبارک بیاض صقالی، بیاض باشنک کولکه سی آتنده، باق
 هپ اوته کیلرده طویلامش: آتشین و قدرتی باوزی؛ داغیلان اولکه بی
 عقلی باشی، قابیلتی اللری، صنعتکار روحیله طویلابوب تکرار یازادان
 برنجی سلطان محمدک ظریف کولکه سی؛ طوبراقلری و عصرلری پارچالایان
 فاتحک جهانکیر قلبنک بویوک آتنده آتشرله یاندیغنی؛ مشفق، فقط استقبالی

کورن و تماماً سونیدیکی وقت بنی یکیدن یا قق ایچین جاننی یاقوب شهید اولان اوچنجی سلیمک سوکیلی و سون کوزلرینی کورمیورمیسک؟ بو شاهانه قافله نك باشنده کیلر بو کون قفلجملرینی اوفله دیککز صوغوق قعرمده عالمی ایصیدان بر آتش باقدیلردی. اوته کیلردن بعضیلرنك نفسی بنی سورکن احیا ایتمک ایچین صوصدیرلدی. اونلرک هپسی بو کون اطرافکزده. باقیکز:

مبدانلر، اولر، سرایلر و معبدلریکی چوجوقلرک اوفله بن ایصیدان و ایصینان نفسلری، مسعود قلبلری آرقه سنده بو کون دولاشیورلر بن ابشته بو کون اونك ایچین یانیورم.

حیاتک اک سوکیلی معناسی و مقصدی اولان بو آتش قارشینده بر تک ۱۰ کوچوک قادین قلبنک دکل یوز بیکلرجه قلبک آقیدایله جکی بر فیض حیاتک، بر جان و دو بغو دکیزنک جوشدیغنی دویدم. بیامه بورم بلکه دماغمی، حسلرمی، بئلکم قوزان، اورن بیک بیانچی عناصر واردی. فقط بونلرک اورته سنده بوتون اوته ک قدرتله حاکم بر تورک قانی اولانجه قابلیت حیاتی، جوشقونلغی ایله دامارلرده یانیوردی. اجدادیم، حیام، ۱۰ هر دقیقه شهبه سز بو قانک چاغیردیغی، بو قانک اسیر اولدیغی بو اوجاق ایچین بنی حاضرلامشدی. فقط بن نه یاپمشدم؟ بو اوجاغک اوکنده چکیلن شاهانه قلنجلر، بو اوجاغک اوکنه آتیلان معظم قطعلر، بو اشیکه اولنلرک، بو اشیکه دماغنی، قلبنی، قاننی بوتون حیاتک زنکیئلکنی دوکنلرک یاننده بن نه ایدم؟ هیچ!

۲۰ او وقت باشم اشیکه گده بر آز دها اکیلدی؛ بوتون چوجوقلرک حتی اک وفاسر و دکرسزلری ایچین بیله یانان آتшке روحم تقدمه سنی و یردی:

«سکا قلبمک کتیردیگی ارمغان بر نفس و برده حیاتنده هر شیدین بوکسک، حتی مقدساتدن بوکسک اولان عشقی در، سوکیلی اوجاغم! جوجقلمه طاشیدبغم عشق، تکرری به اکیلن ایمان، بوتون حیامه حاکم

نفوذلر ، بونلرک هیچ بری سنک آلورکلہ طوتوشان سوک و تعبدم قدر دکلدلر .
 حیاتمک ، دینمک ، قلبمک نهسی وارسه سنک آلوریکک کوزل رنکندن
 کلن نورله آبدینلامشدر . سن سیاه و صوغوق بر قوغوق اولدیغک وقت
 هر شیده کچیجی ، هر شیده روحمک بر طرفی بوش براقان بر یاوانلق
 ۵ واردی . سن یامغه باشلاینجہ حیاتک رنکی و معناسی کلدی . کوچوک و
 کور روحم ، بر کون تکری بی ده اولانجه قدرت و عظمتبله ادراک ایدهرسه
 اوده سنک آلوریکک آبدینلانیدیغی بر معبدده اوله جقدر . بیلورم که سن
 بو کون مخیله مزده یانیدیغک قدر تکله آمجوق بن و بنمکیلر بر آووج طور اراق
 اولدیغمز وقت یانه بیله جکسک . ققط جنت اولارق دوشوندیکم صمدانی
 ۱۰ آتی ، ساده جه سنک او بر آووج طور اراغک اک درین قعرینی ایصیداجق
 قدر سومتز بر قدر تله یانیدیغک آندر . بيم بکله دیکم رحمت ، تورک ایلنده
 باشدن باشه کورله یوب یانان بر اوجاغک حرارت و صیانتی آلتنده نه اینسز ،
 معمور ، وفاکار و متحد اوجاقلرک جانلانیدیغی بری غائب اولان مزارلر مزده
 دو بمقدر .

۱۵ بو کون قلبمده سنک ایچین یانان عشق او قدر بویوک که ، ای اک
 سوکیلی اوجاق ، بو اوزاق ماضینک خیالنه ایمان ایدهرک اولورسه م
 کوزلرم راحتله قیامت ، اللرم دولو و سکوتله یامه اوزامش اولاجق . سکا
 جوشقون و آتشین اولدیغی قدر خشوعله ، عجزله طایینان بر قادن قلبی
 کتیردم . اونی آل و اوراده سندن باشقه نه وارسه یاق ، میزله ! تاکه قلبم
 ۲۰ آله ولریکی عکس ایتدیره جک بر بلور ، کوزلرم ساده سنی کورن ایکی
 ضیا و دوداقلرم اک صوک دعاسنه قدر سنک ایچین تکری به بالوازن بوردک
 عبادتچیلری اولسون !

برمانجغم، سکا بر آیدر یازمادم دیه شکایت ایدیورسک. اولاً، حیامده هیچ بر دکیشکلک بوقدی. بازار ایرتسی، پنجشنبه درس، متباقی کونلر، چالیشمق: ناظم صوک زمانلرده کی عصیتنده ثابت؛ بو ظاهرأ هر وقتکی کی، فقط داخلأ دکشمش ناظمک حیامده بر نحول یاپه جغنی حس ایدیوردم. اوده اولدی. پنجشنبه اقشامی درسدن سوکوره بردن بره دیدی که:

— خندان خام، بن سزکله اولئمک ایسته یورم. بونی اولاً جمال بکه سویله مک لازمدی. فقط سزه سویلمکده بر مقصد مخصوص وار. بو اولئمک هر اولئمک کی اولماه جق. شرائطی بلکه هر کنج قیزک ایسته یه جکی ۱۰ کی دکل. اونک ایچین سزک فکر سگری آلهدن یدرکزه مراجعت ایتمه یورم. بنده بو آرزو اوزون بر زماندن بری واردر. اولاً، مسلکسر و پارسر بر ادم اولدیغمدن حیامه بر ارقداش ایسته مکه کندمده بر حق کورمیورم. فقط سزی تدقیق ایتمم، کوردم که سز مسلکه، یاره یه دکل حیاته، افکاره، بویوک مقصدلره ارقداش اولاجق قیزلردنسکز. اونک ایچون سزه بو اقشام سویله مکه ۱۵ جسارت ایدیورم. خایر دیرسه کز نه بن اسکی ساکت معلمکز اولاجغم. بیلورسکز یا، بن بر سوسالیست، بر اختلالچی، بن حیاتی معین اولمایان بر شیم: حتی یارین بر بومبا آتمم، او بر کون توقیف ایدلتم احتمالی دائماً موجود. بن سزه بونی سویلرکن یالکزر بتم بو حیامه سیرجی قالاجقسکز دیه ده سویله میورم. مملکتده بلکه بر کون بویوک شیلر اولاجق بلکه ۲۰ بو بویوک شیلری بز یاپه جغز. بلکه آتش، قان، دومان و اولوم، پک چوق اولوم. سز، سزه بو آتش، قان، دومان و اولوم یاپاتلردن اولورمیسکز؟

بن ناظمک کوزلرنده آتشی و قانلی بر رؤیا ایله بلکه محال بلکه ده بر آز

وحشی کورون بو شیلری دیکلرکن آلت اوست اولیوردم. فقط ری، دقت
ایدیورمیسک، ری؟ بکا تکلیف ایتدیکی بو ازدواجده اکسیک بر شی
واردی: بنی مقصدیله اولندیریوردی، بنی کندیله دکل! نه بر کله رقت
نه بر نظر شفقت! حتی بعض زمانلر بکا باقارکن کوزلرنده پیدا اولان
۵ اسمز کوزل شی بیله یوقدی. بنی کورمیور کبی ایدی. الی ماصیه
داباغش، یوزی صارامش، کوزلرنده انسانی دهمیه جکم بر کوزللك
اوزاقلردن بر سس، بلکه بر اشارت، بر دعوت بکلپور کبی ایدی.

— بن سزه دایما سوبله دم، ناظم بک. بن مقصدیکزی بویوک بولورم.
فقط مقصده کیده جککز یولی بکنمیورم. آتش، قان، قورشون، خار،
۱۰ خار. بنی آتش، قان و اولوم یاپانلردن اولغه راضی ایده مزسکز.

— بو آتشلر، قانلر بونون بر قومی دبری دبری کومنلره قارشی اولورسه؟
— یکی، فرض ایده لم که مقصدیکزه بنی اشتراک ایتدیردیکز. فقط
بو مقصده اشتراکله حیاتکزه اشتراک هیچ لازم دکل. بر آرداش،
بر قردهش فقط زوجه کز؛ خار!

۱۵ ناظمک کوزنده کی خولیلر اوچدی، صارادی. شیمدی حیرت و حدت
واردی.

— سز بنی سورسکز ظن ایدیوردم، خندان خام، دیدی.
— اوده آبری بر مسئله ناظم بک. فقط بو ازدواجده سون یالکز بن
دکل، سزه اولمالسکز.

۲۰ ناظم دها حیرتکار:

— بنمی سزی سومیورم، ها، خندان؟ خندان، مقصددن سوکرا
دنیاده اک بویوک بولدیغم، اک چوق باغلا ندیغم سزسکز. کورمیورمیسکزکه
شیمدی به قدر طانیدیغم قادیلرک هیچ برنه بویله بر تکلیف ایده جک
قدر اونلری بویوک بولدام؟

— لکن ناظم بک، کوریورسکریا، دائماً مقصد، مقصد!

— آی عجا سزده اوتہ کی قادینلر کی میسکر؟

بن اوکا حسلری می آکلانہ میہ جغمی حس ایتدم، صوصدم. فقط قلبمدہ بر شی بیقامشدی. بو، بکلہ دیکم عشقدن او قدر اوراق، او قدر سرت و مدہش چہرہ لی بر شی کہ.

— خندان، نیچون صوصیورسکر؟ شیمدی بہ قدر بر خیال، بر نظریہ

اولان مقصدی بکانہ جاناندرہ جق سز نیچون صوصیورسکر، ہا؟ بیلیکر کہ

روحی غلبانلری، فورانلری ایلہ خراب ایدن بو بو یوک شیلر؛ اگر سر

خار دیرسہ کز، صولاجقلر، آکلادیکر می؟ حیاتلری غائب ایدہ جکلر.

اسری کوردی کم کوندن بری خیالی حقیقت پاپان جاذب و یشابان

شخصیتکرلہ مشبوع اولدینغم کوندن بری نہ معظم شیلر دوشوندم! کوچوک

الکر المده، بوز بوزہ کلکدن قورقاہ جغم. نہ مخوف مانعہ لہ مخیلہم کولدی

دوردی. اوت دیسکر، اوت دیسکر. ہم دیہ جکسکر! چونکہ سزی،

بو پارلاق و نہایتسز افکارکرلہ بن یارائمش قدر بنمسہ دم.

۱۵ — دوریکز، ناظم بک. بی سوبیلہ جککزی و بوکا بکزر شیلرہ

بی اشتراک ایتدیرمک ایستہ جککزی دوشومشدم. فقط، بونی دکل. رجا

ایدرم بی بر آی کندی حالہ بر اقیسز. بو قدر مهم بر شیئی درعہدہ ایتہ مدن

آز بچق دوشونہیم، اولمازی؟

— بکا امید و امنیت و ریورسکر. بیلیورم کہ بر آی یالکر قالدقدن

۲۰ صوکرا اوت دیہ جکسکر، مقصدک قیزی اولاجقسکر. شیمدی بہ قدر

سوروکلہ ن بو مقدس شی سرک کوزلر بکرده یانان مقدس آشلہ ایصنہ جق

باشاہ جق؛ پکی خندان.

— بکا آدیو دیہ سنی اونوتدیکز، ناظم بک.

— آدیو دکل، اورووار خندان، علوی خندان؛ الکر می وریسکر.

ايشته، نرمانچقم، بوبوك مانى كوزلرى بندن زباده مقصدينه معطوف،
 چيقدى، كيتدى. شيمدى ايچنده بوبوك، فقط انسانلغى اكسيك بر شى وار!
 ناظمك خولياسنى تقدبس ايدييورم؛ يالكز بو خوليا روحك بر طرفنى يك
 درين وواسع بر طرفنى چيپلاق براقيور. ريمان، ريمان، نه اولور كيتيم
 ۵ ديه ايدى؛ نه اولور، بر از، نه بيلهيم نظريله روحى ايصيده ايدى، اللرى
 اللرى مقصدينى باشاده جق برر ماكنه دكل، خندانك زواللى عاجز
 قادين اللرى ديه اللرى ايچنده طوته ايدى؛ بر آز، بر آز، هيچ اولمازسه
 بنى بم ايچين سوديكنى سويلهيه ايدى! ناظمك بو عشقى او قدر اوزاق
 بر خرافات قهرمانك، بر ژويتك، وظيفه شناس بر روما امپراطورى هيكلنك
 ۱۰ عشقنه بگز بر شى! آه ناصل بو عشقه اكسيك اولان بر شيله اوشيور
 و بوزليورم! بردن بره اختيارلامش كجيم ريمان!

❦ ده كيزك خاطراندن ❦

بوغاز ايچنده او كهنه يالينك چورومش مللرینه هجوم ايدمرك اوليور،
 اوليوردم. بوراده طانيديم بر كنچ قادين واردى كه نه اوني چاغرييوردم.
 ۱۵ بن اونك اك اسكى آشناسى ايدم. چونكه او، قوملم اوزرنده بوئودى.
 بياض سينه مده سودى. پنجره سنه قدر كوپورين دالغه لرمه روحنك سعادت
 دالغه لرينى توديع ايتدى. قارائلق صولمه كوزياش لرينى قاريشديردي. او سنه
 كنديمي اوكا هر زمان يقين بوليوردم. ياواش ياواش اوني كنديمه دها
 زباده جذب ايديوردم. هر كيجه قسى قالدبرارق بكا اوزون اوزون باقار.
 ۲۰ كن اعماقه دوغرو كلن روحبله برابر وجوديه صولمك درين در-
 آغوشنك سرين تحسريله يانيوردي. آرتق هر كيجه اوني پنجره سنك آلتنده
 بكلركن بيليوردم كه درينكلرمه دالان متحسر كوزلريله اوزون بياض

وجودی ده بم اولاجقدی . اونی بر زمان بیاض و بوکسک دالغالرمک یوموشاق
 سرنیلکنده تا اوزاقلره کوتوره جکدم . و دنیایه سیغیمیان روحنک نهاییسر
 قوراقلغنی آتشی اوجسر بنلکمک نیز روزکارلی ، نهاییسر دالغلمرمک صوئوق
 بوسه لرله سوندوره جکدم . و اک نهایت قلبمک اک مانی بر یرنده اینجی ، صدف
 پنجره لرله ضیا و رنگی کولکه نندیرلش بر سرایه کوتوره جکدم . اوراده ،
 اچنده اک دانشین ، اک خولیا برور چیچکلر صاقلانان اینجیلی بر ده کیز
 « سر » ینه کومه جکدم . اونک سوکیلی وجودی اوزرنده بن ابدیا جوشار ،
 آقارکن او ، اوراده ساکت ، ساکت اویویا جقدی . بن هر کیجه اوکا
 بولری و دها نه لری سویلرکن او ، بنی دیکلر ، دیکلر ، صوکره جادبه مدن
 ۱۰ قورقش کی قفسی تیزه بیه رک ایندیرردی . فقط نه ضرری واردی . بن اونی
 دائماً چاغیر بیوردم . بر کره چاغیردیغم ، بر کره چاغیرلدیغنی طوبان مطلق
 بر کون کلیر بوموشاق ، صوئوق کوکسه کومولور .

بر آقشام صولرم سیاه ، دارغین ، هر وقتدن دها سریع ، دها آزغین
 آقوب کیدیبورلردی . و هر دفعه سنده اونک پنجره سی آتنده اونی چاغیره قدن
 ۱۵ فارغ اولیبورلردی . او کیجه او ، آرقه سنده بالکز اوزون ، بیاض بر کوملک
 اولدیغنی حالده پنجره سنی قالدیردی . نارین ، بیاض قوللرینی ، چییلاق او-
 موللرینی هر وقتدن زیاده بکا اوزانیوردی . سیاه ، صوئوق صولرم کوکسینی ،
 اگسه سنی بالابارق تا داغینیق صاچلرینه قدر هجوم ایندیرکن او ، هر آن
 دها نمون ، دها مخلوب ، وجودینی بکا اوزانیوردی . هر کیجه نك کوز
 ۲۰ یاشلرینه بدل بو کیجه قهقهه لر واردی . فقط بو قهقهه لرده کی آجیلای بوتون
 بم وجودمده کی طوزلردن دها آجی ایدی . بکا دیدی که :

— نهایت مطلق بنی ایستورسک ، دگلی ، اسکی دوسم ؟ بن ده نه قدر
 زماندر سکا کله مک ایچین کندیلمه محادله ایدیوردم . هیچ سومدیکم
 سیاه طور اقلره اینه جکم کونی بکلیه ییله جک قدر کندیلمه متانت ،

صبر امید ای دیبوردم. بیلیرمیسک، قاچ سنه در تاریخه بر سنه دهه علاوه
 ایتدی کمز کونی نصل سوهردم؟ بو سنه لر برر برر ماضی به کچدکجه
 اوموزمه بیغیلان حیات بوکنی آتاجغم زمانه بر آز دهه یا قلاشدیغمی نخیل
 ای دیبوردم. ظن اتمه که هر سنه حیات بوکم آزالوردی. او بالعکس
 هر سنه دهه آغیرلاشیوردی. فانلرک فانی عد ایتدیکی اوچان مسرتلر،
 کچن ضربه لر، آقیتیلان یاشلر، بونلر روحزده نه قدر بر طوتیور، ای
 کهنه ده کیز. التیام بولان برلر قانیلاشیور. آقان یاشلر قاپاغاز ازلر
 بر اقیور. مسرتلر روحک اک مترم تللرنده دائماً کولیور. کدرلر روحک اک
 کنیش ساحه سنده ابدیاً عکس صدا یایان بر بیلدریم سرعته دولاشیور.
 ۱۰ هیچ بر آن، هیچ بر حس غائب اولیور. میلیونلرجه سنی یوتوبده بللی
 بیله اتمدی کک بو کوچک انسان دینیلن مخلوقلر یوقی؟ ائی بیلکه، ای
 دکیز، اونلرک اک کوچوکنک روحنده قاباران حیات دالغهلری سنک
 نهانسز درینلکلرکده اولسه طاشاردک!

بو کون بنده روحک مظلوم دالغهلرینی سنک کیلره مزج اتمکه کلدیم،
 ۱۵ سوبله، سوبله ده بنی اقناع ایت، بنی کندیکه آل. قاچ سنه وارکه بو
 حیات دالغهلرینی مرحمت، حدت، کوز یاشی، قهقهه یه قلب ایده رک
 اطرافه آقیتوب کیدیورم؛ فقط دائماً بو غدار حیات بوتون استعداد یأس
 و مسرتی ایله روحه دولویور؛ روحدن طاشیور. آنلر، کونلر، آیلر اوچوب
 کیتدکجه بنده حیات بوکنی یوقلغه فیرلا تاجق زمانک تقریله سرخوش
 ۲۰ اولیورم. بعضاً اون سنه لک حیاتی یاریم ساعتده اسراف ای دیبوردم. بعضاً ده
 آیلرجه باشامغی اونوتارق سورونیورم. فقط الملر، عذابلرله دویمش، یأس
 و یالانلرله طاشمش اختیار روحه رغماً کنج بر وجودم وار. اونک ایچین
 طوبراقلره اینه جکم کونی بکلهمک اوزون، فضله اوزون کله جکدر.
 اولوما ییکز، سوکیلی صولر، بلکه سزه بو آفشام کله جکم. چونکه آرتق

بیشیر . کندی روحلرینی دیدیکله بن ، طیرناقلابان ، ابصیران بو یالانچی
 انسانلرک اوکه قوردقلری طوزاقلرله حیات بولنده آیاقلرمک پارچالانماسی
 بنیشمیورمش کبی بنه اونلر اک معظم و علوی دوغولرندن اک سفلیلرته
 قدر بنی معکس ایدیورلر . بو قدر شدتله منفرد ، فقط اطرافنده کی بوتون
 سفائلره قارشی مهز اولان بئلکم شیمدی بلکه اون ، بلکه بکرمی
 سنهک حیات بوکنی فیرلاتوب آتمق ایستیور .

سن بر دقیقه ده بنی ابدیاً اونوناجفگی سوبلیورسک ، اوله می ؟ تور ،
 بلکه ، شیمدی کلیورم .

بیاضلی قادین بر قاق دقیقه غائب اولدی . صوکره کلدی ، اکیلدی ؛
 ۱۰ قورقاق بر فیصلتی ایله صوک آرزوسنی بکا تودیع اتدی . دیدی که :

— ییلرمیسک بن سکا کلیرکن ایکنجی « بن » لکمی بوراده
 براقیورم . انسانلرک حسلرینه برر وارث اولدجه عدم بو قدر . بن کیدرکن
 آجیلری اوکا برقارق کیدیورم ، بکا ایتدیکک لطفکارلغی اوکاده ایدر-
 میسک ؟ اونیده چاغیر بر ، بکم دیکله ن قوللمک آرسنه کتیررمیسک ؟

۱۵ شیمدی بو قادین درنلکرمده اونویور . فقط اسک یالینک پنجره سندن
 قومرال بر چوجوق هر آقشام بکا اکیلهرک :

— آنه ، آنه !

دیور . ییلورم که چوق کچمه دن اوده بکا کله جکدر . چونکه
 بر کره چاغیردیغم ، بر کره چاغیریلدیغنی طویان مطلق بر کون کلیر صوئوق ،
 ۲۰ یوموشاق کوکسمه کومولور .

﴿ محمد آمين ﴾

محمد آمين بر بالقجى نك اوغليدير. رسومات مامورلغنده، والىلكده و بر مدت بحريه نظارتق مستشارلغنده بولمىشدر. آمين بك معاصر تورك ادبياتنده بو گون ياشايان مىلى ادبيات جريانتك مىلى در: اوگا قدير گلن دورارده ادبيات تورك خلقته يالغور شكل و لسان اعتباريله دكل، معناهده يابانجى قالدى؛ تورك اديبلىرى خلقك حسابت و روحنه خطاب ايدن اترلر وجوده گتيرمديلر و بر خلق ادبياتى تشكىل ايدمىدى. مع مافيه صوڭ سهارده توركلكده هر جيهتجه طوغان انتباه ادبيات ساحه سنده تاثيرسىز قاله. مازدى، ايشته آمين بك اسكى عرب و عجم شكل و لسان قىدلرئنى قيرازق، يك چوق معاصرلرئنىڭ گيتديگى استقامتدن انحراف ايدرك بر مىلى ادبيات، بر خلق ادبياتى ياراتمه عزم ايتدى و بو يولده اڭ مهم خطوه يى اتدى. اترلرى: «تورجكه شعرار»، «تورك سازى»، «أى تورك اويان»، «اردونك دستان»، «طاڭ سىلىرى»، «دجه اوڭنده» [تارىخ تولدى: ۱۸۶۹]

﴿ اولك يارا ﴾

گولوبوردى: ماوى گوگه، بولولطره، گوللره؛
 گولوبوردى: مناره به، كىلىسه به، هر به؛
 گولوبوردى: آقان صويه، اوچان قوشه، چيچكه؛
 گولوبوردى: بانغينلره، خنچرلره، هر شينه.
 هكىم گلدى، اوڭا داخى گل دوداقلر آچيلدى؛
 طومبول اللر اوزاناراق: «خىخ خىخ» ديه اتيلدى؛
 چوق گچمه دى، او ايچنه بايىلدى بر يايغارا؛
 ميني ميني بر بازودن قان طامالاندى بر يارا.

شىمدى هر كيم كندىسىنى قوجاقلامق اىسترسه،
 اڭ سويدىگى اويونجاغى گوستره رك: «گل» دىرسه
 آرتيق اوبله اتىلمبور، اللريله ايتبور.

سوڳرا او گل دوداغنى قيو رازاق آغلايور؛
نه سنك قوجاغنده كنديسنى صاقلايور؛
وَ باشنى قالد رازاق: «آنه، دده ياپ!» ديور.

سن فرياده باشلانجه

اى تورك ايلي، سنك آدك بو دنياده آك خوش سسدر؛
سنك فكرك عقله گلن هر معنادن مقدسدر؛
سنك طويغوك بوره كلرك آك مبارك سوداسيدر؛
سنك دردك يينلرك ائ آتلى حماسيدر.

سن فرياده باشلانجه: طمع؛ غرض هيسى صوصار؛
محبتلر سنك عزيز حقوقكه ير حاضرلار؛
ياناقلره آجى وداع گوز باشلرى آغو دوكر؛
ئشيكلره، معبدلره هر بوجاغه ياسلر چوكر.

بو ساعتده عالم، جاهل، معصوم، جاني بوتون ملت:
نطقلره، شعرلره، دعازلره، باراقلره،
آتونلره، ده ميرلره، يومروقلره، طيرناقلره ..

سنك اصيل حياتكه قهرمانجه خدمت ايدر؛
وَ هر اوغلك جان ويرر كن: «اولوم گوزل طالعدر! ...» دير؛
بندن سنك هر فداكار اولادگه يوز بيك حرمت! ...

چیتجیلک

— آلتون، آلتون ...

— خایر قارداش، سن بو فکری دگیشدیر؛

آلتون دوری چوقدن گچدی، شیمدی ده میر دوریدر ..
دیوانه در او تنبل که، ده میر لره خور باقار؛
اوندن سوکرا گیجه، گوندوز آلتون دبه صایقلار.

شو گوردوگک حقیر شیلر: توخوم، اوکوز، بل، اوراق ..
سنک اصل اوگمقلنک بونلر ایله اولاجو؛
بونلر صاچمش، بونلر صاچار، هر اوجاغه برکت؛
سن بونلری شو دنیا ده هر شیدن چوق تقدیر ایت.

۱۰

اگر بری الگده کی صاپانکی ایستره،
«اغیرنجه ایشته آلتون! اونی براق، آت! ...» دیرسه ..
بوگا اصلا طمع ایتمه، آل اوزاتما صاقین سن.

چیتجی اولق بویوک شیدر، اکین یوردی شنله تبر؛
صاپان عزیز بر آلتدر، آلین ری بر نوقدر؛
سن بو نوقی بولامازسک، باشقا بولده گیدیشن! ...

۱۵

کییرتجی قیز

— أفندیلر کییرت کییرت .. اوج قوطوسی اون پارا! ...

مرحمتی بک أفندی! آنهم خسته، آنمکسر؛
آلک نونی، قوزوم بگا اون پاراجق ویرک سز. —

۲۰

باوروجغك او لیسقه، گور صاچلری طاغینیق؛
گوزلرنك آلتی چوروك، یوزی کیرلی و یانیق؛
اوستی اُسکی، آباغنده قوجا بر چیفت قوندورا.

شو طالعرز قیزجفزه بر لقمه اتمك ایچون
سوقاق سوقاق: «کیریت» دیه طولاشیور بوتون گون؛
نیجه چیرکین، فرنگیلی یوزلره:
«بم گوزهل بگم» دییور، بلکه گونده یوز کره.

— قیزم، سنك باباڭ کیمدر؟ سنك اوك رده؟
باق، قرق پارا ویره جگم، صوردوغمی سویلده.
باباڭ بوقی، بیاهزمیسك، اونی سن؟
— بم بابام بوقدر، اوت، بیاهیورم اونی بن! ...

بیچاره قیز هر بر برده غریبدر؛
هر کس اونی: «پیچ» دیهرك اینجیتیر؛
اونك ضعیف وجودنك اوستنه
بر کیمسه جك قاناد گروب طورمیور؛
اونك ایچون هیچ بر یورهك اورمیور؛
بو گونهك بیاهمش که بابا نه؟ ...

معصومغی آلیچاق گورمك . . بو نهدن؟
بو چوجوقده آناسندن طوغارکن
مینی مینی بر قانادس قوش گی
بارادلق قانونته باش اگمش؛

اويله ايسه صوچسز يره اينجينيش
زاوالينك نېچون اولسون نصيبي؟ ...

چاليشيور .. چاليشماسين ، نه بايسين ؛
چاليشمقدن باشقا بول بوق كه صايسين .
كندبسيچون چابالاين كيمي وار ؟
كيمي وار كه بر آتمكي : « آل يه !... » دبر ؛
بر شي و برن اوندن ده بر شي ايستر ..
آه بوقسوللق ، آه باباسر چوجوقلر ! ...

تبرك يوردى

۱۰ كوى ، بالچين قايلارنك تپه لرى ماوى بوزلر پارلادانان ، كه نيش ياما-
جلرنك اوزرلى قالين قار كوتوكلرله طولو اولان طاغك دېنده ايدى .
اوفكه سنى آلان فېرطينا اولرك چانلرېنى قارا يل ايله صارصموردى . پنجره
كه پنكلرېنى قار ساوروشلرله دووموردى . كويك چوجوقلرى بررلرېنه
قار طوېي آتيورلدى . يالكز كسكين ، صونوق بر روزكار اولرك باجالرېنى
۱۵ كورەين قادېنلرك ، قايلرك يوللرېنى آچان اركلرك يوزلرېنى و اللرېنى
ايصير يوردى .

ياتى اذاننه طوغرى ايدى كه مختارك اونده برىسى اختيار ، ايكيى
اورته باشلى اوچ كويلو اوجاغك قارشيسنه اوطورمشلردى . بوكونكى
فېرطينانك زيانلرېنى قونوشوبورلدى . بونلرك برىسى چيغك آلتنده قالان
۲۰ كرواندىن بر جان قورنولامادىغى ايجون قايقولان يوردى . او برى اورمانه اودنه
كيدن قوموشى ايجون مراق ايديوردى . اختبارى ده چيغلى آچمق اوزره

كوندردىكى اوغلى ايله طورونى اچون: «عجبا آچەيلىدىمى؟» دىيوردى.
 آرادن بىر ساعەت قەدەر كەچدى. طىشارىدىن يانانچى سىلەر كەلگە باشلادى.
 بىر آز سوگرا قانى ايتىلدى. اچىرى يە بىر يىلدىك، ايكىسى غەرىب اوج
 كىشى كەيدىلەر. يىلدىك بىر وورغون آراباجىسى ايدى. اوتە كىلرە بىر ارەك
 بىر قادين ايكى خرسىيان يولچى ايدىلەر. كويلولر بو يولچىلەر بىر كوستردىلەر.
 فۇرطىنا بەرەدە طوتولدىقلىرىنى سوردىلەر. آراباجى دىكرىمەك اوست باندە تىپى بە
 باقالاتقىلىرىنى، مەختارەك اوغلى ايله طورونىك كەندىلىرىنى قورناردىقلىرىنى،
 آكلاتدى؛ و فۇرطىنا يىنئىچە يە قەدەر دىكرىمەدە بارىندىقلىرىنى سويلەدى. بو سوزلەر
 قارشى اورادە بولغان اختيار كويلىنىك كوزلەندە سەوينچ نورلى پارىلدادى.
 ۱۰ و بىر دىنچ دلى قانلى كى آياغە قالقاراق طىشارى چىقەدى. بىر آز سوگرە
 اندە ايسلرى تون بىر چىرا ايله كەلدى، يولچىلەر: «بويورك!» دىيەرك
 اوكلرىنە دوشدى. و بولرى اجدادىدىن قالما قونوق اوداسنە كوتوردى.
 اودا الچاق طاوانلى، اسكى كىلىمىلەرلە دوشەلى بىر ىردى. آق سىوالرى
 ساراران دىوارلەندە توركجە، ارمنىچە، روججە، مەجمجە بىر چوق يازىلر ياز-
 ۱۵ لىشى، يازىلر شەدى بە قەدەر بورادە قونوقلانان يولچىلارنى آدلەلە، كىچەلەلە
 كوسترمەكە ايدى. بو دىوارلەر اوبلە طاشدىن، كرىيچەدىن ياپىمىش دىكل اوعوز
 نىلنىك بىر بىك يىللق خوينى، تورەسنى كوسترن بىر دىكىلى طاش كى
 ايدى. پەك چوق اللر سورورنەرك ساراران اوجاغە ايرى چام كوتوكلىرى
 يىغاشدى؛ كوتوكلر بو كىچەدە بو غەربىلرى اىصتمق اچون آلەولرىنى
 ۲۰ ساقمەدە ايدى. بو اوجاق تورانىك او پارلاق آتشى، توركەك او بويورك
 بوركەك آلەونى پارلاتىوردى كە بو آتش و آلەو ياققىدىن زىادە اىصبتىر
 و ايشىق وىرر؛ آنچق بو يولچىلر بولە دوشونىورلدى. ايكىسى دە قورقو
 و قوروتتو اچىندە ايدىلەر. قادين قوجاسنە دىيوردى كە: «اوبوما؛ تورك
 كويندە اولدىغىكى اونوما؛ اكر آراباجى سنىك بانقەدە بولوندىغىكى سوبلە مەشە،

اگر چانظامك ايچنده الماس اولديغنى سر مشلرسه بو قوردلر بو كيجه رى قوبون كى بوغارلر؛ لشلمزى قارلك ايچنه كوسرلر. و هر كس ده صايركه بز فيرطيناده بوغولمشز. « بو صيراده اياق سسلى طوبولدى. قايى وورولدى. ارلك ياصديغك اوزرينه قوباراق حاضرامش اولديغى التى پاطلاريني قايدى. بندن فيرلادى. پارماغى طابانجانك ته تيكنده اولديغى حالده: « كيمدر او؟ » ديه حايقيردى. طيشاريدن بر سس، بونلرى اولومدن قورتاران مختارك اوغليله طورونك سسلى بو حايقيريشه ياواشجاجق شويله جواب ويردى: « مك كتبردك! ... »

— اى بولجيلر، اوت سزك بو كيجه قونوق اولديغكز بو قولوبه سفيلدر!
 ۱۰ بوراسى طوراق قندبيليله، ايسلى ديركلريله بلكه سره بر حيوان آخورى كى كلير. يارين سواقاغندن كچركن كوره جككز كوى ده ويراندر. بوراسى دخى مناره سر مسجديه، بيقيق دبوارلريله بلكه سره قوندوز يووالرينك بر بيغيني كى كورونور. اوت بوراده نه سزى سلاحييله قوروياجق بر ژاندارمه، نه قانلك ازلريني آراباجق بر حكومت و نه ده حيدودلرى عدالتك پنچه سنه
 ۱۵ و بره جك بر حاكم. . . هيچ بر شى بو قدر. بو كويك چاتيلرينه يالكز قارا قوشلرك قانادلى كولكه سالار، بو اوچوروملك اوزرندن يالكز آجى شمال روزكارلى اسر. آنجق سر بو كويدن كندى عبادتخانه كز قدر امين اولاييليرسكز. بو كوى او توركلرك بوردى دركه بونك چاتيلرينك آلتلرند طوغوب بووينلر بوغارلر كى قونلى اولدقلى قادار جيلانلر كى ده معصوم.
 ۲۰ مدرلر، بونك اوجاقلرينك اوكلرند او كوت آلانلر اوز قارداشلىرى ايچون محبتلى اولدقلى كى يدى قات يابانجيلر ايچون ده مرحمتلى درلر. بيلكز كه توركلرك آلچققلر كيرمه ين يوركلى خياتلكلر دوشومع ين قافالزندن دها ضعيف دكلدر.

كندبلرينك بيلدكلرى آز شيلر ايسه ده طوبدقلى اك ابي شيلدر:

ضوعرولق و ايبلك !.. آتا يوردى: توركلر ايجون اك مقدس بر بردر. توركلره
 كوره نگرى اوننه كير بولاشد يرمق ناصل بويوك بر كناه ايسه آتا بوردينه
 كوتو بر آد بر اققده اولهجه بويوك بر صوچدر. آرملر قوقولو بال
 به نكلرينى تيشد يرمك ايجون اتون قانادلريله قووانلرینه ناصل يايلا چيچكلرينى
 طاشيرلسا، توركلرده ايشته اولهجه درت بوجاغه طاغيلاراق بوردلرینه
 حلال قاز انجلرينى كتير لرلر. توركلر بلكه بر آز سرتدلرلر، انجق اولرك
 ديكلرلى كندلرینه طوقونان طيرناقلر ايجوندر. بر اويغور تورك هيچ بر
 وقت آلتنك ريله بوغوردىغى اتمكنه قان بولاشد يرماز. ته كيم ايشته
 شو كويك مزارلغنه هيچ بر غريب بيكيتك قانلى جنازسى كوموله مشدر.
 ۱۰ اكر سر وطنكزه كيديور ساگز او اسكى كليسالرى او بگي مكتبلرى
 الضكزيق ييريلتيلرى ايجنده يلبيردايان ملكتلركزه توركلردن داشامق
 حقتك اسيركندىكنى، مسامانلرك قانلرنيك مباح صايلىدىغى كوردىكز
 زمان سر شو قارنلق، شو بيلكيسز توركيه يي خاطرلايكز. او زنكين
 شهرلركزه حاكملركزك، پوليسلركزك قوتلرینه قارشى قاسالرك صوبولدىغى،
 ۱۵ باناقلرك كيرلندىكنى ايشتديكز زمان سر شو بوقسول، شو ايصسر تورك
 بوردنده كچيرمكده اولدىكز بو كيجه يي خاطرلايكز. شونى ده اونونمايكز
 و اللركزى وجدانلركزك اوزرینه قوباراق وطنداشلركزه سوبله يكزكه:
 «توركلر باربار دكلدرلر !..»

❖ صيا گوک آلپ ❖

صيا بك محل ولادت اولان دياربكره ابتدائي تحصيلي گوردی . متعاقباً استانبوله كلهرك ييטר مكاتبه دوام ابتدايى ؛ مكاتبى اكمال ايلدكدن سوگره دياربكره عودت ايله ۱۹۰۸ انقلابه قدر اوراده قالدی . انقلاب متعاقب سلائيگه گيتدى و اورادن استانبوله گلدی .

حال حاضرده دارالفنون «علم اجتماع» معلمی اولان بو اديب و متفكر بوگونكى توركلگك ائك بونوك شخصينى در [ولادت: ۱۸۷۵]

❖ كنديكه دوغرو ❖

«اتاكد ايچكيسى كويوكلو قيميز ،
آريه صويي ايچمه ، ديدى بر قيرغيز ،

۱۰

اويكك ييشي آريكله آما ،
قومشوكك باغندن خورماي آما ،

باشقه ديله او نماز آتتهكك سسي ،
هر سوزك آراساك واردر توركجهسى .

طويمادن دوشومه ، كورمه سزمه دن ،
كندى طويغوئك اولسون اوصوك بدن .

۱۵

ديله ، ياب ! تكررئك سنسين ييلكى ،
كوك توركك سنده در بوجه ديلكى .

دمير سكا طايار ، شمشك باش اكر
ايسته مه ، سن يارات ؛ كورمه ، سن كوستره !

۲۰

﴿ وظیفه ﴾

وظیفه نه؟ کوکدن ابنن بر سسدر:
— صویدن کلن طویغولره معکسدر!
بن عسکرم، او، اوستمه قوماندان:
باش اکرم هر امرینه صورمه دن!

کوزلری قاپارم!

وظیفه می یاپارم!

حکمتنی صورمام، اینجه آله مهم:

امر مدر اوکا قارشی کله مهم!

حقلغنه ایله متم قناعت،

بندن اوکا قیدسر، شرطسز اطاعت!

کوزلری قاپارم!

وظیفه می یاپارم!

بم حقم، منفعم، آرزوم یوق...

وظیفه وار؛ باشقه شیله لزوم یوق!

— عقلم، کوکلم دوشوغه زلر، طویبارلر؛

اوندن کلن بو بروقلره اوبارلر!

کوزلری قاپارم!

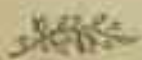
وظیفه می یاپارم!

وار دیمزدم بو دنیانک اوته سی،

اولاسه یدی وظیفه نک کور سسی!

بو سس مطلق ماوردن کلیور؛
حق رده یسه تا اورادن کلیور ...

کوزلری قاپارم!
وظیفه می یاپارم!

کاظم نامی

نبیله نك شكایتی

نبیله خام واپورک فیج گوکرته سی اوزرینه سردکی شیلته سنده
چگه سنی دیرسکنه دایا بارق طورمش، ییلدیزلری پارلایان بو بولوطسز کوز
ساسی آلتنده قویو بر اسمرلکله اوزانان دکزه، روانه نك چارماسیله
۱۰ دکزه حصوله کلن یاقاموزلرک جنبشنه باقیوردی. واپور آقشام اذانیله برابر
غلطه ریختمندن قالقمش، نبیله خام یرینه یرلشنجه یه قادار قارا کلق
قوبولاشمش، استانبولک برر اوزاق کوزکبی ایشیلدایان آیدینقلری یاواش
یاواش سچیله میه جک بر حاله کلشدی. اوزاقلرده قارا کلقلره باطوب چیقان
ساحل فنه لرلی کسکین ضیالریله کیجه نك درنلکلرینی یرتیوردی. بولوطسز
۱۵ کوکده ییلدیزلری سوندوره جک آی هتوز شرقک سینه سندن ده غماشدی.
نبیله خام دکزه ویا قاموزلره باقیور، فقط اولری کورمیوردی؛ بلکه شیمدی
رده بولوندیغنک بیله فرقتده دکیلدی: اوقادار درین بردوشونجه یه دالمشدی.
بردن: «نبیله خام، بورایه می یرلشدک؟» دیین برقادین سسی، کندیسی
اویاندردی. بو، قوجه سی مالیه داتره لرندن برنک مدیری اولان ناشد
۲۰ بکک حرمی فریده خامدی؛ بر آی قادار اول مردیوه نندن دوشه رک صاغ

قالچە كىيىمى زىيادە سىيلە اينجىنىش ، بىكرىمى كوندن زىيادە ياتاقىدە قالمىشى ؛
هنوز آغرىسى بوستون كىچمەش ، بوروركن ، خصوصىلە مردوبوئىدىن انىوب
چىقاركن زىھت وىرمىكە بولومش ايدى . اونك ايچون دوكتورلر اون كون
قادار بروسە قاپلىجەلرئىنە دوام اتمىنى تولىيە اتمىشلىرى . ناشد بك فرىدە
خامى واپورك بىرنجى موقە قاماراسنە يرلىشدىرەش ، حىقنەدە معاونت كوسترە
لىنىدە قايداندن رجا اتمىشى .

فرىدە ايلە ئىيلە پىك كوچوك ياشدن بىرى طائىشورلدى ؛ واپورە بىنركن
كوروشمىشلىر ، قونوشە قونوشە كىدە جىكلرئىنە سونىمىشلىرى . فرىدە قامارەسنە
رلىشدىكن صوكرا چارشافنى چىقارمىش ، باشنە موصىق براورتو ، آرقاسنەدە
۱۰ ر مىلخ كىيەرك ئىيلەنى آرامغە قالمىشى . ئىيلە شىلتەسنىك بىركنارئىنە
چكىلەرك بىر كوستردى :

— گل ، اوپور ، قارىدەشم ؟

فرىدە :

— قامارايە اينسەك داها ابى اولمازى ؟ اما اورادەدە انسان سىنئىنە
۱۵ قوقوسندن بونالور . مومك سونوك ايشىغىندە او پىس قوقونى چىككەرك
قونوشمادىنە ، بورادە دىكىزك مىز هواسنى بوتارق قونوشمق داها ابى دىيەجىكسك ،
دىكىمى ؟ پىكى اوپورايىم . دىدى ؛ وعلاوہ ايتدى :

— دىزە باقە باقە نە دوشونوردك ، باقايىم ؟ داها واپورە كىرركن سنى
چوق دىكىشمىش بولدىم . يوزكەدە بىر مخزونلىق واردى . دوغروسى مرقاق ايتدىم .
۲۰ بىدن كىزلى بىرشى دىكىل يا ، قارىدەشم ؟

ئىيلە دىن بىر كوكس كىچىردى :

— صاقلانەجىق بىر دوشونجە دىكىل كە . . . بىن اوپىلە هر شىئە آلدىرانلردىن
اولمادىغىم خالده بوسفرىك دوشونجەم بىن چوق اوزدىدە اونك ايچون سكا
مخزون كوروندىم .

— پكى، دردك نه؟ قوجه كدىمى شكايترك وار؟ باواش ياواش اولسه لى اوتوز سنه به وار بيور. شيمدى به قادار سندن بويله برشكاي ايشيتمدم؛ بوندن صوكراده ايشيده جكمى هيچ ظن ايتميورم. كوكلكه باشقه برسوداده كيره مز. حمد اولسون آچ دكيسين، چيلاق دكيسين؛ ايسته سهك سنده بم كىي برقامارا طوتابيليرسين. قوجهك، اوغلك خسته دكيللرنا، انشاالله؟

— بونلرك هيچ بريسى يوق. قوجهمدن صوك درجه ممنوم؛ بى حالا ايلك كونلر كىي سويور. شكر ربه، صحتى ده تاميله رنده. اوغلمه كلنجه، اوده صحتجه مكممل؛ فقط اخلاقجه...

۱۰ فریده شاشالادی؛ بو، آتی یاشنه قادار عادتاً آندە بوئوتدیکى صاریشین چوجوقده نەتورلو بر اخلاقسزلق اولاییلیدی؛ خصوصیلە بوئوك برهکتبدن برنجیلکله چیقمش، حکومت طرفندن آوروپایه ده كوندریلمشیدی. شیمدی بکرمی بش یاشلرنده بر دلیقانی اولان نافذک هر طرفده مدحنی ایشید. بیوردی؛ هرکس «الله آناسنه باباسنه باعیشلایین، اویله معلوماتی، اویله ۱۰ معلوماتی که..» دیوردی. فریده تعجبی بگهمدی، صوردی:

— نافذمی اخلاقسز؟

نبیله، فریده به توحاف بر صورتده باقدی، تبسمدن کندینی الامادی؛
— اخلاقسز دیمدم؛ قاردهشم؛ سوزیمی بیترمه دن حکمگی ویرمه. مادامکه آچیلدی، باری اوزون اوزادی به آگلانهیم، یالکز، رجا ایدهرم،
۲ سوزیمی کسمه. احتمال که دوشونجهم سکا توحاف کورونور. دیکله ده صوکرنا نه سويلرسهك سويله.

— بیلیورسین که اولتدکدن اوچ ییل صوکرنا الله نافذیمی احسان ایتدی؛ ایلک کوز آغریسی اولان باورومی املم کیی یتیشدیرمک، بوئومک ایسته دم. خسته لغه طوتولماسی، صاغلام، کوربوز اولارق یتیشمی ایچون بر آنانک

نه با ماسی لازم کلیسه بایدم. صیرما کیبی صاچلری آئنده کی یوموق یوموق پارلیان وکولان کوزلری، طومبول طومبول پیبه باناقلربله نافذمی کورهنلر « ماشا الله! » دیمکدن کندیلرینی اهیورلردی. سرچه کیبی جیویلدامغه، دوغرو درست لاقیردی سوبله مکه، ائی بی کوتوی بر درجه به قادار آکلامغه باشلانجه، یالکر کوربوز بر دلیقانی دکیل، بزم کیبی برعائله یه یاقیشه جق دینلی و ائی خویلی بر آدام اولماسی آرزو ایتمکه باشلادم. بونک ایچون عظامک اربدکی، دیامک دوندکی، چوجوغمک ده دوپوب آکلایه جغی بر صورتده کندیسینی بریه ایتمکه باشلادم. اوستنه توز قوندورمیور، کول یاناقلربنه بر فیسکه بیله وورمیوردم. اوندن سوکرا الله باشقه بر اولاد ۱۰ داها ویرمدکی ایچون بو بر یجک اوغلومی کوزمندن بیله قیصقانیوردم. درت نش باشلربنه کلنجه اوکا کوزل کوزل آلپیلر، آقشام ناتارکن، صباح قالفارکن تاگری به دعالر اوکره تیوردم؛ مسلمانلغی سودیره جک حکایه لر سوبلیوردم.

آلتی یاشنی بئیرنجیه قادار، سن ده پک ائی بیلیرسن که چوجوق کرک ۱۰ صحتجه، کرک اخلاقجه تام بر مسلمان وتورک یاوروسی اولارق بئیشدی. یدی باشنه کیرنجه باباسی نافذی مکتبه ویردی. چوجوق مکتبه او قومغی، یازمغی اوکرتمکه؛ فقط بکنم دیکم بر طاقم بکی بکی خوبلرده قازانمغه باشلامشدی. کوندوز مکتبه، سوقاقده ایدیندیککی فنا سوزلری، فنا خویلری کوسترد کجه بن اونلری حکمسر بر اقاچق یوللری آریور، چوجوغمه داها ۲۰ زیاده طاتلیقله ائی خوبلری سودیرمکه اوغراشیوردم. آرتق قران او قومغه، علم حالی اوکرتمکه باشلادیغی وقت کندیسنده داها درین بر مسلمانلق روحنک او بانا جغنی امید ایدیوردم. بونکله برابر ایچمندن، نه دن طولای ایلدیغنی آکلایا مادقم کیرلی برسس، چوجوغمک هر کون بر از داها بندن، بزم دوشوندیکم، ایسته دیکم اخلاقدن آیریلتمده اولدیغنی سوبلیوردی.

انا قلبك اميدى قولاي قولاي كسييور. بنده نافذك نهايت بر كون
دوغرو يولى بولماسنى بكلييوردم.

ابتدائى بى بتيردى، رشديه به دوامه باشلادى؛ اووقت مكتبك ياورومى
بندن داها زباده آيرمه باشلادىغى داها اچىق برصورتده آكلادم. اسكى
مىز اعتقاد برينه چوجوقده اخلاقنك داها زباده ايلشمه سنه وكورلشمه سنه
يارامايان قوبو برديندارلق كوربييوردم. بن بوقادارلده نمون اولق ايسنييوردم
اما، ايجمدهك. قورقو بنى راحت بر اقييوردى.

نافذ اعدادى به كيردى؛ اسملر بى بيله اوقوبوبده آكلابامادىغم قوجه
قوجه كتابلرله كيجه ياريلرينه قادار چاليشيور؛ صباحلى ايركن ايركن
۱۰ مكتبنه كيدييوردى. لکن آرتق مصحف، كيسمى ايجنده محزون محزون
ديواره اصيلى قالمش، نماز نياز بوسبوتون اونوتولمشدى. نافذ آرا صبرا بكا
اوقودقارندن برشيلر آكلانغه چالديشيوردى. اويله اسملر سويليوردى كه عمرده
هيچ ايشتمه مشدم؛ اويله شيلر سويليوردى كه آكلاميوردم. يالكر بوركمده
برى دوييوردم كه اوده بو اوقوتان، اوكريلن شيلرك نافذى يالكر بندن
۱۵ دكيل، ديتندن، مملكندن، ملتندن اوزاقلاشد برديغى ابدى.

نافذ اعداى بى بيزدى؛ ملكيه دن برنجيلكله چيقدى؛ آوروپا به كيتدى.
معلوماتى بر كنج اولارق استابوله دوندى. معلوماتى شيق بر كنج. فقط
ايشته اوقادار. آوروپا به كيتمزدن اولده واردى اما، كلكدن صوكرا
بوسبوتون كورولدى كه نافذ اوندن، اومزدن هيچ خوشلايمور؛ باباسنك،

۲۰ بىم كيششمزى، بىمك بيشمى، اوظوروب قالقشمزى، قونوشمى، هيچ
برشمزى بكنميور؛ قاليله دكيل حاليله بكنميور. شيق شيق كينمه سنه
برى ديميورم، فقط انكليز فرنكلرى كى بيقلر بى كسيور، كوزينه نك
كوزلك طاقيور، طيرناقلر بى اوزاتيور. بىم اوكره نديكم اوكوزل آهيلىر برينه
شيمدى آغزنده "فان فين" لى توركيلر دولاشيور. سانكه نافذ بزم اوغلومز

اولمقدن چيقمشدى، برقوقلايه دونمشدى. قنديل اقشاملرنده، بايراملرده
انا بابا الى اومك بوق. حاجيلرله الالى ايدر؛ هوجالرله اكله تير. قادينلرك
چارشافلرينه طاقيلير. بونلرى بااسنه قارشى بايه ميور اما، بم باعده
صيقامزلغه ووريور. بىكلردن صكرا اوداسنه چيقوب اوطورمق قابل
دكىل؛ اغزينه الديغى طولما قادار برجىغاره نك دومانلرني صاورورنجه اودايه
بر بيس قوقو دوليور. نه بىكلردن اول، نه ده صوكرا النى اغزىنى بيقاميور.
بر اقشام اوداسنه كيرمزدن اول ايجريده حدتله باغريدغى ايشتم؛ قورشونله
قلىمدن وورولشه دوندم؛ امان بارى! نه ديوردى بليرمىسين؟ «كاشكه
تورك و مسلمان دوغاجغمه دنيايه حيوان اولارق كلسه ايدم.» «دعه سىنمى؟
۱۰ قابىنى آچوبده ايجرى به كيرمدم؛ اورايه بيقليويرمكندن ده قورقدم؛ همان
مسافر اوداسنه قاچارق سدرك اوزرينه ابا ندم ده ساعتلرجه آغلام.

داها نه سويلهيم؛ بن اللهدن نه ايستوردم، نه و بردى؟ نه به چاليدشم،
نه به نائل اولدم؟ دىنى بوتون بر مسلمان بابانك نيز تورك صلبندن بويله
آجوش بوجوش بر فرنك اويدورماسى ناصل چيقدى؟ آه! شيمدى هيبنى
۱۵ آكليورم: نافذ داها مكنبلرده ايكن بويكى بوله كيرمهكه باشلامشدى؛
اورالده اوقودىغى شبلرده مسلمانلغه، توركلكه يارار برشى يوقدى.

ايشته قاردهشم، دردم بوذر؛ بن دوشوعه بده كيم دوشونسون، بن يانماياعده
كيم بانسين، بن دوكونمه بهيم ده كيم دوكونسون؟ هپ مكنبلردن چيقانلر
بنمكى كى فرنك تقليدجيسى ايسه، واي بوملكتك، زواللى توركلكك
۲۰ باشنه!

نييله بو اوزون سوزلرك كندىستنه تكرار اوياندرديغى كدرلرك اغير-
لقلرى التنده كوزلرندن ياشلر دوكمكه باشلادى. شيمدى فريده بومتعصب
قادينك بوصاچمه فكرلرينه داها زباده شاشيوردى؛ اوروياده اوقوش
معلوماتلى بر كنج ديه هر كسك مدحنه نائل اولش بر چوجوغه آناسى

فرنك تقلیدجیسی دیین! بونی حوصله‌سی بر تورلو آمیوردی؛ فقط دوشوند
 کلرینی نییله‌یه آچمق لازم دکیلدی. بویله متعصب بر قادین، کیم بیلیر
 کندیسیده نه تورلو بر شيله اهم ایدردی. اونك ایچون یاوان یاوان سوزلرله
 نییله‌یی تسکینه چالیشدی و براز داها اوطوردقدن صوکرا: «بن‌ده آرتق
 یا تاایم، قاردهشم، بوکون یك بورولدم، یارین برابر چیقارز. بروسه‌دده
 ینه اوزون اوزون کوروشورز.» دیدی و آیریلدی.

آقا گوندوز

بوزغون

مسلمانی، تورکی دشمن سورومش،
 «آلتون طاغ» اوستنی دومان بورومش،
 روحلرله ملکلر افته بورومش؛
 باشنی چویروب باقان قالماش،
 تاکری قورقوسنی سوپان قالماش
 آغلا، کوزم، آغلا! هجران یاراشیر،
 وطنسر آرککه زندان یاراشیر!

حق کونشی‌می‌در قارشیمده باتان؟
 نازی نیشه‌می‌در یرلرده باتان؟
 «سنمیسک، سنمیسک، آی غریب وطن؟»

ابلره ساتلمش عرضك، ياشماغك،
خراب ايندلمش اوجاغك، باغك،
آغلا، كوزم، آغلا! هجران ياراشير،
ارككسز وطنه دشمن ياراشير!

آي اوكسوز اوجاغم! زواللي آنا!
قيديلرمي سكا؟ قيمان جانه...
قره مي سورولدي اسكي بر شانه؟
ربك مكانه صم اصامش،
بم بياض آنكه نه لر بازلش!
آغلا، كوزم، آغلا! فغان ياراشير،
قيغوسز امانه خسران ياراشير!

نه ايتديلر سكا، نه اولدي بكا،
قولاعمي وردم اورولان چاكه،
بر غريبلك كلدي، چوكدي هريانه؛
اسلام ديارنده قران آغليور،
قراني باشنده توران آغليور،
آغلا، كوزم، آغلا! فغان ياراشير،
بيلبسز باغكه خزان ياراشير!

روم ايلي طوتوشدي، وطن داعيلدي،
— تورك قوزولرينه آتون آغيلدي —
جان مه لرندن قانلر صاعيلدي؛

قوجاغنى آچوب ساران زده؟
ارطغرولك اوغلى عثمان زده؟
اغلا، كوزم، اغلا! هجران ياراشير،
غنچهسز بلبله فغان ياراشير!

اوتان، اى تورك اوغلى، حالكدن اوتان،
بونىمى دىلهدى سندن قايى خان؟
بويله مى امر ايتدى اولو يارادان؟
خداوندكارى صوران يوقيدىر؟
قايى ربهسنه واران يوقيدىر؟
اغلا، كوزم، اغلا! هجران ياراشير،
قورومش سىنه به آل قان ياراشير!

معبدلر ده كىشمش، آتياش كتاب،
نه خامان قالمش، نه ده بر احباب!
صاحيمى قاتياش زمزمه شراب؟
قالامشى دويان، اغلابان، اولن؟
هر طرفى صارمش سوين، كولن!
اغلا، كوزم، اغلا! فغان ياراشير،
كور اوله مى كوزه طقيان ياراشير!

اقان سولزىدن قانلر چاغليور،
تومىن اوچاقلر وجدان داغليور،
چولوق چوجوق، كلين، جوان آغليور

دشمن با راعنی بیرتان آرام،
 ناموس اوجاغنی قوران آرام!
 آغلا، کوزم، آغلا! فغان یاراشیر،
 ایمانسز جهانہ طوفان یاراشیر!

✦ عمر سیف الدین ✦

آه مصر... بعضی تورکلر اورایه آگله نمکه، هوا تبدیلنه گیده لر! بیام اوحیاته، او منظره به ناصیل تحمل ایده لر؟ جیگه لرینه میلیوتلرجه وهره میقروبی صالدرمش مایوس و حالسز یاتان بر خاستانک باشی اوجنده
 ۱۰ هیچ آگله نیلیر، هیچ بیر یارالینک آقش و داها قوروماش قان سیلیری اوزهرنده باده لر اچیلیر، کیفلر چاتیلیر، ناعرالر آتیلیرمی؟ بن، بن ممکن ده کیل بیر هاقنا اوطورامام. گه نیش و اوتومویل دولو جاده، هه بکه لی میدانلر، ایچنه گیریمه ز بیر قوت و پارا طالعاسی گیبی یوکسه لن بویوک بانقارلر، بویوک نیسارولر، پهری سارایلرینی آندیران سوسلو و بولورلو
 ۱۵ غازنولر... هپ، هپ بو یابانجی مؤسسهر بنده آغیر بر کابوس حصوله گه تیریر. گوزله گورولن هر شینک یابانجی اولدوغنی یابانجیلره عائد بولوندوغنی دوشومک سیگنیرلریمه دوقونور. سوقاقلری دولدوران صایباماز شابقارک ظالم و قورناز، غدار و ناموسسر گولگه لرنده صارارمش صولش گیبی بویونلری آگری، ضعیف، محزون محزون دولاشان صاریقلی یه ریلیره،
 ۲۰ بو زاوالی عرب قارده شلریمه قلبمده دهرین بیر صیزی دوبعدن باقامام. نجیب

عربلق، بوكسه ملك ايسته ين توركلگك او قوتلى و مقدس قانادى، اوراده، كندى وطننده اسيردن باشقا بير شى ده گيلدر. توركلرك چه كيده سيله به رابه ر خان و زهرلى بير چه كي رگه بولودى گيبي اورايه اوشوشن اوروپا لير بو زاوللى اسلام مملكتنك بوتون حيات دامارلرني اللرينه گه چيرمشلر،
 ۵. دويمق بيامهز قودورمش بير آچقله، ازغين بير حرصه دين قارده شلر عرك قانلرني ائوب دورورلر... بوتون روت، بوتون قوت، بوتون سعادت اونلرگدر... بن مصرده چوق صيقيلير، كندى عاداتا بير زيندانه صايرم. بومعنوى زيندانه كى محبوس قارده شلر ملك آراسنده سربست سربست گمك خوشه گيتمهز. دأما اوتله قايانيرم. حقيقى بير زيندان حياتى گه چيرير،
 ۱۰. بيلردن بهرى دوشانلر ك اننه دوشمش اولان بو قيمتلى وطنك سوعهز ما ملرني طوتار، الملر اچنده قيورامقنن اجى بر حط دويارم.

بو سفرده گينه بويله كندى حبس انتمشدم. بنغازيده كى محاربه يه قاريشمق اچين به رار بوله چيقديغم آوقاداش قاهرده خاستلا مشدى. دوقتور اون گون استراحت لازم گه لديگنى سويله دى. اوفى به كله مگه مجبوردم. هم تورك
 ۱۵. دوشانلر نك، يعنى اوروپا ليلر ك حاكم بولوندوعى بير به رده ذاتا باقالاتمق اچين آرانان بير تورك، بير قان قارده شى يالگيز بيراقا بيلير ميدم؟

بو اون گون بگا اون سنه لك بير كوره ك جزاسى گيبي گه لدى. ياتاقده دورامازدم. گوندوز غارصونه غازنه لرى الديرير، اوقور، بير قولتوغه اوراناروق ساعتلرجه آدى دنيا بوزندن قالدبرلمغه چالديشيلان توركلگك طالعى دوشونور
 ۲۰. و تهرله ردم؛ ايسته آسياده كى تورك حكومتلرني بيتره ن اوروپا ليلر اونلر ك دين و شان قارده شلرينه، عربلر ده صالديرمغه باشلامشلردى. بوتون توران، بوتون هندستان اسير ايدى. انگلرره قيرالى به گيدن، هندستانده كى اسكى تورك امپرا. طورلغنك نختنه اوطورمق اچين مصر مستملكه سندن گه چه ركن شيمدى جهان پولتيقاسنده بير گولگه حائنده قالان بويوك خاقانك اوغلنى آياغنه

گه نیردیوردی. تورکلرله بهراهر عربلرده آزلیور، سودان، فاس، جزائر
نونس و نهات طرابلس و بنغازی ده آلینیوردی.

قلیم، بونلری دوشونه دوشونه ده اعمده آتشله نهن قامدن، یامغه باشلاردی.
گیجهاری اوقوسز قالیر و بو اضطراب ایله بالقونه چیقار، آشاغیده ادراکسر
یر مهر گورولتوسیله آقوب گیدهن اهالی به دالاردم. چوقلغی هپ شایقایلیر
اجنبیلر تشکیل ایدهدی. آراسیرا، سانکه پارلاق و مدنی اسیراکلرینک
دهشنی دوش گیبی نشمسز و دالغین گه چن تهک توك صاریقلی و اتاریلی
یرلیره باقارق شرقک حقی ایسته مهن، حقی ایچین وورمابان، حقی ایچین
قبرمایان، حقی ایچین یاقایان، حقی ایچین تولدورمهین، حقی ایچین حفرلق
بایمان عزمسز و بودالا روحنه لغنتلر ایدهر، یالکیز شرقده یاشابان بو
مبسکین و آلچاق «توکل» ک غیرایتدن آغیرلغنی کندی اوموزلرده، کندی
ته نهل باشمده حس ایدهر گیبی اولوردم. و بیردن دوداقلرده تورک
شاعرینک:

هر ظلمی، قهری بوغمغه یر پارچا قان یه تهر،
ای شرق! اویان یه تهر، یه تهر؛ ای شرق! اویان یه تهر...

اینی اوچاردی...

اوت بو توکل زسنداننده یاشامق بنی خاستا ایدیوردی. گونلر
گه چدکجه داها زیاده عصبیله شیور، صاراریور، باشمه سانکه گورومز اوقلر
صایلا نیوردی.

۲ ... گینه یر آقشام باشم بویله فناحاله طومشدی. بوغولاجق گیبی
اولوبوردم. گیجه یاریسی یاقلاشیوردی. «بیراز هوا الیم.» دیدم. یالطومی
گیبهرک سوقاغه چیتدم. نهر به گیده جگمی بیامیوردم. الهکتیریک ضایلرله
گوندوزدن داها آیدینلق اولان سوقاقلردن گه چیوردم. قادبنلر، ارکه کلر،

چو جوقلر، بهرلیر، یابانجیلر بیردیرلرینه ناریشمش، گولهرك، اویناشارق
آغیر و یاواش، آقوب گیدیورلردی. و اوزه لرلنده اسکره نج و کهسکین بیر
فحش و سفاهت قوقوسی دالغالا نیوردی.

بن دوز و پارلاق یایا قالدیرمنده یورویور، و هر طرفی گورمه مک ایچین
۵ صاعده کی پاستاجیلری، تحافیه جی دکالرنی، ایچنده کیلرینی سیر اندیوردم.
اوتهدن، تمیز و ساده بیر لوقانطا گوردم. همین بوش دینه جک قادر تنها
ایدی. جاده نك قالا باغی بنی چوق صیقمشدی. آنسزین بیر تورککه
لوقانطاسنه به گزه یهن بوتنها یهره گیرمک آرزوسنی دویدم. آچیق قایسندن
گیردم. «بیر چوربا اولسون ایچهرم» دیوردم. اوطورور اوطورماز غارصون
۱۰ گهلدی. اینگلزجه و فرانسزجا یازیلمش لیستانی ویرهرك نه ایسته دیگم
صوردی. اوقومادن:

— چوربا ...

دیدم. و گه تیرنجه ایچمگه باشلام. ایچهرکن اطرافه باقیوردم. بوتون
دوارلر اینا ایدی. اینارک اوزرنده انکلتره قیرالنک و قرالیچه سنک،
۱۵ بیرهنس دوغالک بویوک مقیاسده یاییلمش رسملری گوزه چاریوردی.
یانلرنده باشقا کوچوک رسملرده و اردی. غالباً مصرک، اهراملرک، سیفه نکسک
یاغلی بويا منظره لری ایدی. بوناره دالمشدم. بو ائشاده قاییدن بیر آدام
گیردی. باشنده بویوک و حاصیر بیر شاپقا واردی. غایت شیق و اوزون
بویلو ایدی. غارصونک یاردیميله شایقاسنی و پالطوسنی چیقاردی. تا یانمده کی
۲۰ ماصابه اوطوردی. قارنئسنده کی آئشاده خیالی گورووردم. دقتله بائغه
باشلام. چونکه بن بو چهره بی طانیوردم. فقط نه رهن؟

اوده آئشادن بکا باقیوردی.

استانبولده و سلانیکده کندیلرله مناسبده بولوندیغم اجنبیلری و روملری
عقلمدن گه چیریوردم. بیر تورلو بونی خاطرلایامیوردم. چوربادن سوگرا

اسكى طاباق يەمەككە داھا يېدىم. اوده ھې بكا باقيوردى. مطلقا اوده بنى
 طانمىق ايستيوردى. آرتىق راحتسز اولويور، حل اولونامايان معماليك
 قارشىسندە بىزى ئوزەن او طانسز صيقىندى بە بەگزرە يىر شى دويويوردم.
 ۋ اونلئەدە بىم گىبى صيقىلديغىنى گوربور، راحتسز لىغنىك فرقنە وار ييوردم.
 نھامت يەمەگنى يىتىردى. يىر جىغارا باقدى. قالقدى. پالطوسنى ۋ شايقاسنى
 گىيدىكەن سوگرا غارصونە پارا ۋ باخشىش وىردى. دىشارى چىقيوردى.
 يىردن بىم ماسامك اوگندە دوردى. طورندە عادتا يىر تيارو وضعىتى واردى.
 آدمى سويلەدى.

— سر دەگىمىسگىز؟

۱۰ — اوت بىم.

دېيە كەكەلەدم. كەسىك بى يىقلىرىنىك آلتىدىن پارلاق دىشارىنى گوستەرەرك
 گولويوردى.

— بى طانياما دىگىزىمى؟

— غفو ايدەرسگىز، فقط خاطر لاياميورم.

۱۵ — بن احمد نھادم...

شاپقانك آلتىدە يابانجى ۋ شرقى دوران گوزلر بىن ھەمەن طانيدىم. بو بىم
 مەكتەب آرقادا شىمدى. فقط حالى يىردىن بەرە بندە فنا يىرتاير حاصل ايتدى.
 قالقوب آلنى طونامادم. زوراكى گولومسەدم. مصر گىبى ھىچ اولمازسا اسمجە
 مسلمان صاييلان يىر مەلكىتدە يىر توركك شابقا كىمەسندە نەواردى؟ حتى
 بورادە بعضى اجنبىلر بىلە فەس گىمىيورلر مەيدى؟ بوزولوغىمى آكلادى.

ۋ آرادەكى سوئوق ۋ صىفيجى سكوئى يىرتدى:

— بورادە نە آرييورسگىز، گەزمەگەمى گەلدىكز؟

قىساجە:

— خاير، گە چيوردم.

دیدم تکرار صورتی:

— نهره به؟

— بنغازی به...

— اوو، قاهرمانلق ها... تبریک ایدرم. فقط بوشنه چالیشیورسیگز.

۵ آرتیق اوراسی یاندی.

بیردن بویله سویلمه مہسی جامی داها زیاده صیقدی. ایستہ مہ بھرک یراز

قبا جواب وردم:

— شاپقا گیین تورکلر اوله صانیرلر...

داها زیاده گولومسہدی. تا گوزلرک ایچنه باقیوردی. یراز باواشجه:

۱۰ — فقط عزیزم، بن تورک ده گیلیم.

دیدی. بن شاشالادم:

— تورک ده گیلسه گز عثمانلی سگزیبا؟...

— خاییر عثمانلی ده ده گیلیم.

— هیچ اولمازسا مسامانسگزیبا؟...

۱۵ — خاییر عزیزم مسلمان ده ده گیلیم.

بوتون بوتون شاشالادم. اونک ده گولومسہ مہسی غریبله شمشدی.

— او حالده نه سگز؟

دیبه صورتدم. و یوزینه باقدم. صوئوق قانله جواب وردی:

— قاتولیکم و فرانسزم...

۲۰ بویله سویلمه مہسی سیکرلریمه دوقوندی. یراز آجی و اکشی، آلی

ایتمک ایستہدم. گوله یور، یالگیز دیشلریمی گوسته ریوردم:

— طانیدیغم احمد نهاد قاتولیک اولایلیر. عقیده سنی اثواب گیبی ده گیشدیره

بیلمن، وجدانی عادی بر اشیا گیبی صاتان انسانلر بودنیاده آز ده گیلدر.

لاکین استانبولده دوغان، آناسی تورک، باباسی تورک اولان، تورکجه قونوشان

بیر عائله دن چیقان ، دامارلرنده تورک قانی آقان بیر احمد نهاد ملیتی ده گیشد .
برهمن ، فرانسیز اولماز ، یالکیز کندینی الداتیر ...

— خاییر ، کندیمی الداتیمورم . خالص بیر فرانسیم .

— ممکنمی ؟ بو فنه ، بو طبیعته مخالف بیرشی ...

— بیلسه گز ، دوعرو سوبله دیگمی آکلانا جقسگز . آما بوراده اولماز .
بیراز اوزوندر . هایدی قالیگز . بیر بهرده اوطورالم . عامبله بیر فرانسیز
اولدوغمی آکلایگزده شایقا گیددیگمه قیزمایگز ، اولورمی ؟

سانکه الای ایدیوردی ... سوبله به جگی صاحمالری ذاتاً بیلوردم .
دینلرک ، عنعنه لرک ، عادتلرک ، عرق نظر به سنک هپ افسانه اولدوغنی ؛ ملیت
۱۰ اطمنان ، تربیه و منفعته گوره ده گیشدیگنی ؛ هانگی ملتک تربیه سو
گورولورسه اوملتک روحته مالک اولوناجغنی و نهایت مدنیک ایستیهن بیر
آدمک مطلقا اوروپالیلاشمی لازم گهله جگنی ادعا اینده جکدی . فقط
بو بوش و چیرکین ادعایی بیر کرده اونک اعزندن ایشیتمک ایسته دم .
غاصونه پارا ویردم . و همن قالدیم . او ، یامده گیدیوردی . بو ملیتندن
۱۵ چیقمش حریف ، ده گیزدن چیقمش ویا پاتلامش ئولو بیر کوبهک بالیغنه
به گزه یوردی . عادتا بیر تعفن دو بوبور ، ابگره نیور ، ابگره نیوردم .

چوق بورومه دک . گهنیش بیر غازنبویه گیردک . گور قاماشاجق قادار
ایدنلقدی . کنارده بیر ماصایه اوطوردق . نامزده بویوک بر صاقسی واردی
ایچنده طانیما دیغم بیر نبات بویوک یا براقلرینی طاوانه قادار چیقاریبور ،
۲۰ ابری و تاحاف گولگه لارینی اوزهریمزه دوشورویوردی . دیرسه کلریمی مهرمه ره
دایادم .

— هایدی باقلم ، سنی دیکله بورم .

گیی بو تورک قاجیغینک ، بو حسسز صارتک یوزینه باقدم . هیچ هیجان

فلان گوسته رمیور، اُسکی دیندن، اُسکی قومیتندن، اُسکی مملکتندن بیر
آرقاداشله بولومق اوفی هیچ متأثر ایتمه یوردی.

«حکایه م طبیقی خیالی و حسی بیر رومان قادار غریبدر، دییه باشلادی،
احمال اینانما جقسکز. فقط بن سزی صیقامق ایچین اوزانما باریق آکلاتاجغم.
دقتله دیگله بیگز. واقعا مکتبده سرکله چوق صیقی گوروشمه زدهک.
روحلریمز، میللریمز آری ایدی. آرامزده بیراز، بیراز ده گیل.. چوق
اوزاقلق واردی. فقط گینه بنی طایرسکز. خاطرلایکیز. سر، تورکلر،
بگا «فیره ننگ نهاد» دیردیگز و حقکیزده واردی. بن سوک مودا انواب
گیهر، طیرناقلریمی اوزاتیر، دینسرلکمی میدانه وورور، تورکلگه دار
نهوارسا تحقیر ایدمر، تورکجه قونوشما جوق قادار نفرتمده تعصب
گوسته بردم.

هپ فیرانسیزجا قونوشور، تعطیل زمانلریمی بک اوعلنده گه چیریدم.
تورک و تورکلگه به گزمر هرشیدن تیکسینیر، ایگره نیردم. مکتبیدن زیاده
اوده عذاب چه کردم. بابام آری و جودی، گهنیش اوموزلری، قوتلی قوللری،
۱۵ آبلق چهره سی، قالین حوداقلریله طبیقی بودالا بیرتورک پهلووانی آندیریدی.
بوتون حرکتلری عادی، قانا و باباغی ایدی. غایت نارین و نازک بیر چهرکس
اولان آنهم اوندن دهشتله نفرت ایدمردی. بن بوئی آکلاردم.
اقربالریمکده هیچ بریسی سوه مزدم. استانبول بگا زندان گیبی گه لیردی.
لهواتهن آرقاداشلرم اولماسیدی بلکه دهلی اولوردم. گیجه لری اورویا و غرب
۲۰ شهرلری رؤیامه گیرمر، دأما اودامه قاپانیر، باغراق ملی پارچالر، اوپه رالر
سویلهر، قالفار بعضی ده باپ یالکیز اویناردم. نهایت حقوق تحصیل ایچین پارسه
گیتدم. اوراده کیمسه بگا تورک دییه مزدی. تمامبله فیرانسیزلاشمدم.
تعطیل زماننده استانبوله دوغمدم. نافیله یهره آنهم، بابام بنی چاغریوردی.

بن مکتبی بہتہ ایدیوردم. استانبولده ایکن رو لریمی سوسلہ یهن غرب
حیاتی اوقادار، اوقادار خوشہ گیدیوردیکہ مملکتی و تورک اولدوغمی
خاطیرلینجه محزونلاشیر و تیزہردم. بیر اشتیقم، بیر ہجرام واردی. بو ہجران
دوداقلریمہ ارلی بیر نفقات یابیشدیرمشدی. بوتقراتی قالابالقدہ ایچمدن،
۵ یالکیزکن یوکسہک سسلہ تکرار ایدمر دوروردم:

— آہ بن نیچین بیر فرانسز دوعمادم ...

و تورک اولدوغمی دوشونمک، کندیمی ئولدورمک آرزولری وزیردی.
نحیصہک ایکینجی سنہسنی بیتیردم. گینہ تعطیل زمانندہ استانبولہ
دوعمادم.

۱۰ استانبولہ گیتسہم نفرت و حدمدن ئولہجگم صانیوردم. بیر گیجہ تابعیت
و دمنی دەگیشدیرمک عقلمہ گہلدی. محاکمہ بہ لزوم گورمہدم. همان قرار
ویردم. بیر سنہ سوگرا اوقوات اولاجقدم. یارسدہ اوافق بیر موقع بولور،
راحتجہ یاشایاییلیردم. آرتیق ہپ قراریمی دالغا گہچیور، استانبولہ، تورک
محیطنہ ہیج دوعمہجگم ایچین تعریف اولونماز بیر سہونج دوویوردم.
۱۵ بو اثادہ استانبولدن بیر تہلغیراف آلدیم: «آنہگزہ عملیات یاییلدی. ئولومی
محققدر. بہتیشکز. سزہ بیر وصیتی وار.» آلدیرمادم. بیرمی دورت ساعت
گہچمہدی. ایکینجی بیر تہلغیراف آلدیم: «آنہکز روحنی تسلیم ایدیور.
سزہ بیر وصیتی وار. گہلزسہکز میرانندن محروم قالاجقسکز.» گینہ
آلدیرمایہجقدم؛ فقط میراث مسئلہسی معدہمی بولاندردی. اُک نازک
۲۰ داماریمی بولشلردی. کوچوکدن بہری صوگ درجہ منفعنمی بیلیر، منفعنمی
ہر شیشہ ترجیح ایدہردم. چارہسز قالقدم. باوولی ییلہ آلمایارق شومہندوقہرہ
آلادم. گینہ او ایگرہنج جیگہرگیی فہسی گییہجک گینہ بودالا بیر
تورکہ، قیرمزی باشلی دویفوسوز بیر شامپانیا شیشہسنہ بہگزہجہجکدم.
غاردن آراباہہ اتلادم. اطرافمی گورمہمک ایچین پەنچہرہنک پەردہلرینی

ابندیرمشدم. دوعرو اوه گه لدم. آياق اوزرنده بگا آكلاندیلر. آنه مك
مه مه سنده سرطان چيقمش. ابكى دفعه عمليات يامش لر. دوقتورلر هر گون:
« يارنه چيقماز. » ديبورارش: به كله مه دم: همهن بانه كيردم. زاواللى آنه م
سانكه ئولمشدى. يالكيز گوزلرى باشاوردى. بنى گورونجه گولدى. ياننه
چاغيردى. اللرمى طومتق ايستهدى. فقط قولنى قالدیرامیوردى.

هر كس ديشارى چيقسين، هر كس ...

ديه ايگله دى. ياتاغنىك باشى اوچنده يير اينه ك گسى بوگله يه رك
اغلايان گيجه لك انتاريلى بابام، اختيار خالام، خالامك شيشمان و دول
قیزی خدمتچیلر هپسى قايیدن دشارى چيقديلر. ابكىمز قالدق. آنه م
۱۰. ضعيف يير سسله:

— قايى يي سورمه له ...

ديدى. بو احتياطى غريب بولويوردم. گيتدم، سورگوي سوردم؛ تکرار
ياتاغنىك ياننه گه لدم.

-- سوبليه جگم شى يراز اوزون نهاد، ديدى، آتگه يير ساندا ليا آل.

۱۵. جواب ویرمه دن اطاعت ایتدم. يوزنه باقيوردم. صارى ئولوم رنگى
ياواش ياواش صونوق و قورقونج يير مه نه كشه رنگنه دونويوردى. آغلامغه
باشلادى. گوزلرندن ايرى باشلر دوکوله يور، صاچلرنيك اطرافنه اصلوب
قالیوردى.

— نيچين آغلايويشك آنه جگم؟ انشالله ابي اولاجىشك!

۲۰. ديه الله باشنى اوقشادم. گوز باشلرى ايچنده گولنه رك:

— تسلى ايسته م نهاد، ديدى، ئولويورم؛ يير ساعت سوگرا ئوله جگم.

بيراق آغلايام. سه وينجمدن آغلايورم. گه له سه يدك، يه تيشمه سه يدك
مقدس يير سرده بنمله به رابه ر مزاره گيده جكدى. سنك خبرك
اولما ياجقدى.

يېرىشى آڭلامايور، دالغېن دالغېن يوزىنە باقيوردم. او، زورلە قالدىردىغى
اللىرلە گوزلرېنى قاپايارق دوام ايتدى:

— صاقېن حدتلەمە، قېزما... دوشون كە ابشىتكىلر كىر ئولونك اغزىندىن
چىقىيور. ئولولر سىرلرېنى صاقلامازلر. ئولەزدىن اول بونون حىائىزجە گىزلە
دىكمز شىلرى سويلەمك انسالرك انك مقدس وظيفەلر بدر.
بن گىنە يېرىشى آڭلامايوردم:

— آنە جىگم، دېدىم، نىچىن حدتلەنە جىگم. نە سويلەرسەك سەو سەو
دىكلە بە جىگم. وصىتكى نوقطاسى نوقطاسنە ياپاجىم. ابشە وعد ايورم.
— خاير، يىليورم، دارىلاجىسك، دىيە جواب ويردى، صاغ اولسام،
۱۰ ئولوم دوشە كىندە ياتاسام احمال بنى اياقلىرىنك اتنە آلاجىسك، ازە جىسك.
آما شىمدى امىم، هېچ يېرىشى، هېچ يېرىشى... التى بىلە قالدىراما باجىسك.
ايشە سويلەيەيم؛ باباك، سنك اصل باباك دەگىلدىر...
گوزلرېمى آچدىم. وشاشىردىم. ضعيف قولنى طوقتاراق:

— بىم بابام دەكىلمى؟ اوپلە ايسە بابام كىم؟
۱۵ دىيە ھايقىردىم. ابداللاشىمدىم. او بىر التى دوداقلرىنە گوتورەرك رجا
ايدەر گىيى بىكا باقدى:

— ياواش نەدا جىم، دىشاردىن ايشىتە جىكلر. حالبو كە بن يالگىز سكا
سويلەمك اىستەرم. بن پىك گىنج اىكن قوجايە واردىم. ئولوركن بىلە باشدىن
آيرىلمايان، بنى صوك نىقسىمە راحت بىراقابان حرىف بكا او وقتلر عقلە گەلەز
۲۰ جىفالر چەكدىر مىشىدى. چوچوغى اومايوردى. هر آقشام: «نىچىن گەبە
قالمايورسك؟» دىيە بنى آزارلار، تىحقىر ايدەر، خىرپالاردى. اوچ سنە بو حىائە
دايانامادم. خاستا اولدىم. ياناغە دوشدىم. بىر چوق دوقتورلر گەلدى. بنى ابى
ايدە مېورلردى. نەھىت دويووا باقدى. بو بىر فىرانسىزدى. قىر ق ياشىندە قادار
واردى. صاچلىرىنە قىر دوشمىشىدى. غايت طاتلى و ياڭلىش بىر توركجە

قونوشور، بنی گولمکن قابلیتوردی. اوزانمایم. بن بو دو یوایی سه ودم. یاتاقدن قالدقدن سوگرا بیله هر هاقنا بنی گورمگه گه لیور، دوقنور اولدوغی ایچین کیمسه بیر شیدن شو بهله میوردی. بک اوغلندهن اونه ده گتیمگه باشلادم. عشقمز بیر سنه دن زیاده سوردی. بن سکا گه به قالمشدم. اومت، اوندن سکا گه به قالمشدم. فقط بو طالع، بو سعادت دوام ائمه دی. موسیو دو بووا مملکتنه گیدیوردی. اوراده باباسی ئولش، بوتون عائله سی، اوی و کوچوک چیقتلگی کندیسنه قالمشدی. غایت تنهالغی سه وهر بیر آدام ایدی. استانبوله کی موقعی بیر اقدی. آناسنک یاننه، دوغدوغی کووه چه کیلمک ایسته یوردی. به رابه ر قاجمق ایچین بنی اوقادار اوقادار ۱۰ زورلادیکه... تعریف ایده مم. آه که شکی قاجسایدیم... نهایت بنی قاندر اوما یا جغنی آگلانجه مایوس اولدی. وداع ایچین سوک دفعه اونه گیتدیگم گون تمام بهش ساعت اوداسنده قایاندق. و یاتاغنک ایچنده آغلا دق، آغلا دق. بن که نچدم. اما او یاشلی باشلی ایدی. آیریلانجه مزه یاقین ایله اوقشایارق:

۱۵ — آه سه وگیلم، بو بم چوجوغم، فقط یازیقکه گورمه دیه جگم، دیدی، حیات مطلقا تأر و گوز یاشی ایچین یایلمشدر. باری وعد ایت. بو یودیگی وقت، هیچ اولمازسا گورمک ایچین بگا گونده ره جک میسک؟

آغلا بارق و به مین ایدهرک وعد ایتدم. بگا کووننک و چقتلگنک آدره سنی ویردی. نولونجه یه قادار اورادن آریله ما یا جغنی سویلو یوردی. امینم که حالا ۲۰ اوراده در. زیرا چوق حسلی و شاعر طبیعتی ایدی. استانبوله بیله بو طبیعتک سوقیله گه لمشدی. بیرده یادکار اولق اوزره فوطوغراف بیر اقدی...

نه گوزلر بنی قاپادی. و آغلامغه باشلادی. حکایه سی و ماضینک تکراری زواللی بی چوق یورمشدی. هیچقیر بقلر ایچنده دوام ائدی:

— او وقتدن بهری بیرمی بهش سنه گه چدی. بن هر زمان گیزلی گیزلی

بوفوطوغرافه باقارم. سن بويودك. تاميله اوڭا به كرمك . . . ايسته بن
 ئولوبورم. ياصديغمك آلتندهك آناختارلرى آل، شو قونولى آج. اوراده
 ماوى بىر ظرفك ايچنده فوطوغرافى بولاجقسك. آقاسنده باباڭك، سهوگيلى
 دوبوانك آدرسى يازيليدر، گيت. اوفى بول. ااگر صاغ ايسه سويله كه
 ۵ صوك نشمده اوفى خاطرلاروق، اونك آدينى سويله يهرك، اونكله كه چير-
 ديگمز گوزهل و طاتلى ساعتلى دوشونهرك ئولدم . . .

آغلابور و طيقانوردى. المى ياصديغك آلتنه صوقدم. مور بىر قورده لايه
 باغلى دورت آناختار واردى. اڭ بويوكيله ياتاڭك باشى اوچندهك قونولى
 آچدم. ماوى ظرفى آلم. اللرم تيره بوردى. فوطوغرافه باقدم. بىردن :
 ۱۰ - اوخ . . .

ديدم. بورسم تاميله بڭا به كزه بوردى. سانكه تاميله بىم فوطوغرافم
 ايدى. يالگز صاچلر ك قيرلغى باشقا ايدى. آدرسى اوقودم. يارسك جوارنده
 بىر كوى . . . حتى كه چن سنه اورايه كه زمكه گيتمدم. تكرر ظرفى قايدم.
 آنه مه بوندم. هيچ قيرماسى فلان كه سيامشى. آنه دوقوندم. دوشدى.
 ۱۵ باييامشى. آقشامه قادار آييامدى. گيجده كندينه گهلهدى. صباحلايين
 اويديغم قانايه ده گوزلرغى آچينجه بوتون اوى بىر فرىاد قابلامش گوردم. آنه م
 ئولمشدى. جنازه دن اول بن اودن چيقدم. بابامه بوره كمك داياناماجفندن
 بخت ايتمش و قاندىرمشدم. ابلك نهرنه آتلام. و پارسه ايندم. ميراث ايشينى
 بابامه، ياردون . . . آنه مك تورك قوجاسنه بىراقىوردم. وقت كه چيرمه دن
 ۲ موسيو دوبووانى بولدم. آنه مه بىراقدىغى آدرسه ده اوطورويوردى. كوچوك
 و ته ميز بىر كوى اوى . . . ابلك گوروشمه م، بىراز تيارومسى اولدى. او كه نجلك
 فوطوغرافى گورونجه هر شينى خاطرلاردى. آنه مك صوك دقيقه لر بى
 آڭلادم.

- نه صداقت! نه صداقت!

ديور و تيزه يوردى. بو بونامش، اق صاچلى و اق صاقالى يير اختياردى. بى ائى بولدى. و سهودى. مگرسه اوده هيچ اولمه مش. بگا اسمى و برمه يي تکليف اتدى. نمونيتله قبول ائتم: حاصل اوزا اعايايم، دينمده ده گيشدردم. اسم بوگون پيهر دوبوا... بابامك پارسده چوق احبابارى واردى. حقوقدن ديپلوماى النجه يير تجارت بانقاسنده بگامهم يير ماموريت بولدى. شيمدى مصره مامورى اولدوغم بانقانك يير ايشى ايچين گه لدم. ئەي عزيزم، شيمدى خالص بر فرانسيز اولدومى آگلادگمى؟»

گولوبور و مظفر يير طور ايله بوزيمه باقىيوردي. مهرمه ره دايالى ديره سه کلرم اوشومش آجبيوردى. گه رى چه کيلدم:

۱۰ — آگلادم، لاکين ذاتاً تورک ده گيلمش سگزرکه... پيچمشگزر!

ديهرك اباغه قالددم. او غالباً بندن تقدير و حيرت به کله بوردى. صوردى:

— نه او؟ گيدييورميسگزر؟ بارى يير شى ايجه يديگزر. قونوشوردق.

آرتيق عصييلگم، تورک قافام طومش، تورک حرمنك ايريشيله ز ناموسى حقتده به سله دىگم ايمان، بو معصوم و مقدس خيال آرتيق قيريامش، آرتيق

۱۰ ريشان اولمشدى!

— موسيو پيهر دوبوا ايله قونوشاجق يير شيم يوق.

ديدم. سلام و برمه دن آيريلدم. سواقه کندمى دار ائدم.

* * *

اونه لده، باتاعمه او گيجه صباحه قادار همهن هيچ اويومادم. هي

احمد نهادك مكسبده كى طاتسز بيچمسر، حاللرينى و صوتوق ره وهرانسلرينى

۲۰ غريب وضعيتلرينى دوشونوبور و سوگرا استانبولده تورکلكنى انكار ايدن،

تورکلكدن نفرت ايدن، تورکلكى حقير گوروب بوتون وارلقاريله اوروباليلار.

شمغه چالیشان اوزون طيرناقلى، سوک مودا ائوابلى، تهك گوزلکلى زوييه لرى

خاطيرلاپور، ايچمدن: «عجبا بونلر كده هېسى پيچمى؟ هېسنك آنه لرى بك اوغلنده مى گه مه قالدى؟» دىيور؛ قورقونج كابوسلر آراسنده بېرتيلهش آل و خراب هاللر ايچندن يوكسه لن طويج و آتەش رنگنده بويوك، سياه و قانلى خاچلر گوروپوردم.

— صيا كوك آلپ —

— اسلام ريه سنك ماهيتى —

اسلام ريه سى دينلنجه ايكى فكر خاطره كلير: برنجيسى اسلاميتك ريه ده تطبيق اتيدىكى اصوللر، ايكنجيسى نئشدريله جك چوجقلرك اسلام عقائدينه كوره ريه ابدلىسى.

۱۰. اسلاميتك ريه اصوللرينى تدقيق ايتمك ريه تاريخنه عانددر. بز بو مقاله ده تاريخدن دكل بوكونكى حياتدن بحث ايدەجكز؛ اسلاميتك؛ ريه مفكوره لرندن برىسى اولديغنى كوستره جكز.

بر مکتب پروغرامنه كوز كزدردىكمز زمان چوجوقلرمزه اوچ تورلو بيلكى اوكرتديكمزى كورورز. اولاهلى لسان و ادبياتى، مى تاريخمى ۱۵ اوكرتديورزكه تورك ديلندن و ادبياتندن، تورك تاريخندن باشقه بر شى دكللردر:

ثابئاً قرآن كريم، تجويد، علم حال كى دىنى درسلر واسلام تاريخى ابله اسلام لسانلرى اوقوتيورز.

ثالثاً رياضات، طبيعيات كى علملرى و بو علملرى اوكرتمكه يارابان ۲۰ اجنبى لسانلر ابله ال ايشلرى، ادمان كى هنرلر اوكرتيورز. بو قيصه كوز

كز درمه دن آكلاشيليور كه ترييه ده تعقيب ايتديكمز غايه لر اوچدر : توركلك ، اسلاملق ، معاصرلق .

۵ بر تورك باباسي ، چوجوغنك توركجه قونوشمه سنه ، توركجه اوقوبوب بازمامسنه ، تورك تاريخني بيلاهه سنه رضا كوستره مز ؛ عيني زمانده اسلام اعتقاد و عبادتاريني بيلاهه سني ، اسلام تاريخندن بيخير قالمه سني ده تصويب اينده مز . بو بابا چوجوغنك تورك و اسلام اوله رق بويومه سني ايتديكي كبي معاصر بر انسان اوله رق تشمه سني ده آرزو ايندر . او حالده بزم ايچون تام بر ترييه اوچ قسمن مر كيدر : تورك ترييه سي ، اسلام ترييه سي ، عصر ترييه سي .

۱۰ تنظيماتدن اول چوجوقلرمزه يالكز اسلام ترييه سي و بريليوردي . تنظيماتچيلر مملكتمه عصر ترييه سي صوقفه چالشديلر . بدايته بو ايكي ترييه آره سنده بويوك چاريشمه لر اولدي . يكيچرينك يرنه نظام جديدي اقامه ايتمك بفر صاييلدي . اوروپا كسوه سني تقليد ايتمك دينسزلك صورتنده كورولدي . مكتبه رسم فانسزجه كبي درسلك ادخالته اعتراضل ۱۵ ايدلدي .

ارضك كرويتي ، كونشك استقراري كبي حكملر نقله مغايردر دينلدي . تجريره و عقلاً ثابت اولان بو حقيقتلري تايبيد ايچون نقلي دليللر آرامغه احتياج مس ايتدي .

۲۰ مع مافيه ياواش ياواش عصر ترييه سي يرلشمكه ، ير طومغه باشلادي . فقط مع التاسف ، او قيمت بولدقجه اسلام ترييه سي اهميتني غيب ايتمكه يوز طوتدي . واقعا مكتب پروغراملرنده ديني درس لر ينه مهم ير كميت تشكيل ايدديوردي . فقط اسلام ترييه سنك انحطاطي كميت اعتباريله دكل ، كيفيت جهتييله ايددي . ديني درس لر جاني بر صورتده اوقونوليوردي . دين معاملري علمي حقيقتلره حالا بدعت نظريله باقيور ، بو صورتله طلبه نك اعتماديني

غالب ایدیوردی. بوندن باشقه دینی ربییهده علمی اصوللر تطبیقنهده هنوز باشلاماشدی.

ایشته بویله بر زمانده ایدی که تورک - اسلام عالمنک دوچار اولدیغی قاریشقلر و بونلری تعقیب ایدن فلاکتلر (تورک ملیتی) و (اسلام بین المللیتی) ناملرله ایکی جانلی مفکوره نك تجلیسنه سبب اولدی. بوکون مصیبتلرک ضربه سیله اویانان کنج ذکالر هر یتمترک مسولیتنی ربییهده کی مفکوره سر لکمزه عطف ایدیورلر. دیورلرکه: « بز کنج لرمزه نه ملی ربییه، نه ده دینی ربییه و برمک ایسته مدک. حال بوکه فردلری مقدس غایه لر ایچون اولمکه سوق ایدن دو یغولر دین و ملیت حسلرندن عبارتدر. بز چو جوقلرمزه تورک و اسلام ربییه لری و برمدیکمز کی عصر ربییه سی ده ویره مدک. چونکه عصر ربییه سنک غایه سی اک مترقی ملت لک اعمال و استعمال ایتدکلری آللری بز مه یاپه بیامه مز و قوللانه بیامه مزدر. حال بوکه بز اقتصاد عالمنده اولدیغی کی عسکرلک دنیا سننده ده عصر مزک آللرینی قوللایمقدن عاجز اولدیغیزی کوستردک. علمک معیاری عملدر. عملده کی موقییت سز لکمزله علمده کی بهره سر لکمز ۱۵ اثبات ایتدک. او حالده نه متخصص متفننلر یتشدیرن عالی مکتبلر مز، نه ده وطن داشلر یتشدیرمکه چالیشان رشدی و اعداد بلر مز هیچ بر فائده تامین ایدمه مشلردر. »

(نصیر افکار) غز نه سی بوکی اساسلره استناد ایدرک تنظیمات ربییه سنک افلاسنی اعلان ایتدی. شیمدی اوچ متفکر زمره یکی ربییه مزک مللرینی ۲۰ قورمغه چالیشور. تورک ربییه جیلری یکی حیاتنده ملی عنعنه لک ناصل بر وظیفه ایفا ایدر جکنی کوستررکن عصر ربییه جیلری ده علملردن عملی و اقتصادی فائده لر تامین ایچون تدریسه هانکی اصوللرک تطبیق ایدلسی لازم کلدیکنی ازانیه غیرت ایدیور. بو مجاهده دورنده اسلام ربییه سنک استناد ایتدیکی اساسلری ده آرامق اقتضا ایدر.

بو اوچ تريه برى برنك معاون ومكملى اولقله مكلفدرلر. حال بوكه صلاحيتلرنيك دارملرى وبو دارملرك حدودلرى معقول ومحق بر صورتده تعيين ومحدد ايدلزسه يكدىكرته معارض ومخاصمه اوله بيليرلر.

عصر رييهسى مادييات ساحه سنده قالميرهق معنويات عالمنه تجاوز ايتديكى
دقيقه ده اسلام و تورك تريه لرنيك حقوقنه تعرض ايتمش اولور. ملي رديني
تريه لرك حدودلرني تعيين ايتمك ايسه ده ا كوجدر. اسلام عنعنه لاندن
هانكيلرنيك طوغريدن طوغري به اسلاميته ، هانكيلرنيك عرب ، فارس ،
يا خود توركه عائد اولديغني كوسترمك عميق تدقيقلره محتاجدر.

بناءً عليه (اسلام رييهسى) اساس اعتباريله تورك و عصر تريه لرين قبول
ايتمكله برابر بونلر طرفندن كندى ساحه سنه وقوع بوله حق تجاوزلره ميدان
ويرمه مكه چاليشه حق و عيني زمانده حقيقي اسلام عقیده وعنعنه لرني
هم پدا ايتده عرب قومندن انتقال ايدن ، هم ده بالاخره سار قوملر دن استعاره
اولوتان عادت وبديعتلر دن تفرقه اقدام ايده جكدر.

اسماعيل مشتاق

موازنه سياسيه ده ديپلوماتلرك وظيفهسى ۱۵

متمدن حكومتلرك مناسباتى معاهده نامه ، مقاوله نامه ، ائتلاف نامه ، بيانات
رسبه ، پروتوقول كبي بر طاقم مقرراته تابعدركه بونلر « اوروپا حقوق
عموميهسى » دنلن مجموعه نك اساسلرني تشكيل ايدرلر. بو مقرراتك قسم
اعظمى صورت مصلحانه ده وعلاقه دارلرك ارزوي ائتلافكارانه لرى نتيجه سنده
۲۰ عقد ايدلش اولغله برابر بر قسمنى محاربات وجوده كتير مشدر. هر نه اولورسه

اولسون بونلر «حق» ناميله ياد اولونورلر و اختلافات دوليه نك حلنده
قاعده اتحاد ابدلولرلر.

۵. كچن زمانلرك تاريخ سياسيسنى تدويق ايدمك اولورسه ق كورورزكه «حق»
فكرى رقيات مدنيه ومناسبات نشرينه نك درجه سنه كوره دكشمشدر. وقتيله
بر طاقم اياتلر بعض حكمدار قيزلر ننه جهاز اوله رق و بر بلور و بوكا بر حق
نظريله باقيليردى؛ شيمدى ايسه ضعيف بر حكومتك اداره سى آئنده ك
ملكه اهاليسى استقلال داعيه سيله عصان ايتكلى رمان بوكاده «حق»
دينليور. و او حقى مدافعه ايدمك دولتلر بولونور. شو حاله كوره «حق»
فكرينى «قوت» فكرندن آبرماق «قوت حقه غلبه ايدر» دستورى تماميله
۱۰ قبول اولوماسه بيله حقتك داتما قوتدن متولد اولديغى هيچ اولمازسه حقتك
قوتدن صوكره كلديكى تسليم اتمك ضروريدر. ته كيم هر محاربه دن صوكره
عقد ايدلن معاهده طرفينك «حق» و «قوت» دستورلى داره سنده
آمين ايدن قيمت و اهميت متقابللر ننه كوره بر موازنه تاسيس ايدر. داتا بو
حقيقت سببيله دركه معاهده لر دولتلرك قوت و قيمتاريله متناسب اولديغى مدئجه
۱۵ سرعى اولور. اقوامك طريق رقيده آتقمده اولدقلى آدملر يكديكرندن
فرقى، بر دولتك مرتبه تعاليسى ديكرندن يوكسك، خلاصه هر هانكى
بر حكومتك سياسه تابع اولديغى شرائط او حكومتك بنيه سنده طويلامش
قوتلك هيئت مجموعه سندن نقصان اولورسه مناسبات بين الملله قاريشلق وقوعى،
نهايت حربك ظهورى طبيعيدر.

۲۰ بو اساسه بناء صورت عموميه ده دنيله بيليركه بر دولتك قوت و قيمت
حقيقيه سيله نفوذ خارجيسى آرسنده موازنه موجود اولديغى مدئجه او دولت
حال صلحه در ته كيم طبقات جويه متوازن بولوندقجه هوا ايدر. موازنه هوائيه
بوزولنجه موجات و تحولات باشلار. بناء عليه اوروپا موازنه سى، بحرسفيد
موازنه سى، آذربايق موازنه سى كچي تعبيرلر بعض حريص و منفعت پرست

امللری ستر ایتمکدن باشقه بر شینه بارامایان سوسلی سوزلردر. دولتله آره‌سنده
 ظاهرأ کوردیکمز موازنه‌یه صلح دنیاهز چونکه دولتله آره‌سنده حقیقی بر
 موازنه یوقدر و اوله‌ماز. حالبوکه هر دولتک کندی قوتی ایله خارجده‌کی
 نفوذی آره‌سنده بر موازنه وارد و اوله‌بیلیر. صلحه نه قدر طرفدار اولورسه ق
 اولم، محاربه‌نک نه قدر علیهنده بولونورسه ق بولونم احوال ضروردهن متولد
 اولان حقیقتله قارشی طوره‌مایز؛ بو حقیقتلرده بزه کوسریورکه بر دولت
 اورویا حقوق عمومیه‌سنک، معاهدات و مقاولانک کندینه چیزدیگر
 داره‌دن فضله توسعه مستعد، قوای داخلیه‌سی مترقی و منکشف ایسه
 او دولت بو صیقی چنبری پارچه‌لامغه چالیشیر، ایجاب ایدرسه بونک
 ۱۰ ایچون محاربه‌یه‌ده قاتلانیر، اوکونه قدر غیر مساعد محیطلرده صیقیشوب
 قالدان قواعد ملییه‌یه سرست و راحت مجرال بولونجه‌یه قدر اوغراشیر
 طوریر.

ایشته موازنه‌ سیاسی‌ه‌نک اک طوغرو شکلی بودر؛ بو موازنه‌ی ادامه
 ایتمک، آچیق تعبیر ایله بر مملکتک حاز اولدیغی قوتلردن بحق استفاده و بو
 ۱۵ قوتلری مالک ساره‌یه قارشی او مملکتک منفعته استعمال ایلمک وظیفه‌سی
 دیپلوماسی‌یه عائددر. دیپلوماتلر بو مهم وظیفه‌ی ایفا ایدرکن کرک کندی
 مملکتلرنک، کرک مالک ساره‌نک منابع روت و قوتی لایقیده بیلمکه مجبوردرلر.
 روت اقتصادی، درجه‌ مدنیت، وضعیت مالیه، اسایش داخلی، اردو و دونما،
 حتی افراد ملتده‌کی وطن‌پرورلک حسی بو منابعی وجوده کترین عناصردر.
 ۲۰ دیپلوماتلر بو عناصره واقف اولقله برابر بونلری موازنه‌نک ادامه‌سنده ماهرانه
 قوللامغی‌ده بیلمیدرلر. بوده بر حساب، بر منطق! ایشیدر. مزینخک
 ده‌ای سیاسی ایله یاییلان ۱۸۱۵ معاهداتی موازنه‌نک هر درلو شرائطی
 حاز اولمادیغی ایچوندرکه اوستربانک شوکت و اقبالی باریم عصردهن فضله
 سورمدی؛ ناپولیونک خارقه‌ موفقیتی حسابیه و منطقه صیغه‌جق، موازنه‌ی

لايقيله تا مین ایدیه بیله جک صورتده وقوعه کلدیکی ایچوندرکه ادباری اقبالندن سریع اولدی؛ متریک جک وجوده کتیردیکی اوستریا ۱۸۱۵ معاهداتنک هابسبورغ خاندانته تا مین ایتدیکی حدود و حقوق محافظه ایدیه جک قوته مالک دکلدی، ناپولیونک قبضه حکمرانیسنده طوتدیغی مملکتلر فرانسه نك تک باشنه مالک اولدیغی قوتلرله متوازن کله میه جک قدر واسع ایدی. بناء علیه اوستریا و فرانسه نك حقیقی قوتلری خارجده کی نفوذلرله متوازن اوله مامغه باشلادیغی دقیقه دن اعتباراً صادوا، وارلو مغلوبیتلری تحقق ایتمشدی. روسیه نك قریم حربنده، تورکیه نك وقایع اخیرده کی وضعیتلری عینی دستورک برر مثاللریدر.

۱۰ خلاصه موازنه تعبیری ابکی دولتک قوتلری آرسنده کی مقایسه دن متولد نتیجه به دکل هر دولتک کندی قوتیله کندی نفوذی آرسنده کی نسبته محمولدر. دیپلوماتلر بوقوتی وجوده کتیره ملزلر. بر دولتک زوت و قدرتی ایچون چالیشه. جق اولانلر دیپلوماتلر دکلدر. حکومتک اک یوکسک رجالتندن افرادک اک اشاغی طبقه سنه قدر هر کی زوت و قدرت ملیه نك برر عنصری، برر ۱۵ یاردیمچیسیدر. دیپلوماتلر مملکتلرینک قوه عمومیه سنه باقهرق نفوذ خارجیلرینی بوقوتله متناسب و متوازن بر حالده بولوندره مق و وظیفه سیله مکلفدرلر. بویله علوی بر نقطه دن باقیله جق اولورسه دیپلوماسی دینلن شینک اهمیتی تقدیر اولونور. دیپلوماسی آرتق حیلله کارلق دکلدر؛ دیپلوماسیده طرز افاده نك بر قیور اقلغندن، مقصدک لاستیکلی بر صورتده تبلیغندن، خلاصه ۲۰ مخاطبنی بر صورتله آلداتمندن استفاده ایدلدیکی زمانلر کچدی. بوکون دیپلوماسی مناسبات دولیه نك بر عنصر اصلیس، دیپلوماتلر صلح و مسالمتک برر محافظ حقیقیسی اولمشلردر. اونک ایچوندرکه دیپلوماتلرده ساخته مهارتلردن، قارشیسنده کنی احتیاطکارلغه سوق ایدیه جک قورنازلقلردن زیاده حقیقی بر وقوف و معلومات، فداکارلق، ناموس، صفوت و صمیمیت کی

مزينتر آرانير. بوكون ايچنده ياشامقده اولديغمز عصر اوقدر واسع بر شمه
استغلايه اوزرينه اوطورمشدرکه اير کچ هر شي ميدانه چيقار؛ بناءً عليه
غير مشروع وسائله توسل ايدرك مملکتنه قوت و قيمت حقيقيه سندن
فضله نفوذ قازانديرمق ايسته ين بر ديپلومات وطننه فنا بر خدمت اتمش
اولور، واقعا بويله کچيچي وحاسر موقيتلرک صوکنده موازنه حقيقيه
بنه يرنى بولور، آنجق آرده او حکومت يا حقارت کورور، يا حرب
ايدر.

شوحاله کوره ديپلوماتلرک موازنه سياسيه ده اک الزم غايه لري صلح
ومسالت اولسي ايچاب ايدر. صلحک انسانيت ايچون فائده لرينى، وظيفه
۱۰ مسالت پرورانه نك علويت واهميتنى تقدیر ايند بر ديپلومات ممکن اولديقى
قدر فضله استفاده يي دکل، ديگر دولتلرک حقوق و منافع مشروع سنه
رعایت شرطيله، کندي مملکتنک قوت و منفعتی آرسنده موازنه تايمينى
دوشونمليدر.

بوکون دولتلرک مناسبانى اوقدر معلق، اوقدر معضدرکه بعض مسائلده
۱۵ ايکي طرفک منافعنى تاليف ايتمک، يا خود بر اختلافه چاره بولوق ايچون
حقوق دول کتابلرينک قواعد مجردسى، فيلسوفلرک نظرياتى، حتى بين الملل
بر محکمه نك تقدیرى کافي کلز؛ و اوقت ديپلوماسى امداده يتشمليدر. واقعا
بعض مسئله واردرکه بولردن بر اختلاف، بر انقطاع مناسبات، بر حرب
چيغمسنى منع ايتمک امکانسزدر. انجق ديپلوماسى بو احتماللرى اهميتنى
۲۰ صورنده تنقيص ايدميليير؛ زيرا هر دفعه صلحي تهديد ايند بر مسئله
ظهورنده علاقه دارلر سلاح قوته مراجعت ايتمه دن اول ديپلوماتلر رقى
اقوام ايله غير متناسب، استعداد مليه غير کافي اولان حقوق دول
قواعدينى بر طرفه بر افه روق حقيقت بين نظرله، منطقى و منصف بر ذهنيتله
رازينک بر کفه سنه مملکتلرينک قوت و قدرتنى، ديگر کفه سنده کنديلر نه

توديع ايدېلېن مسئله يې و اومسئله ده كې منفعتي قويه جق اولورلر سه برچوق مسائل مشكله نك ائتلاف داره سنده حلي ، جمعيت نشريه نك برچوق قورقوردن و ضررلردين تخليصى ممكن اولور .

خلاصه حكومتلر آر سنده وسيله اختلف اوله ييله جك اسباب واقعا
 ۵ . اكياميور ، بالعكس يريوزنده ساكن قوملر كيتدكجه آرتان مناسبتلر نه رغماً
 اختلف و مجادله تخملى هر كون ده افضله ياييلور ، هنوز حيات بين المله
 داخل اولماش قطعا نده منفعت و روت طويلامق حرصيله اچيلان جدال
 رقابت دولتلى بعض كره هلكه لى باروت فيچيلرينك او كنده ناسه كتر يور ،
 بوجهتلر انكار اولوناماز ؛ انجق ديپلوماتلر اقوامك شو نازك وضعيتلرني ؛
 ۱۰ . بر مظهر بقى تسهيل ، يا خود بر تجاوزى تشويق اچون هلكه لى بر آلت اوله رق
 دك ، ائتلافى وجهه كتره جك مسامت پرور بر واسطه مقامنده قوللاننه جق
 اوله لرسه بوتون ملتلك هر صباح رعشه ليه باقدقلى افاق استبدالده انسال
 آينه نك فجر سكون و سلامتى پارلار . ذكاء بشرك بو قدر خارقه لر نه ، بو قدر
 اعتنار نه ، بودرجه پايانسز فداكارلقلر نه مظهر اولان انسانيت اوله بر
 ۱۵ خدمته ليقدر !

— آغا اوغلى احمد —

— ملي جريان —

ملي جريان آرمزده برشكل معين الامادى ، تبللر ايمه دى ، تلقيات
 و آكلايشلر مختلفدر . بو حال — غايت طبيعى اولمقله برابر — يك اوزون
 ۲۰ دوام ايدمز . ملي جريانك هيچ اولمازسه خطوط اساسيه سى تعين ايتمليدر .
 ملت نه در ؟

شو سؤاله يك مختلف صورته جواب ويرمشلردر. فقط بز موضوعی غالب ایتمه مک ایچین ملت کله سنی، ملیت کله سیده قاریشدرمه مالی بز. شو انکی کله آرسنده کی فرقی عملی بر صورته کوسز مک ایچین دیسه بیلیرز که ایوم بر تورک ملیتی واردر، فقط بر تورک ملتی هنوز تشکیل ایتمه مشدر. زیرا ملیت ایچین لازم اولان عناصر تورکلر ایچنده موجود اولدیغی حالده، شو عناصر هنور ملت تشکیل ایدجک بر شکل آلاماشدر.

بعضیلری ملیتی، عرقده آرامشلردر. شو نظریه بالخاصه یارم عنصردن اول حاکمدی. فقط بالآخره بر چوق تدقیقات اثبات ایتدی که عرق بالکز باشنه ملیت دکلدر. بوکاده اگ بازر دلیل اولارق، ایوم عین عرقه منسوب اولان ونمأماً باشقه باشقه ملتار حالنده یاشایان جماعتلری کوستره بیلیرز. ۱۰ دیکرلری — ملیتی دینده آرامشلردر. شو نظریه ده اساسسزدر. زیرا مشاهداتر اثبات ایدیور که عین دینه منسوب اولانلر باشقه باشقه ملتار تشکیل ایده بیلورلر.

اوجنجی لرده — ملیتی لسانده آرامشلردر. واقعاً شو نظریه دیکر ایکی ۱۵ نظریه دن ده قوی در. فقط لسانکده بالکز باشنه ملیت تشکیل ایدمه مدیکی بر حقیقتدر. زیرا عین لسانه منسوب جماعتلرک باشقه باشقه ملتار حالنده یاشادیقلرنی کوربیورز. مثال اولارق انکلتره ایله آمریقایی، فرانسه ایله قانادایی کوستره بیلیرز.

برجه حقیقت، شو نظریه لرک آرسنده در. ملیتک اساسلرنی اول لسان ۲۰ ولسانک بوتون تجلیات مختلفه سی — ادبیات، صنایع، موسیقی والی آخره — ثانیاً دین و دینک تجلیات مختلفه سی وئالاً عرقک بر ایش اولدیغی ایزلر تشکیل ایدرلر.

شو اوج باشلیجه عواملک امتزاجندن در که ملیت تأسس ایدر. فقط ملیت nationalite هنوز ملت nation دکلدر. بو اوج عنصرک موجود اولماسی بر

مليتى ملت حالته صوقاماز. ملتىدىن ملت چىقمەسى ايچىن عناصرىك، ذكر اولونان عناصر تشكىليه نىك آھنكدار وشعورى بر صورتدە امتزاج اېتمەلىرى لازمدر. لسان دە، دىن دە، غەننە عرقىدە شعور و وجدان ملیدە ياشامدقچە ملت تاسس ابدەمز. عملى بر مثال اوله رق نىنە توركلرى الالم:

۵ اليوم مختلف يرلرە بر چوق تورك كتله لرى ياشاويرلر. فقط بونلر بر چوق مختلف تورك لهجه لرىنى قونوشدېقلىرى كېي، طاشيدىقلىرى اسلام دىنى دە وجدانلر نىنە مال اولما مشدر. هنوز شو كتله لر آرسندە تخرىرى وادى بر لسان عمومى — اوله بر لسان عمومى كه تجلياتندە عمومى تورك حىياتىنى تورك افكارىنى طاشىسېن — تاسس اېتمدى؛ دها دوغروسى تورك ادبى لسانى كندىسى بيله تاسس اېتمدى. كذا اسلام دىنى ودىنك طاشيدىقى حقايقى تورك كندىسنە مال ابدەم مشدر. تورك دها باپدىقى دعالرك معناسى بيله آكلابه ميور. تورك دىنى بحق آكلادىقى ودىنى ابله حياتى مزج ابدە بيلدىكى آندن اعتباراً تورك وجدان مليسى تاسس ابدە جكدر. نصل كه تورك وجدان لسانىسى دە، يالكز ادبى توركچە لسانك تاسىسى و او لسانك طاشيدىقى ادبيات، موسيقى وسارە تجلياتنك تورك قلبى، تورك حياتى، ۱۵ تورك حىياتى رسم اېتدىكى آندن اعتباراً تاسس ايليه جكدر.

ايشتە يالكز او زمان تورك مليتى، ملت حالته كېرە بيله جكدر. يعنى يالكز ادبى بر توركچە نىك تورك قلب و دماغنك محمولى اولارق بوتون تورك كتله لرى آرسندە عىن افكارى، عىن حىياتى عىن آمالى اوياندىردىقى ۲۰ كوندن واسلام دىنى دە تورك حياتى ابله مزج اولنه رق تورك حياتنك احتياجات ماديه ومعنويه سنى تظمين ابدە بيلدىكى آندن اعتباراً توركللك، تورك مليتى تاسس اېتمش عد اولنه جقدر.

دىك كه شمديدك بزم وظيفه مز، بر طرفدن لسانمز وجدانى وشعورى بر شكل ويرمك ودىك طرفدن دىنمزە مىلى بر استقامت تعين ايلمكدن عبارتدر.

فقط شو وظيفه پك بيوك، پك واسه و پك اعيدرر. آنى اجرا ايتمك ايچين
 پك چوق چالشمق، پك چوق ماعى بذل ايتمك ايجاب ايليه جكدر.
 از بردن هيچ برشى ياييله مز. مليت قائم بنفسه بر وجوددر. بو وجودى
 باشاندرمق ايچين آنك روحنى، جان باطاعنى بيامليدر. بو اسه پك اورون
 پك ديكنلى بر يولدر. بز شو يولى يوروركن يورولماز وداثما ايلرى به طوغرو
 خطوه خطوه كيدرسهك البته كه بركون مقصدتزه نائل اولورز: و بوران
 اتابلره قدر حقيقتاً كندىنى بيلير بر تورك ملتى تشكل ايدر.

— محمود صادق —

وجهه انسانيت و مدنيت

۱۰ دنيا يوزنده كى قوملك، ملتلك، حكومتلك عادات و مشوارى، دين و مذهبي
 شكل ادارهسى نه اولورسه او لسون البته كتله عموميه بشریه بر طرف دن كلش
 بر طرفه كيديور... دور وحشت دن عصر حاضر مدنيتنه قدر انسانيت
 عموميه نك برمى و حركتى وار... تعقيب ابتدئكى بر يولى وار... نقطه
 ابتدادن، بو كونلك وصول ممكن اولش اولان نقطه معالى به قدر، تاريخ
 ۱۵ انسانيت و مدنيت تدقيق اولومق شرطيه، كاه يوكسه لوب، كاه آلچالان،
 اهزازى حركتلى كوسترن، فقط داثما آلچالنه سنه، بوكسه ميه سى غلبه
 ايدرك، تعالى دن قالمايان خطوط منكسه ايله بر «شه ما»، بر جدول
 رتيب اولونه بيلير.

بر ملتده افراد ملتك آبرى آبرى مسلك و مشربى، مذهبي، مشغله سى
 ۲۰ اوله بيلير. هر بى بر درلوصنعت و تجارتده كار و كسبه ده بولنه بيلير.

فقط هیئت عمومی نك بر غایبه سی اولمق افراد بوقایه اطرافنده فکراً قلباً
 بدناً طوبیلامق لازم که اومت، کرچکدن بر هیئت اجتماعیه شکلنده بولونه
 بیلسون، موجودیتنی، قوتنی رقی و تکاملنی تأمینیه قابلیت کسب ایتسون...
 بر وجود بشر کی گه، وجودی تشکیل ایدن عضاردن هر بری نك آبری
 بر وظیفه سی بولوندیغی حالده جمله سی ده مشترکاً ادامه حیاته، آهنگ قوت
 وصحته خادم در.

بونك کی انسانیت عمومی نك ده بر غایبه سی اولمق مدنیتك بر وجهه استقامتی
 بولونمق لازم در، و واردر، و وار اوله کلش در. وار اولسه یدی انسانیت ومدنیت
 عمومی نك بوکونکی درجه ککانه واصل اولمق قابل دکلدی. انسانلرک تشکیل
 ایتدکلری جمعیتار بنی اسرائیلک صحرای تیه ده کی حالی کی بر حالده قالمش
 اولوردی. بلکه بشریت عمومی بی سوق و اداره ایدن قوای طبیعییه واجتماعیه
 هنوز هرکسک مدرکاتی، ایکی ایکی درت ایدر کی قبول ایده جگی بر
 شکلده، تدقیق و تحلیل اولونه مامش در؛ فقط، بو، او سائقک غیر موجود
 اولدیمه دلیل اولماز...

۱۵ بو سائقی، زریه باقسه ق کوره مز میز؟... سیاسیات ده، جهانگیرلک ده
 ادبیات ده - فن و معرفتی ذکر اتمیورز، حمد اولسون فن و معرفتک ملتی
 نوع بشر، وطنی روی زمین اولمش در. - سیاسیلر، فأنخلر، ادیبیلر منسوب
 اولدقلری هیئت اجتماعیه نك منافعنی تعالیسنی هدف انخادایتمشلر در. آزچوق
 کندی احتراصلرینی، شهرتلرینی ده کندیلرینه رهبر مقامنده طومشلر و
 ۲۰ بویله یورومشلر در. فقط دون ده، بوکون ده، بارین ده - انسانیت و مدنیتک
 شیمدی به قدرک سیورحرکتندن استدلال ایدیورز وقناعت کمیریورز که -
 انسانیت و مدنیتک وجهه استقامتمدن انحراف ایدن سیاستلر استیلالر
 و «ادبیات لر» موقت موفقیتلر کوسترسده، جدی عمرار ورده میه جک،
 پایدار ارلر بر اقاما باجق در.

اگر ناپولیون سیاستی ناپولیون استیلاسی، انسانیت و مدنیتك وجهه استقامتندن نهالك استیلاجویانه، حرص شهرتله، انحراف ایتمهسیدی، یعنی بو وجهه استقامت بشریتك تذیلی دكل، آنجق اقوام انسانیهك بر درجه دها تعالی و تكاملی، استراحت و سعادتله نائلیتی اولدیغی هدف اساسیسی ۵
 كوزه دلسهیدی، بالآخره كوسز ديكی صفحهار كورولمیهك دی، اورویا اقامتی، اورویا سیاسیات عمومیه سنی زیر و زبر ایدن بر مسللك بر حركتك ترائی پایدار اوله مایه جغی اولدن آكلاشیله بیلهك ایدی.

بوكونكی سیاستلر، استیلالر، حلول مصلحانهلر، حرص منفعت و شهرتله مدنیت و انسانیتك غایه سندن انحراف ایتدكجه، هیئت عمومیهك منافع ۱۰
 اصلیه سندن ایغیری بر بوله صایمیش اوله جغی ایچون، مدنیت و انسانیتك قوای عمومیه سیله، سائق قویسی ایله چاریشه جق، بو مصادمات شدیدده موققیات موقته سنی غائب ایدهك... و كورولوركه مدن و رقیده اك ایلریده بولونان ملتله، ازان جمله، انكلیزلر، خیلی بر مدت در، سیاستلرنده مدنیت و انسانیتك وجهه استقامتی، غایه و هدفنی تعقیب ایتمكه، انكلیز سیاست و منفعتنی ۱۵
 بونكله تالیف ایله مكه ساعی درلر... آلمانیا و فرانسه كبی، آلمان و فرانسه قوتلرینك تفوق و اعتلاسنه حرص سیاست و نصب آمال ایتمیش اولان برلده بیله قوه حاكمهك منافع مخصوصه بی رومیج و تأمین خصوصنده، فرط غیرت و حس ملیت ایله، مدنیت و انسانیتك وجهه استقامتندن، کلی، جزوی انحرافاتله دوشمه سی حالنده، بینه اوملتلك كتله متفكره سی، ابره سیاست و ادارهك ۲۰
 بو انحرافاتنه قارشى كلیور، مدنیت و انسانیت استقامت مقناطیسیه سنه، اونی تطبیق ایتدیرمك ایسته یور...

بر ملت، موجودیتی ادامه، ترقی و تعالی سنی استحصال ایچون، كندینه بر غایه و هدف تعیین ایده بیلیر، بو غایه یه دوغرو، فرط غیرت كوستره بیلیر. اوملتك افرادی آرمندهك فكر و اجتهاد، دین و مذهب، حتی عرق و قومیت

اعتباریله فرقلر، اختلافلر، تفاوتلر نه اولورسه اولسون، بوغابه ده، بوغیرت ده
اگر مدنیت و انسانیت وجهه استقامتندن منحرف ایسه مبارزات و محادلا-
تده موفقیتانه ایصال اتمک ایسته دیکی مساعی و تشیقاتده، کرک
کندی آره سنده ظهور ایده جک، کرک مدنیت و انسانیت عالمنک هر طرفندن
خارجدن کله جک جریانلرله شدتلی مصادماته معروض قالیر و موفقیتائی مستحیل
اولور.

اوله که بوکون سیاست داخلیه و خارجیه دگل، ادبیات ملیه ده، مدنیت
و انسانیتک وجهه استقامتی کوزه دیبور. فرانسه ادبیات حاضر سنک ثمالذی
حیاتی اوله رق، انکلتره جمعیت ادیبه سی، «آنا تول فرانس» ی لوندروه دعوت
۱۰ ایتمش و انکلترک مسافر خاصی عدا یله مش، شرفی اعلا ایله انکلیر قدر
دانلغنی کوسترمش ایدی؛ او «آنا تول فرانس» که فرانسه ادبیات حاضره سی
اک زیاده انسانیت و مدنیتک وجهه استقامته سوق و ارجاع ایتمش اولان
بر ادیب محترم و رذات عالی در...

مدن و تعالی ایچون سیاسیات کی ادبیات ده، هر درلو مساعی اجماعیه ده
۱۵ انسانیت و مدنیتک وجهه استقامتی ایله هر درلو هدف و غایه نک تالیفی
ضرورتی اونوتما مالی...

— کوپرلی زاده محمد فؤاد —

عبدالحق حامد، مجدد

تورک لک شعرو صنعت اقلیمنه ایران سماندن دوکولن عصریده، تولکون
۲۰ ضیالری دهاسنک برخروش سیاله لر یله سوندوره رک اوساحه نک علیل کولکه لره

بکزه‌ن زائرلرینی بکی بر فجرک انفلاقی قارشیسنده لال وایکم براقان بر خارقه صنعت حقنده بن نه سوله یه بیلم؟ .. کلدن ، سنبلدن ، لاله دن بشقه بر چیچکی ، آهودن ، بلبلدن بشقه بر زاری ، عود ویندن بشقه بر نمکاری اولمایان بکریک و دورادور بر ساحه فرس ایدیکنز : بو عوجی بر آغیرقله ۵
 الچاله الچاله عادتا زمینله مشافهه کار بر وضعیت الان و بوشلقلرینه فجر آلد ، رمادی بر ضیا نشاریدن برسا آئنده کی بوساحه ده حیات نه قدر آز ، نه قدر نشئه سردر ! ایشته بزم اسکی ادبیات عزمده ده بوجانسلر ق ، بوققرالدم واردی . عبدالحق حامد ، بوکسک شاهقه لرک جگرلری قوت وصحتله دولدوران هواسنه شیه نفس دهاسیله اوسمانک کثیف ، آچاق بولوطلرینی پارچالادی ؛
 ۱۰ و ساحه صنعتک هر طرفنه طبقی صور اسرافیل کبی ضیا و حیات نفع ائدی . فکروادبیات ساسنده بوکسه لن کونشله برلکده ، او صور دهانک اسرار- انکیز ندای دعوتنه هرشی اجابت ایدیور ، هر گوشه دن بررنک ، برضیا ، برنغمه ، برحیات قبشقرییوردی . بر طرفدن هندک بشیل طوطیلری ایله الهی برهنلری ، ایران آتشکده لری و لوندزه پارقلریله برابر منظور اولورکن ،
 ۱۵ دیکر طرفدن مداین خرابه لرنشک یاننده فاج مناظره لریله ورسای باعچه لری عادتا بر بریله مزوج برحاله نظرلری او قشایوردی . ایشته ، ایرانک افول اتمش کونشلردن ضیا و حیات المغه چالیشان اسکی شعرا حسیله بویکی ، برحیات ، کونشلی صنعت اقلیمی آرسنده ک مخالف دوغرودن دوغرویه عبدالحق حامدک سحر دهاسیدر .

۲۰ حامدک عثمانلی ادبیاتنده و بالخاصه نظمده وجوده کتیردیکی تجددک درجه سنی آ کلامق ایچین بویله مادی بر مثاله مراجعت احتیاجنی حس ائتم . چونکه ، صنعتده بوقدر بویوک تحوللر یاپان بر شخصیتک فکر و ادبیات عالمنده ک تاثیراتی علمی و اصولی بر صورتده تدقیق ایتمک ، مشکلات نسبتنده اوزون و بر قاچ مقاله ناک دیره استیعابنه کیره بیامکدن چوق فضل بر ایشد . اولاً ،

فضولبارك، باقبلك، غالبلك ائارندهكى عمومى خطوط فارقه يي تعيين و تثبيت ايتمك، صوكرا يكي ادبيات نامى التنده عاكف پاشا و شناسى ابله باشلابان مسللك فكرته حتى هاشمه كلنجيه قدر كچيرديكي مختلف صفحه لرى تفريقه چالشمق، و لسانده، افكارده، اشكالده حامدك تاثيراتنى آرى آرى كوسترمك بر مقاله دن زياده بر كتاب موضوعى تشكيل ايدهر. بو واسع موضوعى اوراق بر مقاله ده تكيفه چالشمغله وضوح دن يك چوق شى غائب ايدهر جكر.

عبدالحق حامد، زمانك بوتون بوبوكلارى كې، ايكى محراب فكرى به مالكدى: اسلاملق و حريت پرورلك. ديكر معاصرلرى كې سياسيه دوعرو دن ۱۰ دوعرو به قارىشماه قله برار، زمانك تلقيات ادبيه سنه اتباعاً «ادبياتك بر فائده اجتماعيه توليد ايتمهسى» فكرينه مجذوب اولان بو صنعتكار، ارلزنده بو ايكى نمايلى اولدقجه واضح صورتده كوستردى. «اميل» مترجمى ضيا پاشا «روصو» نك اجتماعى اساسلار دن الديغى رحيق دوقك مستيسيله خلق لسانته، خلق ادبياتنه عودنى توصيه ايدهر و زمانك بوتون ارباب تفكرى ۱۵ نامق كمالك آچديغى «حريت و مشروطيت» بايراعى التنه طويلانيركن طبعى حامد بوجريان دن خارج قالاهازدى. ايشته مدحت پاشانك نيفنى منعاقب بازلش اولان «ليبرته»، نمائى شخصلرله، اووقعه يي تصوير ايدهر؛ صوكرا ديكر بر چوق شعرلر، مرثيه لر واردركه صرف اومقصدله بازلشدر. ظالم حكمدارلر، سراى انريقه لرى، وكلا نك خيانت و دناقتى حامدك تماشالرنده ۲۰ دائماً نظر دفته چارپار؛ دينيله ييليركه صنعتكار اونلرى صرف بر مقصد مخصوص ابله جمع ابله مشدر.

حامددهكى حريت و مشروطيت فكرلرى، اختلال كبير اساسلرنك محيطمزمده اجرا ايتديكى تاثيراتك نتيجه سيدر. مملكتنده عصرلر دن برى اجراى حكم ايدهر فنا، جاهل، كور بر سراى اداره سنى عبدالحميدك نهايت اك قاراكلق

بر استبداد ایله تتویج ایتمهسی، اختلال کبیرک او یارلاق اساسلرینه عادتاً قدسی بر ماهیت ویرمشدی. فقط بوتون بوقدسیتیله برابر، اسلامیت محرانی حامده داها بوکسک و داها برنور کورویوردی. «زر» ده ملک عبدالرحمن ثالثک مفاخرینه مفرور بر ترجمان اولان، «نظیفه» ده اندلسی عرب سلطنتک سقوطنه کوز یاشلرندن سرینه یازان حامد، بالخاصه «طارق» نده دینک معبد مفاخرنده بر چوجوق قدر صمیمیتله چاریان قلبنی کوستریوردی. اسلامک یشیل هلالی قارشیسمنده الهی وجد دقیقه لری باشایان بومعتقد و نیمز روح ایچین، دین، بر محراب حسی اولمشدی. اساساً، مولانانک برشرطریقنه منسوب بویوک بر اسلام — تورک عائله سنک چوجوغوی ۱۰ سما — قرین حسلرینی طبیعی باشقا بر مهد رؤیاده اویوتامازدی. حیانتک ایلك ادراک دقیقه لرندن بری، مولوی درگاهلرینک معطر دورانخانه لرنده لاهوتی کوکرجینلرک زعفر پروازینی خاطرلانتان کریزان نی سسلرینی ایشبتمک بره لرک، مناره لرک، چشمه لرک دیندار کوزه لک لکرله روحاً پیدای قرابت ایتمک، حامدک معنوی موجودیتنده زمانک و فکری قناعتلرک سیله میه جکی دهرین ۱۵ ایزلر برافشدی. . . «امیرنوروز» ی و «جلال الدین» ی یازان «تامق کمال» ده صاف بر معتقد، حقیقی بر مسلماندی؛ فقط «ابوالعلاء المعری» — بی تلغین ایده جک قدر آلوده وهم وظنون اولان کمالک اعتقاد فکری سیله، «سافلک تسلیسی» نی و «مقبر» ی یازان، انجم زهرای محراب اتخاذ ایدهن حامدک دین حسیسی آرمنسنده کی کردانی اونوتاملیدر.

۲۰ طرزحیاتی اعتبارله مختلف اقلیملرک کوزه لک لکرلرندن نوقیاب تحس اولان عبدالحق حامد، موضوعلرنده ده عین تنوعی، عین الوان و مناظری کوستر میاهشدر. بعضاً نینوا جوارینی، بعضاً اسکندرک مظفر اوردوسنی تعقیباً هندستانی، بعضاً ده لوندربی، پاریسی، استانبولی یا خود اندلسی اثرلرینه بر ده قور اتخاذ ایدهن بو بویوک صنعتکار، زمانک و مکانک فوننده باشایان بوتون داهیلر کی شمیدر.

اونك هائله لرنده فلان دورك ويا فلان ملتك دكل بالعموم بشرتک حیات
 و احراضات مشترکسی بر معکس بولور. «فتن»، «ریشار»، «اشبر»،
 «سومرو»... بوتلر اوتیپیلردندرکه انسانلغک هر دورهسی امثالنی مطلقا کورمش
 و کوره جکدر؛ طبقی «سوفوقل» ک، «شکسپیرک» ک، «راسین» ک،
 «ایسهن» ک یارانقلری مخلوقات کبی... و ایشه عبدالحق حامدک ابدیلکی
 اصل بوندن ایلری کلیور.

عبدالحق حامدک معنوی سیاسی عمومی خطرله چیزدکن صوکر، فکر
 و ادبیات ساحه سنده نه درجهیه قدر اجرای نفوذ ایتدیکنی کوسترمک
 براز قولایلایشیر. فقط بونسی قولایلغک هر حالده بر چوق مشکلات ایله مالامال
 ۱۰ اولدیغنی اوتوماتلیدر. عبدالحق حامد ناصل و نه درجهیه قدر بر محدوددر؟
 ایشه صوکر یاریم عصرلق تاریخ ادیمزک مهم و جانلی بر صفحهسی!...
 عاکف و رشید یاشارک، شناسینک، کمالک، ضیانک تأثیرانیه لسان نثرمز
 اسکی قیدلردن قورتولش، یعنی مترجم عاصمک ویسی و رکی زنجیرلردن
 تخلیص ایتدیکی لسان تکامل طبیعیسنی تعقیب ایتمشدی؛ تکلم لسانه یاقلاشوق
 ۱۵ مقصدی، عربی و فارسینک اسکی افراطلرینه یگ معقول برحد چکمش،
 جمله تشکیلاتی ده کیشمشدی. بناء علیه ارتق نثر ایله هرشی، هر فکر
 هر موضوع افاده اولونیوردی. رشید یاشا لایحه لرنی، شناسی مقاله لرنی
 نامق کمال آتشین خطبه لرنی یکی لسان ایله یازیور، فکر و ذوق اعتباریله
 معاصرلرینه جدأ فائق اولان ضیایاشا ران راق روصوبی و مولیهری عین
 ۲۰ لسان ایله ترجمه ایدیوردی. فقط نثرده اشکالک بو مسعود تنوعنه رعماً،
 لسان نظم حالا اسکی قیود مضرهسنی محافظه ایدیور، فی و می و کل
 و محبوب مضمونلردن بشقه هیچ بر شی غزل داره سنه کیره میوردی. نثرده
 ناصل بکی فکرلر ایچین یکی شکللر بواومشسه، نظمدهده بکی موضوعلر

ایچین اشکال جدیده به احتیاج واردی. غزل و قصیده کبی هریتی مطلقاً
 عین قافیه ایله بیتن محدود شکلدر، آنجاق محدود و عصریده مضمونلرک
 افاده سنه یاراردی. شیخ غالب کبی بویوک برصنعتکار بیله بوتون قابلیتنه
 رغماً اشکالک استبدادن قورتولاماش و بالنتیجه پایدار برتجدد وجوده
 کتیره مه مشدی. ایشته شناسی و پیرولری ده نظم خصوصنده عین مشکلاته
 تصادف ایشلردی. شناسینک رشید پاشایه، ضیانک سلطان عبدالعزیزه
 تقدیم ایتدکلری قصیده لر نفعینک یک فنا بر تقلیدی اولمقدن فضله بر یکیکلک
 کوستره میور کمالک غزللری اسکی مکتب ادبیاتک نشانه لرینی ارائندن خالی
 قالمیوردی. قاسم بیله ملتی ایقناظ ایچین چالیشان بو آدملر، نظم یازمق
 ۱۰ ایسته نیجه کهنه و پیرامش مضمونلرک فوقه یوکسله میورلردی. اساساً طرز
 حیات و معیشت، عوفی بک، حکمت بک، غالب بک کبی اشکال قدیمده جدا
 ماهر صنعتکارلرک هنوز موجود بولوماسی، نظمده اجراسی لازم کلن تعدیلات
 و اصلاحاته قوتلی برر مانع تشکیل ایشلردی. عاکف پاشانک معروف
 مرثیه سی، سعدالله پاشانک، پرتو پاشانک، شناسینک محدود و مزجم بعض
 ۱۵ آثار منظومه لری نظمده یکی شکلره برر مثال اولقله برابر هیچ نظر اعتباره
 آئمیور، حتی اونلری بازار بیله اولوده دوام ایچین لازم کلن قوتی کندیلرنده
 حس ایشمیورلردی.

ایشته عبدالحق حامد اصل ده ای صنعتنی بوراده کوسلردی؛ محیطک بوتون
 عدم مساعده سنه و طرز قدیم طرفدارلرینک اوقدر قوتلی بولوماسنه رغماً
 ۲۰ «دیوانه لکلرم»، «صحرا»، «بوتلر اودر» کبی، اسکی شکللردن و زنجیرلردن
 تامیله عاری شعر مجموعه لری نشر ایتدی. پارسک بوتون شایان دقت لوحه لرینی،
 مسیره سی، باغچه لری، تاشا کاهلری بویوک بر سربستی ایله تصویر ایدن
 «بلده»، روستائی حیاتک صاف و بر شعر گوشه لرینی دهرین بر وضوح
 و صحتله یاشاتان «صحرا»، صوکره محمول و برزنگ بر قطعه نک محتم الوان

و احجارینی عکس ایندیرهن هند احساساتی، بوتون بوشیلر اوزمانه قدر یازلش
 نمونه له هیج بکزه میوردی. کړک شکل و کړک موضوع اعتبارله «ندیم»،
 «نفعی» «فضولی» کبی اسکی استادلرک کلیاتنده اونلره بکزه بن هیج،
 هیج برشی بوقدی. بوکنج شاعر جرأتکار برحمله ایله اسکی غزل و مسقط
 طرزنی بیقمش، بیتک وحدت تشکیل ایتسی قاعده اصلیه سنی دارجالاش،
 قافیه لک لطفی سامعه به حصر ایتمش، خلاصه برکله ایله، صنعتکاره سرستیسنی
 تأمین ایتمشدی. اسکیلرک عصر دیده قناعتلرینه تامیله مخالف اولقله برابر،
 عبدالحق حامد میدانله قوبدیغی نمونه لره کوستریوردی که نظمک موضوعی بالکر
 کل و بلبل، باده و ساقی دکل، بلکه بوتون حیات و بوتون کائنات اولایلیر.
 ۱۰ سوکرا بونی موقیقله ساحه فعله چیقاره ییلمک ایچین ابتدا اسکی قیود
 مزجه ایله اسکی شکللردن قور تولوق لازمدیر. بکی موضوعلر مطلقا بکی
 شکللره مفتقردر. حیاتک تنوعیله شکللرک بساطت و وحدتی آزه سنده کی
 تضادی اکلامق، اوزون ملاحظه لره محتاج اولاماز. ایشته غرب محصولات
 ادیه سی میاندنه کوردی بکی نمونه لره، تورک شعرینی ساخته لکدن قورنارمق
 ۱۵ و حیات و طبیعتدن اقتباس فیض ایتمک لزومی ابتدا حامد آکلادی؛
 و دهای صنعتیله، آنجاق بر قاج نسلک بایه بیله جکی بر تجدیدی، تک باشنه
 میدانله کتیردی.

صنعتکارک سرستی نامی، موضوعلرک مجهول اقلیملردن و تاریخک مظلوم
 دورلردن اقتباس ایدلسی، قیود و شرائط قدیمه تک ترکی نظر به لره فرا-
 ۲۰ نسه ده کی روماتیزم جریاندنن از چوق ملهم اولدیغی کوستردن عبدالحق
 حامد، تورک شعرینه بکی برحیات، بکی برشکل، صمیمی برماهیت
 ویرمکله اکتفا ایتمدی؛ سلفلرینک اندن الیرکن هر درلو الاستیقیتدن
 محروم، افکاری افاده و مناظر طبیعییه یی تصویر قابلیتندن یک نعید برحاله
 بولدیغی اسان نظمه اوله بکی بررنک ویردی که آرتق اونکله هرشی،

حتی منظوم برهائله بیله وجوده کتیر بیله بیلیدی. حامد «ظیفه» بی «زر» ی، «اشبر» ی و بالخاصه «اشبر» ی یازورق آلتوز سنهک ادیبانمزده ایلك اولوق اوزره نفیس برهائله میدانه قوبدی. یالکز ادیبانمزده دکل، ایکی بویوک منبعمز حکمنده اولان عرب و عجم ادیبانلرندهده بو اک بوکسک، اک متکمل نوع ادبی موجود دکله ی. داستانلره، حکایدلره، ربابی شعرلره کترتله مالک اولان، حتی کمال و ضیانک همتیه منشور آثارماشایه بیله نمونهلر کوستره بیلن تورک ادیبانی، حامدک منظوم هائله لر بیله مرتبه تکاملنه چیقمش، یکی بر نوع داها قزاعش اولیوردی.

مقالهده کوزه تدی کمز نسبتک ایجابات ضروریه سندن اولوق، حامدک منشور ۱۰ آراندن، نژده کوستردیکی خصوصیتلرن، اجرا ایتدیککی تأثیراندن، صوکرآ شعرلرندن، «مقبر» دن، «حججه» دن، «سفیله نك حسبجالی» ندن اوزون اوزادییه بحث ایده میه جکز. فقط شو جهتی بالخاصه تصریح ایتدک ایجاب ایدیورکه «شناسی» دن «کمال» ه قدر کلنلرک نژده یایدق لرندن چوق فضلهمسی «حامد» نظمده نك باشنه یایدی. حتی «نامق کمال» و آرقدا. ۱۵ شاری، یکی شکللر آلتنده یازدق لری منظومه لری، حامدک آرلرینی کوردکن صوکرآ، اونلری تقلیداً وجوده کتیردیلر. «تخریب خرابات» مؤلف شپیری حامده کوندردیکی بر مکتوبده مجددک شرفنک اوکا عائد اولدیغنی منصفانه اعتراف ایدیورکه بو بر حقیقتدن زیاده بر بده اهدر!

کائناده کی هر بویوک تجدد مطلقاً قهقهه و زریف ایله قارشیلایر. انسانلک ۲۰ طبعنده مرکوز اولان بو حال اوقدر عمومی و لازمدرکه حامد کی داهیلر بیله اودن خارج قالار؛ و کین و غیظ ایله متخلص نیم - کشاده دوداقلر اوزرنده زهرلی شتوم کتله لرینک تشکلنی مطلقاً تامشا ایدر.

«اشبر» مبدعی ایچینده عین حال واقع اولدی. «بارسی کورسدلر بیله

دياده اڪ بويوك شهرڪ اصفهان، امريقاي ايشيتسهلر بيله اڪ اوزاق مملكتك
 قيروان اولديمنه حكيم ايدهن « اودور شاعلاري، قصيده و غزل طرزيني بيقان
 بو جرانتكار كنجي، جنت و خفته اتهام اينديلر، قيزديلر، باغرديلر، حتى ...
 سوكديلر! محراب تقديسي بيقان، معبدنيك ايشيقلرني سوندورهن دشمنلره
 قارشى معتقد بر روح ناصل حسلرله متحسس اولورسه، اوزمانك غزل و قصيده
 استادلرده «ديوانه لكرلم» شاعري حقنده عين حسي دسليورلردي. فقط
 كاتنادهكي هر شيتي بيقوب ازون، بي زحم اللرله ايستديكي شكله صوقان زمان،
 اولرك اثارنه رهاد نسيان، حامدك بدايع حسيه سنه ابدت شعله لري دوكدى.
 بر ان ايجين اغفال ايدلسه بيله نهايت نوره و ضيايه قوشان كنجلك، استاد
 ۱۰ اكرمك قوي و صارصاهاز الندهكي الهى هدايت مشعله سنك يارديميله حامده
 قوشدى، اولي تقديس ايتدى، تاليد ايتدى، تعقيب ايتدى، ياشادى و ياشاتدى.
 زوالى عبدالحليم ممدوحدن، على فرخدن، نظيفه، فكرته، جنبابه، فائقه،
 جلال ساهره، حتى بوكونك كنج «فجراتي» نسلنه قدر امتداد ايدهن
 بوتقديس و حرمت يارنكي انساله بلكه داها قولله عادتا ادبي بر عقيده
 ۱۰۰ حالنده اتقال ايده جكدر. چونكه يالكر «فكرت — خالد ضيا» نسلى
 دكل، بزم نسامزده اونك الهى مشعل دهاسنك كولكه لرني تعقيب ايدبيور.
 نه فكرت و نه هاشم بزه بر «اشب»، بر «مقبر» هديه ايده بيلديلر! دهانك
 نه غريب بر مظهرتي: فكرت نسلنك بر چوق اولرلى بوكون ارتق اختيارلا ديفي،
 ارتق اوقوناميا جق بر درجه يه كلديكي حالده حامدك كيلر حالا يكيلىكني،
 ۲۰ بكارتي محافظه ايدبيور و ايده جك!

مقاله مى بيتيرمك ايجين حامده عائد بر خاطره نقل ايده جكم: بوندن
 برواچ آي مقدم حامدك شرفنه ويريلن بر ضيافته، سوكيلى استادى
 نبجياً تظقلر ايراد ايدبيلركن، اسماعيل مشتاق بك بكا بركاغد اوزاندى
 و «احتساساتكي ياز، حامده بر خاطره اولق اوزره تقديم ايده جكر!»

دیدى. باقدم: ضیافتك بی سہابہ ارکانی آرزوسندہ اوفاق بر اقلیت تشکیل
 ایدن ارباب قلم، حامد حقندہ برستشکار جملہار یازمشلدی. موقعہ مناسب
 برقاچ کلہدہ بن یازمق ایچین، یازبلانلری دالغین دالغین کوزدن کچیر یکن،
 بلااختیار، رضا توفیقک امضاسی اوستندہک سطرلرہ توقف ایتدم. سوکیلی
 فیلسوف نہ اینجہ و نہ معنیدار برشی یازمشدی:

حامد دیورسک! «بیلدیمی نہدر او طفل اکبر؟..»

حامدک بویوکلکنی براز تشریح ایدہبیامک مقصدیلہ بو مقالہی یازارکن،
 سامعہمدہ داتما عین مصراعی ایشیتدم. حق شوسطرلرک اتناى تحریرندہ صماخ
 معجزمدہ حالا عین سس، غریب بر ادای اسمہزا ایلہ، طنیندار اولیور:
 ۱۰ حامد دیورسک! «بیلدیمی نہدر او طفل اکبر؟..»

-c- احمد رفیق -د-

استقلال گونلری

سنہلردن بری دوام ایدن مہاجرلر، قابیلرک متاتلرنہ اصلا خلل
 کتیرمہمشدی. تورکستانک چیچکلی اووالرندن، مانى سالرندن اراق دوشن
 ۱۵ قہرمان ملت، قارشینسہ چیقان ہیچ برمانعدن بیلمایوردی؛ مہرلر کچیور،
 دارلر غالب ایدیور، عائلہسندن ایرلیور، کندیسنہ امین بر بر آرابوردی.
 تورکستاندن چیقان اوفاق بر عشرت، یزانس حدودینہ، بویوک برسلطنتہ
 طوغرو قوشیور ایدی.

آناطولنک میز ایرماقلرنی، یشیل طاغلرنی اشارق صاف بر وجدان،
 ۲۰ صارسیہماز برعزملہ ایلرلہین بوارلر قافلہمی ایچندہ یک یوکسک دارلر.

کورولپوردی: دوندار* ارطغرل! شرقده چنکیز فورتنه سی سکون بولدیغی
زمان بویوک توران عرفقنک بونجیب زمره سی (طومانلیچ) طاغلرینه، (سکود)
اووالرینه یرلشمش بولونیوردی.

ارطغرل عائله سی آناتولی یه یرلشدکلری زمان شرقده تورک عرفقنک مهم
برشعبه سی سلچوق سلطنتی انقراض بولیور. غریبه ییزانس، عشوه کار برقادینک
صوک کونلرینی باشابوردی. سلچوقیلر متصل تاتارلرله روملرک تعرضنه دوچار
اولیوراردی.

ارطغرل بکک بوکسامه سی ایچون بو وضعیت، مساعد برزمین تشکیل
ایدیوردی. سلچوق سلطانی علاءالدین، ارطغرله اراضی ویرمش، قایی خان
۱۰ اولادینک کسکین قلیجی، فداکار سینه سیله سلطنتی محافظه یه قرار ویرمشدی.
فقط ارطغرل، پارلاق ظفراری، سریع موقبئلریله قلعه لار فتح ایلدیکی صرده،
سلچوق سرایلرنده سلطانلر زهرانیور، عصرلرک بریکدیردیکی اخلاقسراقلر
احتراسلر، نفسانی امللر تورک عرفقنک بو مهم جزوئیده اجتنابی غیر قابل
برانقراضه سوروکلیوردی. سرایک بو الیم حاللری ارطغرلی عزمندن
۱۵ چورمیوردی. علاءالدینک خلفی غیاث الدین کیخسرو، دلبر کورجی قیزینک
سیاه کوزلری قارشینده حظوظندن سرمست اولورکن، ارطغرل وظیفه سی ایفا
ایدیور، میال انقراض ایکی بویوک دولت اورتاسنده، فضیلتی ایله تمیز
ایدیوردی.

سلچوق سلطنتی داخلی فساد، خارجاً تاتار مداخالقی یوزندن کوندن
۲۰ کونه دوچار ضعف اولیوردی. بکلر ایسته دکلمری کبی حرکت ایدیورلر
سلچوق حکمدارلری هالاکو خانداننک حمایه سنه کیریورلریدی. سلچوق سلطنتنک
انقراضی، سلطان علاءالدینک متین نکاسی، صارصامق بیله یین جسارتیده
طورد رامیوردی. علاءالدین مملکتی قورتاراجق ذکالر آرابور، وطننک
رجائنده بولامادیغی فضیلتلری ارطغرلک نجیب عائله سنده کوریوردی؛ او

زمان ، بابا اوغل ، ارطغرل ایله عثمان ، انقراض بولان عرقداشلیرنی سلاحرلیله ،
بوزولماش خصلتلیله دیرلتمک ایسته بوردی .

*

ارطغرلک قهرمان اوغلی ، اخلاق و اوصافیه یالکز سلطان علاءالدینک
دکل ، بوتون خلقک حرمت وتوجهنی جلب ایدیوردی . عثمان بک اون یدی
باشنده (۶۷۳) کنج و جاذب بر سیایه مالکدی . سیاه صاچلری ، موزون
اندامی ، قاره و پارلاق کوزلری ، مردانه تبسملریله هر کسی تسخیر ایدیوردی .
قلبنک علویت ونجابتی ناصیه سنده ، پارلابور ، تورک عرقنک بوتون خصلتلی
مردلک ، مسافرپرورلک ، فداکارلق ، قناعت ، طوغرولق ، عثمان غازیده
بوتون اوصافی ایله تجلی ایدیوردی .

۱۰ عثمان بک دیندار ایدی . دایما علما ایله دوشوب قالدیور ، دینک اخلاقه
علویت بخش ایدن ، روحی فضیلتیه سوق ایله من احکامندن متلذذ اولیوردی .
اک زیاده شیخ ادبالینک بانه کیدیور ، اناطولیده شانلی رسلطنت تاسیسی
ایله اوغراشیرکن ، کوکلی شیخک قیزی مال خاتونک لطیف سیاسنه مسخور
اولیوردی . عثمان بک بوتون موجودیتنی تسخیر ایدن بوصاف عشقی یکیشهر
۱۵ حاکمنک اوغلنه آچیور ، شیخک راضی اولماماسی قلبنی پارلابوردی . او زمان
عشق عثمان غازی ایله رقیبی بیننده عداوتلر تولید ایدیور ، قائلر دوکولبوردی .
عثمان بک عشقک آجیلرنه ، تحماسوز ایریقلرنه عزم ایله ، ثبات ایله کوکس
کریوردی . انده قیلیچ روحنده سوغز برعشق ، آز برقوتله دشمنلرینی
پریشان ایدیور ، بومدند وقائلر مجادله لردن پاک مظفر برناصیه ایله
۲۰ چیتیبوردی .

عثمان بک اوچ سنه مال خاتونک عشقیله پریشان اولمشدی ؛ فقط قلبنک
المنی کیمسه یه اچمامشدی ، بوماجرا ، لطیف بر افسانه طرزنده ، اوکا سلطنتی ده
تبشیر اتمشدی . گنج عثمان ، فکری مال خاتونک خیالی ایله مشغول ، قلبی

پدرينك اصراريله متاثر، انيس روحنه نائليت ايچون دعالر ايتمش، بر كيجه،
كنديسته سعادت و سلطنت يوللرني كوسترن برؤيا كورمشدى؛

«كوردى كيم طالع اولدى بر مه بدر

مطلعي صدر شيخ عاليقدر.

ناف عمانه چونكه ابتدى ورود

برشجر بيتدى، شاحى نا معدود.

شوبله اولمش بلند آنك ساقى

ظل اوراقى طوتمش آفاقى.

سايه كاهنده وار جبال وتلال

هرجبل دامننده ماء زلال.

بختوش دندهسى اولوب بيدار.

اده بالدين ايتدى استعمار.

ديدى كيا «اى جوان عاليبخت!

اولدك اولادك ايله مالك تحت!

مژده اولسون كه پادشاه اولدك؛

صاحب رايهت وسپاه اولدك.

ليك دامادم اولدك اى فرزند...»

دبوين ايتدى آنلرى پيوند.»

ارتق عمان غازينك اك كزیده املى حصوله كلشدى. بو ازدواجدن
۲۰ (۶۷۳) علاءالدين ايله اورخان غازى دنيايه كلش، عمانلى سلطنتنه رونق
ورده جك ايكي پارلاق نكا دها يتشمشدى.

عُمان غازى حياتك بتون مسعوديتلرني آكلايوردى. قهرمان باباسنك
 وفاتيله دلخون اولان كنج عُمان (٦٨٠) بتون خاندانى ايچنده عزمى ايله،
 فكاسيله نيز ايدىيور، اختيار پدريئك وظيفه سنى شمدى كندى درعهده
 ايليوردي. كنج قهرمانك متانتى قارشيسنده ييزانسك ضعيف قلعه لرى برر
 ٥ برر سقوط ايدىيور، سقاريه وادىلرى تورك قهرمانلرنك قليج پارلتىلدى
 ات شاقيرتيلريله بشقه برمنظره كسب ايليوردي. هر طرفده تورك حماسى
 تورك ناملرى ايشيدىليوردى: آقچه قوجه، قوگور آلپ، طورعود آلپ،
 آق باش، عبدالرحمن غازى، قره مرسل، قره اوغلان، قره تكه، صمصه
 چاوش، صالتوق آلپ، حسن آلپ، قره تكين، هربرى ييزانسك
 ١٠ بر كوشه سنده، كنج عُمانك دلنشين يوردينى بويومتكه چاليشيوردي. بو تاريخدن
 اعتباراً تورك ويزانس قانى بررينه قاريشيور، ازدواجلر ومناسبتلر بربرينى
 ولى ايدىيوردي.

عُمان بك، تورك قهرمانلرى ايچنده علويت واصليله نيز ايدىيوردي.
 سلطان علاء الدين، كنج عُمانك سكود افقلىرنده پارلايان نجم شوكتى قارشيسنده
 ١٥ متحير، آنى كنديسنه ظهير اتحاد اتمك املنه دوشمش، شرفدن سلچوق
 سلطنتنى خراب ايدن موغول اسنيلاسنه قارشى ده يكانه استنادى عمای غازيده
 بولمشدى. بوسره لرده توران، بويوك برغليان ايچنده ايدى:

آسيای وسطاده چنكيزك مهيب سيماسى افول ايدىيور، تيمورك، پارلاق
 نكاسى ماوراء النهر مدنيتنى تاسيس ايدىيور، هلاكو عراقده سلطنتلر تاراج
 ٢٠ ايليوردي. تورانك مسلسل غلبانلرى سكون بولديغى صره ده، غربده اوافق
 بردال، عُمان بكك زمزمسى، تورك عرقنى ياشاتاچق، عصرلرجه پاددار ايليه جك
 برقتله كوكله شيور، و بوكسه ليوردى.

عمان بلك ايلك مظفرتي، (قرجه حصار) ك ضبطي اولمشدى.
علاءالدين، بومظفرتلردن ممنون، ارطغرلك فداكار اوغلنه حصارى تملك
ايدىيور، بلكلك علامتى اولق اوزره «انواع توقير ايله سنجاق دولت مصير
وكوس وفتير وكمر وخنجر وشمشير وزين زرين ايله اسب بي نظير» كوندرييوردى.
اوزمان كنج قهرمانك نجم اقبالى يارلابور، فاني خاندانى ايجون مشعشع
براستقبال حاضرلايوردى (٦٧٨).

ارطغرلك جسور اوغلى بو سريع موقيتلرله نفوذنيك ارتديغنى كوربور،
هركون برظفرله موقعى تعالى ايدىيوردى. عمان غازنيك بوتون قهرمانلرى،
حتى كنج اورخان، بيزانس حدودلرنده قلعهلر ضبطي ايله مشغول اولبور،
١٠ كوزل نيلوفرك، برظفر چيچكى كى، اعوشنى زرين ائتمهسى توركلرله بيرانسليلىر
يئنده عرقى رابطهلر تاسيس ايدىيوردى. عمان بك بوموقيتلرلى دورينشانه
برنظر، عادلانه بر فكر ايله اداره ايليوردى.

بوتون سلاح آرقداشلىرى كنج بكارنيك بويوكلكنى تصديق ايدىيورلدى.
دشمنلىرى بيله كنديسنه حرمت ايدىيورلر، ايلك ملاقاتلرنده دينلرني ديكشد.
١٥ برهرك كنديسندن آيرلىق ايسته ميورلدى. عمان غازى غايت ساده كينبور،
سلاح آرقداشلىرينه امر اولمقدن زباده آرقداس معاملهسى ايدىيور، فقط
ايجابنده بوتون امرلرني انفاذ ايليوردى. عمان بك، قهرمان معيتى آرهسنده
نپهسى يورلاق قيرمى سربوشى تاج خراسانى بي آكديران بياض صاريغى
ايله تميز ايدىيور. بعضا كنيش، يقاسى و آستارى بررنكده قفتان كييوردى.
٢٠ بوتون ماملكى بر قاچ آنله كوزل بر سورويه انحصار ايدىيوردى. روته
قطعيآ اعتبار ايلييور، محاربه لرده آنان غنيمتلىرى سلاح آرقداشلىرينه
طاغيئوردى. انسانلغه محبت، فقرايه دقت، محييب قلبنى دائماً مشغول
ايدىيوردى. طول قاديلىلر، اوكسوز چوجقلىر، كسمه سز بيچاره لار لطفى ايله،
صدقه سيله حياتلرني تايمين ايليورلدى. قليجى ايله قلعهلر تسخير ايدن تورك

قهرمانی، بعضاً قهر بر وطنداشك سفالنه تحمل ایده میور، آرقه سندن قمتانی
چیقارارق کیدردیکی واقع اولیوردی. عثمان غازینک اوی بوتون فقرانک ملجائی
ایدی؛ تورانک فضیلتلی اولادی فقیرلری سفره سنده بسله یور، اونلره بملکر
طاغیتور، عرقنک فداکار بر خادمی اولدیغنی فعلاً اثبات ایدیوردی.

۵. کنج قهرمان، نفوذینه اصلاً مغرور اولمایوردی. چنکه کیده چکی زمان
سلاح آرقداش لرینی طوبلا یور، آنلره مشاوره ایتمکدن کری طور میوردی.
عثمان غازینک بوخصلترلی، معیتی قهرمانلرینی کندیسنه ابدی رابطه لرله
باغلا یور، بر دفعه دوستی اولانلر بردها امرندن آیربلا میوردی.

عثمان غازی بو فضیلتلریله مسلمان وخرستیان هرکسک محبتی جلب
۱۰. ایدیوردی. برچوق شهرلر، فضیلتنه مفتون، بلا مقاومت تسلیم اولیوردی.
کنج سردار اهالینک حقوقنی محافظه ایدیور، احواله مناسب نظاملر وضع
ایلیوردی.

عثمان غازی، عدالتی وقهرمانلغی ایله یارلاق موقیتلر احراز ایدرکن،
شرقده سلچوق سلطنتی موعوللرک متوالی ضربه لرله بیقیلیوردی. سلچوق
۱۵. سراننده علاءالدین ایله اوغلی غیاث الدین فجیع برصورتده اولدیریلیور، سلچوق
سلطانلرینک بنای سلطنتی قانلر ایچنده چوکیوردی، سلچوق خانداننک صوک
عضوی، استقلال غلیانلرینه قارشلی غضب ایدیلن میرائی استردادده جسارت
ایده میوردی. موعول خانلری وسطی آسیایی احاطه ایدن واسع الکالرینی اداره دن
عاجز، دهها زیاده ایلریله مک ایسته میوردی. اوزمان نیم مستقل بکلر،
۲۰. فرصدن بالاستفاده، برر برر استقلاللرینی اعلانه چالیشمشر، اناطولی بی،
مختلف وضعیف، مستقل پارچه لره آیرمشردی.

اناطولیده بویوک برتحول پیدا ایدن بو استقلاللره قارشلی عثمان بک، کوزل
بیزانسک حدودلری قارشیسنده، سلطان اوکی، قره جه حصار ویکیشهره

صاحب استقلالی اعلان ایتمک ایسته میور، سلچوقیلردن کوردیکی اییلکاری کوزینک اوکنه کتیریوردی. فقط احوال سیاسی، عثمانیلرک باشقه صورتله حرکتنه امکان براقیوردی. شرقدن موغوللرک، غربدن یزانلرک مداخلمسی عثمان غازینک مملکتینه تهلمکویه معروض براقیوردی. اساساً سلچوقیلر، اولاً ارطغرللیله، صوکرآ عثمانیلره صوک درجه امنیت ایتمشر، خدمتربنی تقدیر ایدرک بکلک ویرمشردی. شمعی عثمان غازینک بوتون منسوبینی، عثمانیلر بکلرینک استقلالی آرزو ایدیورلر، آرتق سلچوق بکلردن کیمسه قالمادیغنی، اوغوز رسمی موجبنجه پادشاهلق کندیسنه عائد اولدیغنی سوبلیورلردی:

۱۰ — سر قایی نسلندن سکز. بو، اوغوز خاندن صکره اوغوز بکلرینک آغلاری خانلری ایدی. کون خان وصیتی و آغز تورهمسی موجبنجه اوغوز نسلندن کیمسه اولیچق خانلق پادشاهلق قایی وار ایکن، اوزکه بوی صوییه دوشمز. سلطان علاءالدینده باباکزه و سرلره صفا نظر اولمشر. بو اوچلره، سزه اجازت و یروب اول بکلمشر. اوله ایسه سرخان اولق ۱۵ کرکمز. سزده سلطنته و خانلغه لیاقت وار. اتفاق دخی بولسون. زیر سلطنت یا اتفاق ایله یا استحقاق ایله اولور. بز سرلره کرکی کبی مطیع و منقاد اولوز!

عثمان غازی بوتکلیف اوزرینه استقلالی اعلانه راضی اولیوردی. آرتق عثمانیلر ایچون اک پارلاق، اک مبجل دقیقهلر حلول ایدیوردی، بوتون بکلر ۲۰ و کتخدالر، اوغوز طائفه سنک بوتون آرلری کنج پادشاهک اطرافنه طویلانمشر. استقلال مراسمنه حاضرلانیورلردی. عثمان بک سوعلی، لطیف سیماسیله، قهرمان معیتک قارشیننده طورمشردی. بکلر و کتخدالر (اوغوز رسمنجه) پادشاهلرینک اوکنده اوچ کره دیز چوکیورلر، بالردن یاپیلان شربتلی، سودلردن یاپیلان قیمزلی شوق و شادی ایله ایچمیورلردی. کنج عثمان،

معيتي بکلرینه قيميز صونيور ، بتون جمعيتک مطيعانه و شوشانه نوش ايتدکلري کوروليوردی .

هر طرفده سرور و مسرت آوازهاری يوکسه ليوردی . بر طرفدن عثمان غازی ،
النده بر بارداق ، اطرافنه مسعود و متبسم بر سيما ايله عطف نظر ايدييور ،
ديکر طرفدن چاوشلرک :

— آب حياتار ، صحتلر ، پادشاهلق مبارک اولسون !
دئالری يوکسک ، کور ، مردانه عکسلرله اناطولینک طراوتدار اقلرینه
يوکسه ليوردی .

بو آندن اعتباراً تورک دهاسی ، محتمم و عسکر بردولتک ايلک اساسلرینی
۱۰ حاضرلايوردی . عثمانلیق اوکوندن اعتباراً باشلايور ، معظم بر سلطنتک تم
طاشلری اوکوندن اعتباراً آتيليوردی . تورانک سونمز ، قارارماز ، جوال ذکالری
اچيون فياض و برکتلی بر منبع حاضرلايوردی ، بومنبعدن جوشان اولان ظفر
ضیالری طونهک برسکون صولرنده عکسلر براقاجق ؛ فداکار مرادار ، عظمتلی
فاتحلر قهرمان سلیملر بتشدیرن توران عرقی مختلف ملتدردن اردولرتشکیل
۱۵ ايلیهجک ، هر سقرده برظفر ، هر مرحلهده رارله شانلی موجودیتنی کوسترهجک ،
قراللر نصب ایدهجک ، تاجلر توزیع ایلیهجک ، کنج عثمانک نجیب و پاک
سلطنتی اطرافنه ازمنه قدیمهک بوتون امپراطورلقلرینی طویلاناچق ، حجازک
مقدس شهرلرینی ، مصرک خزینهلرینی ، بابلک واسع الکالرینی ، فنیکهک
زنگین ساحلرینی ، فلسطینک علوی معبدلرینی ، بونان قدیمک آقروبولیسلرینی ،
۲۰ قارطاجهک اسکی بلدهلرینی آتیلانک صوک مقرینی ، ماجارستاتک زنگین
مملکتلرینی یدضبطنه آلاجق ، عربک اک بویوک حکمدارلرینی محبسدن خلاص
ایلیهجکدی .

محمد علی توفیق

قهر اولیان امید

کچنلرده بر لوحه کوردم. یذیم، متروک، مصیبتزده بر صحرا. بر کوشده وطن
اچون جان ویرمش قهرمانلری کیزلین تپه جکلر، دها ایلرده بیقلمش بنالر
مشهود؛ اوک طرفده دیکرلرندن دها بیوک، دها مشوم بر چیقنتی، بر لحد
وار. ایلک بهارک آچدیغی چیچکلر، بومانی صحنه نك فجاعتیله مؤر
بر تضاد تشکیل اییدیور. شمدی شکوفه لرله سوسلنن بویوک قبرک اوستنده
کنج وصاف بر فیز اوتوریور و اونک متحیر، معصوم جبهه سندن حیاته قارشى
بر انجذاب دوکولیور، دوداقلری تنفس اتمک نوقی ایله مشحون تبسملر
۱۰ صاچيور.

قورقونج بر حربک نهایتسز هزیمتلرندن، فلاکتلرندن صوگره وطنپرور بر
رسامک رعشه دار فیرچه سندن چیقان بو معنالی صنعت صحیفه سی خرابه لر
آراستده «امید» ی، الساندده یشامق حسنک نولومه غلبه سنی تمیل
ایدیور. اوله ظن اییدیورم که بزم شودقیقه ده حالت روحیه مزى بوندن
۱۵ دها ای کوستره جک بر تمثال بولنه ماز.

قرق کلیسا، لوله برغوس، قومانوه... یكدیگرینی تعقیب ایدن بومغلوبیتلرک
فرداستنده کوکمز دارالدی، قلبمز دوردی، چکه لریمز کلیدلندی. ملتک
حس، متفکر، هیجانلی کتله سی یورون، یاتان، قالدان، خلاصه
مبخانیکى حرکتلرک هپسنى ایفا ایدن بر نولو کبی شعورسز بر حیات
۲۰ کچیردی. فقط ایشته بوکون، کونشک منفاسنه گیتمزدن اول بذل ابتدیکى
صوک نازه شعاعلر آلتنده دیرلدیکمزی حس اییدیورز. هر طرفه زى احاطه
ایدن مقبرلر، خرابه لر اورته سنده خارقه نما بر چیچک آچيور، هویتمزک
صمیمنده فیضلى بر چارینتی باشلايور: امید!

سلاحلرمز مغلوب اولونجه ، عسکرلرمز بنمز توکنمز قهرمانلق معجزه لرنه
 رعمأ غدار طالع اوکنده تسلیمیت کوسترنجه بوتون دشمنلر عظیم عتشم بر جنازه
 آلابی حاضر لادیلر . قوجه بر تابونک آرقه سنی بر ایکی ریاکار مرثیه جی ،
 ئولونک بر دها قالقماسنه امکان بر اقامق ایچون مزارینه برر پارچه دها
 قوم آتمق نیتیله کلش بر چوق اشخاص تعقیب ایدیور . بومو کب مام
 اوقدر مدبده که ایکی آیدن بری باشلادیغی حالده حالا ختام بولیور ،
 حالا نفرات تشیع سماره بوکسلیور ، حالا میتک زوانندن نمون اولن
 واصیه لرده اتبساط ارلری پایدار .

بو قدر اوزون بر آایله صوک قرارگاهنه ایصال ایدیلن ئولو ، عجباً
 ۱۰ کیمدر ؟ تورک ملتی !

سقوطمز قارشیدسنده قیدی بر تبسمله صیریتان آرووا ، ایکی آیدن
 بری بزى مزاره کوتور بیور .

جنازه مز اطرافنده بوکسلن سونج آوازه لرنی دودقجه فهقه لرله
 کولیورم . محنون آرووا ، بویله دیریلری کوممینی سکا کیم اوکندی ؟ بنم
 ۱۵ وقر دشلرمک دامارلرمزده طاشمق احتیاجیله قودوران بر قوتلی قان وار ، عمانک
 آقیندیلری قدر متهور ، مانع لر یقیجی بر حیات کردبادی موجودیتمزک هر
 نزه سی دوکیور ، سینیرلرمز بقا ونعالی حماسنی ، احتراضنی هر دقیقه ، هر
 ثانیه ، هر آن عضلاتمه افاضه ایدنجه کندمزده بیك سنه باشامق قابلیتنی
 بولیوروز . مجنون وغافل مزار قازیحیسی ، اوکنده ک تابوت یارین مطلق
 ۲۰ آچیله جق ، ایچندن فیرلابان او « صاغ ئولو » سنک الکی قیره جق ، بو
 غازیکى صیقه جق !

« تورک ئولش می ؟ » بو سوال قارشیدسنده تاجکرلرمدن برس کلییور ،
 معظم ، چیلغین بر « خیر ! » محیطمی صارصیور !

خير! بز نولو دكلز، بز دها دون دوعدوق. مفكوره نك آتئين شرابنى
كلرنك قدخلردن دها دون ايچن دها نمز بوكون طوبراقله دوله ماز!
دون دوعمشوق، بوكون مزارمى قازيمورلر. حفر ايدن خان اللرى
قيره جغز. عصرلرجه كوزياشى دوكره ك سجيهمى، فطرتى بيقايه جغز،
تصفيه ايده جكز. كوزياشى، قان، آتش، دمير... تورك، كوش آتنده
كندينه لايق اولديغى موقعى تايمين ايچون بونلك هيىنى - قيزيل
ارماق كى - اقيته جق، هيىنى بابالرينه ياقيشه جق بر قهرمانلقه قوللانه.
جقدر.

دماغده فيرطنه لر ياراتان، وجودى الكترىقلمش بر جسم كى صارسان
ابوعاصى، عزمكار حسارى بوراده توقيف ايدهيم.

تورك ملتنگ حياته استحقاق وقابليتى، يالكز بوقبلرمزده كى دويغورله
مثبت دكل. بوى تايد ايده جك بر چوق مادي وثيقه لروار.

ايتاليانك تجاوزينى متعاقب استانبولده بر نولو حياتى باشلامشى. روم ايلي
انهزامنك اتاج ايتديكى قوردن دها آغير بر ياس، كيجهنك قورشوندن
۱۰ فراكاتلىرى كى بونون بوحيطه چوكش، هيچ برچهرده نيكيينلكه دلالت
ايده جك بر انعكاس قالمامشى. چوق كچمدى، اميد، قهراولماز، داما
مظفر اميد ايچمزده ديرلدى. بزم جامد وارلغمزدن قيشك صوك كونلرنده
طوبراقلرى ايشلن، اولنره ولوديت و برن اسرار انكيزقوت كى بر حيات
جربانى كچدى. آتى عصردن برى تورك عرفنك ياپمديغى، ياپمىيى تخطر
۲۰ اينمهدىكى شيلره هيى، او اعجازكار هيچانك سوقى ايله، اوندن صوكه تشبث
ايدلدى. ايشته «تورك يوردى»، «تورك اوچاغى»، ايشته آقا كوندوزك
آرلى، ايشته دلفريب بر محويتله كوك آلبنامى آتنده صاقلانان بويوك قرداشمك
داستانلرى... ايشته «يكى لسان» فكلرلى، م. رمى نك مى قرائت
كتابلرى... رچوق سنه لك بر زمانه عائد اولان بوملى تشبثلك بر چوغنى،

شو طاشقین حسارك دومانى ایچنده، اونوتیورم، برقسمنده تعداددن واز
کچیورم. فقط بوسولدکلم، همشایان دقت برماهیت تمثیلیه یی حاز و همه
استخفاف ایدیلهمیه جک قدر مبذول ومتنوعدر.

ملى غایه نك الله ایدلسى ایچون دها عظمتلى بر فعالیت صرف ایدلك
لازم کلیور. فقط صایدیغم ارلر، ایشه باشلانیدیغی اثبات ایتمزى؛ متفق
صلیبیونك تورك مفکوره سنه دولایسیله ایده جکی خدمت، ایتالیان تجاوزینك
نامامول نتیجه لرندن قات قات فضلہ اولمیدر واوله جقدر.
ایلك صدمه کچدی، شمدی تورك کنجلری تکرار ماصه باشنه،
حجره سعی وتفکره عودت ایدیور. بن بویکی دوره فعالیتدن بر چوق شیلر
۱۰ بکلیورم، چونکه روحم ودماغم ضبطی امکانش برسعی آرزوسیله،
عشقیله یانیور. بزم بوندن صوکره ابدی دستور حیامتز: «وطنك مایى»
یکانه معشوقه م... چالشق، مفید اولق، یکانه احتراصم...» جمله سنده
طویلا تملیدر.

شفا

۱۵ ادرنه فاجعه سی، تورك کنجلرینی مرحمتسز برفورشون کچی ووردی،
کوکسلیری صیقدی وتنفسلرینی کسدی.

هر کون بر چوق حساس شخصیتلری دمیر رایلرینک اوستنده، هرک
وکوللرک عمقنده اولدیرن عشق هجرانلری ایله بزم اضطرابز آرسنده فرق
بوقدی. ترک یاخود رد ایدیلن زوالی معاشقارک حس ایتدیکی سیاه
۲۰ وحکمران یأس بش اون دقیقه بزم قلبمزیده دولدیردی، بزده ادراکزی
باروتله یاقه رق نیروانابه، یوقلغک فضا سنه التحاق ایتمک آرزوسنک غریب
وزهرلی سرخوشلغی التنده قالدق وایچمزدن بری شفای «سولیمه»
شیشه سنده آرادى...

آلديغيم مکتوبلری اوقورکن تورک کنجلرینک جریحهسی چیلاق وقانلی
اولهرق کوریورم هیچقرقلرینی ایشیدیورم وهیسنده اتحار عشقنه بو غدار
هجراندن قورنالمق حماسنه تصادف ایدیورم.

تورک کنجی، سوکیلی قرداشم! سنک اضطرابک، بم اضطرابمدر.
روحیتکی کندی روحم کی ییلیرم. ئولک ایستدیکک ایچون سنی تلغین
ایدهجک بن دکلم. فقط خود پرستلکک صوک مرحلهسی اولان اتحاری
ناصل قبول ایدیورسک؟

اتحار، فرار... مفکوره بونلری ایکیز بر خیانت کی تلقی ایدر.
برچوقلری سیاهلر کیمش تورک بوردندن قاچدیلر وشمدی «لاجورد ساحل»
ده نیل وادیسنده هر شینی اونودیلر. قرداشم، سن اولردن بیك کره اصیل
وجوامردسک؛ فقط اتحارک دها قطعی وخجالت آور بر فرار اولدیغنی نه
ایچون دوشومورسک؟

ادرنه دوشدیکی کون بم عضویم قهر اولدی:

کوزم قراکلفه معکس، قولاقلم دورغون،
ایچمده حس مات.

بن ئولشم، خبرم یوق، نیچون دکلم مدفون
بو بی نصیب حیات؟

قطعهسنده کوردیکک ئولو آدم کی بن ییلم قاج ساعت بی حس وبی
شعور کردم. فقط مفکوره بنی دیرلندی!

چکدیکک اضطراب نهقدر عظیم اولورسه اولسون طاشینمیهجق قدر
آغیر دکلمدر. سن بو هجرانی تقدیس ایت، استقبال اوندن دوغهچقدر.
ندن تسلی ایسترسهک ایشته سکا بسیط واعجازکار بر شفا کوستریورم:
«بویوک اضطرابلر چکیلیرکن اک ای مدار تسلی، فعل یعنی ایشدر.»

قرداشم، يك حاذق برطبييك بوختصر «رچته» سى حافظه كده بر
طوتسون .

فعل يعنى ايش! كوكسكى تضيق ايند اضطرابدين، حيثيتشكن
انتخاردن سنى يالكز بو قورناره جقدر. بدبخت عرقك ايجون متين ويارلاق
۵ راستقبال حاضرلامق ايستين عاليجناب عمله زمره سته قاتيل؛ بوتون قوت
وقابليتكله ايش ياپ... درحال ئولمش قليبكده بر زنده لك، تنفسلر كده بر
وسعت، روحكده بر انشراح دويه جفسك!

چاليشيورم، مفيد اوليورم! كندى كندى كه سويليه جكك بوسوزلر،
لاهوئى بر موسيقى كى سكا آلامكى اونونديره جق، عضويتكى محي بر كوز
۱۰ كى جانلانديره جقدر .

«آنايوردنده كى شو كوچك كويده چوجقئر حيوان كى «نشوونما» بوليورلدى،
بن اونلرى انسان ودها اى اوله رق عالمى جناب وجوامرد بر تورك ياپدم!»
ايشته تسلى، ايشته شفا، ايشته سكا مفكوره نك شكرانئى قرانديره جق
ايش!

۱۵ شمدي بدن بر استقامت، بر وجهه عزيمت ايسزيمسك؟
كوزلمك اچينتجه ايلك اول كورديكى مقدس آناطوپراغنده بن ركوشه
بيليرم كه اوراسى، اى مدنيت نائىرى و توركللك مرشدى، سكا اك كوزل بر
التجلكاه اولور .

«هومر» كى ترم ايتديكى او يرلك هر اووچ طوپراغى، يونان اساطير
۲۰ و تاريخنده بر موقع صاحبيدر. التون يوركلى وچليك بازولى اجدادمز اوراده
«له:زم» سى ماميله خلع ايتمشلر. شمدي او يرلر صاف وعالمى جناب توركاراله
مسكون بهشتى بر يورد اولمش. فقط هيهاات! اوراده انسانلق نامنه يالكز
قلى فضيلتلر بولورسك. دهاغلر هيپ دميردن بر محفظه ايجنده، ادراك
و شعور متروك و بيوايه. او يورد، شنلمك ايجون سنى بكليور!

دورمه کیت! بابرک، اکبرک، اولغ بکک، عبدالحق حامدک عرقندن اولدقلرینی اثبات ایچون سنک فیضلی تلقیناتکه مترقب اولان باورورورمه معالی و محاسنی تلقین ایت! او زردین دیاردن جهاک قراکلغنی قادر! «نولیس» و «آشیل» ک مناقبنه شاهد اولان وادیلرده جنکبزرک، أقصاق تیمورک، تورک ناپولیونی نادرشاهک، هند فاتحنک جنکاورلکلرینی باورورله اوکرت و تهییج ایت، «هومر» ک مملکتی، سنک همت و قدرتکله تورک بوردی اولسون!

بولشبنک نه قدر خسرانلری، انکسار خیاللری موجب اوله ییله جکنی سندن اول دوشونوروم. مادی، معنوی مشکلات... کیده جکک برده احمال که صولوق برتلقی... مومیه لشمش قفالرک جنوارجه برشی عد ایده. جکی خیرلی تشبثلرک اطرافنده کفرلر، تلغینلر... شبهه ایدن، بدخواه نظرلر آلتنده کچیره جکک جهنمی زمانلر... رقابتلر، حسدلر، خصومتلر، سنی برطرف ایتمک ایچون تدیرلر... ایشته ییغیسزلقله تلقی ایدیله میه جک بوتون بر اضطراب قافله می...

فقط، سوکیلی قرداشم، اونومه که سن بالخاصه قهرچکمک، فلاکت گورمک، ایدیت طاعتو ایچون دنیا به کلش بر نسلدن سک. سنک حیات سفره سنده ک موقعک اک کریده در! تلذذ بیاله سنه دوداقلرکی تماس ایتدیره ییله جکنه هیچ احمال و برمه.

اجنبی بر محب، باق، شمدیکی تورک نسلنک وضعیتی و «مظهریت» فی نه قدر بلیغ و دوغری بر صورتده تصویر ایدیور:

«سر عینی زمانده ماضی به راجع بوتون تاسفلرک و استقباله عائد بوتون اندیشه لرک تحت تاثیرنده اضطراب چکمکله مکلف بر مخلوق، کچمشله کله جک آره سنده صیقشمش قالمش بر نسل سکر... سر، بهار کونشنک ایلک شعاعلری آلتنده آچیلان و صوکره بوتون انجمادله ومارتک مسموم

روزگارلرینه معروض قالان طومورجقلره بکزرسکر. سزک دشمنه ایلک اول
هجوم ایدن، ایلک قورشونلره کوکس کرن وکک کندی آرقداشلری وکک
دشمن طرفندن ایاقلر آلتنده چیکنه ن نفردن فرکز بو قدر.

۵ ایلک طومورجوقلر، ایلک هجوم ایدن نفر! قرداشم، بوی خاطرکن
چیقارمه. بز انجمادله، مارتک متهور و انصافسز روزگارلرینه معروض. ایلک
قورشونلر بزم حصه مز، دوست و دشمنک آیاقلری آلتنده قالمق سرنوشتمز!
هر شینه رغماً قلبمزه کی عالی جناب هیجانی نشر ایچون ایلک طومورجقلر
کی بلآردد آچیمق... تورکلک بایراغنی المزه آلهرق ایلک اول قورقه دن
ایلروله مک... ایشته وظیفه مز، ایشته شرفز!

۱۰ سکا هپ خسرانلر، امهراملر، مشقتلر کوستردم. فقط بدبین اوله.
ظفرده محتملدر.

بوقاریده صایدیغم سفالتلردن صکره نهایت برموقیت دوره سی کلیور.
آرتق اختیارلامنسک؛ فقط بوتون برخلق تابع ومنتدارک! اوچ دوت نسل
قارشکده حرمتله آکیلیور، او قوتدیغک چوجقلر اطرافکده تقدیسکار برموکب
۱۵ تشکیل اییدیور.

سکا: «فاسدفکرلی، دلی، یاراماز» دینلر بیله اسمکی «ولی نعمت»
بویوک خواجه «دییه یاد اییدیورلر. صوک سنه لریکی پایانسز برحمت و محبتله
محاط اولهرق کچیریورسک، صوکره آرتق کندیکه معنوی مالکانه یاپدیغک
کویده مؤبداً زیارتگاه اوله جق بر مزار براقیورسک!

۲۰ ایشته، تورک کنجی، عزیز قرداشم! سنکله صمیمی بر حسب حال.
بویوک واقعه لر، ملی انقلابلر، خارق العاده داستانلر ایچون وضع
ایشجیلر، اسمی تاریخه کچمیه جک قهرمانلر لازم. سن بورولی قبول ایت،
شفا بوله جقسک، مفکوره یه یاقلاشه جقک.

مظفر اولورسه ک بن کوز یاشلری دوکه جکم، مقدس وزنده برهیجانی نقل

ایتمکدن باشقه بر وظیفه سی اولیان قلم سنک ایچون برقصیده تقدیس
یازه جق .

ایلك طومورجوقلر کبی صولارسهک ، ایلك هجوم ایدن نفر کبی چیکنه .
نیرسهک ملتک ایچون جان ویرمش اولق تسلیسی روحکی مؤبداً تعزیر
وتلطیف ایده جکدر . اوزمان ینه سنی سوه جکم ، عالی جناب تشبثکه غبطه
ایده جکم ونامکی انسال آتیبه قیمتدار برحینه کی تودیع ایله حیاتک
اک بیوک بر غرور بی دویه جقم .

کوستره جکک فداکارلق ومفکورهیه مربوطیت مثالی ، احفاد ایچون قیاس
قبول ایتمز بردرس تشکیل ایده جک ؛ وئولدکن صکرده تورکلکک غیر
۱۰ مرتی فقط ذی اقتدار برخادمی اوله جقسک !

خطا و صواب جدولی

صواب	خطا	سطر	صفحہ
زیادہ	زیادہ	۴	۴
براقفسزین	بر افسزین	۱۰	۸
الہ لریلہ	آلہ لریلہ	۲۲	۱۷
لقمہ دہ	لقمہ دہ	۳	۳۴
اوبناندی	اوبناندی	۳	۳۹
سورجہرک	سورجہرک	۱۷	۱۲۴
دیشاری بہ	دیشای بہ	۱۰	۱۳۰
پنچہ سنی	پنچہ سی	۴	۱۳۲
کونی	کری	۱۸	۱۴۰
اوجاغکھ	اوجاغنہ	۱۷	۱۴۱
آتینک	ماضینک	۱۶	۱۴۴
الملل	الملل	۱۶	۱۹۲
فقط	فقط	۱۰	۱۹۴
تمثال	تمثال	۸	۱۹۹
«شکسیرک» ک	«شکسیرک» ک	۴	۲۰۳
سطرلرہ	سطرلرہ	۴	۲۰۸
شاخی	شاحی	۶	۲۱۱
کیم	کیما	۱۳	۲۱۱
عثمان	عہامی	۱۶	۲۱۲
کیسہ سز	کسہ سز	۲۳	۲۱۳

